המחיר: 5.00 ל"י א' אב תשל"ה, 9.7.75

העולם הזה

זוועה

בירושלים

תשקיף

האם יסיק

רבינוביץ „מסקנות" ?

בחוגיו של יהושע רבינוביץ נשמעים עתה בקול רם תלונות שיצחק רבין אינו מעניק תמיכה מספקת לשר־האוצר, במיבחן הקשה שבו הוא עומד כעת. נאמר שאם יימשך מצב זה, עשוי רבינוביץ „להסיק מסקנות אישיות" — ולהתפטר.

רבינוביץ מאמין כי האיש החותר תחתיו בשיטתיות הוא יעקב לווינסון, מנכ"ל בנק הפועלים, שהפעיל את אפריים רייגר, מזכיר חברת העובדים, כדי להקשיח את עמדתו של ירוחם משל, מזכ"ל ההסתדרות, נגד רבינוביץ.

לווינסון, שסירב בשעתו לקבל לידו את תיק האוצר, מתייחס לרבינוביץ באיבה ובזילזול.

הגדלה מלאכותית

של השכר

מאות־אלפי עובדים קיבלו בימים אלו משכורת גדולה יותר ב־540 לירות.

הגדלת המשכורת נעשתה על־ידי תשלום דמי־ההבראה השנתיים במצורף למשכורת חודש יוני. הדבר נעשה לפי בקשת האוצר, כדי להפיג את רוגז העובדים על הפגיעות הצפויות בשכרם עם ביצוע הרפורמה, וכדי להראות לשכירים כי שכרם גדל. לפי המלצות הרפורמה יש לשלם מס על דמי־ההבראה, אולם המס ישולם רק בסוף שנת־הכספים, היינו במארס 1976, ואז ינוכה משכר העובדים.

ל"ע: רווחים

במקום שלום

אין זה מיקרה, שהשר משה קול היה היחידי שעורר בממשלה את עניין הצהרתו של יצחק רבין, כי ישראל תישאר בשארם־אל־שייך למשך „עשר שנים לפחות." התקפתו הניצית של קול הכריחה את רבין לחזור בו מדבריו, ולתקן את הנוסח כאילו דיבר על „עשרות" שנים.

קול מתנגד לנסיגה, מפני שהיישוב די־זהב בדרך לשארם שייך לל"ע. מאותה סיבה תבעה ל"ע שההסדר המצרי לא יהיה קשור בשום ויתור לסורים — מאחר שיישובי ל"ע ברמה עושים עסקים מצויינים בחסות מישרד־התיירות של קול.

אין גרעין

להתנחלות ברמה

הקיבוץ הארצי (השומר הצעיר) לא הצליח עד כה לגייס גרעין להתנחלות בגשור, ברמת־הגולן.

לעומת זאת היו די מתיישבים של התנועה להקמת יישוב בערבה, בתחום הקו־הירוק.

מה עשה קשתי

בכספים השחורים ?

צל כבד מרחף עדיין על זיכרו של משה קשתי, מי שהיה מנכ"ל מישרד־הביטחון ר

אחרי־כך מנכ"ל „צי"ם". מילכד החשבון הבלתי־חוקי על שמו ועל שם מיכאל צור בשווייץ, שנשא את השם מי"ץ (צי"ם בהיפוך), ושמקורות כספיו הוברר, נמצא חשבון שני על שמו, שמקורותיו עדיין אינם ברורים.

העובדה שקשתי לקח, כנראה, 100 אלף דולר מן האחים עופר כדי לשלם — כביכול — שוחד לאיגוד הימאים, מבלי שידוע מה קרה לכסף זה, מגדילה את סימני־השאלה.

גם תקוע

רוצה להרצות ?

בניגוד להודעתו של יוסף תקוע, שהוא סירב לערוך סיבוב הרצאות בארצות־הברית מפני שהדבר אינו תואם, לדעתו, את מעמדו — נפוצות בירושלים שמועות כי תקוע השתדל להתקבל כלקוח אצל אמרגן־ההרצאות רב־היוקרה, הארי ווקר.

ווקר הוא האיש שבקאטאלוג שלו הופיע יצחק רבין, כשנתן הרצאות בשכר בארצות־הברית. עם לקוחותיו נמנים גם אבא אבן וחיים הרצוג. ווקר לא קיבל את תקוע, וגם לא את השר־לשעבר אהרון יריב, שאינו די ידוע בארצות־הברית.

הגיעו שטרות

במיליארד וחצי לירות

השבוע הגיעו ארצה שטרות כסף מבלגיה, בשווי של מיליארד וחצי לירות.

השטרות הובאו במטוס מיוחד, והם כוללים כמות גדולה של שטרות חדשים בני 500 לירות האחד. שטרות אלה יונפקו בקרוב, למרות תביעת נציב מס־ההכנסה, יצחק מן, לעכב את הנפקתם.

מתארגנת פעולה

להחרמת „אמישראגז"

תקדים חדש בארץ עומד להיווצר, אם תגשים קבוצה של לקוחות את איומה לפתוח בפעולה ציבורית להחרמת אמישראגז, בעיקבות יחסה המחפיר אל לקוחותיה. יחס זה מתבטא, בין השאר, בהשהיית אספקתם של באלונים במשך חודשים, עד שהלקוחות נשארים בלי גאז, ביחס מעליב ומזלזל של פקידות החברה למזמינים, ועוד.

הקבוצה מתכוונת להזהיר לקוחות פוטנציאליים מפני התקשרות עם „אמישראגז", ולקרוא ללקוחות ותיקים לעבור בהמוניהם לחברה אחרת.

תביעה על

הפסד הימורים

תביעה מיוחדת־במינה עומד להגיש נגד מישרד־הביטחון אלי (אלינקה) קרשנסקי, שחקן כדורגל ידוע לשעבר.

אידי

אמין -

חולה

עגבת

בחוגי הרופאים בארץ נפוצה הדיעה כי יש הסבר רפואי פשוט להתנהגותו המוזרה של שליט אוגנדה, אידי אמין דאדא: הוא חולה בשלב מתקדם של עגבת, שבו משפיעה המחלה על המוח וגורמת לתופעות של שיגעון־הגדלות וגילויים דומים.

אמין נבדק בשעתו כאשר ביקר בארץ, וכמה רופאים מוסרים מפה־לאוזן שאז נקבעה אצלו אבחנה זו.

אלינקה טוען כי מדי־שבוע היה מהמר בטוטו, וזוכה בפרסים במאות לירות באופן סדיר. במילחמת יום־הכיפורים נפצע בידו הימנית, ומאז אינו יכול למלא, כמנהגו, טפסי טוטו, דבר הגורם לו הפסד הכנסה שבועית ניכרת. אלינקה מחפש עתה עורך־דין להגשת התביעה.

חברות השכרת־רכב

בפני סגירה

חברות השכרת־הרכב בישראל שרויות במצב כספי קשה, ואחדות מהן עומדות בפני סגירה או פשיטת־רגל.

במצב הקשה ביותר נמצאות החברות הקטנות, אולם גם האריות מתכננים עתה מיבצעי־פירסום והנחות חדשים, כדי לנסות לעורר את שוק השכרות הרכב. אחת הדרכים להרחיק את המשבר היא מכירת מכוניות, ורוב החברות מציעות בימים אלה מכוניות למכירה, לשם הקטנת צי־המכוניות שלהן.

צעירה מאיימת

על מפקד מישטרה

המטה הארצי של המישטרה גועש עתה, סביב פרשת־אהבים בין אחד הקצינים הבכירים ביותר במישטרה, לבין צעירה המתגוררת בסביבות תל־אביב.

לאחר רומן סוער וחשאי, עזב המפקד את ידידתו, וזו החליטה להתנקם בו, פנתה כמה פעמים טלפונית לאשתו, ואף הפיצה את הסיפור בין פקודיו של אותו קצין, אף הם קצינים בכירים במישטרה.

הצעירה מאיימת לפרסם בעיתונות חומר על אותו קצין בכיר. לטענתה היה מספר לה סודות ביטחוניים כאשר היה נפגש עימה.

אלמוגי

מקים בית־תה

בית־התה הראשון אשר יוקם על־ידי עירייה, יפתח בקרוב בחיפה.

עיריית חיפה החליטה לתמוך בפתיחת בית־תה במועדון־האמנים שבעיר, ולשם כך אף ערכה חברת אפת"ח, החברה העירונית לפיתוח תיירות בחיפה, מכירה פומבית של יצירות־אמנות, כדי להשיג כסף למטרה זו. ראש־העיר יוסף אלמוגי החליט בעצמו על פתיחת בית־התה, ואף דאג כי משאבי־העירייה יועמדו לרשותו.

מקצצים

במזון צה"ל

במיסגרת הקיצוצים בתקציב צה"ל, החליט המטה הכללי לקצץ ב־10 אחוזים את כמות המזון המסופקת לחיילי צה"ל.

החלטה זו עוררה התמרמרות רבה בקרב קציני־שדה רבים, הטוענים כי „מקצצים לא במקום הנכון," וכי עיקר הסובלים מהקיצוץ יהיו דווקא יחידות־השדה. לעומתם טוענים במטכ"ל כי גם לאחר הקיצוץ נשארת כמות־המזון, המסופקת ליחידות, מספקת לפי קריטריונים תזונתיים.

מלון כמרכז רפואי

המחסור החמור במיתקנים רפואיים, והעודף העצום בבתי־מלון ריקים, גרמו דיונים מעשיים בחוגי הממשלה על רעיון שהושמע לא פעם בציבור: **רכישת אחד מבתי־המלון הגדולים והריקים על שפת ימה של תל־אביב, והפיכתו למרכז רפואי.**

פרסום אדמון

סוד הקסם הנשי

חברת „מדליין" השוויצרית יצרה עבורך סידרה מושלמת של דיאודורנטים להגברת ביטחונך העצמי ולשלמות נשיותך:

בידקס — דיאודורנט נשי אינטימי יעיל ועדין שפותח ע"י גיניקולוגים ב־3 ריחות נפלאים:
„קלאסיק" — באריזה לבנה, „דיסקרט" — באריזה כחולה,
„יאסמין" — באריזה ורודה.

קויק פרש — דיאודורנט גוף עדין ב־4 ריחות מפתים:
„פרינטון" — באריזה כחולה, „ספורט" — באריזה ורודה.
„אינטרמצו" — באריזה חומה, „אנטי-פרספירנט" — באריזה ירוקה.

מופץ ע"י יצהר בע"מ. להשיג בכל בתי-המרקחת והתמרוקיות.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר,

הכלל העיתונאי, המחייב להציג בכל סיפור עיתונאי את גירסותיהם של כל הצדדים המעורבים, ולהביא את תגובותיהם של האנשים שנגדם מועלים האשמות או חשדות, אינו עומד תמיד במיבחן המימוש. קורה ולחץ הזמן מונע את הצגת שני צידי המטבע. לעיתים מזומנות מסרבים המעורבים להגיב, או מתחמקים מתגובה, מסיבה זו או אחרת. לפעמים עשויים מיסמכים ותעודות להבהיר פרשה גם מבלי שיהיה צורך לספר את גירסות כל המעורבים בה.

כאשר פירסם העולם הזה (1972) את סיפור תעלומת מכירתה של אוניית המעבורת נילי, ניסינו לקבל את תגובתו של דובר מישרד־התחבורה, יחיאל אמיתי, על החשדות שהועלו בקשר עם מכירת האניה.

במשך שבוע ימים, יום־יום, התקשר כתב העולם הזה למישרד־התחבורה בירושלים, ביקש לקבל את הדובר. לשווא. הדובר לא נמצא.

גם ההודעות שהושארו לו להתקשר עם המערכת, נותרו ללא מענה.

כך אירע שהסיפור התפרסם ללא גירסת מישרד־התחבורה או חברת קווים הממשלתית, שבבעלותה היתה האניה.

לאחר הפירסום התלונן רב־חובל נימרוד אשל, מנהל אגף הספנות והנמלים במישרד־התחבורה, כי לא נתבקשה גירסתו שלו על פרשת מכירת נילי. אשל, שהוא בתורף תפקידו, גם מנכ"ל חברת קווים, שהפעילה בשעתו את נילי ואחותה, דן, טען בצדק כי בכך נגרם לו עוול.

■ ■ ■

כדי לתקן עוול זה מפרסם העולם הזה כאן את הסבריו של אשל, מדוע נימכרה נילי כפי שנימכרה, מבלי שחברת קווים נכנסה למשא־ומתן עם עורך־הדין פרץ אמיר, שלטענתו ייצג חברה שהציעה עבור האוניות מחיר גבוה יותר מכפי שהתקבל.

טוען נימרוד אשל:

ההחלטה למכור את נילי ודן נתקבלה בסוף 1973.

אז העריכו כי שתי האוניות שוות כ־8.5 מיליון דולר. היו דיעות חלוקות על השאלה איך למכור את האוניות, האם באמצעות מסירת אופציה למכירתן לי־מתווכים, או באמצעות מיכרז בינלאומי.

כאשר הגעתי לתפקידי, באוקטובר 1974, התברר לנו שאף אחד לא היה מוכן לרכוש את האוניות במחיר שדרשנו. אז הצענו לפתוח את עניין המכירה, והודענו לרשימה של כמאה חברות ואנשים, העוסקים ברכישה ובתיווך בענף הספנות הבינלאומי, כי האניות עומדות למכירה. כתוצאה מכך קיבלנו הרבה הצעות.

כמה פעמים כבר היה נדמה לנו שמכרנו את האוניות. אבל אחר־כך לא יצאו העיסקות לפועל. כתוצאה מכך נעשינו פחות תמימים.

במרוצת הזמן היו כמה גורמים שגילו עניין ברכישת האוניות. ביניהם היו חברות מכובדות ומוכרות מיוגוסלביה, מנורבגיה, מפינלנד, מדנמרק ומיוון.

מכירת אוניה זה לא עניין של מהיום למחר. זה לא נעשה בטלפון. יש פרוצדורה מסויימת, ונוהג מקובל במכירת אוניות. החברות שהתעניינו ברכישה שלחו מישלחות אלינו, שבדקו את האוניות, ישבו איתנו במשא־ומתן, דנו איתנו והתווכחו על כל אחד מ־130 הסעיפים שבסטנדרט הבינלאומי למכירת אוניות, ובסופו של דבר לא הגענו עימם לעמק השווה.

■ ■ ■

את ההצעה מעורך־הדין פרץ אמיר קיבלנו תחילה בטלפון. הוא לא רצה להגיד לנו בהתחלה איזו חברה הוא מייצג. אחר־כך, כשניסינו לברר עימו מיספר שאלות הכרוכות בהצעתו, הוא לא ידע להשיב עליהן. הוא אמר לי: „אני נורא מצטער, אבל אני לא יודע מה התשובות."

האוניה „ניל"י"
— לכל סיפור יש

אז אני אשם שהוא לא יודע במה הוא עוסק?

אחרי זה לא ראיתי אותו. הוא לא בא אלינו, ושום נציג שלו לא בא אלינו. ביקשנו ממנו שיגיש הצעה בכתב, והוא לא הגיש. עד עצם היום הזה לא קיבלנו ממנו כל הצעה. קבענו איתו פגישה, והוא לא בא. הוא לא יכול היה להטריח את עצמו לבוא אלינו מתל־אביב לחיפה, שעה שנציגי חברות ידועות יכלו לבוא אלינו מפינלנד ומיוגוסלביה, עם מהנדסים ומומחים שיבדקו את האוניות. עד היום הזה ביכלל לא ראיתי אותו בעיני.

בפעם השניה, כשהוא התקשר בקשר לרכישת האוניות, זה היה באחד במאי השנה. בשלב זה כבר היינו במשא־ומתן מתקדם עם החברה היוונית, שעמדה לרכוש את נילי. כבר הסכמנו עימם עקרונית על תנאי המכירה. הגענו להסכם, והיה רק דרוש אישור בטלקס לסיכום העיסקה. גם אם פרץ אמיר היה בא אלי אז, עם הצעה יותר טובה, זה כבר לא היה פשוט לבטל את העיסקה עם היוונים. זאת חברה ממשלתית, שניהלנו עימה משא־ומתן ממושך. ניסיתי להסביר לעורך־הדין אמיר שלא מדובר בעניינים של מה בכך.

את התזכיר ששלח למישרד־התחבורה בקשר להצעתו הוא לא שלח אלינו. על עצם קיום התזכיר נודע לי רק אחרי הרבה זמן. אז כבר היתה נילי מכורה. מה שאני יכול להגיד הוא שההצעה שלו היתה לא רעה, אבל ההצעה שקיבלנו היתה יותר טובה. מדוע הייתי צריך למכור לו את האוניה בפחות? מה שהוא הציע היה לא רציני. העדפנו 10 ציפורים ביד, מאשר ציפור אחת על העץ.

אני סבור שמכרנו את נילי תמורת ההצעה הטובה ביותר. אילו, בשלב המשא־ומתן עם החברה היוונית, היה פרץ מופיע אצלי, או שולח איזה מיסמך אלי, היינו אומרים שיש גם הצעה אחרת. אבל לא היתה בידינו שום הצעה אחרת. היינו חייבים לסגור עיסקה. היו שתי החלטות של ועדות־שרים לגמור את העיסקה. משלם־המיסים הישראלי קיבל את התמורה הכי טובה בעד האוניה, וגם דן תימכר במחיר טוב.

■ ■ ■

עד כאן דבריו של נימרוד אשל. כאשר נשאל אשל מדוע לא ענתה קווים להצעה של סוכנות־אוניות אמריקאית שביקשה לקבל אופציה למכירת נילי ודן בסכום של 8.5 מיליון דולר, השיב: „אינני יודע מדוע לא קיבלו תשובה. התיק עם כל ההתכתבות עימם נגנב."

גם לסיפורו של נימרוד אשל יש צד שני. ביקשנו את תגובתו של עורך־דין פרץ אמיר, על טענותיו של אשל להאשמותיו שלו.

טוען אמיר:

נכון שבהתחלה לא אמרתי לאשל את שם החברה המעוניינת לרכוש את האוניות, שאותה ייצגתי. דיברתי איתו כידיד. אמרתי לו: „איזו חשיבות יש לשם החברה? זאת חברה לא־מוכרת, אבל אני יכול לערוב לך שזה לא אוייב!"

לא רציתי לגלות, באותו שלב, את החברה, מכיוון שהחברה ההונג־קונגית אינה חברת־ספנות, אלא חברה מיסחרית, העוסקת בנושאים שונים. חששתי שאם יידעו בארץ שאין זו חברת־ספנות, לא יתייחסו להצעת־המחיר שלה, ויעמידו לה קשיים, במחשבה שהיא רוצה להרוויח את העיסקה כדי למכור את האוניות לאחרים.

הטענה של נימרוד אשל, כאילו לא שלחנו להם כל הצעה בכתב, אינה נכונה. שלחנו להם שני טלקסים: אחד עם הצעת מחיר של 3.5 מיליון דולר, והצעה נוספת בטלקס על 4 מיליון, אחרי שביקשו מאיתנו שנעלה את המחיר.

יותר מזה הם לא ביקשו. הם לא אמרו לנו אף פעם שהם רוצים הצעה בכתב. גם לא נקבעה כל פגישה. לא נמרוד אשל ולא אחר הציע לנו פגישה. להיפך, בזמן שהגשנו את ההצעה, ביקשתי מרב־החובל אשל ומסגנו, רב־החובל נתיב, שיישבו איתנו לשולחן. הם לא היו מעוניינים בכך.

רק אחרי שהנילי כבר נמכרה למעשה, ואחרי שמסרתי לעוזר שר־התחבורה כי יש לי טענות נגד אשל, הוא הציע לי להסדיר עימו פגישה, כדי שנברר בינינו את הפרטים שהביאו לאי־קבלת ההצעה שלנו. כאשר התקשרנו לתיאום פגישה עימו, הודיעה לנו מזכירתו כי הוא יכול לקבל אותנו ב־27 במאי, בחיפה או לפגוש אותנו ב־6 ביוני בתל־אביב. בשלב זה נתתי למזכירה תשובה שאיני רואה עוד סיבה לרוץ לחיפה בעניין הזה. זה היה אחרי שכל העניין כבר נגמר. הפגישה, שנימרוד אשל מדבר עליה, שאליה לא באתי, היתה אחרי שנילי כבר נמכרה.

ביחס לשאלות שלא ידעתי לענות עליהן, הרי בפעם הראשונה שאלו אותי שאלות כאלה בשלב שבו עמדו לגמור את העיסקה עם היוונים. היתה לי הרגשה שמציגים לי את השאלות כדי להרחיק

רב־חובל אשל
— צד שני

אותי, ולמנוע ממני להציע מחיר גבוה יותר בעד האוניות.

כך, למשל, אני הצגתי בהצעה שלי תנאי, שלפני הרכישה ייערך באוניה ניסוי ימי. הם שאלו אותי: מה פירוש ניסוי ימי? לא ידעתי את התשובה. אבל באותו יום שלחתי טלקס ללונדון, וקיבלתי תשובה בטלקס שהכוונה לניסוי של שייט במשך שלוש שעות במיפרץ חיפה, כדי לבחון אם האוניה יכולה להפליג בכוחות עצמה. אמרתי להם: אתם צוחקים ממני. ויותר הם לא הגיבו, עד שנודע לי כי העיסקה למכירת נילי הושלמה."

■ ■ ■

הגירסות הנוספות של שני הצדדים אינן תורמות עדיין לפיתרון התעלומה. המיסתורין שאיפיין את מחתרת נילי בימי התורכים, אופף גם את מכירת נילי לידי היוונים.

הדבר כולו מוכיח שוב עד כמה קשה לרדת לחקר האמת המלאה, תוך העמדת גירסה מול גירסה והסקת המסקנה הסבירה — דבר שעיתונאי מצווה לעשותו כל יום.

לימודים גבוהים בתשלומים נמוכים

כן. הודות למהפכה השקטה בבנק הפועלים גם זה אפשרי!
חסכון חודשי עבור ילדך ב"חסן להשכלה גבוהה" – התכנית הבלעדית של בנק הפועלים – מאפשר לך לצבור עבורו עד 10.000 ל"י.

וכשיגיע לאוניברסיטה יעמדו לרשות ילדך סכום החסכון, ריבית והפרשי ההצמדה למדד בתוספת הלוואה של עד 10.000 ל"י בריבית בלתי צמודה של 10%. ההלוואה – לתקופה של עד 13 שנה.

כמו כן יהנה ילדך ממענק מיוחד של בנק הפועלים של עד 500 ל"י ואם יוותר על ההלוואה יהנה ממענק נוסף של עד 1.200 ל"י.

הענק לילדך את לימודיו הגבוהים כבר מעתה, כשהם עולים לך פחות.

כך גם ילדך ילמד באוניברסיטה.

"חסן להשכלה גבוהה".
תכנית החסכון הבלעדית של בנק הפועלים

אל ת.ד. 27, תל־אביב
נא לשלוח לי את עלון
"ח'סן להשכלה גבוהה"
שם..........
כתובת..........

פרטים בסניפי בנק הפועלים ובנק יפת.

כן, ילדך ילמד באוניברסיטה!

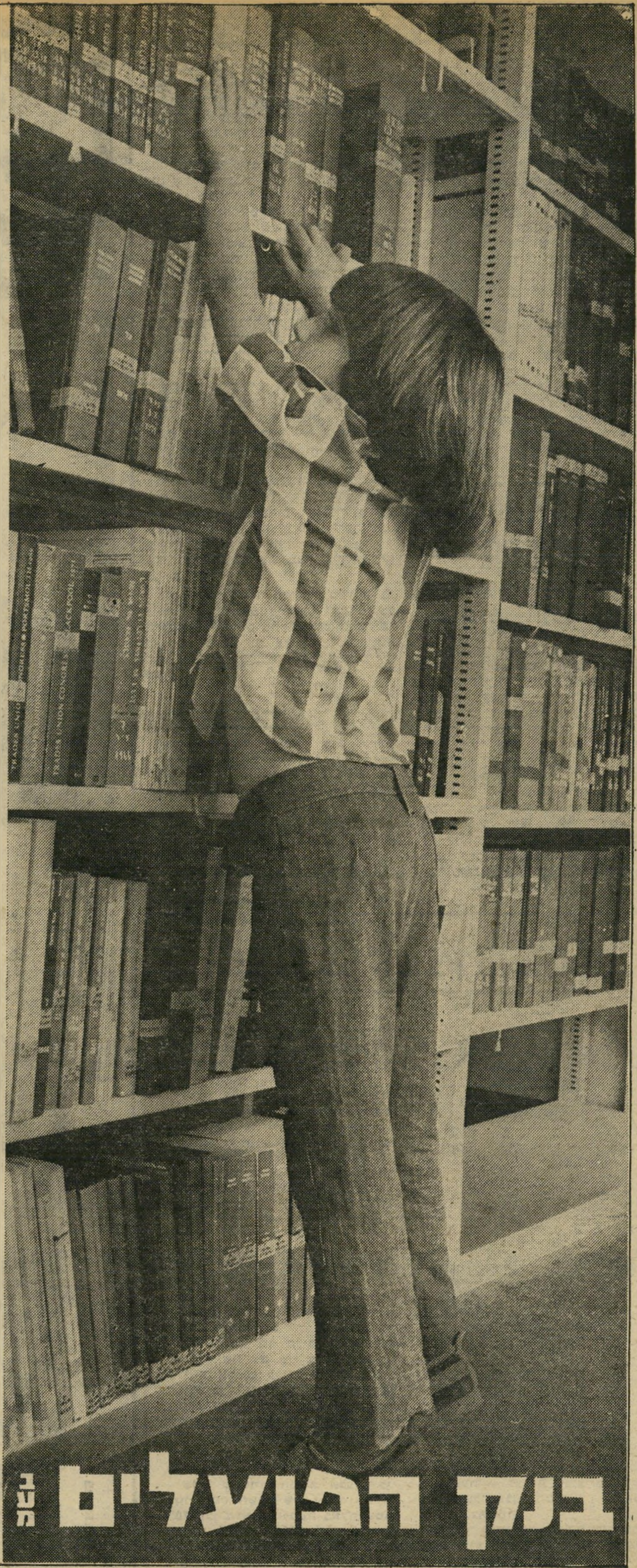

המהפכה השקטה

מכתבים

לא צריך את האנגלים

כקורא ותיק של העולם הזה, וכאוהד מושבע של דיעותיו הפוליטיות של אורי אבנרי, ברצוני להפנות את תשומת־ליבכם למודעה אשר התפרסמה בעיתון ידיעות אחרונות לפני כשבוע, ובה נכתב: „מגייסים אנגלים לעבוד בתעשייה האווירית בישראל: מציעים להם 100 ליש"ט לשבוע וכן מגורים ודמי־טיסה."

אני עובד בתעשייה האווירית בתור מיבנאי־מטוסים, באגף המייצר חלקים עבור הכפיר. לאחרונה הביאו אלינו הרבה עובדים מאנגליה. עובדים אלה הם בעלי מיקצוע לא־מסובך (מיבנאות־מטוסים, שזהו גם מיקצועי־שלי), ויש שמועות שהם מרוויחים שמונה(!) דולר לשעה. כלומר, הרבה יותר ממה שמצויין בידיעה.

אין ביניהם אף טכנאי אחד, לא באגף שלנו מכל מקום. והמצחיק מכל הוא שאנו, הישראלים, מלמדים אותם את העבודה. ברצוני לציין שאני עובד בתעשייה האווירית קרוב לחמש שנים, ומשכורתי לשעה 12 לירות ברוטו — כרבע ממשכורתו של עובד אנגלי שאותו אני(!) מלמד לעבוד.

ובכן, אני שואל: בתקופה כזו, כשדורשים מהפועלים להדק את החגורות — מדוע משלמים לעובדים מאנגליה כל־כך הרבה עבור עבודה שאנו, הישראלים, יכולים לעשות בקלות?

אני מקווה לפעולה מצד העולם הזה בנושא זה.

אגב, אשר לשכר המצויין בידיעה בעיתון, ייתכן שאם מוסיפים לשכרם של העובדים האנגליים את הוצאות־הטיסה שהן, כפי שכתוב שם, על חשבון התעשייה האווירית, יגיע הסכום לשמונה דולר לשעה.

מ. ע., תל־אביב

מיטוט־חסד ציבורי

לאחרונה דובר ונכתב רבות אודות „מיתת־חסד אישית" — שבה נוטל האחד לעצמו את הזכות להמית את זולתו כדי לגואלו מייסוריו — אפילו בלי רשותו או בקשתו של הנידון. דומני שגם בהעולם הזה נכתבו דיעות שונות בנושא. ודאי שכל אדם — מצפונו ודעתו עימו — לחיוב או לשלילה.

לאלה המחייבים את המעשה עקרונית ומעשית, הייתי מפנה שאלה מתחום נוהגי הציבור, שהיא קלה לאין־ערוך מרצח! האם מותר, או חובה, לסייע במיטוט מישטר ציבורי אשר נכשל בכל אשר פנה?

הסביבה יודעת ומכירה היטב במצבו של אותו ציבור — רק הוא־עצמו (על־אף התייסרותו של החולה מהדוגמה המקורית) אינו מבחין במצבו האמיתי, ואין לו היכולת או האומץ להסיק המסקנות, ובוודאי לא להוציאן אל הפועל.

במצב כזה — האם מותר או חובה לסייע במיטוטו של אלמנט אפס־אונים ציבורי שכזה, או המוסד הציבורי מחייב לתת לו לגווע בייסוריו, בכוחות־עצמו?

מאחר שאין מדובר בחיי־אדם, אלא בשינוי דרכי התארגנותם — הרי הסיוע למיטוט מיסגרת הריקבון מן השורש ועד לצמרת, תסייע למתארגנים להיערך אחרת — דבר שאינם עושים מפאת אשליות, קוצר־ראות, פחדנות ו„מה יאמרו".

דומני שההיסטוריה של ההתארגנויות בארץ־ישראל מלאת דוגמות כאלה. ולא רק מהזמן הרחוק — אלא מחיי־הציבור העכשוויים. מן הראוי שאורי אבנרי יתייחס לנושא, באחד ממאמריו על גופים ציבוריים — עלייתם ושקיעתם.

עמי ליבנה, עין־חרוד מאוחד

מי מפחד מממשלת מומחים?

התגובות העצבניות נגד רעיון ממשלת המומחים, כפי שמצאו ביטויין בעיתונות, הרמזים הדקים על דיקטטורה הבאה עלינו, רחמנא ליצלן, הניעו אותי להגיב ולהסביר את הרעיון.

ממשלת־ישראל נמצאת היום במצב שבו חלק הגון משריה אינו מתאים לתפקיד שאותו נועד למלא. אילמלא חששתי מתביעה מישפטית, הייתי יכול להביא כאן לפחות שמונה דוגמות אופייניות. מינוי השרים נעשה לפי שיקולים פוליטיים טהורים, וללא התחשבות מינימאלית בכישוריהם. המחשבה שעסקן מיפלגתי אפור יכול, בוקר אחד, להיות שר, מעוררת בי צמרמורת ודאגה כאחד.

מהי ממשלת־מומחים, לפי תפישת חוג איכפת לנו? זו יכולה בהחלט להיות ממשלה נבחרת, לפי כל כללי־המישחק הנהוגים כיום. כיצד? בניגוד לנהוג היום, לא יהיה רשאי ראש־הממשלה לקבל את מועמדי המיפלגות שבקואליציה ואת מועמדי מיפלגתו־שלו, אוטומטית. כל מועמד

מיכתב השבוע

חופשה על חשבון הממשלה

מרדכי זוהר
כולם ייצאו נשכרים

פועלים, אשר השכימו קום לעבודתם, ביום השישי 30.5.75, וטרחו להפעיל מקלט־רדיו כדי לשמוע חדשות־בוקר, זכו להתבשר בבשורה מרנינה ביותר.

כרגיל בישראל, התחלקה הבשורה לשניים: סוכריה — ומקל. הסוכריה היתה כי חישובי מס־ההכנסת לעצמאיים לשנת 1975 יחושבו כבר מן האחד באפריל לפי המלצות בן־שחר, כלומר הנחה במס לשלושה חודשים נוספים, ופטור מוחלט ממילוות־מילחמה.

כדי לכסות את הגירעון שייווצר כתוצאה מן הסוכריה — בא המקל שב„בשורה". מילוות־המילחמה לשכירים לחודשים אפריל־יוני יהפוך מס, ולא יוחזר.

פירושו של דבר ענישה קולקטיבית את כל השכירים (אולי בגלל דו"ח נאדל), תוספת־מס של 12¼% על ההכנסת החל מן הלירה הראשונה. על כן, נשוי עם שני בנים המרוויח שלושת אלפים לירות לחודש, ישלם בחודשים אפריל־יוני מס שולי של 60¼% בערך, בעוד המיליונרים והמיליארדרים ישלמו מס מוגבל של 60% מכסימלי. וידם של האדונים הנכבדים רבין ורבין־וביץ, ירום הודם, עודה נטויה.

שכיר שירוויח חמשת אלפים לירות, המס השולי שלו יעבור את ה־70%, וכן הלאה. הפגיעה באלה שמרוויחים מתחת ל־3000 לירות עוד יותר. הבאתי דוגמות רק מאלה שעוברים את ה־60%.

אולם, לא הייתי מעלה עניין זה רק כדי להעיב את שימחת תשלום מס־העושק של הקוראים, אלא שכאן יש הצעה — לעשות שבועיים־שלושה חופש על־חשבון הממשלה. ההצעה פשוטה בתכלית.

היעדר מעבודתך ללא תשלום־שכר, וכך הכית את האוצר ואת הממשלה בנישקם־הם. כי אם אתה נעדר

מכתבים

יעבור סינון קפדני על־ידי צוות ממלכתי, מעין ועדת־קבלה, אשר יורכב מדמויות לאומיות בשטחים שונים: כלכלה, תעשייה, מדע, מדעי־החברה, מישפט, מינהל, חברי־כנסת וכו׳. צוות זה יבדוק בשיטות מדעיות כישוריו של המועמד לשר, יפסול או יאשר מינוי שרים.

בנקודה זו נשאלת השאלה: מי ירכיב את צוות הסינון הממלכתי הזה, ומי יהיו חבריו? הצוות יורכב על־ידי הכנסת, וייהנה מכל הזכויות השמורות לחברי בית־

הדין־הגבוה־לצדק. חבריו יהיו אישים בכירים טהורי־כפיים, רבי־נסיון ובעלי עבר למופת.

עד כאן נראה הדבר די פשוט. אולם, הבעייה מתחילה להיות רצינית יותר כשייווצר מצב, ולדעתנו כך יהיה, שהמיפלגות השותפות בקואליציה לא תוכלנה למצוא מקרב עסקניהן מיספר מספיק של מועמדים העונים לקריטריונים הגבוהים שייקבעו.

וכאן יכול בהחלט להיכנס לתמונה ראש־הממשלה, לבקש מאישיות לא־מיפלגתית להיות מועמד לתפקיד השר, להעמידו לבחינת הצוות הבודק ולאייש את התפקיד באיש הטוב ביותר. אומרים שוללי הרעיון: אין לתת לשר מומחה, בלתי־תלוי, להשתתף בהתוויית עתידו של העם בניגוד לרצון הבוחר. אנו מסכימים.

שר מומחה לא ישתתף בדיונים פולי־

(המשך בעמוד 10)

דויד תגר
כולם ייצאו חכמים

מן העבודה משך שבועיים, תקבל משכורת מ־3000 לירות רק 1500 לירות. על כן, כימעט שלא תשלם מס באותו חודש יוני. ולא רק זאת, אלא שבחישוב הכללי הם עוד יצטרכו להחזיר לך חלק מן המיסים שלקחו בחודשים אפריל־מאי.

כמו־כן גם עבור הביטוח — העירעור — הלאומי, תשלם פחות, כך שאתה עושה חופש של חצי־חודש או יותר, ולמעשה אין הכנסתך נפגעת. אולם, אנא שים לב. אם לקחת חופשה שנתית או התחלית, לא עשית כלום. כי עבור אלה אתה מקבל שכר שעליו אתה משלם מס כמו על שכר רגיל. ורק כך תוכל לחייב את הממשלה להחזיר לך מיסים שכבר ניגבו.

כך יוכלו השכירים, לפחות פעם בשלושים שנה (ובפעם הראשונה אחרי אלפיים שנה) לדפוק את האוצר, מבלי שיינזקו (ערך הנזק יתבטא בכמה עשרות לירות בלבד). לשם כך כדאי לעשות חיים ולהתברדק שבועיים, על־חשבון הממשלה.

לביצוע הדבר הזה נדרשת החלטה אישית בלבד. שכנע את חברך לעשות כמוך, אך אל תהפכו את זה לדבר מאורגן. ללא החלטות כלליות.

אך אם כבר החלטת לעשות זאת — אנא הואל להודיע למעבדיך על היעדרותך מן העבודה עד סוף יוני, וכן אנא טרח לשגר שני מיכתבים: האחד לראש־הממשלה מר רבין, והשני לשר־הטימיון מר רבין־וביץ, והודע להם על כך.

כן תוכל להציע להם שגם הם, כ„שכירים" של עם ישראל, ידפקו את האוצר וייתנו מחופשה נעימה עד סוף חודש יוני. מדינת ישראל ודאי תצא נשכרת מכך.

מרדכי זוהר, אשדוד

Metz
ראשונה בחידושים
Metz
ראשונה בשיכלולים
Metz
מציגה את הדגמים החדשים

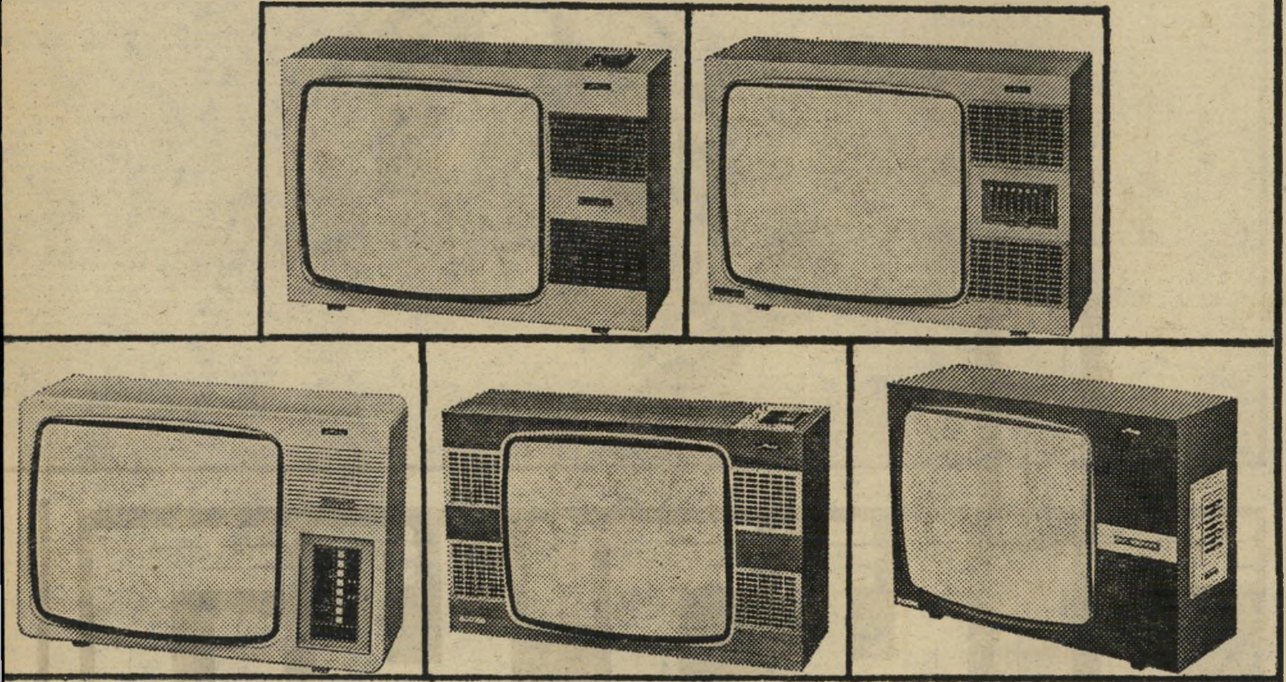

טלויזיות Metz לרכישה
גם בתנאי החלפה TRADE-IN נוחים
אם ברצונך להחליף כל טלויזיה ישנה שברשותך ב Metz חדשה. מלא ושלח תלוש זה.

החלף ל־ Metz

לכבוד (ע)
Metz ישראל בע״מ
רח׳ מודיעין 90, בני ברק טל. 799114
אני מעונין בקבלת פרטים מלאים על תנאי ההחלפה שהינכם מציעים לטלויזיות.
ברשותי מקלט מתוצרת שנת ייצור
גידל המסך מקום הרכישה
אני מעוניין לקבל עבור מקלט זה בתנאי החלפה
סך ל״י ואת היתרה לשלם במזומן/בתשלומים חודשיים (מחק את המיותר).
שם פרטי שם משפחה
עיר/מקום ישוב מס׳ טלפון
רחוב מס הבית

אמץ את Metz

הטירטור

פרק שני: האחראי בצה"ל על חינוך נגד טירטור נזרק מגולני

בגלל טירטורים ✶ המפקדים אינם מקבלים הדרכה ביחסי אנוש ✶

ארבע רשויות מופקדות על חינוך נגד טירטור בלי קשר ביניהן

אחת מתקריות הטירטור החמורות ביותר שידע צה"ל, ולכן אף התאמצו רשויות הצבא להסתירה ככל האפשר, היתה התקרית עם חיילי ישיבות ההסדר.

בני־ישיבות אלה, ההסדרניק'ים, כפי שהם מכונים, מבוקשים ביותר על־ידי מפקדי היחידות בצה"ל מאחר שהם ידועים כטובי החיילים. בתחילת שנות ה־70 התגלע סיכסוך בין יחידת־חניכים בקורס הראשוני לשיריון מקרב ההסדרניק'ים. לבין המפקדים־הזוטרים שלהם.

בין המפקדים, חיילי שיריון ותיקים יותר, לבין תלמידי־הישיבה שזה־אך התגייסו, פרץ ויכוח: הראשונים טענו כי האדם משרת את הטנק, ואילו ההסדרניקים לא יכלו להסכים לכך, וטענו כי הטנק הוא שמשרת את האדם.

בוויכוח פילוסופי זה היתה, כמובן, ידם של ההסדרניק'ים על העליונה. אולם, כדי לזכות במערכה העבירו מדריכיהם את הוויכוח למישור של טירטורים. ועדת־חקירה שהוקמה אחר־כך, כדי לבדוק את הפרשה, הגיעה למסקנה שהמדריכים ממש התעללו בחייליהם, הן כבבני־אדם והן כבשומרי דת ומסורת.

הפרשה כולה לא היתה מתגלה לעולם. החיילים המטורטרים הקפידו שלא להוציא זאת החוצה, מתוך כוונה לשמור על כבוד צה"ל, אולם איכשהו הגיעה השמועה לאוזניו של רבם, הרב קוק, והוא הזעיק שמיים וארץ, פנה אל שרי המפד"ל, אל ראש־הממשלה ושר־הבטחון ואל הרמטכ"ל. המפקדים המתעללים הועמדו לדין, ונגזרו להם עונשים סבדים.

שהחיילים ✶ יתאמצו

עם פרוץ פרשת הטירטורים האחרונה, התלונן מפקד בכיר בצה"ל העוסק בענייני חינוך: „בשום קורס־מפקדים בצבא, החל מקורס ממ"כפים ועד לפו"ם, לא מקדישים יותר מזמן סימלי בלבד, לנושא של יחסי אנוש. מדוע צריך לדרוש מהמפקדים, בכל דרג שהוא, לדעת כיצד להתייחס לחיילים — מה מותר מה אסור, מתי עוברים את הגבול, עד כמה להיות קשוח מבלי להתעלל ועד כמה להיות רך מבלי שהדבר יפגע בטיב החייל כלוחם — מבלי שהדריכו אותם בכך קודם־לכן?"

האחריות למחדל זה מתחלקת באופן ישיר בין כמה רשויות בצה"ל. הרשות האחראית ישירות על נושא חינוך המפקדים היא מיפקדת קצין־חינוך־ראשי או, ליתר דיוק, ענף־הסברה במיפקדת קצין־חינוך־ראשי.

יחסו של קצין־חינוך־ראשי הנוכחי, אלוף־מישנה שאול גיבעולי, לבעיית הטירטורים, ידועה כיחס של: „זה לא אסון, שום דבר לא קורה אם החיילים מתאמצים קצת." האחראי הישיר במיפקדתו על נושא ההסברה היה, עד לפני חודשים מיספר ומשך שנים ארוכות, סגן־אלוף ניסים סלומון. קשה להבין כיצד חשב המטה הכללי שסא"ל סלומון יכול להיות האורים־והתומים של מניעת הטירטורים בצה"ל. לפני שהגיע לתפקיד זה היה סלומון מפקד בגולני, והורחק מחייל זה בגלל מיספר שערוריות־טירטור שבהן היה מעורב.

צה"ל ידע כבר מיספר קציני־חינוך־ראשיים, שכולם היו צריכים לעסוק במידה זו או אחרת בנושא חינוך המפקד למניעת טירטורים. ראשון קציני־החינוך היה אל"מ אהרון זאב, איש־רוח, משורר וסופר. זאב ערך מילחמות נואשות כנגד המפקדים ה„פייטרים" של צה"ל, כשהוא מגן על כל חייל כאילו היה בנו. היה זה זאב אשר הצליח לעורר את משה דיין להילחם נגד הטירטורים, אולם גם הוא לא השכיל לתקוף את הבעייה באופן יסודי: כל מטרתו של זאב היתה לכבות שריפות. להתריע כנגד מפקדים מסויימים או יחידות מסויימות שהיו ידועות בטירטורים הקשים בהן, לנסות להשפיע להפסיק דרך זו, אולם רק לעיתים רחוקות הוא דרש להעמיד לדין מפקד שהואשם בטירטור. שיטת המישפטים לא היתה אהודה על זאב, בכל מיקרה שהוא, והטירטור בצה"ל חגג.

כאשר יצא זאב לגימלאות, התמנה במקומו אל"מ מרדכי („מורל'ה") בר־און, כיום מנהל מחלקת־הנוער־והחלוץ בסוכנות היהודית. לפני תפקידו כקצין־חינוך־ראשי שימש כראש לישכתו של הרמטכ"ל, משה דיין.

בר־און הבין כי הטירטור טומן בחובו סכנות רבות לצה"ל, לאופיו ולרמה האנושית שבו. לעיתים אף הירצה בנושא זה. אילם לבר־און היתה בעייה פסיכולוגית עמוקה, בכל הנוגע לחיי־השדה של צה"ל. בתפקידו כראש הלישכה של דיין התחכך בר־און בבכירי המפקדים הלוחמים של צה"ל, אשר התייחסו אליו בבוז מסויים בגלל היותו קצין־מינהלה או כפי שהיו מכנים אותו מאחרי גבו: „המשרת האישי של דיין." כשמונה בר־און כקצין־חינוך־ראשי, ידע כי ברגע שייצא נגד הטירטורים, כלומר נגד מפקדים מסויימים בצה"ל, יתלו זאת מיד בחולשתו ובאופיו כקצין־שירותים, ולא יבינו את המניעים הנכונים והאמיתיים שמאחרי מילחמה זו.

את בר־און ירש אל"מ יצחק („טולק'ה") ארד, מי שמכהן היום כמנהל יד־ושם. כבר בתחילת שירותו היה ברור — הן לארד והן למפקדיו — כי כהונתו כקצין־חינוך־ראשי לא תהיה ארוכה. הוא לא התאים לתפקיד. מדיניותו של ארד היתה לעבור את תקופת כהונתו מה שיותר בשקט, ללא מילחמות־יהודים, ללא מאבקים וללא היתקלויות — ומדיניות זו אינה עולה בקנה אחד עם מילחמת יציאה נגד תופעת הטירטורים.

מחדל ✶ נורא

רשות אחרת, אשר תפקידה לחקור את ענייני הטירטור בצה"ל, היא היחידה לפסיכולוגיה צבאית. יחידה זו היתה צריכה לחקור את סיבות הטירטור ומניעיו, להציע דרכים ולהמליץ המלצות, בכל הנוגע למדע הפסיכולוגיה כיצד למנוע טירטור והתעללות.

היחידה כפופה ישירות לראש אכ"א/בקרה, ומלבד מחקרים בעלי היקף מצומצם וחוות־דעת אשר הוגשו כימעט באופן פרטיזני על־ידי קציני יחידה זו, שבראשה עמד עד לפני מיספר חודשים ד"ר בני שליט המפורסם, לא ניתן ליחידה חופש־פעולה בנושא זה. כדאי לציין כי שליט הציע פעמים רבות, ובפני פורומים שונים, לחקור את נושא הטירטורים והיחסים בין המפקדים לחיילים באופן יסודי, אולם בכל פעם נדחתה הצעתו על הסף: מפקדיו של שליט לא חשבו כי הבעייה חמורה דייה, וכי כדאי להקדיש לה זמן, כסף ומחשבה מעבר לכמות השיטחית שהוקדשה.

גוף נוסף, אשר אחד מתפקידיו הקלאסיים הוא ענייני יחסי־האנוש בין חיילים למפקדים הוא מחלקת־ההדרכה של צה"ל (מה"ד). פה־ושם מקדיש מה"ד חוברות, קורסים והרצאות לנושא זה, אולם

עד כה לא נחקר העניין ברצינות. בראש מה"ד עומד האלוף מנחם („מנדי") מירון, אשר התפרסם בעת האחרונה כראש ה־וועדה לקביעת זכאי אותות הגבורה, העוז והמופת של צה"ל.

בשנת 1964 שימש מירון מפקד יחידה בגייסות־השיריון הנקראת תח"ש — תורת חיל־שיריון. על־פי יוזמת מפקד־הגייס דאז, רב־אלוף דויד אלעזר הזמין מירון דרך מדור המחקר בענף סיווג וקידום באכ"א/אירגון, מחקר תוכנית־הדרכה לבית־הספר לשיריון.

את המחקר ערכו שני פסיכולוגים: אילנה צימרמן וד"ר יהודה רוזנברג, כיום ח"כ (מפד"ל) יהודה בן־מאיר. בפרק ה־אחרון של המחקר שלהם, תחת הכותרת „טירטורים", כתבו השניים: „בעיית ה־טירטורים הועלתה על־ידי החניכים וה־מדריכים כאחד. החניכים התלוננו על ה־טירטורים הרבים, תרגילי־המשמעת, מיס־דרי־המיטות וכו', וטענו שהם הפריעו ל־לימודים. המדריכים (אלה שטירטרו — י.י.) תמכו בטענות החניכים. התרשמנו שהטירטורים מפריעים ללימודים בשתי דרכים שונות:

„א. החניכים עייפים כתוצאה מהפסד שינה. נאמר לנו שהיו מקרים של מיסדרי־מיטות בחוץ בשעה 23.00 ואפילו בחצות (אם־כי לפי הוראות בית־הספר חייבים החניכים ללכת לישון לא יאוחר משעה 22.00). היינו עדים למיקרים רבים שה־חניכים נרדמו בעת השיעור.

„ב. לדבר השפעה שלילית על מוראל החניכים. החניכים רוצים לראות בבית־הספר משהו שונה מהמושג שיש להם על חיי־צבא שיגרתיים. הם רוצים להרגיש את עצמם יותר כתלמידים בבית־ספר מ־אשר כחיילים, ולנו נדמה שכדאי, תוך גבולות מסויימים, לעודד הרגשה זו. יצירת מיסגרת להתייחס אל החניך כאל תלמיד בית־ספר תעלה את רצונו ואת נכונותו

גוף אחר בצה"ל, אשר יש לו נגיעה לנושא הטירטורים, הוא ענף רפואת־הנפש במיפקדת קצין־רפואה־ראשי. אולם רופאי־הנפש של צה"ל, הקב"נים, עוסקים בעיקר בניסיון לרפא, או לשחרר אותם חיילים שנפגעו נפשית מהטירטור הגס של מפק־דיהם, מבלי להתייחס לגוף הבעייה.

מסע־הסברה אישי

אך מחדריהן של ארבעת זרועות־צבא אלו, אשר תפקידן להיות הרבה יותר יסודיות בנושא יחסי־האנוש בצבא, מחווירים לעומת המחדל הראשי: מעולם לא נערכה ישיבה משותפת של כל ארבעת הגורמים, כדי לפחות להעלות את ה־בעייה, אפילו אם לא היה בכוונתם לנסות לפתור אותה.

גורם אחד, כמעט איש פרטי בצה"ל, אם כי אינו שייך לצה"ל, ניסה לערוך פעולה עצמית בנושא זה. היה זה נציב קבילות החיילים, רב־אלוף (מיל.) חיים לסקוב. במיסגרת תפקידו גילה לסקוב, דרך הקבילות שהגיעו אליו, את המימדים העצומים של הבעייה. מאחר שאינו איש צבא יותר, וקשה לו, במיסגרת פקודות־המטכ"ל המתייחסות לנציבות שלו להילחם בתופעות, החליט לסקוב לפתוח במסע־הסברה אישי ביחידות צה"ל.

הוא נהג להרצות, אחת לשבוע, כל פעם בפני מפקדי יחידה אחרת, על נושא יחסי־האנוש. לסקוב היה בוחר את היחידות שבפניהן היה מופיע, לפי כמות מיכתבי־התלונה על טירטורים שהגיעו לנציבות שלו. ואומנם, מפקדי אותן יחידות מודים שאחרי הרצאתו של לסקוב היתה חלה רגיעה מסויימת, בדרך־כלל זמנית, בנושא הטירטורים ביחידות שלהם.

לסקוב חדל מנוהגו זה כאשר מונה

מישמעת מים ירושה מתקופת הפלמ"ח היתה המסע עם מישמעת־המים. במסעות אלה קשה היה תמיד להבחין בין אימון לבין ענישה או טירטור, ובדרך־כלל הובאו מפקדים לדין רק כאשר אירעו אסונות וחיילים התייבשו בעת מסעות אלה, בהם ניתן להם לשתות מים רק אחרי שחזרו לבסיס.

מפקדים או סאדיסטים

ללמוד. הטירטורים מפריעים לקיום מיס־גרת זו.

„מוצע לבטל, ככל האפשר, ,תרגילי משמעת' וטירטורים בלילה במשך הקורס."

אין צורך לציין כי המלצותיהם של בן־מאיר וצימרמן, לפחות בנושא זה, נפלו על אוזניים ערלות.

על הגב אחד מסוגי הטיר־טור המקובלים ב־יותר הוא מסע ארוך, בדרך־כלל אל תוך שעות הלילה, כשגב החייל עמוס ציוד.

כאחד מחברי ועדת אגרנט, ולא חידש אותו לאחר שהוועדה סיימה את עבודתה.

הראשון שהגדיר בצה"ל את הטירטור היה רב־סרן, מפקד בסיס אשר תשעה מקציניו, סמליו והמס־כפים שלו עומדים עתה לדין בעוון התעללות. בעדות הסניגוריה שלו על הנאשמים, ענה הרב־סרן לשאלה: „מהי בעיניו התעללות."

„אני קורא התעללות," העיד לפני שבו־עיים אותו רב־סרן, „לכל דבר שגורם להשפלתו של החייל ולכל עונש שאינו קשור הגיונית לעבירה שבוצעה. אבל יש להבחין בין תרגילים נוספים ועונשים, לבין התעללות."

מבלי להתייחס להיקפה של הגדרה זו, ואי־אפשר לדרוש ממפקד בסיס־טירונים בצה"ל שיתעמק בהגדרות פסיכולוגיות, ייכנס אותו רב־סרן להיסטוריה הצבאית של ישראל כמגדיר הראשון של הטירטור.

אחד ממפקדיו המפוארים של צה"ל, אשר השתתף בקרבות רבים, היה ממייסדי ה־101 המפורסמת ואף עסק בהדרכה ברמות שונות בצבא, טען השבוע: „הפירסומים בתקופה האחרונה על המפקדים הנוראיים המתעללים בחיילים, יביאו לצה"ל יותר נזק מאשר צה"ל יכול לשער. מפקדים, בכל דרג שהוא, יחששו עתה לאמן חיי־ליהם לפי הבנתם, ינהגו לפי השיטה: ,מה איכפת לי, העיקר שהמחזור הזה יסתיים ואני אצא נקי,' ומי שיפסיד מכל זה יהיה צה"ל. נפסיד לוחמים, ואחר־כך נפסיד גם מילחמות.

„המדריכים בצה"ל, על כל דרגותיהם, הם בדרך־כלל מדריכים טובים. המדריך הטוב רוצה להוציא את חניכיו חיילים טובים, מאומנים היטב וממושמעים, משום שהוא ציוני, ללא מרכאות, חושב על גורל עם ישראל ויודע שאנו חייבים לנצח ב־מילחמות. המדריך הפחות טוב רוצה את כל אלה כדי להצליח בתפקידו כמדריך, מתוך תחרות עם המדריכים האחרים. ב־דרך־כלל המוטיבציה מורכבת משני אל־מנטים אלה גם יחד.

הגורם העדתי

„למדריכים אלה מגיע חומר אנושי, אשר אינו תמיד מעו־לה, ואני אומר את זה בהמעטה. רבים המיקרים שבהם נותן המפקד פקודה, פשוטה־לכאורה: לרוץ. אחד החיילים לא רץ. כשהוא מקבל פקודה חוזרת, הוא מציין את סגולותיה הנשיות של אימו של אותו מדריך. אז עומדות בפני המדריך מיספר אפשרויות. הוא יכול להתעלם מה־תקרית, אבל באותו רגע הוא גמר את הקאריירה שלו עם אותם חניכים, ופקודה שלו אף פעם לא תהיה פקודה.

„הוא יכול להעלות אותו חייל על טופס־תלונה ולהעמידו לדין. רוב החיילים מסוג זה מבכרים לשבת בכלא, שם הם עובדים בגינון או בתפירת כפתורים, מאשר לעבור את האימונים המפרכים של יחידה קרבית.

„האפשרות השלישית שלו, והיא בדרך־כלל האפקטיבית ביותר, היא לשים אותו חייל על הכוונת: להעניש אותו שלא

מאת

יוסי ינאי

במיסגרת מישפטית, על־ידי הכוח הניתן לו מעצם היותו המפקד או המדריך.

„גם אותו מדריך הוא רק בן־אנוש, הנתון להשפעות פגיעה אישית, הרגשת עלבון וטינה. אז הוא יכול לגלוש ולעבור את הגבול הדק בין עונש מרתיע וסביר, לבין התעללות.

„גם כיום, אחרי שעברו תחת ידי מאות ואלפי חניכים, אני ידוע שהדרך השלישית היא הנכונה, אם־כי היא המסוכנת ביותר. מה שברור הוא, שאין דרך אחרת."

החומר האנושי מהסוג המסויים הזה, שהמדריכים צריכים להפכו לחיילים, הוא גבוה ביותר במתגייסי צה"ל בשנים האח־רונות. לפי מחקר שנעשה בצבא, 60 אחו־זים מהמתגייסים אינם בוגרי תיכון. 40 אחוז הם בעלי אחוזי מופרעות מסויימת, אשר אינה מפריעה להם להיות חיילים טובים או אזרחים טובים, אך בוודאי עו־זרת להתפרצויות מהסוג שתואר על־ידי אותו קצין בכיר.

לגבי רבים מהם המיסגרת הצבאית, כמו כל מיסגרת, היא פסולה מראש. המדים והדרגות שאותם לובשים המפקדים, והפקודות שהם מקבלים מהם על ימין ועל שמאל מעוררות אצלם אסוציאציות מו־דעות ובלתי־מודעות של השוטר, העובד הסוציאלי, השופט ולעיתים אף הכלאי, בהם פגשו קודם התגייסותם לצה"ל.

אין הכוונה רק למעטים, בעלי עבר פלילי מהותי שביניהם. אחוז המתגייסים שהיה להם מגע קודם עם החוק מפחיד במימדיו. יש שכונות שלימות במדינה, ולאו דווקא המפורסמות שבהן כשכונת התיקווה, שפירא, שבזי, כרם התימנים בתל־אביב, ואדי־סאליב בחיפה והקטמונים בירושלים, אלא דווקא שכונות של המעמד הבינוני והבינוני־פלוס, בהן שולטות כנו־פיות של ילדים בני 12 עד 15 אשר חלקם פגשו כבר את החוק, ואחרים קשורים בצורה זו או אחרת בפעילות עבריינית.

קיים גם הגורם העדתי. מרבית החומר האנושי הבעייתי מקורו בעדות־המיזרח. לגביהם, האוייב הוא אותו אשכנזי, בדיוק כמו העובד הסוציאלי או השופט שעימו הוא נפגש. כשהוא מגיע לצבא ובוחן את צבעי הפיקוד שלו, הוא לא יכול שלא להבחין כי ככל שעולה הדרג הפיקודי כן הוא „מלבין" יותר, מבחינת המוצא העדתי שלו.

כדי לא לעורר ספק, ברור לגמרי כי אותו סוג מתגייסים אינו פחות פטריוטי ואוהב המדינה מאשר „הסוג האחר". אלא שאצלם, במידה זו או אחרת של צדק, המישמעת הצבאית, הפקודות, המדים — כל הסממנים החיצוניים, אינם קשורים כלל לפטריוטיות, לאהבת המולדת או ללוחמות.

„אני אייסר בעקרבים"

עם בעיות אלה, שהן בעצם בעיות היסוד של החברה הישראלית, המת־מקדות לפתע במסגרת מוגדרת אחת, ובי־תקופה מצומצמת, חייב המפקד, אשר פע־מים רבות גילו אינו עולה בהרבה על גיל פיקודיו יוצרי הבעיות, להתמודד.

במקומות שבהם נכשלו לחלוטין משרד החינוך, משרד הסעד, שילטונות המישטרה ובתי־הסוהר, בתי־המישפט על שופטיהם הנכבדים ועמוסי ההשכלה — כל המערכת

(המשך בעמוד 42)

מכתבים

(המשך מעמוד 7)
טיים, ואת המישקל האלקטורלי של ה־מיפלגה הזכאית להשתתף בדיונים כאלה יתנו יושבי־ראש המיפלגות. במילים אח־רות, יהיו שני פורומים: הפורום הפוליטי, בהשתתפות שרים־מומחים שליחי המיפל־גות, ונציגי המיפלגות אשר אינם מכהנים כשרים; והפורום המיקצועי, בהשתתפות שרים־מומחים שליחי המיפלגות ועמיתיהם שאינם שליחי המיפלגות. הכנסת כולה תעמוד על המישמר, ולא תתן לנושאים לגלוש לכיוון הלא־נכון.

דויד תגר, תל־אביב

קצת רגש אנושי

רציתי לומר לכם, שהסיפור „ליליאן נידונה למוות" (העולם הזה 1974) היה ממש מזעזע. אני מתארת לעצמי שהוא גם נכון, אף שעד לפני כמה שנים קשה היה להאמין שדבר כזה ייתכן אצלנו. אבל היום, כנראה, הכל כבר אפשרי.

מכל מקום, היתה בסיפור נקודת־אור אחת: המפקח שמואל כרמלי. בתוך כל הפרשה הנוראה הזאת של נערה אמיצה

מפקח כרמלי
אילו כולם היו כמותו

אחת המתייצבת נגד מאפיה שלמה, ושל כוח־מישטרה שמפגין הכל חוץ מיחס אנו־שי פשוט, בולט המפקח כרמלי כאדם ש־הטיפול באנשים שבשולי החברה עדיין לא תיקתה את הרגש האנושי שבו, וה־מוכן להושיט יד לעזרה אפילו כשהחוק כולו עומד לצידו ומאחוריו.

לא היה מזיק למישטרה שיהיו בה עוד כמה אנשים כמו כרמלי!

רבקה חרוזי, כפר־אתא

דעתו של הרמטכ"ל

במדור „אנשים" (העולם הזה 1973) כתבתם: „...שימעון פרס גם לא חסך את שבט ביקורתו מהרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי („מוטה") גור... הגדיר אותו פרס במסיבה פרטית: ,הוא אידי אמין של המיזרח־התיכון.'"

כעת אני מצפה בכיליון־עיניים לשמוע מה דעתו של הרמטכ"ל על שר־הביטחון.

משה לוי, חיפה

חיפוי על בן־חשר

ראשית, רצוני לומר שמיכתב זה נועד לגלות את שנעשה, ולהוציא את הצדק לאור. אני מקווה שזאת תהיה גם המטרה שלכם, אם יפורסמו דברים אלה בהעולם הזה — והצדק ינחה את הכתבה, לא כל דבר פסול אחר.

אני כותב בעילום־שם, שכן שום דבר לא יעלה ולא יוריד אם אמסור את פרטי המלאים. נוסף לכך, עלולים להאשים אותי.

ובכן, המיקרה אירע לפני שנתיים, ב־מחנה של חיל־ההנדסה אי־שם בארץ. בנו של שר בממשלת ישראל הנוכחית פלט צרור מכלי־נישקו ב ש ג ג ה וגרם למותו של חייל צה"ל.

המיקרה הושתק. האשם לא נענש ויצא נקי. נוסף לכך שיחק לו מזלו, שכן הקורבן היה עולה חדש מהודו, וערירי לחלוטין, ללא הורים, קרובים או ידידים.

אני מקווה שעזרתי במשהו, אפילו ש־כתבתי בעילום־שם.

אלמוני, אי־שם

הסגנון החדש לחדר האמבטיה

אביזרי עזר מהודרים ושימושיים שיוסיפו טעם והידור לחדר האמבטיה שלך.

עיצוב חדיש ומקורי.
סדרות של צבעים עליזים בגוונים שקופים ואטומים.
קל להרכבה עצמית.
עמידים בפני חום, קור, רטיבות, אבק ולכלוך.

• להשיג **אך ורק** בחנויות המובחרות לאביזרי אמבטיה
• קטלוג צבעוני מהודר יישלח חינם לכל דורש

אליברט — לשיפור איכות החיים

ALLIBERT®

סוכנים בלעדיים בישראל: ת.ס.קולסון בע"מ · סוכנויות ושיווק
שביל המפעל 3 · קרית המלאכה · ת"א, טל. 835484

הנדון:

יהודי אמריקה רוצים שנילחם - בילעדיהם

החטיבה הנעלמת

כל מפקד קרבי רואה מצב כזה בסיוטי־לילה: הוא תיכנן קרב גאוני. הוא הצליח למקם כוח משלו בעורף היריב. הוא ביסס את כל תוכניותיו על הפעלת כוח זה ברגע המכריע.

והנה בא הרגע הגדול — והכוח שבעורף היריב אינו זז. חייליו ערקו.

נדמה כי זהו המצב שבו נתון עתה יצחק רבין.

הוא ידע שדרכו עלולה להוביל לקראת עימות ישיר עם ממשלת ארצות־הברית. בעימות ישיר כזה, אין לישראל שמץ של סיכוי להצליח. הוא דומה להתמודדות של כיתת־רובאים עם אוגדת־שיריון.

אולם ראש־ממשלת ישראל ידע שיש לו קלף נוסף. בעורף הממשלה האמריקאית קיימת יהדות ארצות־הברית. כמו קודמיו, סמך רבין על היהודים הטובים האלה שיקומו ברגע המכריע, כמו המארינס בסרטים, יסתערו על הבית הלבן וייטו את כף־המאזניים לטובת ישראל.

הכל היה מוכן לכך. במשך שנים אורגנה יהדות ארצות־הברית כמו חטיבה של נחתים, במישטר של ברזל. תחת פיקוד ישראלי קשות. רוח־הקרב שלה הרקיעה שחקים. בכל הזדמנות היא תבעה מממשלת ישראל לא לסגת אף מילימטר אחד, לצפצף על סיכויי השלום ולהחזיק בארץ־ישראל השלמה.

והנה, כאשר הגיעה סכנת־העימות לשיאה, וניתנה פקודת־ההיכון לחטיבה־המארינס היהודית הזאת, נסתבר כי היא ערקה.

לירושלים הגיעו הודעות־בהלה: המצב קשה. לא נוכל להילחם. יהדות ארצות־הברית אינה יכולה להרשות לעצמה לקום נגד הנשיא. זה יגרום לאנטי־שמיות. זה יסלול את הדרך לשואה חדשה.

בקיצור: את"ס. אל תסמכו עלינו.

■ ■ ■

באותם הימים, שבהם הגיעו דיווחי־עריקה אלה, קראתי מאמר קטן של ידידי מתי פלד בירחון ניו־אוטלוק.

במאמר זה תיאר מתי פלד, בזעם עצור, את חוויותיו בסיור שערך לא מכבר בארצות־הברית.

הוא נסע לשם, ברוב תמימותו, כדי לספר ליהודי ארצות־הברית שיש בישראל יונים הסבורים כי המדינה יכולה לוותר על השטחים המוחזקים תמורת שלום, וכי אין כל צורך להתנגד להקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל.

לתדהמתו, הוא גילה כי אין כל אפשרות להביא דברים כאלה לציבור היהודי. היהדות האמריקאית אטמה את אוזניה.

האולמות היהודיים נסגרו לפניו. הרצאותיו בוטלו ברגע האחרון, באורח מיסתורי.

פלד עצמו מספר על שליח השומר־הצעיר, שאמר לו: „אני מסכים לכל מילה שאתה אומר. אבל אני חושב שזה לא בריא שאתה תדבר על כך בפני יהודים אמריקאיים..."

ניכר כי מתי פלד זועזע מחווייה זו. זו הפעם הראשונה נסע לארצות־הברית כדי להפיץ רעיון פוליטי בציבור היהודי. הוא נחרד.

■ ■ ■

למיקרא דבריו של פלד, נזכרתי בכמה וכמה חוויות אישיות משלי.

לא הרביתי לספר עליהן, מחשש שמא יחשדו בי כי אני לוקה בשיגעון־הרדיפה.

לפני כ־15 שנה, כאשר ביקרתי לראשונה בארצות־הברית וביקרתי במרכז האו"ם, עטו על העיתונאים האמריקאיים. חיש־מהר פשטה הידיעה כי הנה הופיע מין בעל־חיים מוזר — ישראלי הדוגל בברית ישראלית־ערבית. ראו מדינאים ערביים בכירים, משוחחים עימי בידידות בטרקלין האו"ם, והדבר סיקרן כמה אנשים.

כבר למחרת בואי הוזמנתי לראיון בתחנת־רדיו ניו־יורקית, המשרתת בעיקר את הציבור היהודי. נקבעו המועד והמקום.

(המפיק הביע באוזני, באופן פרטי, מישאלה קטנה: „תראה, איננו מגבילים אותך, אתה יכול להיות קיצוני ככל שתרצה, כל זמן שאתה מדבר נגד הנשיא אייזנהואר ושר־החוץ ג'ון פוסטר דאלס. זוהי מדינה חופשית. אבל אנא, אל תתקיף את ממשלת ישראל." הבטחתי לו שאין לי כל כוונה להשמיץ את ממשלת ישראל מעל גלי האתר של ניו־יורק דווקא.)

שעה לפני המועד הקבוע נקראתי באופן בהול אל הטלפון. המפיק היה בקצהו השני של הקו. הוא גימגם מרוב מבוכה. „קרה משהו בלתי־צפוי. תקלה טכנית, אתה מבין. אני מצטער מאד."

מתוך סקרנות, פתחתי את הרדיו בשעה היעודה. במקומי רואיין השגריר העיראקי. הוא עצמו גילה לי לאחר־מכן שהוא הובהל לשידור במפתיע, חצי שעה לפני ההתחלה.

הפרשה סיקרנה אותי. מדוע תעדיף תחנה יהודית ראיון עם השגריר העיראקי, על ראיון עם איש־ציבור מישראל? שאלתי ידיד, הבקיא בעניינים.

„זה פשוט לגמרי," הסביר לי. „הם בוודאי קיבלו התראה מהקונסוליה (הישראלית). אמרו להם שלא רצוי לשדר את דבריו של אופוזיציונר מישראל. ואילו השגריר העיראקי אינו מפריע להם, מפני שממילא שום יהודי אינו מתחשב במה שאומר איזשהו ערבי."

■ ■ ■

לפני חמש שנים אורגן עבורי מסע־הרצאות ב־אוניברסיטות של ארצות־הברית. המארח שלי היה אירגון אמריקאי מכובד, ורוב ההרצאות היו אמורות

הסופרמן היהודי בפוסטר אמריקאי

להיערך בחסות רבני האוניברסיטות, אנשי בית הילל, שכימעט כולם רפורמיים.

ברגע האחרון בוטלו כימעט כל ההרצאות, בצורה מיסתורית ביותר.

מה קרה?

אחד הרבנים גילה לי בחשאי את הסוד. ערב בואי הופץ חוזר סודי של הליגה היהודית נגד השמצה, בזו הלשון: „...אומנם אין לומר בשום פנים שמיסטר אורי אבנרי הוא בוגד, אולם אנחנו סבורים בכל־זאת שהופעתו בשעה זו אינה רצוייה..."

שלושה־ארבעה רבנים התמרדו, כתבו מיכתבי־מחאה נגד החרמה זו של חבר בית־הנבחרים של ישראל. אולם מרבית הרבנים צייתו בשקט. הם לא יכלו להפר את הוראות הליגה, שהיא מעין בולשת פוליטית, עם רשת מודיעינית מסועפת של סוכנים חשאיים, מחלקות־חקר, ועוד. מי שאינו מציית, מוצא את עצמו חיש מהר מוחרם ומנודה בקהילה שלו, ולעיתים גם משולל־פרנסה. לשם כך די בכמה צילצולי־טלפון. הרצאותי התקיימו בכל זאת כימעט בכל האוניברסיטות — אבל המארחים התחלפו.

לשיא הגיעו הדברים בעיר בולטימור, הסמוכה ל־וושינגטון.

באוניברסיטת ג'ון הופקין רבת־היוקרה הועברה הר־צאתי מחסות הרב לחסות הכומר. בעיר עצמה בוטלו כל הרצאותי. אלא שהיה לי מארח עקשן, יהודי נהדר, מאנשי תנועת־השלום, שבילה עימי שעות ארוכות בתיכנון עלייתו לישראל. האיש רתח על יחס המימסד אלי, ונשבע לי: „אני אסדר לך הרצאה בעיר הזאת, יהיה מה שיהיה!"

בבולטימור יש עיר יהודית, שבה אפשר לטייל במכונית במשך שעות, מבלי להיתקל אף בשלט אחד שאינו יהודי, ואף לא בבניין ציבורי אחד שאינו בית־כנסת. יש בעיר יהודית זו מאות אולמות. אך המארח שלי לא הצליח להשיג אף אולם אחד. כל האולמות היו לפתע תפוסים, או סגורים לצורך שיפוצים, או שהבעלים נעלמו. מחזה של קאפקא.

לבסוף, מתוך ייאוש, אירגן המארח את ההרצאה במרתף השיכון הגדול שבו התגורר. היו בו מאה מקומות — ולתוכו נדחסו עשרות פרנסי הקהילה ובני־נוער מאורגנים, שבאו בכוונה בלתי־מוסתרת להפריע.

בכל־זאת היה זה ערב מרתק, שבעיקבותיו הוזמנתי באופן ספונטאני להופיע בפני תנועת־הנוער הציונית.

■ ■ ■

ועוד חווייה: ערכתי מסיבת־עיתונאים בוושינגטון, כדי להבהיר את רעיון הדו־קיום הישראלי—פלסטיני.

התארחתי אז אצל הקווייקרים, שיש להם השפעה לא־מעטה, וכשהגעתי למקום הופתעתי בצורה נעימה. קרוב למאה עיתונאים נכחו במקום, הקשיבו, שאלו שאלות.

כשסיימתי, ביקשוני כמה עיתונאים להישאר לשיחה פרטית נוספת. היו אלה מומחים לענייני המרחב, כתבי העיתונים הגדולים ביותר בארצות־הברית, שרצו לדעת יותר.

למחרת היום חיפשתי את הידיעה על המסיבה בעיתונים ששליחיהם נכחו בה. מבין כמאה העיתונים שהיו מייוצגים, היה עיתון אחד ויחידי שהזכיר אותה בכלל, וגם הוא (הסאן של בולטימור, דווקא) הקדיש לה חמש שורות בילבד.

„אל תתפלא," ניחמו אותי ידידי המומחים. „העיתונות היומית חיה ממודעות מקומיות, בניגוד לטלוויזיה הניזונה ממודעות ארציות. שום עיתון אינו יכול להסתכן בחרם של בעלי־העסקים היהודיים, כשראו העורכים שאתה סוטה מן הקו הרשמי של ממשלת ישראל, זרקו את הדיווחים לסל."

■ ■ ■

יש די סיפורים הרבה, אך די בשלושה אלה.

אבל אני הרי נחשב כאופוזיציונר קיצוני, עוכר ישראל, קוץ בבשרו של המימסד הישראלי. אפשר היה לחשוב שזכיתי ביחס מיוחד. עד שבאה פרשת מתי פלד.

האלוף (מיל.) מתתיהו פלד הוא חייל מיקצועי, מוותיקי צה"ל. הוא נמנה עם אלופי־הניצחון של ששת־הימים. בבחירות האחרונות היה מראשי הקבוצה „בכל זאת מערך". זה עתה הצטרף למיפלגת יעד, שהיא מתונה מאד, כימעט מימסדית, ובעליה מכריזים שהיא נועדה לשמש תחליף ל„מפא"י ההיסטורית".

איך העזו להטיל חרם חשאי על איש כזה? ומדוע?

אפשר היה לחשוב כי בכלל אין אנשי־אופוזיציה ישראליים רצויים אצל יהודי ארצות־הברית. אולי הם רוצים לשמוע רק את דבר הממשלה, תהיה אשר תהיה?

אין זה כך. נציגי האופוזיציה הלאומנית מתקבלים אצל יהודי אמריקה בזרועות פתוחות, ואת דברי־ההתקפה החריפים ביותר של מנחם בגין נגד ממשלת ישראל שותים היהודים בצמא.

לא, אין כאן צמידות אדוקה לקו הממשלתי דווקא. יש כאן תמיכה אוטומטית בקו הלאומני הקיצוני ביותר, לצד התמיכה במימסד הישראלי.

אני משוכנע שזהו סימפטום של תסביך נפשי עמוק.

יהודי ארצות־הברית, המרגישים עצמם מושפלים ונחותים בעיני האנגלו־סאכסים־הלבנים־הפרוטסטנטים, רוצים להזדהות עם מדינה שלא תהיה רק משלהם, אלא שתגלם גם את כל הכיסופים החבויים בנשמתם. מדינה צבאית, קשוחה, אפילו ברוטאלית. מדינה של סופרמן. מדינה שמנהיגיה יהיו דומים ככל האפשר לתדמיתו של הפריץ הגוי, שהפחיד והרשים את אבותיהם במיזרח אירופה.

מכאן הלהיטות אחר מדיניות־סיפוח קיצונית, התביעה הקשוחה שלא נוותר אף על שעל אחד של אדמה כבושה, התביעה שנהיה מוכנים בכל עת להנחית עוד זבנג על ראשיהם של הערבים הבזויים והנחותים.

■ ■ ■

אולם כמיהתם זו אין לה ולא כלום עם הנכונות שלהם עצמם לקחת חלק במאבק, להסתכן למענו, להסתכסך למענו עם ממשלתם ועם שכניהם, להביא על עצמם את הגשמת חלום־הבלהות של גל אנטי־שמי אמריקאי.

כל זה טיבעי, וגם די מובן. אסור לסמוך על המימסד היהודי האמריקאי במאבק נגד פורד וקיסינג'ר.

חטיבת־המארינס היהודית קיימת רק בדימיון.

מאת אורי אבנרי

חובה ZOO

הָנָה נְאוֹנָה

חוֹבֶרֶת עֲבוֹדָה חֲדָשָׁה

בְּהֶתְאֵם לְתָכְנִית הַלִּמּוּדִים הַחֲדָשָׁה

* הַחֹמֶר הַמּוּבָא בַּחוֹבֶרֶת בְּהֶתְאֵם לְתָכְנִית הַלִּמּוּדִים.
* הַחֹמֶר לָקוּחַ מֵחַיֵּי הַיֶּלֶד וּסְבִיבָתוֹ.
* הָעֲבוֹדוֹת מְעוֹרְרוֹת אֶת הַיֶּלֶד לְפְעִילוּת.
* הָעֲבוֹדוֹת שׁוֹנוֹת וּמְגֻוָּנוֹת מְאֹד.
* בַּחוֹבֶרֶת צִיּוּרִים נָאִים בִּצְבָעִים.
* הַחֹמֶר הֻדְפַּס בְּאוֹתִיּוֹת מְאִירוֹת עֵינַיִם.

שָׁלוֹם, יְלָדִים!

שְׂמֵחִים אָנוּ, שֶׁיְּמֵי הַחֹפֶשׁ הַגָּדוֹל כְּבָר הִגִּיעוּ. הַרְבֵּה הַפְתָּעוֹת נְעִימוֹת מְצַפּוֹת לָנוּ בַּיָּמִים אֵלֶּה.

אָנוּ מְזַמְּנִים אַף אֶתְכֶם לְהִצְטָרֵף וּלְבַלּוֹת אִתָּנוּ אֶת יְמֵי הַחֹפֶשׁ הַגָּדוֹל.

בוקר טוב ילדים, כאן אסימון זווארץ.

אכלתם כבר ביצה־רכה? יופי. אז בואו ונתחיל.

כפי שאתם רואים מצפה לנו חופש גדול ומלא שעשועים: להטוי־טי־תנ"ך, טריקים בכתיב, תעלולים בחשבון, פוזות במולדת, והעיקר — המון עבודת צביעה ומועילה ומהנה.

נא ללבוש גופיות, להביא את פחית הסיד ולהתחיל בעבודה!

חופש נעים!

הִנֵּה דֶּגֶל הַקְּבוּצָה:

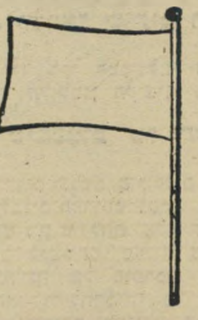

צְבַע אֶת הַדֶּגֶל בְּצֶבַע כָּחֹל.

הִנֵּה סֵמֶל הַקְּבוּצָה:

כְּתֹב אֶת אֲשֶׁר הִנְּךָ רוֹאֶה בִּתְמוּנַת הַסֵּמֶל.

____

____

חשבון והנדסה ד'

אָבִי אִכָּר חָרוּץ

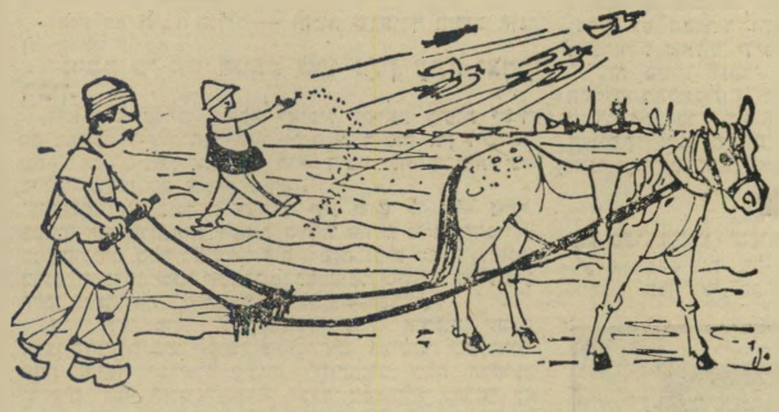

צְבַע אֶת הַתְּמוּנָה בִּצְבָעִים כְּתֹאֲמִים

לראובן $2\frac{1}{6}$ פחיות צבע כחול ו־$4\frac{3}{8}$ פחיות צבע אדום. בכוונתו של ראובן לצבוע 15/34 משטח הציור שלמעלה (מתוך חשבון והנדסה ד' מאת קבוצת מורים), בצבעים מתאימים כמובן. לכמה צבעים מתאי־מים יזדקק ראובן עם מהירות הרוח 16.2 פרסאות בשעה, ושמעון מלקק אסקימו במחיר 4 מיל.

תורה־אורה

הָעֹנֶשׁ

הַעְתֵּק פְּסוּקִים כ"ט — ל מִפֶּרֶק י"ד

____

____

____

(ש. מזרחי / תורה לכיתה ג')

ילד, העתק מיד את העונש שאדוניי נתן לבני ישראל בספר במדבר, אחרי שקיטרו. דע לך ילד, אם תקטר תחטוף גם אתה עונש כזה. בינתיים תעתיק בשקט. עם נייר קופי או בזירוקס.

הֶחְלַטְנוּ לָצֵאת לְטִיּוּל.

אָנוּ מְזַמְּנִים אוֹתְךָ לְהִשְׁתַּתֵּף בְּטִיּוּלֵנוּ:

הַשְׁכֵּם בְּ_____ הִתְאַסַּפְנוּ לְיַד_____ וְיָצָאנוּ לְ_____.

הדגל שצבעתם זה עתה הוא דיגלה של קבוצת **דן זרמה**, פרי רוחה של תמר פיש (לכיתה ג').

החוברת מהנה ומרתקת. תוכלו להנות מכל פלאי הקיץ. פרק מיוחד למלבושי האסקימוסים, אבל יש גם פרק המוקדש לרחצה בים. התרחצתם? — עכשיו תענו על שאלות!

בתמונה משמאל אנו מטיילים ברחבי הארץ ומשלימים את החסר.

בסוף החוברת, צריך לכתוב חיבור שנושאו: „מקרה מעניין שקרה לי בחוברת החופש".

ד. קַשֵּׁט אֶת הַמִּסְגֶּרֶת:

מֵעוֹלָם לֹא זָזָה שְׁכִינָה מִכֹּתֶל מַעֲרָבִי

דני, רינה ויוסי

אינם

נפלו במילוי חוברת החופש שלהם.

לפני שאתם עונים על השאלות

דעו

(...)

זכותכם להתקשר לעורך־דינכם

אל תענו לפני שיקריאו בפניכם את זכויותיכם

דף לימי החפש

מולדת ג'

ג. כתב ברבים

צנחן בוכה ______

כתל עתיק ______

אוירון חדש ______

טיס אמיץ ______

מצנח לבן ______

(ש. בן־מנחם, נחזור ונשנן בחופש, עברית ג')

כתוב מאה פעם:

צנחנים בוכים ______
טייסים אמיצים ______
שמאלנים מפליצים ______
רשעים צוחקים ______
שריונאים טובים ______
תת־מקלעים יקרים ______
בזוקות נפלאות ______
טנקים שגעוניים ______
טטטטטטטטטטה ______

כתוב מאתיים פעם נוספות:

חובש! חובש!

ילד, ילדה

האם כבר מילאתם את החסר?

האם כבר מחקתם את המיותר?

זיכרו!

על המאחרים להגיש את חוברת החופש יוטל קנס פיגורים בסך 20%.

עברית ה'

מעשה בבדוי ובעז

(מהחלה)

מעשה בבדוי עני שהיה מהלך במדבר השמם ונפשו כמהה לידיד ורע.

"אהה," גנח הבדוי כדרכם של ישמעאלים, "מי יחנני עמית ואלונסית, יצאה נפשי לנפש אשר עמה אוכל להשיח חקקי לבבי."

"עודו מדבר, והקדוש ברוך הוא, בורא שמים וארץ, הקרה על דרכו עז תמימה ושחורת מחלפות אשר פעתה למגלו: "מה...מה..."

שמח הבדוי אל לבו, פתח ואמר: "מה גדולים הם מעשיך יה" ואז נגש אל העז והחל לוסף בידו האחת את דדיה הצמוקים, בעוד ידו השניה מתרת כפתורי חליפתו.

ראתה העז כי הגיעו מים עד נפש, הרימה רגליה ונסה בבהלה, והבדוי העני דולק אחריה ובפיו משאלה: "מי יתן ואחפסנה תפס!"

"אויה לי, מי יושיעני?" חשב הבדוי בערבית, והנה לפניו ניצבת עלמה בדוית עירומה וכדה על ראשה.

"מה בקשתך, בדוי עני, ותעש!" אמרה הבדוית ולחלחה בלטונה.

עלץ הבדוי העני, בלע רוקו ואמר: אם רב נא כוחך במילוי משאלות לב, אנא אחזי נא בעז למעני ואבצע בה את זממי העז כמות..."

א. ענה על השאלות הבאות:

1. מיהו המשל ומיהו הנמשל.
2. אילו מידות טובות (בדצימטרים) אנו מוצ־אים בבדוי וברעייתו.
3. „עז" בגימטריא —564. הכיצד?

ב. איך כתוב בסיפור במקום...

1. בואי נעשה מספר ______
2. הרביץ מאחור ______
3. שאפה עלא־כיפאק ______
4. כוס קהווה מהביל ______
5. סלאם עלייכום ______

ג. מי אמר אל מי

— „מי?"
— „מי אמר אל מי?"
— „מי אמר אל מי מי אמר אלי מי?"
— „אף אחד לא אמר מי אמר אל מי."
— „אז מה אתה אומר מי אמר אל מי, מי אתה שתגיד מי אמר אל מי."
— „מי אתה שתגיד מי אתה שתגיד מי אמר אל מי."
— „מי שאמר אל מי מי אמר אל מי הוא שיגיד מי שאמר למי..."

ד. כתוב עבודה סמינריונית

א. בחלומי, ואני עז שחורה...
ב. העז — טוסטוס־המדבר, כן או לא?

ה. חידה

שחורה אני ונאווה
דדי רוטטות מתאווה
אנוע לי בדרכים
ואפתה בדוים תמימים
מי אני?

(התשובה במהופך)

כבר הופיעו

בהוצאת "ZOO לטף"

חוברות חדשות בהדרכת מורים ומחנכים מוסמכים

- סיוד חופשי א' ב' ג' ד'.
- מבוא למע"ץ מאת ד"ר ז'יטון זוארץ (מרפא שיניים ופובליציסט).
- מי אמר אל מי לכיתות א'—ט'.
- בוני וקלייד לטעוני־טיפוח ג' ד'.
- אלף ביאורי מילים מפורסמות בהיסטוריה:
  חוברת א' — אגרצח־דלבוש
  ב' — דלקמוף־פטאטוע
- פיצוח־כספות לחטיבת הביניים.
- ארמית ג' ד' ה' י"א'.
- איך להפסיק לעשן ד' ה'.

החוברות בצבעים טבעיים על נייר לקמוס משובח.

מחיר כל חוברת 4.60 ל"י בלבד. כל מי שיקנה 20 חוברות, יקבל שי את הספר „הזבוב — סכנה לבריאות" מאת ד"ר מ. זוארץ ובחתימתו.

עוד קצת חשבון ד'

א. למשה גנה נאה. ארך הגנה 3 דצ"מ 15 מ' ורחבה כ־7 דצ"מ 5 מ' פחות. רחב הגנה הוא ______ דצ"מ ______ מטרים, היקף הגנה הוא ______ דצ"מ ______ מטרים.

(היקף: פעמים ארך ועוד פעמים רחב).

(החוברת שלי לימי החופש / קבוצת מורים, חשבון והנדסה ד')

פענח את הצופן:

הלא זאת היא... ______ ______, שהיו ______

______ ______ ישראל. ______ מערבי! ______ מערבי!

(נחזור ונשנן בחופש, עברית ג')

אברהם עופר בונה את קאהיר־תחתית ודמשק־עילית

■ בישיבה שהתקיימה אצל שר־האוצר **יהושע רבינוביץ** נכח גם שר־השיכון **אברהם עופר**. אחד הנוכחים קרא לעברו: „אם לא תתחיל מייד בבניית מעלה־האדומים, לא תשב איתנו בשולחן אחד!" עופר, שאנשי גוש אמונים מאשימים אותו כאילו הוא מעכב את הבנייה בכוונה־תחילה, השיב: „אתה מינימליסט. אני הולך לבנות קודם כל את דמשק־עילית, ואת קהיר־תחתית!"

■ שתי מילים שהפליט הסנאטור האמריקאי הימני־קיצוני **ויליאם באקליי** בבואו ארצה, חשפו את בורותם של כמה מן המתרגמים המיקצועיים בארץ. באקליי הגדיר את לחץ הממשלה האמריקאית על ישראל במילים האמריקאיות „Selling Job". הטלוויזיה מיהרה לתרגם זאת, בצורה כוזבת, במילים „עיסקת מכירות". סוכנות עיתים השתמשה במילים „מלאכת מכירה". התירגום הנכון של מונח־הסלאנג האמריקאי הוא: „מיבצע שיכנוע" — כשהכוונה היא לשיכנוע קונים על־ידי המפרסמים או המוכרים.

■ ממה התפעלה **לילי שרון** הכי הרבה בביקור־הבזק שערכה בכמה מארצות־אירופה? ממישחק שח־מת חי, שהוצג בכיכר השוק הישן של בריסל, הנחשבת לכיכר היפה ביותר באירופה. כל הכלים הופיעו במישחק בדמותם של אנשים חיים — כששתי ילדות נושאות את שובל שימלתה של המלכה, והפרשים רכובים על סוסים אמיתיים.

■ עם שובה ארצה מיהרה לילי, יחד עם **אריק שרון**, מייד למסיבה שערכו **יעקב אגמון** וגילה **אלמגור** (לכבוד ילדתם (המאומצת) החדשה, ולכבוד יום־הולדתה של גילה. שם פגשה לילי את **היידי קוק** וקראה: „ראיתי אותך נכנס לבנק בלונדון." קוק הוכיח לה שבאותו יום כלל לא היה בבירה הבריטית, אלא היה בפאריס. „שם באמת נכנסתי לבנק." הודה.

■ אגב בפגישה בין לילי ובין בעלת־הגלריה **עמליה ארבל** נתגלה כי לילי היתה פעם שוטרת — וכפופה אז לפיקודה של הסמלת עמליה, במטה הארצי.

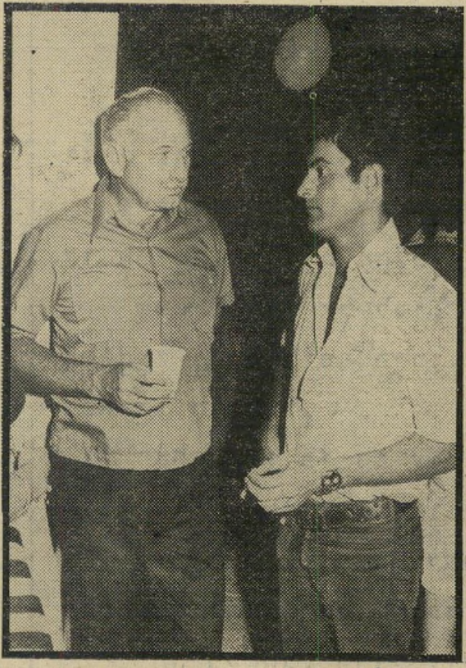

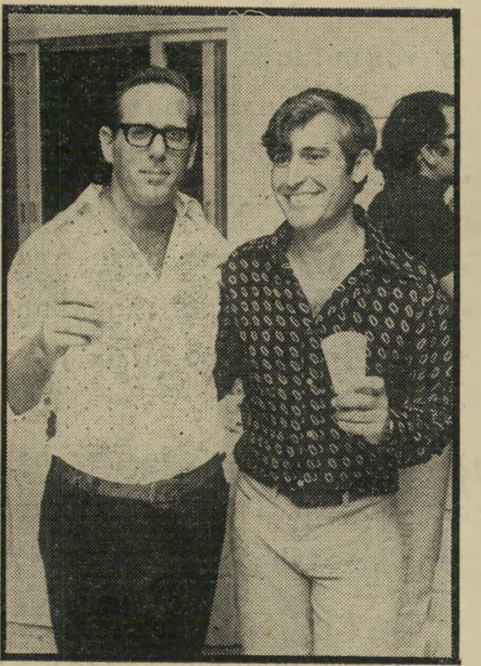

פרץ יעקב רב־סרן בצה"ל (מימין) הועלה לדרגת סגן־אלוף והתמנה כקצין חינוך של פיקוד־המרכז. לרגל המינוי ערכו לו ידידים מסיבה רבת־משתתפים, במוצא שבמבואות ירושלים. ידידו של פרץ, סגן־אלוף זאב (משמאל בתמונה הימנית), מי שהיה קצין חינוך של פיקוד־הדרום והנמצא בחופשת לימודים היה בין האורחים במסיבה. גם מפקד פיקוד המרכז, האלוף יונה אפרת, מצא זמן לבלות אחרי טירדות היום השישי, בו התפוצצה הפצצה בכיכר־ציון בירושלים. האלוף אפרת היה בשטח הפיצוץ עד לשעה 11 בלילה, בא למספר דקות לברך את סגן־אלוף פרץ. עם אפרת בתמונה רס"ן יונדב נבון, שהיה עורך יומן גלי צה"ל, והמשרת כיום בלישכת דובר צה"ל.

■ בעת דיון בכנסת, קבל שר־הבריאות **ויקטור שם־טוב** על כך שקיים מחסור באחיות. קרא לעברו ח"כ הליכוד **ניסים אליעד**: „הפעל את חוק גיוס הבנות, המחייב גיוס בנות דתיות!" שם־טוב לא הספיק לחשוב, כשנשמעה קריאת ביניים נוספת, הפעם מעברו של ח"כ יעד **בועז מואב**, שקרא: „יש לך כרגע רוב להעביר את הצעת־החוק!" השר שם־טוב וחברי־הכנסת אליעד ומואב היו היחידים שנכחו באותה עת במליאה.

■ את הסיבה האמיתית לפרוץ מילחמת ששת־הימים גילה המנחה **מני פאר**, בעת שריאיין את העיתונאית **מירה אברך**. סיפרה אברך: ב־15 במאי 1967 פגשה בניו־יורק את **או טאנט**, מי שהיה מזכיר האומות המאוחדות, ואמרה לו כי לדעתה האו"ם איבד מכוחו. או טאנט שתק ולא ענה לה. אך כעבור יומיים הוציא את כוחות האו"ם מסיני, ואז פרצה מילחמת ששת־הימים. „הוא חשב, כנראה, על מה שאמרתי לו, והשתכנע." אמרה מירה אברך.

■ באותה הזדמנות התייחס פאר לשאילתא שהגישה חברת־הכנסת **גאולה כהן** לשר־החינוך, בה דרשה לדעת מדוע הכניסו לבחינות הבגרות בדיקדוק את המישפט: „ישראל מוכנה לוותר על שטחים תמורת שלום." גאולה טענה כי זוהי שטיפת־מוח פוליטית. פאר הציע לגאולה שתבקש להוציא מבחינות כיתה גימ"ל את התרגיל: „מאה עשרים ואחד כפול שניים," כדי לא לכפות על התלמידים את הפיתרון של 242, שהוא המיספר הסידורי של החלטת האו"ם האומרת כי על ישראל לסגת מן השטחים שכבשה ב־1967.

■ באותה ישיבה אצל רבינוביץ נכח גם מנכ"ל קופת־חולים **אשר ידלין**, שביקש אישור תקציבי להמשך בניית בתי־חולים. כדי להצדיק את בקשתו אמר: „ישנו גוף אחד, שהוא אמין עדיין בכל המדינה כולה, והוא קופת־חולים. צריך לשמור עליו!" השיב לו רבינוביץ באירוניה: „רגע אחד! לפני זה יש גוף יותר אמין — ממשלת ישראל."

■ מה היתה התרשמותו הראשונה של **דויד** („דדו") **אלעזר**, מנכ"ל צי"ם, **ממיכאל צור**, כשזה הכניס אותו לראשונה בענייני החברה? גילה דדו: „אחרי הפגישה הראשונה אמרתי לעצמי: האיש הזה הוא גוכל. זה היה הרבה זמן לפני שהתפוצץ העסק שלו." ממה נבעה התרשמות זו? אמר דדו: „איני אוהב אנשים שאינם מסתכלים לי בעיניים כשהם מדברים איתי. צור היה מוריד את עיניו ומסתכל לצדדים בכל פעם שאמר לי דברים שכיום אני יודע שהיו שקרים."

■ השבוע סיפר מזכיר ההסתדרות **ירוחם משל** כי מי שהיה יו"ר הכנסת, **יוסף שפרינצק**, אמר פעם: „אני ממונה על משק הדיבורים הגדול ביותר בארץ." הוסיף שר־החינוך, **אהרון ידלין**, שנכח באותה הזדמנות: „יש גוף המתחרה עם אותו גוף שאליו התכוון שפרינצק, והוא הוועד־הפועל של ההסתדרות."

■ מלון הילטון בירושלים פתח על שפת־הבריכה שלו מיסעדת־גריל. לרגל הפתיחה הוזמנו אישי־ציבור למסיבה חגיגית. בין האורחים בלטו סגן יו"ר הכנסת, **יצחק נבון**, שבא בחברת אשתו **אופירה**, שרקדה סלו עם מנהל המלון היווני. יותר מכולם בלט **חנוך גיבתון**, מנכ"ל מישרד־התיירות, שנתמנה בימים אלו כקונסול ישראל בלוס־אנג'לס, אחרי ש**אברהם בריר** ויתר על הכבוד. כתום המסיבה ניגש גיבתון אל אחד המלצרים, ביקש ממנו למלא עבורו שקית בשאריות־בשר, עבור הכלב שלו. איש יחסי־הציבור של המלון, **יעקב אבנרי**, שעמד בקירבת מקום ושמע את בקשת המנכ"ל, מיהר להכין עבורו שקית ענקית, שיכלה להספיק לעשרה כלבים.

■ ספן־השלום **אייבי נתן** מצא דרך כדי לאסוף תרומות לאונייתו. אייבי מוזמן על־ידי קיבוצים ומוסדות שונים להרצות על מפעל חייו. הוא מסרב לקבל כסף עבור ההרצאות, ומ־

אהרון תורג'מן סגנו של נציב בתי־הסוהר ייצג את הבוס שלו במסיבת־עיתונאים שהתקיימה בכלא רמלה, לרגל תחילת צילומי הסרט „ג'וקר", בהשתתפותו של יהורם גאון, המגלם תפקיד של אסיר השפוט לשלוש שנים, והמרצה את מאסרו בכלא רמלה. גאון שוחח עם תורג'מן, שהסביר לו את בעיותיהם של האסירים, השפוטים לתקופות־מאסר ממושכות. העיתונאיות שהגיעו למסיבת־העיתונאים לא הורשו בתחילה להיכנס אל הכלא, בטענה שאינן לבושות כיאות. אחת מהן, מירית שם־אור, לבשה שימלת־טריקו חשופה, ונאלצה ללבוש את חולצתו של הצלם אבי דיין. עיתונאית אחרת לבשה על שימלתה החשופה את חולצתו של הצלם יצחק ישמח, ורק אז הורשו שתי העיתונאיות להיכנס בשערי כלא רמלה.

לאנשים הנכונים

777 ברנדי בינלאומי

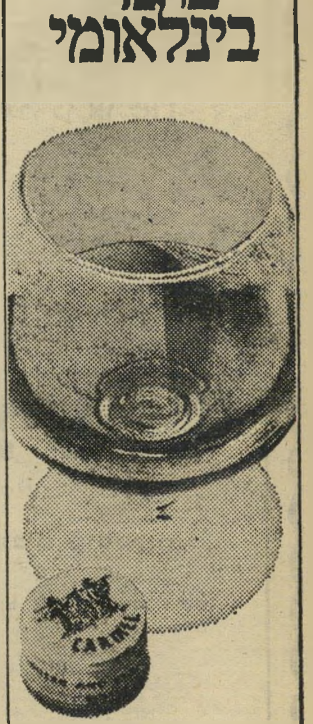

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

קבל תמורה־כעין. למשל: מקי־בוץ מיזרע שימורי־בשר, ומ־קיבוץ גיבעת־חיים־מאוחד שי־מורי־ירקות. בעת הרצאתו ב־גיבעת־חיים בא המנחה **דודו טופז** לקחת אותו להופעה ב־טכניון. בהגיע טופז לקיבוץ הינחהו אחד השומרים למקום ההרצאה. השומר נראה מוכר לדודו, ששאל אותו מיהו. „אני **יצחק בן־אהרון**," השיב מי שהיה המזכיר הכללי של ההס־תדרות. באותו מופע בטכניון אירגן דודו מסע־התרמות ספונ־טני בין הסטודנטים, שהביא ל־אייבי כמה אלפי לירות.

■ מבית־חולים יכולה לצ־מוח גם תועלת. בזאת נוכח העתונאי **יגאל לב**, שנכנס לבית־חולים לרגל ניתוח כל־יות. בעת שהותו בבית־החולים החל לב בכתיבת תסריט ל־סרט בכיכובו של **יעקב בן־סירא**. בן־סירא נהג לבוא מדי יום לבקר את לב, וכך יכלו השניים לעבור על התסריט. ב־אמצע הכתיבה שוחרר לב מ־בית־החולים, ובמשך שבועיים לא מצא זמן להיפגש עם בן־סירא ולעבוד על התסריט. אז

חופשה בת חודשיים, ונסעה ל־ארצות־הברית. לפני נסיעתה הכשירה מזכירה זמנית, ש־תמלא את מקומה בעת היעדרה. אותה מזכירה הדפיסה שאילתא שהגיש אחד מחברי הסיעה. אך תחת למסור לח"כ את השאילתא לחתימה, חתמה עליה בתום־לב בעצמה, גרמה לגל של הנאה בכנסת.

■ סיכסוך בין הנהלת קצא"א לבין הטלוויזיה, אשר פרץ בקול תרועה רמה, הס־תיים השבוע בשקט. מנהל מיתקן אשקלון של קצא"א, **מישאל שחם**, החליט כי כתב הטלוויזיה **איתן אורן** גנב ממנו מכשיר־קשר בעת שביתת הימאים באשקלון. הוא טילפן לאורן, האשים אותו ב־גניבה והודיע לו כי הוא שולח אחריו את המישטרה. בחילופי־הדברים החריפים שהיו בין ה־שניים אמר שחם לאורן: „אני אקבור אותך באדמה," ואילו אורן השיב לו: „אני אטביע אותך בחבית־דלק." המישטרה לא התערבה בעניין, לאחר ש־הסתבר כי אורן לא גנב כל מכשיר, והפרשה חוסלה.

יהודה פוקס

ביגלל תמונה זו זכה שחקן תיאטרון „הבימה", בתפקיד השלישי בגודלו בסידרת טלוויזיה תנ"כית, העומדת להיות מצולמת בארץ. ה־תמונה הופיעה ב„טיים" האמריקאי, לרגל כתבה על אפריים קי־שון, והיא מראה את פוקס מקבל הנחיות־בימוי מידי קישון במ־חזה „הו יוליה", אותו כתב קישון וגם ביים. אנשי חברת „קו־לומביה", המפיקה את הסידרה, שראו את התמונה, התרשמו כי השחקן המופיע בה הוא האיש אותו הם מחפשים, התקשרו עם פוקס באמצעות קישון, שקיבל כאמור את התפקיד החשוב.

קיבל בן־סירא התקף, הוכנס לבית־החולים, ולב, שביקרו יום־יום, סיים בעזרתו את כתי־בת התסריט. בינתיים הבריא בן־סירא.

■ הברקתו האחרונה של קברניט אל על **אורי יופה**: „התמיכה הגדולה ביותר בתנו־עת שינוי היא בין המנתחים הפלאסטיים."

■ עורך־הדין **אהרון בר־קאי**, נסע לחו"ל כראש מיש־לחת של המישמרת הצעירה של מיפלגת העבודה. כשחזר ארצה, נסע אל מישרדו שב־רחוב יהודה־הלוי. לתדהמתו, היה המישרד נעול ומרוקן מכל תוכן. ברקאי לא איבד את עשתונותיו, נסע מייד למיש־רדיו החדשים, אותם שכר לפני נסיעתו. שם ציפתה לו הפתעה. המישרד היה צבוע בצבע טרי ומסודר, וכל עובדיו ישבו איש־איש במקומו. מסתבר כי עובדי מישרדו החליטו להפתיע את הבוס שלהם, העבירו את המישרדים בעת שהותו בחו"ל, מבלי להודיעו על כך.

■ מזכירת סיעת ע"מ ב־כנסת, **יפה סידון**, נטלה

■ בישיבת הנהלת עיריית תל־אביב הביא גיזבר העירייה, **יוסי שטיינמן**, לאישור תרו־מה שניתנה בעילום־שם לאחד ממוסדות העירייה. חבר־ההנ־הלה ביקש לדעת מה פירוש „תרומה בעילום־שם". שטיינמן השיב לו מייד, בבדיחות־הדעת: „פשוט מאוד, הוא נתן לנו צ'ק בלי חתימה!"

■ הסופר **דן בן־אמוץ** הוציא השבוע לאור ספר חדש שלו, הקרוי תפוש כמה שאתה יכול, הכתוב בצורת תסריט קולנועי. את הספר הקדיש דן, בדף מייוחד המופיע בראש ה־ספר, לשלושה. האחד הוא ה־ד"ר **משה קרוי** „בהקשבה דרוכה ובציפייה למוצריו הרו־חניים"; השני הוא צלם־הקולנוע הישראלי **דויד גורפינקל** „בהערכה למצלמה ש־בראשו, ובתנאי שיביים סר־טים"; והשלישי הוא רוכש ה־ספר עצמו. דן השאיר מיסגרת בעמוד, כדי שכל קונה יוכל להדביק בה את תמונתו, ו־מתחתיה רשם „ול..., שקנה את הספר והבטיח לא להשאילו (חינם) לאחרים."

הורוסקופ

ועכשיו — השבוע הגורלי. עד כה התכוונת להכין את הקרקע. השבוע תצטרכי להלום — כל עוד הברזל הוא חם. מגע חברתי הולם את תוכניותייך, ביחוד ביום ה' סוף השבוע, שהוא גם הירח החדש. אבל טוב תעשי אם לא תסמכי יתר־על־המידה על אחרים וביחוד לא על חברותייך הטובות יותר. אפילו שאחת מהן היא מהימנת ונאמנה לך יותר.

דיעות משונות ששמעת בזמן האחרון, גרמו אצלך מהפכת־ערכים ורצון להיות שונה אקסצנטרי, במרכז העניינים. אל תיתן לאותו אדם שסו־בב את ראשך עד כה בדברי ההבלים שהוא נוהג להשמיע לך, להמשיך ולעשות זאת. כל מה שעליך לעשות הוא להיות ישר עם עצמך.

הוצאות כספיות בלתי־צפויות עומדות לגרום לך לעמוד בפני מצב מביך. אל דאגה: אומנם המצב קשה, אך אתה תיחלץ ממנו בכבוד. בעתיד היותר רחוק צפוייה לך צעידה ניכרת קדימה במישור הכלכלי. יחד עם ההתפתחות הזאת, תבוא התפתחות ניכרת בכל הקשור להצ־לחתך בקרב בנות המין היפה. המכתב שקיבלת — מפתה ומרגיז.

אתה נמצא שוב בנקודה שאתה שונא — אבל לה אתה זקוק כדי לפעול כמו בן־אדם: בקו הגנה. תוקפים אותך חזק, ותזקה שתדע כיצד לפעול כדי להשיב מלחמה שערה, או למנוע את פני הרעה. בת סרטן: חברה קנאית עלולה לקחת אותו ממך. אך אם הוא חשוב לך באמת — או אם חשוב לך לסדר אותה — תזכי לברנש חמוד. לבשי בהיר.

הוויכוחים והמריבות שאתה שותף להם לא יעזור להפגת המתח, אלא יגרמו לך לדפרסיה. במיוחד הימנע מאי־נעימויות עד יום ראשון. אז תתחיל להרגיש בהפגת המתח. התאזר בהרבה סבלנות. לך לראות סרט טוב, רציני, לבד, או עם חברה, ותיווכח שצפויה לך הנאה בלתי רגילה.

השבוע מסוכן מאוד לבנות בתולה: הן יכולות להסתבך בהרפתקאות העלולות לגרום לסיבוכים אישיים ובריאותיים, זמן רב לאחר שתש־כחנה את התקרית עצמה. מוטב, איפוא, לא להרבות בקשרים חב־רתיים ולהגביל את המגע עם אנשים חדשים בייחוד בסוף השבוע. בימים רביעי וחמישי. היה זהיר ונהג בתבונה, זה בטח יעזור.

לאחר הפסקה ממושכת, חזרת להיות עצמך. נצל את השלווה היחסית ממנה אתה נהנה כדי לקדם את מעמדך בעבודה לשפר את היחסים במשפחה. פקח עין על שותפיך ועל הכפופים לך, ואל תתרשם מדברי חנופה. בת מאזניים — אם תניחי לו לרכב עלייך תגרמי סבל לעצמך, ואת היחסים לא תשפרי במאום. אל תפחדי להיות תקיפה, בתנאי שתהיי צודקת, הוא לא יזדרז לברוח. השבוע יצוצו בפניך כמה אתגרים.

ככוח־ההרגל — כן כוח־האהבה: שניהם מושכים אותך לפסים בהם התרגלת ללכת, בעבר, גם שעה ששברת את הראש בנתיבות הללו עצמם. במילים אחרות: אתה עלול להיכנס לאהבה בלתי־נוחה, בלתי־פורייה, מתסכלת — ולהיכנס אליה עם הראש והרגליים. זיכרי שהאיש שנפגש בדרכך אינו כפי שאת רואה אותו — למדי להכיר את אופיו.

השבוע צפוייה לך פעילות קשה מן הרגיל, וגם בלתי־שיגרתית, ממש כמו בשבוע שעבר. יהיה עליך לאסוף את כל כוחותיך, הפיזיים והנפשיים, כדי לעמוד במשימות שיוטל עליך לבצען. אם תדע להתגבר על חולשות קטנות שלך — תצליח. נסה לאנוס עצמך לא לבזבז כסף.

למרות האהדה וההבנה שהאנשים הקרובים אליך מגלים כלפיך, תיאלץ לפתור את הבעייה המציקה לך בכוחות עצמך. נסיונותיהם לעזור לך ייכשלו, ויוסיפו מתח מיותר למצב שהוא גרוע בלאו הכי. הפתעה נעימה צפויה לך לקראת סוף השבוע, וכן אפשרות לגמול טובה תחת טובה לידיד קרוב. הזהרי מחברה קרובה, המסתירה את מחשבותיה.

העבודה בוערת ויש אפילו תוצאות די מפתיעות לעבודתך, אבל הה־מולה שאתה מקים סביבך, מחשידה אותך שאתה מדבר יותר על העבודה מאשר מבצע אותה. הדבר היחידי שבולם ומרסן אותך היא בעצם שותפתך המצביעה בפניך כל הזמן על נקודות התורפה שלך. דע לך כי יש הרבה הגיון וחכמה בדבריה. השתדל להתחשב בדעתה.

תיווכחי לראות שהוא מוכן לבוא לקראתך ולגלות הבנה בכל הנוגע לך. הוא לא יוכל להסתיר את מבוכתו כשתבחיני שהוא נמשך אליך. יום רביעי הוא יום השלטון הבלתי מעורער שלך. הוא עשוי ביום זה להסכים לכל מה שעולה על רוחך, אפילו לקבל את חיצייך השנונים. אל תספרי לו על הידיד החדש שהיכרת, כדי לא להרגיזו.

סקופ

העולם הזה חושף לראשונה את החברות הוואדוציות של מפא"י

ההשקעה הבלתי־חוקית של רכטר ברומא

פינחס ספיר הורה לאוצר לרמות את ממשלת שווייץ ★ רוזנבוים ניסה לשחד את המיפלגות בשתי ארצות ★ פיתרון התעלומה של הפקדות סולל־בונה בבנק של רוזנבוים טמון בעיסקה ספסרות של קרקעות ברומא

הכל זוכרים את עלילת הסרט העוקץ. הסרט המשעשע מתאר, כזכור, כיצד לקחו על עצמם צמד־נוכלים, פול ניומן ורוברט רדפורד, להונות נוכל גדול אחר, והצליחו לעשות זאת בעזרת מערכת מסועפת של ביום, שעיקרה העמדה ריאלית של מצב מפוברק בצורה כה משכנעת, עד שגם הנוכל הגדול, רוברט שאו, נפל שם בפח.

פרשת כניסתו של טיבור רוזנבוים להרפתקת הקרקעות של מרינה ריאלה ברומא, מזכירה סרט זה.

באולם מפואר ברומא, בראשית שנות ה־60', נתקבצו למסיבת־קוקטייל עליזה כל המי־ומי בחיים הפוליטיים של רומא. המארח, ג'ורג' מנדל־מנטאלו, עבר בין האורחים, דאג כי ירימו כוסיות לחיים: לחיי החוזה העתיד להיחתם בינו לבין הבנקאי הגדול והחשוב משווייץ, הרב ד"ר טיבור רוזנבוים.

טיבור עצמו טייל בין האורחים כתרנגול זקור־נוצות. האורחים, כך נאמר לו, הם ראשי הסנאט של רומא, וכולם באו למסיבה כדי להביע בכך את תמיכתם בתוכנית של מרינה ריאלה, שהוא עומד לרכוש ולפתח. איש מהם אינו יודע, כך סיפר מנטאלו לטיבור, כמה עשרות מיליוני דולרים יעשה טיבור בעיסקה זו תמורת 6 מיליון הדולר העלובים, או 10 מיליון לכל היותר, שאותם ישלם. האורחים סבורים, אמר, כי התוכנית תאדיר את יוקרתם ברומא, תעניק מגורים לבני רומא העניים.

ספיר

רוזנבוים

רכטר

בלומפילד

האורחים עצמם באו, מאחר שנאמר להם שהנה בא הפילאנטרופ הגדול מישראל ושווייץ, ששם לו למטרה לפתח פארק ציבורי ענק על אדמות המלוכה באיטליה, כדי לספק לבני רומא אוויר צח וירק.

★ מבאזל לרומא בתיקווה

לכן כאשר חתמו מנטאלו וטיבור על החוזה, מחאו הכל כף. טיבור היה משוכנע כי ריווחי המיליונים מונחים בכיסו. עובדה: כל הסנטורים באו, ומחאו כף בהתלהבות. אולם תוך זמן קצר ביותר התברר לטיבור כי הוא, החכם־מכל־אדם, נפל בפח בצורה מוחלטת: עד היום השקיע ברומא 60 מיליון דולר, סיבך את סולל בונה בהרפתקה, שגרמה להפלת הבנק שלו, ועד היום אין איש יודע מה יהיה הסוף.

פרשת רומא, הקשורה קשר אמיץ בגניבת כספי קרן־ליידי דייוויס על־ידי האחים ברנארד ולואיס בלומפילד, תוארה בהרחבה ולראשונה בהעולם הזה (1937), לפני שמונה חודשים. עיקרה של הפרשה, כולל עובדות שנודעו רק עתה, היא כך: בשנות החמישים, כיהן כנציג ההסתדרות באמריקה ובקנדה דב ביגון, שהכיר אישית את הליידי דייוויס. והיה מיודד עימה.

ביגון, שהיה בקשרים עימה לצורכי תרומות, הכיר באמצעותה את האחים בלומפילד, והתיידד גם עימם. לביגון וללואיס בלומפילד היו דירות משותפות בניו־יורק, ובמונטריאול.

בשנות ה־60' ביקר בארצות־הברית פינחס לבון, מזכיר ההסתדרות דאז, ואחד הדברים הראשונים שעשה היה להדיח את דב ביגון. ביגון נסע לרומא, הכיר שם את ג'ורג' מנדל־מנטאלו.

כאשר הגיע ביגון לרומא, עסק מנטאלו בהצלת תוכניתו לחברת־התערוכות הבינלאומית בבאזל, במקום הנאה של העיר הקרוי פארק־הוף אוף באזל. עיקר הרעיון, ניצול הימצאה של באזל על גבול שלוש מדינות: גרמניה, צרפת ושווייץ, לשם עריכת תערוכות בינלאומיות. מנטאלו גרף משקיעים לתוכנית, ביניהם הבנקאי היהודי הידוע מבאזל, מאכס זליגמן, שהבנק שלו היה אחראי לניהול שטח הפארק־הוף.

ביגון שידך בין מנטאלו לבלומפילד שהתחיל לגייס משקיעים לבאזל, ואחרי שהם נכנסו להשקעה נערך בבאזל מישאל־עם על התוכנית, והרוב הצביע נגד. כל ההשקעה נפלה.

אולם לא איש כמנטאלו יישבר. חישקל הוא בא עם רעיון חדש — אדמות מרינה־ריאלה, אדמות בית סאבויה שליד רומא, המשתרעות על 1.1 מיליון הקטאר. מנטאלו קנה את הזכויות על השטח בשניים־שלושה מיליוני דולרים, בא אל המשקיעים בבאזל — שהפסידו שם כסף רב — והציע להם ללכת עימו לתוכנית מרינה־ריאלה, שעיקרה קבלת רישיון־בנייה לשטח, ועל־ידי כך העלאת ערכו במאות אחוזים, וכיסוי הפסדי באזל.

המשקיעים התפתו. מנטאלו חילק את השטח לשלושה גופים: קומפניה סבילופו מרינה־ריאלה, שניתנה לזליגמן תמורת 6 מיליון דולר, מזה שני־שלישים במזומן והיתר כנגד הפסדיו בבאזל. השטח שלה כלל 250 אלף הקטאר.

חברה אחרת, רומרינה, קיבלה 527 אלף הקטאר, שניתנו לקבוצת מנטאלו אשר

הנפשות הפועלות:

● **ליידי דייוויס:** בעבר הרחוק שחקנית־תיאטרון בהוליווד. אהובתו של מייסד חברת „אי־בי־אם", ווטסון. לפני שזה התאבד, הוריש לה חבילה גדולה של מניות בחברתו. לאחר־מכן נישאה ללורד דייוויס, ואחרי מותו ניהלה מישפט־ירושה ארוך נגד הידועה־בציבור שלו. עורכי־הדין שלה היו האחים ברנרד ולואיס בלומפילד, שאותם הכירה היכרות מישפחתית עוד מרומניה.

● **דב ביגון:** היה נציג ההסתדרות ביבשת אמריקה ובקנדה, הכיר בתוקף תפקידו את ליידי דייוויס וכן את האחים בלומפילד. פינחס לבון הדיחו מתפקידו, ואז עבר לרומא, שם הכיר את מנדל־מנטאלו ואת רוזנבוים.

● **ג'ורג' מנדל־מנטאלו:** הרפתקן בינלאומי שעשה הון ממכירת דרכונים מזוייפים במילחמת־העולם השנייה, תודות לקשריו עם נציג מדינה דרום־אמריקאית בשווייץ. התמחה בהונאות גדולות, כמו עיסקת רומא.

● **ברנארד ולואיס בלומפילד:** עורכי־הדין של ליידי דייוויס בקנדה. אחרי מותה מונו כמנהלי העיזבון שהשאירה, סכום של 40 מיליון דולר.

● **מאכס זליגמן:** בנקאי בבאזל ובציריך. אמו היתה בין מייסדות חברת־הענק „באייר". אחיו מנהל תיזמורת פילדלפיה.

● **טיבור רוזנבוים:** מייסד „הבנק הבינלאומי לאשראי" בז'נבה, ידידם ואיש־אמונם של ראשי מפא"י והמפד"ל. ייסד שורה ארוכה של חברות משותפות עם ראשי מפא"י, כמו חברות ואדוציות השולטות ברשת החנויות פטורות־המכס „רמתם". בארץ רכש את מפעלי „אתא", „לודזיה" וכן שטחים גדולים של קרקע באשדוד. הסתבך בהשקעות ברומא, והבנק שלו התמוטט.

● **צבי רכטר:** לשעבר מנכ"ל „סולל בונה". ידידו ואיש־אמונו של רוזנבוים. היה גיזבר מפא"י שנים רבות. התפרסם בהיותו חבר בית־הדין של מפא"י, שהוציא את דויד בן־גוריון מן המיפלגה. לאחר התמוטטות הבנק של רוזנבוים התגלה, כי היה מעורב בעיסקי פיננסים לא־ברורים של „סולל בונה" יחד עם רוזנבוים, ולאחר חקירה של מבקר־ההסתדרות הושעה מתפקידו. עתה חוקרת המישטרה את הפרשה, והפרקליטות בוחנת את החומר על־מנת להחליט אם להגיש כתב־אישום נגדו.

● **ויליאם האנקל:** היה מנכ"ל „הבנק המחוזי של הסן", רצה להידמות לוואלטר האסלבאך, מנכ"ל „בנק האיגודים המקצועיים", ותורם גדול לישראל. נכנס לשותפות בבנק של טיבור, והיה אמור להשפיע על המיפלגה הסוציאל־דמוקראטית האיטלקית כי תאשר רישיון־בנייה לעיסקת רומא. יש שמועות כי קיבל שוחד גדול תמורת המעשים שעשה.

מאת

יגאל לביב

מנתה עתה גם את בלומפילד. השאר, 326 אלף הקטאר ניתנו למישפחת סאבויה.

בינתיים השתלט בלומפילד על הבנק של רוזנבוים, באמצעות קרן־דייוויס שהוא היה הנאמן שלה ואשר החזיקה 40 מיליון דולר. מרבית כספי הקרן, אשר לפי הצוואה היו צריכים ללכת לישראל, הושקעו אצל רוזנבוים, שהשתמש בכספים למטרותיו הספקולטיביות.

40 מיליון דולר

השקעות ברומא בלעו יותר ויותר כסף, וזליגמן לא הצליח להחזיק עוד מעמד. הבנק שלו שקע בקשיים ונמכר לוויליאם רובינסון, עד שנסגר בימים אלה. הבנק של רובינסון המשיך אז לייצג את הקרקעות שניתנו בשעתו לזליגמן.

משך השנים תפחה ההשקעה, לסכום־ענק של למעלה מ־50 מיליון דולר. סכום זה כוסה בעיקר על־ידי גניבת כספי קרן־דייוויס.

בשנת 1971 גילו לפינחס ספיר שר־האוצר דאז, את פרשת הקרן וגניבת כספיה, והוא איים על בלומפילד במאסר אם זה לא יעביר את הכספים לישראל. נחתם הסכם בין ספיר לבלומפילד, על העברת 5 מיליון דולר כל שנה, החל בשנת 1970, כך שעם סיום המשא־והמתן היה על בלומפילד להוציא קרוב ל־14 מיליון דולר ולתיתם לישראל.

אגב, משום־מה הלך החלק הארי של הכסף לקרן־החינוך של ספיר, או למוסדות של ההסתדרות. כספי הקרן לא נכנסו כתרומה לאוצר אלא ספיר, אישית, קבע מה ייעשה בהם.

הוצאה זו של 14 מיליון דולר בבת־אחת, גרמה קשיים לטיבור, שחיפש מוצא. הוא פנה לשני חבריו, שעימם הוא עובד כל השנים — פינחס ספיר וצבי רכטר. ספיר עזר לו בדרך פשוטה מאוד: מדי סוף שנה לקח האוצר של מדינת ישראל הלוואה של 2 מיליון דולר מן הבנק של רוזנבוים הילווה את הכסף לחברות הוואדוציות של טיבור, שהיו מושקעות ברומא.

לטיבור אסור להוציא כספים מן הבנק, ישירות לחברות הוואדוציות, וכך עוזר לו האוצר של ישראל להונות את הפיקוח־על־הבנקים בשווייץ.

כך נהג האוצר מדי־שנה, בחודש דצמבר, או לפני־כן. כאשר התמוטט הבנק של רוזנבוים, אירעה תקלה:

לקראת סוף שנת 1974 נרשם בסיפריי הבנק, כרגיל, חיוב של מדינת ישראל ב־2 מיליון דולר. אולם מאחר שבישראל כבר ידעו מה צפוי, לא לקחו את הכסף באופן ממשי, ולא העבירוהו לחברות הוואדוציות כמדי שנה, כך קרה שהקומיסאר של הבנק־בפירוק בשווייץ, הודיע כי מדינת ישראל חייבת 2 מיליון דולר, בעוד בישראל טענו, כי לא היו דברים מעולם.

קרני הצבי

אולם, עזרתו של ספיר היתה כאין־וכאפס לעומת זו של צבי רכטר. עזרה זו, הנחשפת כאן לראשונה, מסירה את הלוט מעל תעלומת ההלוואות והשטרות של סולל בונה וטיבור, עסקות שגם מבקר־ההסתדרות וגם המישטרה אינם מוצאים את ידיהם ורגליהם בהן.

כאשר התמוטט הבנק של טיבור, התברר כי משום־מה רשום בסיפרי הבנק שסולל בונה לוותה ממנו 2 מיליון דולר זמן־מה קודם־לכן. רכטר טען כי כנגד הרישום יש בידו מיכתב נגדי, המבטל את הרישום הזה, ולכן אין סולל בונה חייב דבר. עד כה לא היה ברור לאיש לשם מה נעשו רישומים כאלה. אולם, כאשר ידוע על ההלוואה שהיה האוצר מקבל מטיבור, כביכול, ומלווה מייד לחברות הוואדוציות של טיבור — האם לא עשה כך גם רכטר, בלי ידיעתה של הנהלת סולל בונה?

אם כן, ברור כי היו כאן עבירות רבות על חוקי המדינה. שכן, רכטר טוען כי קבלת ההלוואה בת 2 מיליון הדולר לא היתה בגדר עבירה, שכן לא התקיימה מעולם. והא ראייה כי הוצא מייד מיכתב נגדי המבטל אותה.

מה יקרה אם יימצא בספרים כי באותה עת שרשמו את חיוב „סולל בונה" ב־2 מיליון דולר, זיכו את החברות הוואדוציות של טיבור בסכום מקביל, שבא ישירות או בעקיפין מ„סולל בונה"?

ברור, כי זוהי עבירה חמורת ביותר.

כך גם ההלוואה בת 4.2 מיליון הדולר שלקח רכטר עבור סולל בונה באמצע שנת 1974, קיבל את תמורתה לאחר שנפרעו שטרות בסך דומה, למרות שנתן כביטחון שטרות ב־5.2 מיליון דולר. השטרות העודפים, בסך מיליון דולר, נעלמו, ועד היום אין איש יודע היכן הם.

לכל מיכלול העסקות הללו יכול להיות הסבר אחד, פשוט: „סולל בונה" שותפה, בצורה כלשהיא, בעסקת־הקרקעות של רומא.

רוזנבוים עצמו הכריז, מיספר פעמים, כי חברה הסתדרותית ישראלית גדולה מחזיקה ב־10% מהזכויות שלו ברומא, והתאונן מרה על החברה, המונעת ממנו מכירה במחיר שנראה לו סביר.

שוחד באיטליה

מדוע היה כדאי לרוזנבוים לשתף את סולל בונה בעיסקת רומא? הבעייה הגדולה שלו היתה שינוי ייעוד הקרקע. כל אדמות רומא מיועדות לפארק, ויש התנגדות חזקה מאד לתוכניות של טיבור לבנייה על השטח. אגב, אחד המתנגדים העיקריים הוא הארכיטקט הראשי של עי־

(המשך בעמוד 34)

„מארינה ריאלה" במפה ובמציאות

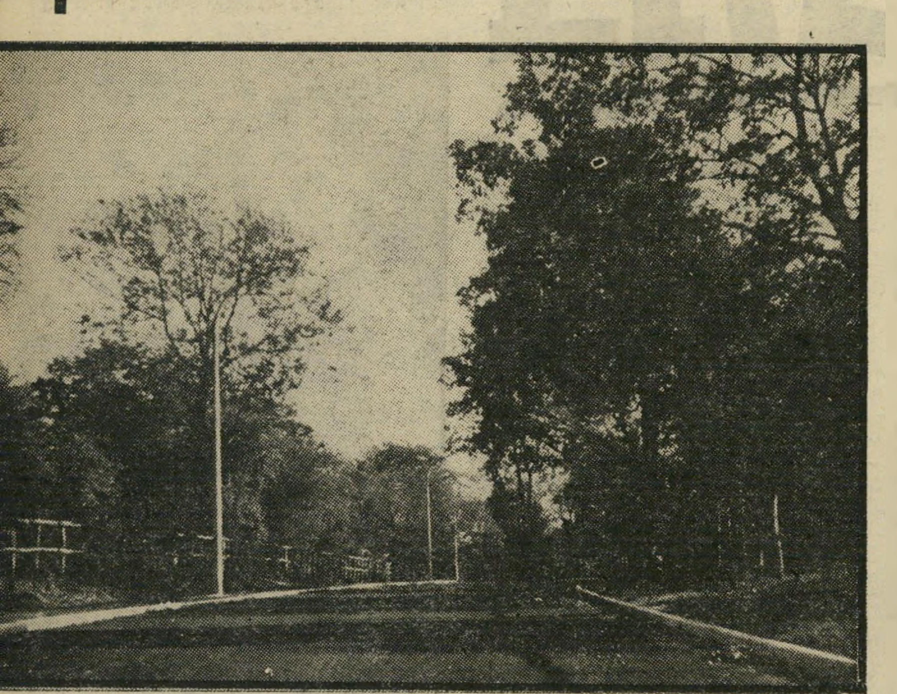

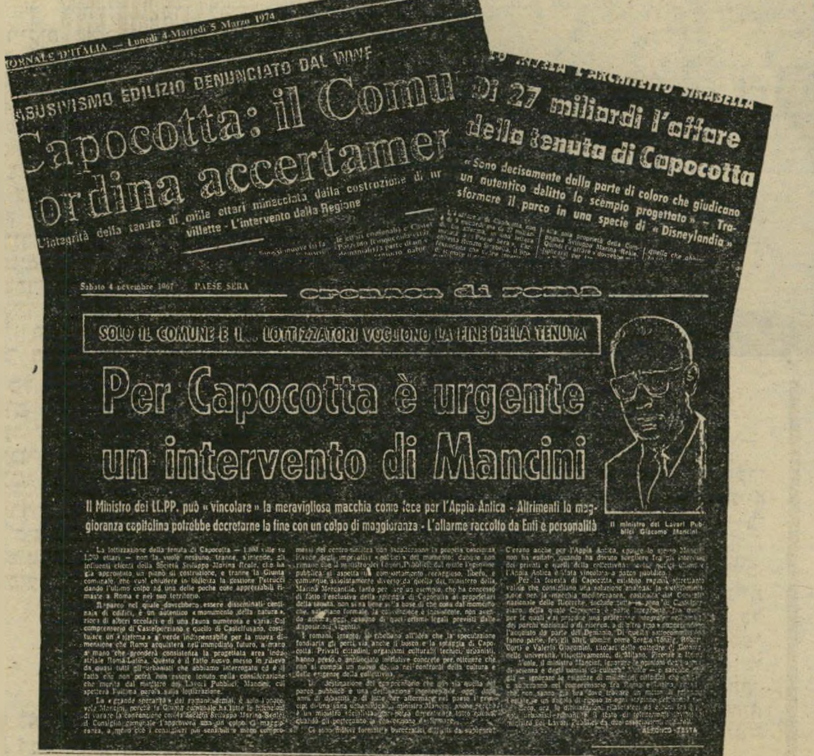
ORNALE D'ITALIA — Lunedì 4-Martedì 5 Marzo 1974

ABUSIVISMO EDILIZIO DENUNCIATO DAL WWF

Capocotta: il Comu... ordina accertamen...

L'integrità della tenuta di mille ettari minacciata dalla costruzione di ... villette - L'intervento della Regione

Di 27 miliardi l'affare della tenuta di Capocotta

« Sono decisamente dalla parte di coloro che giudicano un autentico delitto lo scempio progettato » - Trasformare il parco in una specie di « Disneylandia »

Sabato 4 novembre 1967 PAESE SERA

cronaca di roma

SOLO IL COMUNE E I... LOTTIZZATORI VOGLIONO LA FINE DELLA TENUTA

Per Capocotta è urgente un intervento di Mancini

Il Ministro dei LL.PP. può « vincolare » la meravigliosa macchia come fece per l'Appia Antica - Altrimenti la maggioranza capitolina potrebbe decretarne la fine con un colpo di maggioranza - L'allarme raccolto da Enti e personalità

Il ministro dei Lavori Pubblici Giacomo Mancini

פרשת הספסרות בכותרות בעיתונות האיטלקית

השערוריה במישרד הביטחון נמשכת!

מסיבות מובנות, לא ניתן לפרט בכתבה זו את טיב הפריטים והמיתקנים הצבאיים שלגביהם אירעו השערוריות. אילו נתפרסמו כאן פרטים אלה - היתה המדינה כולה מזדעזעת. „העולם הזה" דיווח על פרטי מימצאיו למוסדות המוסמכים

ציוד חיוני במגירה

בדיחה מימי הפלמ"ח מספרת, על מחלקת־חיילים שבמשך הצי שנה לא זכתה שאפסנאי הגדוד יחליף לאנשיה את תחתוניהם.

בסופו של דבר נמאס העניין על המ"מ. הוא תפס יוזמה, והחליט לפתור את ה־בעייה. מפקד־המחלקה ערך מיסדר, הציב את חייליו בשתי שורות, פנים מול פנים, והכריז: „יש לי בשורה טובה, חבר'ה. בעיית החלפת התחתונים נפתרה. יענקל'ה, אתה מחליף תחתונים עם משה. דן, אתה מחליף תחתונים עם צביק'ה..."

בדיחה ישנה זו, מימי מילחמת־העצמ־אות, חזרה בחודשים האחרונים והפכה אקטואלית — הפעם בקשר למישרד־הביט־חון.

גיהנום ביורוקראטי

אחרי שנחשפו פרשיות־השחיתות ה־אחרונות במישרד זה הזדרז שמעון פרס, שר־הביטחון, להכריז על ביצוע שי־נויים מפליגים במיבנה מישרדו. הוא הב־טיח להזרים דם צעיר למישרד, להנהיג תחלופה, בקרב נושאי תפקידי־המפתח, ו־לבטל את האטימות הביורוקראטית שהרסה כל נוהלי־עבודה תקינים במישרד.

כיום, חודשים מיספר לאחר כל אותן הצהרות מפוצצות מפי שר־הביטחון, מסתבר כי ההר הוליד עכבר. השינוי היחיד במישרד־ה־ביטחון מתבטא, כבאותה בדיחה מימי הפלמ"ח, בכמה עשרות חי־לופי־תפקיד פנימיים, חסרי חשי־בות.

מישרד־הביטחון מוסיף להיות גיהנום ביורוקראטי לכל הבא עימו במגע. אם עד כה היה פקיד מסויים לא־יעיל במחלקה א', הרי לאחר התחלופה הפנימית, הוא ממשיך להיות לא־יעיל במחלקה ב', ואילו מחליפו ממלא את מקומו במחלקה הקוד־מת, באותה מידה של אי־יעילות.

דוגמה המעידה כיצד מתפקד המישרד, קשורה למרדכי („מוטי") הוד (אלוף מיל., לשעבר מפקד חיל־האוויר), יועץ שר־הביטחון.

עוד בחודש פברואר אשתקד, כאשר הגי־עו ראשוני המישלוחים של פריטי ציוד מסויימים הם סופקו לחיילי צה"ל.

עד־מהרה נתברר, כי כמות ה־פריטים שהובאה ארצה אינה מס־פקת. נקבע, שאם תפרוץ מילחמה חדשה, אחוז מסויים מהציוד יישב־בת, משום שלא ימצאו פריטים ב־כמות מספקת.

צה"ל היפנה, כמקובל, דרישה למישרד־הביטחון, לקבלת כמות גדולה, נוספת, של ציוד. חלפו חודשים, ודבר לא זז. ה־דרישה נקלעה למבוך הביורוקראטי של ה־מישרד ונתקעה שם.

מוטי הוד הוזעק לעזרה. הוא נתבקש לקדם את הנושא.

דרך ללא־מוצא

הוד בירר, וגילה כי הדרישה הועב־רה דרך שישה פקידים במישרד־הביטחון. כולם רצו לעזור, אבל הם פשוט לא היו מסוגלים להרים את הנושא הפעוט, יחסית, הזה.

ברגע שהפקיד הראשון בדק ו־מצא, ובצדק, כי ניתן לייצר את הפריטים בארץ ולחסוך במטבע חוץ, נכנס הנושא לדרך־ללא־מוצא.

הוד חש שהוא לא יצליח לצאת מהעניין, והחליט להעיר את תשומת־ליבו של יצחק עירוני, מנכ"ל מישרד־הביטחון. עירוני, מצידו, הוציא הוראות דחופות לקידום ה־טיפול בנושא.

ככל שהדבר יישמע מוזר ובלתי־מציאותי, עובדה היא שדבר לא זז. גם התערבותם הפעילה של הוד ועירוני, לא הועילה.

כמוצא אחרון החליט הוד לפנות לידידו, שהיה לפני שנים פקודו בחיל־האוויר. היה זה סגן־אלוף, שלאחר שסיים את תפקידו בצה"ל נתמנה מנהל־כללי של מיפעל ציק־לון במיפרץ חיפה, השייך לאיל־הספנות הישראלי יעקב מרידור.

הוד שאל את ידידו אם יצליח לשכנע את מהנדסי וטכנאי המיפעל לתרום מזמנם החופשי ולהתנדב, כדי להכין שירטוטים מדוייקים של תהליך־הייצור של הפריט, כדי שבדרך זו ניתן יהיה לזרז את הטי־פול בנושא.

אותו סגן־אלוף, סיים לפני זמן קצר ל־בצע, בהתנדבות, שיפוץ כללי של כל כיסאות־הגלגלים של הנכים בבית־החולים הממשלתי רמב"ם בחיפה. מובן שהוא נע־נה לבקשתו של הוד, ונרתם למשימה ב־מרץ.

תוך שבועות ספורים היו כל השירטוטים מוכנים. הוד ניגש איתם לעירוני. מנכ"ל מישרד־הביטחון השתומם לשמוע שעד כה העניין לא זז כלל. הפעם מינה ועדה בת שני חברים, שמתפקידה לעקוב מקרוב אחר התקדמות „פרוייקט" זה.

כל זה אירע לפני חודשיים. עד היום מונחים השירטוטים במגי־רתו של עירוני. המנגנון הביורוק־ראטי של מישרד־הביטחון הוכיח עצמו שוב כבלתי־מנוצח.

מרדכי הוד עצמו סירב להגיב בנושא זה. הוא הסתפק באומרו: „תרדו מהעניין. פירסום בעיתון לא יעזור, ולא יקדם את הטיפול בנושא."

פושט־רגל עובד ומזייף

תיאורטית למישרד־הביטחון מע־רכת־בקרה החייבת לסנן ולמנוע התק־שרות בין המישרד לבין יצרנים, קבלנים וספקים מפוקפקים.

גם לאחר הפרשיות האחרונות, שבהן נתגלה כי נוכלים בינלאו־מיים, ומנהלי חברות פיקטיביות, הצליחו להתקשר בחוזים בני מילי־יונים עם מישרד־הביטחון, נמש־כים העסקים במישרד־הביטחון כרגיל.

הקבלן שזכה במיכרז לבניית קירות במתקן בדרום הארץ הוא קבלן שהוכרז רישמית, כפושט־רגל. אולם עובדה זו לא הפריעה לו לזכות במיכרז לקבלת העבודה, בעוד שאת התשלום לפועליו הוא מבצע בשיקים בחתימת אשתו, החוזרים, מהבנק, דרך קבע, ללא כיסוי.

על אותו קבלן הוטל לבנות את הקירות. הקירות ניבנו מתבניות של ברזל שלתוכן יצקו בטון.

העבודה נעשתה ברשלנות. הקבלן לא דאג לחיזוק הטפסניות, לכן נתגלתה בקי־רות תופעה של קריסה ועקמומיות. בגלל עקמומיות זו לא יוכלו הקירות למלא את משימתם. הדף קל ביותר יגרום להתמו־טטותם המיידית.

מפקחים מקצועיים מטעם מישרד־הביט־חון חייבים, רישמית, לעקוב אחר ההתקד־מות בעבודה, ולוודא שבמהלך הבנייה מושקעים כל החומרים, כפי שנקבע ב־מיפרט.

קבוצת פועלים וסטודנטים תל־אביביים, שעבדו בימי חופשת הלימודים בבניית קירות אלה העידה בפנינו כי במשך כל תקופת העבודה לא ניראה בשטח כל מפ־קח מטעם מישרד־הביטחון. עובדה זו איפשרה לקבלן, לטענת העובדים, להת־עשר שלא־כדין על חשבון מישרד־הביטחון. הקבלן פשוט חסך, לא הכניס כמות מתאי־מה של ברזל לקירות הבטון.

אחרי השלמת היציקה קשה להוכיח את רמאות הקבלן, אולם לפחות נושא אחד

(המשך בעמוד 40)

יועץ הוד (ואשתו)
לא הזיז

מנכ"ל עירוני
לא יודע

יופי של עיניים... עם 'רבלון'

הקייץ, העניקי לעינייך יופי של מבע וזוהַר – בכל שעות היום והלילה – עם תכשירי העיניים המעולים והאופנתיים של 'רבלון'.

לגבות

* אבקה לעיצוב קו־גבות טבעי במברשת — 'BROW BEAUTIFUL'

לעפעפיים

צלליות־אבקה

* צמדי־צלליות — 'COLORMATED BRUSH-ON SHADOW' בצבעים זהים, בגוונים תואמים. כסופות ובלתי־כסופות
* צמדי־צלליות כסופות — 'DEMI FROSTED EYESHADOW' בצבעים אופנתיים.

צלליות־פרוטאין

* "צלליות־הפלוס" — 'SUPER RICH EYESHADOW' כסופות ובלתי כסופות.
* "צלליות־הפלוס הכסופות" - 'SUPER FROST EYESHADOW' זוהרות במיוחד.

צלליות־קרמיות

* בשפופרת. עשירות בלחות — 'EYE GLEAMER' בגוונים של ירוק, כחול וטורקיז.
* בקבוק + מברשת — 'DEMI LUMINESQUE EYESHADOW' עמידות לכל היום. בגוונים של כחול, טורקיז, ירוק ולבן זוהרים.

לקוי־ריסים

* אוטומטי — 'FABULINER' צבע ומברשת במיכל אחד. במבחר גוונים.
* "עוגית־צבע" — 'CAKE EYELINER' לשימוש עם מים — לעיניים רגישות. במבחר גוונים.
* צמד "עוגיות־צבע" — 'COLORMATED CAKELINER' בצבעים זהים ובגוונים תואמים.
* צבע־נוזלי בבקבוק — במבחר גוונים — 'LIQUID EYELINER'

לריסים

* מסקארה מעולה לצביעת הריסים — 'BRUSH-ON MASCARA' צובעת כל ריס בנפרד. במבחר גוונים.
* מסקארה לתוספת צבע ושיער — 'FABULASH' מאריכה, צובעת ומעגלת ריסים בפעולה אחת. במבחר גוונים.
* "סופר־מסקארה" פרוטאינית — 'SUPER RICH MASCARA' צובעת ובונה ריסים. עמידה בפני מים. במבחר גוונים.

ריסי־תוספת

* מיבחר ריסים מלאכותיים בגדלים שונים – 'EYE LASHES' בעיצוב טבעי, לתוספת עובי ואורך לריסייך הטיבעיים. בגוני החום והשחור.

הצעת־היכרות

שני תכשירים מעולים לאיפור העיניים במחיר של תכשיר אחד.

35.70 ל"י בלבד

* קו־ריסים אוטומטי — 'FABULINER' נמשח בקלות, מתייבש במהירות וקל להסרה.
* מסקארה — 'FABULASH' מאריכה, צובעת ומעגלת ריסים בפעולה אחת.

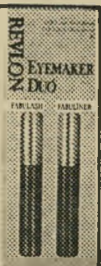

צוות "רבלון" ישמח לארח אותך בפגישות הדרכה אשר בהן תוכלי ללמוד — ללא תשלום — כיצד לטפל בעורך ולטפח את יופייך — בביתך. הפגישות מתקיימות ב"בית־רבלון", רח' חובבי־ציון 65, ת"א, ונמשכות 3 שעות כ"א: בימי ראשון, שלישי וחמישי מ־3.00 עד 6.00 אחה"צ.

REVLON

האם יזרוק או לא יזרוק יצחק רבין את הלוקס לתוך הכינרת?

פעם יצא מרדוך עם עוד כמה חבר'ה לשוט על הכינרת. כדי שיהיה רומנטי, לקח איתו מרדוך את חלוקס של הדייגים. ככה שטו על הכינרת, עד ש־התחיל להיות משעמם. אמרו החבר'ה למרדוך: „זרוק את הלוקס לים, נראה אם יש לך אופי." אמר להם מרדוך: „מה זה שייך לאופי! אם אני רוצה, אני זורק אותו לים."

החבר'ה: זרוק אותו, נראה אותך.

מרדוך: חבל על הלוקס.

החבר'ה: אין לך אופי.

מרדוך: לי אין אופי!

החבר'ה: אין לך.

מרדוך: זה שום דבר. אם אני רוצה, אני זורק אותו לים.

החבר'ה: מה אתה מדבר הרבה! נראה אותך.

מרדוך: דבר גדול! (מסתכל על החבר'ה בבוז, וזו־רק את הלוקס בכוח לתוך הים.) נו, מה אתם אומרים עכשיו!

ענו לו החבר'ה: אין לך אופי. כל אחד יכול להש־פיע עליך.

■ ■ ■

סיפור קלאסי זה מילקוט הכזבים נולד בפלמ"ח, בשעה שאחד ממפקדיו הצעירים והמבטיחים היה יצחק רבין.

השבוע מצא רבין את עצמו במצבו של מרדוך.

אם יסכים להצעה האמריקאית להסדר־ביניים בסיני, יגידו הכל: אין לו אופי.

אם ידחה אותה ויגרום משבר מדיני חסר־תקדים ב־תולדות המדינה, יגידו: אין לו אופי, הוא נכנע לדעת־הקהל.

מטרתו של כל מצביא טוב היא להכניס את יריבו למצב שבו יצטרך לבחור בין שתי רעות. זה נקרא, בסלאנג של המיקצוע הצבאי: „להושיב אותו על קרניה של דילמה."

איכשהו הצליח יצחק רבין לעולל זאת לעצמו. הוא יושב על שתי קרני הדילמה. השבוע עסקה המדינה כולה במישחק של ניחושים: על איזו משתי הקרניים הוא יישאר תקוע, בסופו של דבר?

לאיש לא היתה תשובה בטוחה. היה זה אופייני למצב השילטון בישראל בשעה זו, שאין אדם מסוגל לנחש מה תהיה ההחלטה, מאחר שהיא תהיה פרי חישוביו ושיקוליו של אדם אחד, ואין איש בטוח שהוא מבין את הגיונו של האיש.

לכן הגיע מישחק־הניחושים אל הדרגים ה־עליונים של המדינה. לא רק כל עובר־בטל ב־בית־קפה השתתף בטוטו, אלא גם חברי־הממ־שלה ואנשי־הצמרת.

קאריקטורה של ויכוח

במשך השבוע התנהלה בארץ מעין קאריקטורה של „ויכוח לאומי". היא הוכיחה שוב שהוויכוח הידרדר עד לתחתית. כי לא היה כימעט איש בכיר שהתייחס ברצינות לבעייה הגורלית העומדת על סדר־היום. את כל ההתבטאויות הציבוריות ניתן היה לפענח על פי הצופן של אינטרסים אישיים, אנטיפאטיות וקנוניות.

● **משה דיין** האמין, כנראה, שרבין עומד „להיכנע". על־כן יצא בהתקפה חריפה על ההסדר. הוא אמר — בצדק — כי אין ערך להתחייבות מצרית לאי־לוחמה, כל עוד קיימת סכנה של עימות עם סוריה. אם סוריה תילחם, תיגרר מצריים למאבק. אולם דיין לא הציע להסתדר עם סוריה. הוא רצה רק לחסום את הדרך בפני רבין — אולי כדי להוכיח לאמריקאים שרק הוא, דיין, מסוגל להביא להסדר הרצוי להם.

● **עזר וייצמן**, שהוא סופר־נץ בכל ימות השנה, הלך בדרך הפוכה. הוא היה בטוח כי רבין ואריק שרון, שני יריביו, הולכים להגיד „לא"! לאמריקאים, ולזכות בפופולריות.

וייצמן יצא במאמר סנסציוני, בו הוכיח כי אין ערך צבאי רב למיתלה ולגידי, ועל כן כדאי להחזירם, תמורת רווח של זמן. למעשה היתה התיזה של עזר: סילוקו של רבין חשוב יותר מן המעברים. כדאי להרוויח את הזמן הדרוש, כדי לסלק את השילטון הקיים — אפילו במחיר נסיגה בסיני.

היתה זו סטירת־לחי לא רק לרבין, אלא גם למנחם בגין, התובע מרבין להחזיק במעברים בכל מחיר, ושהבטיח לו את תמיכתו הבלתי־מסוייגת אם יעשה כן.

● **אבא אבן**, הבודק לאחרונה את האפשרות ל־הקים קואליציה עם דיין כדי להפיל את רבין, אמר את ההיפך מדיין, אך הגיע לאותה מסקנה עצמה. הוא האשים את רבין בגרימת אסון ליחסי ישראל־אמריקה.

● **משה קול**, שהוא יונה־מדופלמת, תקף את רבין בישיבת הממשלה, ודאג לפירסום הדבר, מפני שרבין הצהיר כביכול כי הוא מוכן לוותר על שארם־אל־שייך בתום עשר שנים, אחרי חתימת השלום. קול מצא הזדמנות להוכיח שהוא פטריוט לוחם, ורבין נאלץ לסגת — למרות שהוא יודע, כמו כל בר־דעת, שאין כל ערך לשארם־אל־שייך, מאז השתלטו הערבים על מעבר באב־אל־מאנדב ויכולים לסתום שם את הדרך לאילת.

● **שולמית אלוני** מצאה את השעה כשרה כדי להצהיר שמיפלגת יעד „אינה מונחת בכיס" של רבין. בניגוד לבגין, שהבטיח מראש את תמיכתו לרבין אם הקו שלו יתקבל, עירערה אלוני בכך את ביטחונו של רבין שיהיה לו רוב גדול ויציב אם יילך בדרך ההפוכה.

עניין של

אופי

לא ברור מה הביא את מנהיגת יעד להתפרצות בלתי־מדינית זו.

● **אריק שרון** נקט שוב עמדה קיצונית, טען שאין להחזיר את המעברים — בניגוד גמור לדברי יריבו ו־עמיתו, עזר וייצמן. נראה כי אריק שכח שהוא־עצמו הסביר, בעבר, כי אין חשיבות רבה למעברים, מאחר שהצבא המצרי יכול לתקוף בשטח הפתוח, מצפון לגבעות.

פרות צבאיות קדושות

רבין עצמו נאלץ לבחור בין ההיגיון והפופולריות. עמד לפניו, בוודאי, פיתוי עצום לבחור בדרך השנייה — אך אין ספק שהוא ידע כי דווקא במיקרה זה הוא „מהמר על עתידה של המדינה".

ההיגיון הצבאי לגבי המעברים היה ברור בתכלית. הוא הוגדר השבוע, בשיחה פרטית, על־ידי אחד מאנשי־הביטחון המיקצועיים המנוסים ביותר במדינה. האיש אמר, בפשטות:

„רבין מוכן להחזיר כ־85% מסיני במיסגרת חוזה־שלום. על כך הצהיר. הוא רוצה להחזיק רק בפיתחת רפיח, במובלעת־אילת ובדרך לשארם־אל־שייך.

„אין ספק שרבין משוכנע שאפשר להגן על גבול כזה — אחרת לא היה מסכים לו.

„אם אפשר להגן על המדינה בצורה יעילה מקו זה — מה פיתאום יש חשיבות גורלית למעברי המיתלה והגידי, שהם רחוקים ממנו?

„מבחינה הגנתית, אין הבדל בין מצב של שלום ומצב של עימות. בכל מיקרה, מוכרחים להיות מוכנים להילחם ולהגן על המדינה בצורה יעילה."

ניתוח קצר ופשוט זה, הפריך את כל הטי־עון שהפך את המעברים פרות צבאיות קדו־שות. אין שמץ של ספק שהדבר ברור באותה מידה גם ליצחק רבין עצמו.

הוא יודע גם שאין ישראל יכולה להסתכן אף לרגע בעימות חמור עם ארצות־הברית. מבחינה צבאית, כלכלית ומדינית, התלות הישראלית באמריקה היא מוחלטת. אפילו תזוזה חלקית של ארצות־הברית מעמדתה הקודמת, פי־רושה התמוטטות כלכלית של ישראל, סיכון צבאי שאין חמור ממנו, וחשיפת ישראל למיתקפה מדינית מכל ה־עברים.

אם היה ספק לגבי רצינות האיום האמריקאי, הרי בא שימחה דיניץ ופיזר אותו. כשדיווח בעל־פה על פגישתו המשפילה עם הנשיא ג'ראלד פורד, שבה הוצג לו אולטי־מאטום חד־משמעי, היה הרושם קשה עוד יותר מכפי שהיה קודם לכן.

כל זה היה ברור מראש. אם לא התכוונה ממשלת ישראל לקבל פחות או יותר את התנאים האמריקאיים והמצריים, אסור היה לה בשום פנים ואופן להסתבך, מ־לכתחילה, במהלך זה של שלב־אחר־שלב.

לכן, כל מי שהאמין בשפיותו ובשיכלו הישר של רבין, נשאר מאמין כי בסופו של דבר יקבל את ההצעה האמריקאית.

„העולם כולו נגדנו"

אם כן, הרי כאילו התעקש רבין להקשות על עצמו ולהפוך את הסכמתו, בעיני הציבור, לכניעה מבישה וחסרת־אופי ל„תכתיב".

אחרי שכבר החל משמיע דברים מתונים יותר, נכח רבין במעמד תגיגי, אפוף רוח־השואה, של הענקת „אות השיחרור" מטעם ניצולי ברגן־בלזן לעסקן יהודי־אמריקאי משומש.

גיבורת המעמד היתה גולדה מאיר, והיא הוכיחה חיש־מהר שלא שכחה דבר ולא למדה דבר, מאז גרמה לאסון הלאומי הגדול ביותר בדור זה.

גולדה תבעה קשיחות ודחיית ההצעה האמריקאית. בו־במקום התקשח גם רבין, השמיע שוב הכרזה קיצונית.

הפיתוי היה גדול. היה ברור לרבין כי מבחינתו ה־אישית, אמירת „לא" לאמריקאים תקפיץ את פופולריותו לשחקים, תהפוך אותו מנהיג לאומי, תרכיב אותו על גל עצום של היסטריה לאומנית ברוח „העולם כולו נגדנו, אבל לנו לא איכפת."

בהיעדר מנהיגות ברורה, נשאר „הרוב הדומם" של המדינה, שהוא מתון בעיקרו, אדיש ופאסיבי. הרחוב הופקר לקבוצות ולפלגים של המחנה הלאומני. מחנה־השלום נשאר מפורר וחסר־אונים, וקולו לא נשמע השבוע כלל. אמצעי־התקשורת העלימו את רוב דבריו.

משה דיין ישב וחישב כי מבין שיבעת אנשי רפ"י בסיעת המערך בכנסת, יצביעו רק שניים (שימעון פרס ויצחק נבון) עם הממשלה, אם תסכים זו להסדר. רבין לא יכול היה עוד לסמוך על הצבעת סיעת יעד, ובוודאי לא על סיעת רק"ח. לפחות חלק מסיעת המפד"ל והחזית התורתית היה אבוד גם הוא בהצבעה כזאת.

אומנם נשאר לרבין רוב, במיקרה זה — אבל רוב זעום ומשפיל.

עוד יותר פחד רבין מבחירות חדשות. האיש שהבריק בשעתו ליגאל אלון „בשביל יריחו לא נלך לבחירות," ובכך הכשיל ניסיון אמריקאי למנוע את ההכרה באש"ף על־ידי מסירת אחיזה כלשהי למלך חוסיין בגדה, חשש גם הפעם מהתפרקות הקואליציה. הבסיס המיפלגתי שלו נשאר מעורער, ולא היה לו כל חשק להעמידו במיבחן של הליכה לבחירות והרכבת רשימת־מועמדים.

נסיגה בסיני אינה מחייבת, אוטומטית, הליכה לבחי־רות — אך היא עלולה לגרום משבר שתוצאותיו מי ישורם.

כאילו כדי להבטיח זאת, גייס מישהו את צה"ל נגד ההסדר. קצינים בכירים הועמדו מול סוללות של כתבים וצלמים, מקומיים וזרים, כדי להסביר להם שיש למעברים חשיבות צבאית חיונית. הם בוודאי לא עשו זאת ביוזמת עצמם.

אם באה ההוראה מרבין, הרי הוא מנהל מילחמה נגד עצמו. אם באה ההוראה משר־ה־ביטחון, אשם שימעון פרס בגיוס צה"ל נגד ראש־הממשלה.

טוטו רבין

בכל הוויכוח נשכח כליל מהי המטרה העיקרית — ולפחות המוצהרת — של הסדר־הביניים.

היה דרוש ראיון עם ג'וזף קראפט, פרשן אמריקאי בכיר, בטלוויזיה הישראלית, כדי להחזיר את הפרספקטיבה למי שהיה מעוניין בה.

הזכיר קראפט: כל הרעיון של הסדר־ביניים הוא ליצור מציאות חדשה בין ישראל ומצריים, לפתח דינא־מיות לקראת השלום, להביא להסדרים גם בשאר הגבולות, ולהכשיר את האווירה להסדר כולל.

בפרספקטיבה כזו, יש ערך קטן מאד למיתלה ולגידי. אך במציאות של ישראל ביולי 1975, איש לא חשב על כך.

בסוף השבוע נשארה השאלה: האם אין או־פי לרבין — כך או כך?

רבין עצמו לא זרק את הלוקס, אבל גם לא סירב לזרוק אותו. הוא מצא פיתרון ישראלי קלאסי: להרוויח עוד כמה ימים.

ההחלטה נדחתה כדי לקבל „הבהרות נוספות", וגם לכבוד נסיעתו של רבין לגרמניה, שבמהלכה ייפגש־או־לא־ייפגש עם הנרי קיסינג'ר.

הלוקס נשאר, בינתיים, בתוך הסירה. ה־טוטו נמשך.

במדינה

העם

כי מכיתה ז' תצא תורה

תלמידי „לדוגמא" נותנים דוגמה: התנ"ך אינו שייך למחבלים

המיכתב, שהופיע לפני שבועיים בהבלטה רבה, בראש העמוד של מעריב, ניראה ברגע הראשון כמהתלה מוצלחת של תל־מידים מתלוצצים.

אולם הוא נכתב ברצינות הגמורה בי־יותר — והוא משמש דוגמה לאופי החינוך הניתן לא רק בבית־ספר לדוגמא.

למה זכאית פידאית? המיכתב התייחס לידיעה פיקאנטית. כדי להפיג את שיעמומם של אסירים, נערך בבתי־הסוהר חידון־תנ"ך. בחידון זכתה, דווקא, אסירה ביטחונית, שנשפטה על השתתפו־תה בפעולה פידאית.

וזו לשון המיכתב:

„אנו, תלמידי כיתה ז' 1 בבית הספר לדוגמא ע"ש ה. סאלד בתל־אביב, קראנו את הכתבה על חידון התנ"ך הרביעי ל־אסירים בישראל. העובדה שנערך חידון בנושא כה יקר וקדוש לעם ישראל בין אסירים — חיובית היא. אולם הזדעזענו כששמענו במי מדובר: מחבלת כלת ה־תנ"ך?!

„לדעתנו, המחבלת אינה ראויה לכבוד כה גדול של עצם ההשתתפות בחידון כזה. אסירה פוליטית, שנידונה למאסר על פגיעה בביטחון הארץ והאומה, אשר לא קיימה את הכתוב בתנ"ך שעליו נבחנה, גרמה עוול משווע לתנ"ך, שבבעלותו ה־היסטורית של עם־הבחירה.

„הזוכה קיבלה ספר תנ"ך מהודר עם הקדשות של רבנים חשובים — כבוד נוסף, שאין היא ראויה לו.

„בתנ"ך כתובה זכותו ההיסטורית של עם ישראל על אדמותיו. האם קראה ו־הבינה זאת המחבלת האסירה?"

ללא תגובה. אפשר היה לקוות כי על מיכתב זה תבוא תגובה מוחצת של מחנכים, מנהל בית־הספר או מישרד־החינוך. אך אחרי המיכתב באה שתיקה דקה.

במיקרה זה, שתיקה כהודאה — הודאה של מערכת־החינוך שתופעה כזאת של טימטום חסר־הומור ולאומנות חסרת־רגש היא אכן פרי לדוגמה של החינוך ב־ישראל.

כלכלה

גן־עדן או גיהינום

במרכזי הכלכלה שלטה פאניקה, והעובדים נמצאו במציאות של קפקא

היום המכריע — האחד ביולי 1975 — הגיע ועבר.

ביום הזה היה צריך להופיע המשיח, בדמותו של חיים בן־שחר. העיוותים היו צריכים להיעלם, המשק היה צריך להסתדר, העול היה צריך להתחלק בצורה צודקת יותר, והעובדים היו צריכים להימצא בגן־עדן של מס נמוך יותר, פשוט יותר וממריץ יותר.

היום בא ועבר, ושום דבר לא קרה.

צריכים לרמות. אולם במרכזי־העצבים של המשק הלכו וגברו תופעות העצבנות והבילבול, והשבוע גבל מצב־הרוח במיפ־עלים רבים — בפאניקה.

איש לא ידע מה עומד לקרות. שום עובד לא יכול היה לקבל מושג אם בסופו של דבר יעלה שכרו, יירד — או יישאר כמו שהיה. כאשר נתווסף הדו"ח של פרו־פסור שני — צבי זוסמן — על דו"ח הפרופסור בן־שחר, החלה מתפשטת היס־טריה. לא היה עוד מיפעל אחד בארץ שידע מה יהיה עליו לשלם בסוף החודש, איך לערוך תחשיב של מחירים וכיצד לארגן את זרם כספיו.

עם כל יום שעבר, חלפו אשליות נוספות. מחלצות־המשיח נשרו מבן־שחר במהירות מסחררת. נתברר כי גן־העדן המובטח רחוק מן החלום. לעובדים רבים נדמה היה שהוא דומה יותר לגיהינום.

● ביגלל רצון נפסד לרמות את ציבור ערביי ישראל, הועבר חלק מן התשלום למישפחות מרובות־ילדים לביטוח הלאומי, וישולם כקיצבה ל„יוצאי צה"ל". הכוונה היא לכל היהודים. אך רבים מן היהודים יצטרכו לרמות, להמציא קרובים ששירתו, כביכול, במחתרות או בצה"ל, כדי לזכות בתשלום. מכיוון שהוא לא יופיע בלוקש, אלא יהיה דומה לתשלום־סעד, תהיה לכך גם השפעה פסיכולוגית שלילית.

● העובדים נוכחו לדעת כי הוצאות לגיטימיות, הדרושות למילוי עבודתם או כדי להגיע אליה, הפכו לפתע „עיוותים", דבר שיוריד את שכר־הנטו שלהם בהרבה. הדבר גרם זעם בציבורי־עובדים שונים, ובראשם העיתונאים, הפוסלים לא פעם אצל אחרים מה שהם דורשים לעצמם. איומי השביתה ריחפו באוויר מכל עבר.

● באותו זמן, נסתבר כי העצמאיים שוב לא ייפגעו. אומנם חוייבו בניהול ספרים, אך נעשו סידורים לניהול ספרים שיאפשרו את זיופם בנקל. לא הוצאו שום הוראות לביקורת יעילה. כבר מראש ברור כי ה־רפורמה לא תפגע בהעלמות־המיליארדים של הלווייתנים.

● המיסוי על החברות גדל במיקצת, אך הובטח כי הפרוטקציונרים של המימסד יסתדרו. ניתן להם להוריד את הפחת על ציוד תוך שנתיים, במקום חמש שנים כמו עד כה — דבר שיוריד בהרבה את המס למי שיוכל לנצל סעיף זה. הפרוטקציונרים יכולים תמיד לרכוש ציוד מיותר, בעזרת ההלוואות שהם מקבלים בתנאים מגוחכים מידי הממשלה. כבר עתה, ניצולת הציוד בישראל היא הנמוכה ביותר בעולם ה־מערבי. עתה תרד עוד יותר.

הלם — או ריפוי? מעל לכל היה פרוש ערפל כבד של אי־בהירות. הפרו־פסורים התווכחו בנחת, כאילו הם מדברים על בעייה אקדמית. לגבי המוני הציבור, שמדובר על פת־לחמם, נוצר מצב קפקאי.

אם קיווה מישהו כי הרפורמה תרפא את המשק לפי שיטת הריפוי־בהלם, הוא יצליח לפחות ליצור את ההלם. אם יביא הדבר לריפוי, או לאנדרלמוסיה חסרת־תקדים — על שאלה זו לא היה השבוע מענה.

הישיבה שלא היתה

הומורסקה רצינית זו נכתבה על־ידי ארתור וסקופ, השוהה עתה בביקור בארץ.

וסקופ הוא דמות ידועה בתנועת־השלום האמריקאית, השואף להתחדשות דתית יהודית על בסיס הומאניסטי. הוא מנהל מכון ליחסים בינלאומיים בוושינגטון.

ממשלת ישראל נפגשה לאחר שזומנה באופן בהול על־ידי ראש־הממשלה, ביום השישי, ה־4 ביולי, בשעה 10 בבוקר. יצחק רבין פתח את הפגישה:

„כידוע לכם, מזה שבוע ימים אנו עומדים בפני אולטימאטום אמריקאי, לקבל תנאים מסויימים בסיני. עדיין לא הצלחנו להחליט מה עלינו לעשות. כעת אוכל לגלות לכם כי צפיתי את הרגע הזה עוד בחודש מארס האחרון, כאשר נפרד מאיתנו מזכיר־המדינה האמריקאי הנרי קיסינג'ר, ואיים בהערכה מחו־דשת לגבי ישראל. ובכן, נקטתי את הצעדים הבאים."

■ ■ ■

הוא השתה הרגע, ונשם נשימה עמוקה.

„עוד ב־1 באפריל נפגש נציגי האישי בלונדון, עם נציגים רישמיים של האירגון לשיחרור פלסטין. אנו..."

טפיחה עמומה הידהדה בחדר. שר־הבריאות, ויקטור שם־טוב, התעלף. השרים הסמוכים אליו השיבו רוח על פניו, ונשאו אותו אל ספה ריקה, שם הושיבוהו ומשם המשיך לה־אזין, תוך שהוא בולע את רוקו בכבדות.

בינתיים מיהר השר משה קול אל הדלת, וניסה לפתוח אותה בקדחתנות, שעה שראש־הממשלה חייך חיוך קלוש.

„לא," אמר לבסוף, „נתתי הוראות לנעול את החדר. אנו נסיים את הפגישה הזו שלנו יחד, וגם נתייצב יחד לפני כתבי־העיתונות."

המהומה בחדר גברה, ואחר־כך שככה לאיטה.

„הצענו לאש"ף שנפרסם את ההצהרה הבאה," המשיך ראש־הממשלה. „אל"ף: כי אנו מוכנים לכך שתקום מדינה פלס־טינית בגדה המערבית וברצועת־עזה. בי"ת: כי בכוונתנו להביא לכך שממשלתה של מדינה זו תיבחר בבחירות חופשיות. גימ"ל: כי אנו מוכנים לדון עם אש"ף — בשני תנאים — כיצד לאפשר את כינונה של מדינה זו, אילו גבולות יהיו לה, כיצד תערוך את הבחירות וכיצד יובטח שלום בר־קיימא בין מדינה זו ומדינת ישראל, וכו'. דל"ת: כוחותינו יישארו במקומם במהלך ה־דיונים הללו.

„התנאי הראשון הוא שאש"ף יחדל מהתקפותיו על ישראל, על אזרחים ישראליים או רכוש ישראלי וכן על ידידי ישראל, בכל מקום שהוא. התנאי השני הוא שאש"ף יכיר בקיומה של ישראל כמדינה."

■ ■ ■

הוא השתתק לרגע. השר יוסף בורג צווח בקול דקיק:

„והם? והם?!"

„עליכם להבין," אמר רבין, „כי הניסוח הלשוני היה מסובך למדי. אתמול הם הסכימו לנוסחה הסופית שלנו. תוך 24 שעות ממועד פירסום ההצהרה הרישמית שלנו, הם יורו על הפסקת כל ההתקפות והפעולות נגדנו, באופן ארעי, כל עוד יימשכו הדיונים — ובאורח סופי, במידה שהדיונים יסתיימו בהצלחה. מפירי הוראות אלו ייחשבו כבוגדים בפלסטין.

„הם יודיעו כי השלום הוא חיוני, למניעת נזק חמור לאותם חלקים של פלסטין המוחזקים עתה בידי ישראל — כולל נזק חמור וממשי לאדמה עצמה, במידה שייעשה שימוש בכלי־הנשק המתוחכמים המצויים עתה בידם, במיקרה של מילחמה. מכאן שכל המתנגדים לשלום ייחשבו כבוגדים באדמה עצמה.

„הם יראו בישראל מדינה ריבונית, כדי להטיל עליה את האחריות להגנת כל חלקי פלסטין שבהם נמשיך להחזיק, והם יוסיפו להיאבק במשך דורות, לחיסול הציונות."

„האם יש איזושהי אמת במשהו בדבריהם על כך שהם מחזיקים בכלי־נשק מתוחכמים?" שאל שר־הביטחון, שימעון פרס.

„לא," השיב רבין.

„אמרת שאנחנו נמשיך להחזיק את כוחותינו במקומם. כוונתך לכל כוחותינו? גם אלה שבסיני?" הוסיף פרס ושאל.

„כן," השיב לו רבין.

„ובכן, אתה דוחה את האולטימאטום האמריקאי?" שאל פרס.

„כן."

„אבל הם טוענים שימשיכו להיאבק לחיסול הציונות, כלומר הם עדיין מתכוונים לחסל אותנו!" צווח השר ישראל גלילי.

„אנו שמנו את הדגש על המישפט ,להיאבק במשך הדורות'," אמר רבין. „פירושו של דבר, שהם ימשיכו לחיות איתנו גם בעתיד הנראה־לעין. אולם ברור שהם נאלצו להוסיף מילים אלו, כדי להרגיע את הקיצוניים שביניהם.

„מכל מקום, ברור שאתה צודק. זו תהיה השורה שנתקשה ביותר להסביר לציבור שלנו. התכוונתי לבקש ממך שתיקח עליך תפקיד זה, כחלק מכהונתך החדשה כשגריר מייוחד לדי־יונים עם אש"ף — בעזרת צוות גדול מאד, כמובן."

השר גלילי גנח בקול ונשען לאחוריו.

■ ■ ■

אחד השרים מן המיפלגה הדתית־לאומית נע בכיסאו.

„ברור שלא נוכל להרשות להפקיר כך את ארץ־ישראל," אמר. „נצטרך לעזוב את הממשלה מייד..."

„זה יהיה חבל מאד," אמר לו רבין. „אתה מבין, שלחתי כבר אדם מסויים למוסקבה, להסביר להם מה אנחנו עושים. הם לחצו מאד על אש"ף, שיסכים לכך. הם הציעו להודיע שאחת המשחתות שלהם זקוקה לתיקונים דחופים, ותבוא לשם כך לנמל חיפה, כמחווה של רצון־טוב, אבל אני סירבתי לכך בנימוס.

„תחת זאת, הוסכם שהם ירשו ל־50 אלף יהודים לצאת מתחומם השנה — למעשה, הם אפילו יעמדו על כך..." — שר־הקליטה נאנק — „והם ילוו לנו שלושה מיליארד לירות, כדי לקלוט אותם." שר־הקליטה חייך בסיפוק.

„ובכן, הדבר שעליו חשבתי," אמר רבין, בפנותו היישר אל השר הדתי, „הוא ש־50 אלף אלה יהיו יהודים דתיים מגרוזיה," — שר־הקליטה נאנק שוב — „ואנו נפנה את כל שלושה מיליארד הלירות ללישכות־הסעד של המיפלגה שלך, כדי לסייע להם להיקלט בארץ.

„אולם, ברור שהרוסים היתנו את העיסקה כולה בהסכם שלנו עם אש"ף... וכמובן, גם בהחזרת השטחים. אגודת־ישראל מדברת כל הזמן על פיקוח־נפש. לכן, אולי תראו זאת גם אתם בעיניים אחרות, וייתכן שנצליח לשכנע אתכם לקחת עליהם את התפקיד של קליטת הגרוזינים."

השר כיחכח בגרונו, השתנק וגימגם. לבסוף אמר, בקול צרוד: „ובכן, במיקרה זה... להביא יהודים כל־כך טובים לארץ־ישראל... וחוץ מזה, יש כאן גם עניין של פיקוח־נפש... וחוץ מזה, ייתכן שהדיונים האלה יסתיימו בלא־כלום... ואז, אולי נוכל לעמוד על כך שכמה יהודים מוכרחים לגור ליד חברון, ו...מכל מקום, אסור שיחזיקו אותנו בגרון."

■ ■ ■

רבין העביר את מבטו סביב החדר. „ומה יקרה אם אש"ף לא יסכים מחר?" שאל שר־החוץ יגאל אלון.

„אז, נשחרר כ־50 מאישי הגדה־המערבית ונבצע את ההצעה יחד איתם," אמר רבין. „אבל אש"ף לא יחזור בו," הוסיף. „הייתם צריכים לראות מה הרוסים הציעו להם. מיליארדים! רק לכלכלה, לא לנשק."

„ומה יגידו האמריקאים?" שאל אלון.

רבין חייך חיוך קודר. „היום ה־4 ביולי, יום־העצמאות הא־מריקאי. איש מהם לא יהיה בוושינגטון. וכשהם יחזרו, היוזמה כבר תהיה בידינו. סוף־סוף... סוף־סוף! אם נגיע להסכם־שלום בלעדיהם, מה הם יוכלו לומר?"

„לא, התכוונתי ליהודים האמריקאיים," אמר אלון.

„הם!" אמר רבין. „זה בסדר. פישר מחכה בחוץ. נסביר לו הכל, והוא יסביר להם. מתי הם היוו אי־פעם בעייה?"

„עוד שאלות?" שאל רבין.

דממה.

„ובכן, נודיע על כך בשעה 4 אחרי־הצהריים, כדי שכולם יוכלו לבלות את השבת בתפילה לשלום. חוץ מזה, כך נצליח להוריד מעלינו את העיתונות ואת הכנסת, עד לאחר שאש"ף יפרסם את הכרזתו־שלו.

„כולנו נשארים כאן בחדר לארוחת־הצהריים. הפעם, לא יהיו הדלפות."

הרמטכ"ל מינה עשרות אלופי־מישנה חדשים * ראש אגף האפסנאות סירב לתת מכוניות חדשות * שר־הביטחון לא הסכים לבקש עבורם תקציב נוסף

שר־הביטחון פרס
אין תקציב לאל"מים

מרד האל"מים

רמטכ"ל גור (עם אשתו)
בעד האל"מים

ראש־אג"א לוי
אין כסף לאל"מים

"בשביל מה אני צריך את הדרגה?" התלונן השבוע אחד מאלופי־ה־מישנה החדשים של צה"ל. "בשביל ה־100 לירות תוספת למשכורת? או בשביל ש־יהיה לי יותר כבד על הכתפיים?! אם משאירים אותי בכרמל המחורבנת שלי, ו־ומשאירים לי את הוונטילטור החורק ב־לישכה, איזה מין אלוף־מישנה אני?"

ואומנם, בימים אלה מסתובבים בצה"ל עשרות אלופי־מישנה חדשים, אשר זה־עתה קיבלו, בטכסים מרגשים, את הדרגות שלהם. ואלה שעדיין אי־אפשר היה לתת להם את הדרגה בגלל חוסר פז"ם (פרק־זמן מינימאלי בין דרגה לדרגה) קיבלו את המינוי של אל"מ — עם כל התנאים הכרו־כים בדרגה זו — ללא הדרגה עצמה.

אולם, אותם אל"מים מסתובבים כשפניהם חמורות־סבר, והשימחה על ההעלאה־בדרגה מהם והלאה. את הייתרונות האמיתיים שמבטיחה להם דרגתם, על־פי תיקני צה"ל, מנסה הצבא לשלול מהם.

הפרשה החלה עוד לפני מיספר חודשים, כאשר הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי ("מוטה") גור החליט להעלות בדרגה כמה עשרות סגני־אלופים — לאלופי־מישנה.

לא היו אלו העלאות־בדרגה אישיות. אלא שתיקני תפקידים מסויימים בצה"ל, אשר עד־עתה היו מייועדים לדרגת סגן־אלוף, הועלו לדרגת אלוף־מישנה. קצינים מכל אחד משלושת הפיקודים — צפון, מרכז ודרום — וקצינים ממיפקדת גייסות־השיריון, קיבלו תקן של אלוף־מישנה. חלקם הגדול קיבל את הדרגות עצמן.

תירוץ * של זמן

מיספר קצינים בכירים חדשים התווספו לצה"ל. התקן הצבאי לאלוף־מישנה מתבטא בשני מוצרי־יוקרה: מכונית פיאט 132 אוטומטית הדורה, מהסוג הנמצא אצל פקידי־ממשלה בכירים ומיספר שרים — ומזגן־אוויר בלישכה.

למרות שקיבלו את הדרגה כבר לפני מיספר חודשים, בוששו שני מוצרים אלה להגיע אל אלופי־המישנה החדשים. אלה עדיין נוסעים במכוניות הכרמל הצנועות בעלות שתי הדלתות, ובלישכותיהם עדיין ניצב המאוורר הרגיל.

כשהחלו מגיעות הפניות למיפקדת ראש אגף אפסנאות (אג"א), בשאלה מה עם המכוניות והמזגנים, נתקבלו עליהן תשובות מגומגמות: "הזמנו, ועדיין לא הגיעו. אין לחברות ולסוכני־המכוניות מכוניות במלאי. יש להמתין עד חודש ספטמבר, כשיגיעו המכוניות דגם 1976. זה הכל עניין של זמן."

אלה היו התשובות שנתן ראש אג"א.

אולם האמת היתה שונה לגמרי. כל מערך רכב הקצונה הבכירה בצה"ל התמוטט, מאחר שהתברר כי המכוניות שנרכשו אינן מתאימות — אם מבחינת כשירותן, אם מבחינת ראוותנותן — לצרכיו של צה"ל. במיפקדת ראש אג"א החליטו להקפיא את כל נושא הרכב, לערוך בדיקות ודיונים שבהם יוחלט בדבר גורלן של מכוניות הקצינים — ובינתיים, אין מכוניות.

הסביר קצין בכיר במיפקדת ראש אג"א: "אנחנו עדיין לא יודעים מה לעשות עם המכוניות. במצב כזה, להוציא למעלה מ־10 מיליון לירות כדי לרכוש מכוניות ומזגנים לאלופי־המישנה החדשים, זו תהיה שערורייה.

"איך נוכל להסתכל בעיניים של החיילים, שלהם קיצצו זה־עתה 10 אחוז ממרכיבי מזונם, כאשר אנחנו רוכשים מכוניות־פאר — בלתי־מתאימות לצורכי צה"ל — רק משום שכתוב באיזה מקום שלאל"מ מגיעה פיאט 132 הדורה?"

ראש אג"א, אלוף אריה לוי, סירב לרכוש את המכוניות מהתקציב השוטף של צה"ל. כאשר פנה אליו הרמטכ"ל, הוא הסביר לו כי אין לו כסף עבור מכוניות אלו, וכי אם צה"ל רוצה, הוא יכול לפנות לוועדות־הכספים והחוץ־והביטחון, כדי שיאשרו תקציב נוסף לקנייה זו.

הרמטכ"ל אינו פונה ישירות לוועדות־הכנסת. כדי להשיג תקציב זה חייב היה שר־הביטחון, שימעון פרס, לערוך את הפנייה. השר סירב לבקש תקציב נוסף למכוניות ולמזגנים.

המכונית כסמל * מעמד הקצין

בעיית הרכב לקציני צה"ל הפכה, בשבועות האחרונים, נושא־השיחה ה־בימעט־בילעדי בחדרי־האוכל של הקצינים במטכ"ל ובפיקודים השונים.

לפני מיספר שנים היתה הבעייה פשוטה בתכלית: קצינים בכירים, החל מדרגת אלוף־מישנה ומעלה, היו מקבלים מכונית לארק תוצרת הארץ, כאשר קצינים בדרגות נמוכות יותר, אשר במיקרים מייוחדים היו מקבלים רכב לשימושם האישי, נוסעים בג'יפים הישנים והטובים.

רק לרמטכ"ל היתה מוקצבת מכונית אמריקאית טובה יותר, שהיתה מקבלת את מיספר־הרישוי 1000.

אולם, במשך השנים האחרונות התפתחה חלוקת הרכב בצה"ל למימדים כאלה שמעמדו של הקצין הפך מאופיין על־ידי המכונית שהיה מקבל, ולא על־ידי כישרונותיו או כישוריו — או אפילו על־ידי התפקיד שמילא.

האלופים זכו במכוניות וולוו אוטומטיות הדורות. מכונית וולוו עולה כיום בשוק האזרחי 108 אלף לירות, אם־כי נכון שצה"ל מקבל אותה בזול יותר. אך במטכ"ל הגיעו למסקנה כי הדימוי הציבורי שניתן לוולוו בשנים האחרונות, ייחוסה למעמדות העשירים, לשרים, לפקידים הבכירים ביותר ולעולים החדשים, היכולים לקנות מכונית יקרה ללא מיסים — הופך את הוולוו ראוותנית מדי בשביל צה"ל.

הוחלט להפסיק לקנות את הוולוו. במידה שיתמנו אלופים חדשים בעתיד, הם יעלו בדרגה יחד עם הוואליאנט שבה הם נוהגים עתה, כתת־אלופים.

מכונית הוואליאנט, אשר היתה קודם־לכן מכונית האלופים, הועברה לתת־האלופים לאחר קניית מכוניות הוולוו. הוואליאנט היא המכונית המוצלחת ביותר שהיתה לקצונה הבכירה בצה"ל, בזכות חוזקה, מיעוט התיקונים שבה ואריכות ימיה.

למרות מחירה היקר של הוואליאנט (מכונית חדשה כזו עולה היום, בשוק האזרחי, 135 אלף לירות) הגיעו בצה"ל למסקנה, לאחר בדיקות ותחקירים, כי בסופו של חשבון יוצאת הוואליאנט גם הזולה ביותר.

אולם צה"ל, בעיקר לאחר מילחמת יום־הכיפורים, רגיש ביותר לדעת־הקהל ולביקורת הציבור, אפילו אם רגישות זו עולה לו בכסף. מכוניות הוואליאנט הגדולות והארוכות מנקרות, לדעת המטה־הכללי, את העיניים, ויש להיפטר מהן.

כיום יש בצה"ל מכוניות ואליאנט בנות שבע שנים תמימות, אשר עדיין משרתות בנאמנות את הקצינים הנוסעים בהן.

הכישלון * של הצבא

מאז מילחמת יום־הכיפורים לא נרכשו מכוניות ואליאנט חדשות, וכיום ממשיך כל אלוף־מישנה המועלה לדרגת תת־אלוף, לנסוע בפיאט 132 שלו. יש היום תת־אלוף, מחיל־הים, הנוסע במכונית פיאט 132, היחידה בצה"ל אשר בחרטומה מונף נס פיקודי.

מכוניות הפיאט 132 (88 אלף לירות בשוק האזרחי) הן הכישלון הגדול ביותר של הצבא, בנושא כלי־הרכב. מכוניות אלה, הנמצאות ברשותם של אלופי־המישנה, התגלו כבלתי־מתאימות לצורכי צה"ל.

המוסכים האזרחיים המטפלים בפיאטים הצבאיים דרשו, וקיבלו, בשנה שעברה, סכום בן 11 אלף לירות דמי תיקון שנתיים גלובאליים למכונית, וזאת כאשר המכוניות היו חדשות לגמרי.

בתחילת חודש אפריל האחרון, כאשר הסתיימה השנה התקציבית, דרשו המוסכים להעלות את המחיר השנתי ל־15 אלף לירות, ואומנם נחתם איתם הסכם ברוח זו.

מכוניות הפיאט 132 אינן מצליחות לעמוד במעמס של נסיעות אלופי־המישנה, ומתקלקלות חדשים־לבקרים.

גם מבחינת הראוותנות, נכשל צה"ל. מבלי שתהיה לו תמורה הולמת לכך העלה צה"ל על כבישי הארץ מכוניות הנראות הדורות ביותר (כשהן צבועות בגוון החום, הצבאי, הן נראות דומות מאד לוולוו) והמנקרות את העיניים.

אחד התמריצים לסגני־האלופים לעלות בדרגה, הוא סיוט הכרמל. לסגני־אלופים

אלוף: וולוו

תת־אלוף: ואליאנט

אל"מ: פיאט 132

סא"ל: כרמל

ניתנה הכרמל, המכונית הקטנה בעלת שתי הדלתות, הבלתי־נוחה לנסיעות ארוכות.

הכרמל, מכונית תוצרת הארץ, מייוצרת על־ידי מיפעלי אוטוקרס, כיום רק עבור צה"ל. אזרח אינו יכול לקנות כיום מכונית כרמל חדשה, אך אילו יכול היה לעשות כן, היא היתה עולה 42.5 אלף לירות.

„זו מכונית ממש בלתי־נסבלת, מבחינת הנוחיות שלה, בעיקר לאיש־צבא," הסביר השבוע אחד מסגני־האלופים שקיבלו כרמל. „בכל פעם שמישהו צריך לרדת ממנה או לעלות אליה, בעיקר טרמפיסטים, אז אני, המפקד, שיושב ליד הנהג, צריך לצאת.

„אין לי די מקום בשביל הרגליים, וכעבור כמה אלפי קילומטרים, בתנאים שבהם אני נוסע, המכונית חורקת ורועשת."

ה„דפוקים"

והוותיקים

המכוניות החדשות ביותר שאותן הכניס צה"ל לתקן הן מכוניות הרנו 4. לה שני יתרונות על־פני הכרמל: היא חדשה, ויש בה ארבע דלתות.

אולם מכונית זו (העולה בשוק האזרחי 50 אלף לירות) היא בעלת נפח־מנוע קטן. „מכונית המתאימה יותר לאשה הנוסעת מהבית לחנות, מאשר למפקד בצה"ל," התבטא אחד מרבי־הסרנים שקיבלו באחרונה מכונית כזו. לרבי־הסרנים יש מכונית אחרת במקום הרנו — טנדר סוסיתא — גם הוא מתוצרת אוטוקרס.

מכוניתו של קצין בצה"ל אינה מייועדת לצורכי עבודתו בילבד. מאחר שהוא משתמש בה גם לנסיעות פרטיות (שעבורן מורידים לכל קצין המחזיק מכונית 30 לירות לחודש ממשכורתו), הופכת המכונית חלק ממערכת חייו.

כשהמכונית הופכת חלק חשוב מבילוי הזמן עם האשה, מנסיעות עם הילדים, פגישות עם חברים ונסיעות למסיבות ומהן — הופך עניין המכונית מעמד חברתי, וסימן של מעמד בצבא.

כיום מתכננת מיפקדת קצין אג"א לשנות את כל מערך הרכב הפרטי בצה"ל. אחת ההצעות אומרת כי מכוניות הכרמל ישרתו את כל הקצינים עד לדרגת תת־אלוף, ואילו התת־אלופים והאלופים יקבלו מכונית אחרת. בין ההצעות המונחות עתה על שולחנו של ראש אג"א עומדות הווקסהול האנגלית והפיז'ו 204 הצרפתית.

הצעה נוספת, שלה סיכויים רבים יותר להתקבל, היא שמכונית־העתיד של צה"ל תהיה האסקורט תוצרת הארץ.

כיום יש בצה"ל מיספר מכוניות אסקורט, המשרתות את המושלים הצבאיים בגדה, בעלי דרגת הסגן־אלוף. אלה קיבלו את האסקורט במקום הכרמל הן בגלל סיבות בטיחות (לאסקורט ארבע דלתות), והן משום שהם צריכים לפעמים להסיע נכבדים מהגדה במכוניותיהם.

עד שתיפול ההחלטה במיפקדת אג"א, ועד שתוגשם, יעברו בוודאי חודשים ארוכים, וברור לחלוטין שהשינוי לא יתבצע בשנת־הכספים הנוכחית.

בינתיים ימשיכו אלופי־המישנה החדשים של צה"ל, המכונים עתה „הדפוקים" על־ידי אלופי־המישנה הוותיקים, לנסוע בכרמל הישנה והטובה שלהם — ולהתמרמר.

רס"ן: רנו 4

טוטו

ספורט-טוטו

השבוע משחקי
הליגות האוסטראליות

השבוע עלה
מינימום הפרס הראשון
ל 300.000 ל"י
(כולל העברה)

* * *

מינימום כלל הפרסים
425.000 ל"י
(כולל העברה)

* * *

ביום ה' — המועד האחרון
למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע-
מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

1 X 2 1 2 X

"רבלון" מציעה תכשירי הגנה בפני ניזקי השמש

BRONZE LUSTRE PROTECTIVE FACE COLOR CREAM

באריזה קומפקטית עם ראי שימוש — קרם השחמה עדין לפנים, טוב לתחילת הקיץ ולנמנעים משיזוף אינטנסיבי. מעניק שיחום משי לפניך, טרם השיזוף הטבעי.

אופנת ים חדשה:

BRONZE LUSTRE SUN BLOCK STICK

„במקום עתון", „מיכסה אף", וכיסויים למיניהם — מיש-חת מקלון להגנה-אטימה על אזורי הפנים הרגישים ביותר — סביב העיניים, האף והשפתיים.

לתחילת הקיץ:

BRONZE LUSTRE SUN COLOR CREAM

קרם מגן-עור ומזרז-שיזוף. מתאים במיוחד לבעלי עור בהיר ולמשתזפים לראשונה.

לשיזוף סדיר:

BRONZE LUSTRE TAN CREAM

קרם-שיזוף בבקבוק פלסטי — לעור רגיל או לעור רגיש.

לשיזוף אינטנסיבי:

BRONZE LUSTRE TANNING GELEE

ג'לי-שיזוף בשפופרת פלסטית לעור רגיל או לעור יבש.

לשפתיים:

BRONZE LUSTRE SUN STICK

שפתון-מגן לשפתיים ואזורי הפנים הרגישים. מוסיף לחות. אינו נראה על העור.

לאחר השיזוף:

BRONZE LUSTRE AFTER SUN LOTION

תחליב להחזרת הלחות ולהרגעת העור לאחר שיזוף אינ-טנסיבי. מייפה את השיחום ושומר עליו לאורך ימים.

טמפו מייבא סוכר ומוזיל את המחירים

השקעה של 40 מיליון ל"י בירוחם תסייע להרחבת היצוא

מפעלי טמפו היו הראשונים לנצל את הירידה במחירי הסוכר בשוק העולמי והם כבר משתמשים בסוכר מיובא בטיב משובח. במקביל — נחתמו חוזים נוספים עם ספקים באירופה ואמריקה המבטיחים מלאי של 3000 טון סוכר בשלושת החודשים הקרובים. יוזמה זו איפשרה לטמפו לצאת הראשונים בהוזלת מחיר הבקבוק המשפחתי על ארבעת סוגיו (קולה, לימון, לבן, אורנג') ב־15 אגורות.

בקבוק חסכוני זה הוא המבוקש ביותר בשוק ויש להניח כי ההוזלה תתקבל בשביעות רצון ע"י ציבור הצרכנים, במיוחד כשהיא באה בשיא עונת הצריכה הן בשימוש הביתי והן בענף ההארחה.

מרכיב נוסף במחירו הזול יותר של הבקבוק המשפחתי של טמפו היא האריזה. כידוע לתשלובת טמפו, המפעל הגדול ביותר בארץ לזכוכית חלולה והדבר מאפשר למפעל לקחת פקדון נמוך יותר עבור הבקבוק המשפחתי — פקדון בסך 25 אגורות לעומת סך 40 אגורות שגובים המתחרים.

דובר המפעל מסר כי בחודש הבא תיחנך בביהח"ר לזכוכית בירוחם מערכת ציוד נוספת שתיכלול תנור חדש בהשקעה של 40 מיליון ל"י.

ביצוע השקעה זו יסייע להרחבת היצוא של טמפו שיסתכם בשנה זו ב־8 מיליון דולר נטו.

מיבצע מיוחד לחיילים

כל חייל שיחתום
בחודש יולי מנוי על

העולם הזה

יקבל הנחה של
40%

השבועון יישלח
רק לדואר הצבאי

במדינה

בנקים

איך לא למוטט בנקים

כשמדברים על פיקוח הבנקים נוכחותם של קצין־מישטרה ושופט היא טבעית בהחלט

רב־פקד נורמן פיית נכנס לאולם־ההר־צאות בקומה זקופה, בולט למרחקים במדי־השוטר שלו. 400 אנשי־הכספים שישבו באולם והאזינו להרצאתו של נשיא אוני־ברסיטת תל־אביב, הפרופסור חיים בן־שחר, היפנו את ראשיהם אל פיית, כמו במטה־קסם.

בכל מועד אחר היתה נוכחותו של קצין־מישטרה בכיר בכנס אנשי־כספים נראית משונה. אולם. הפעם, על רקע חקירות המישטרה בעניינים כלכליים, היא נראתה טיבעית. נורמן פיית עצמו אמר, בהיכנסו לאולם: „קיבלתי הוראה לבוא לכאן עם מדים. שיידעו שיש לנו עניין בפיננסים.”

גם השופט המחוזי התל־אביבי, שלמה לוונברג, ניראה מקשיב בעניין להרצאות, וגם נוכחותו־שלו נראתה טיבעית.

הנהלה מאוחדת. כמו השוטר והשו־פט, כך גם הנושאים שהביאו אל בניין־מכסיקו באוניברסיטת תל־אביב מאות אנשי־כספים מרחבי העולם, בלטו באקטואליה שלהם. בן־שחר הירצה ארוכות על מודל שפיתח, לחיזוי שינויים במחירי הנפט. הרצאתו היתה כה משכנעת, עד שאחד הנוכחים באולם טען כי ארצות הנפט דאגו לבחירתו של בן־שחר כנשיא האוניברסיטה, כדי למנוע את פיתוח המודל שלו.

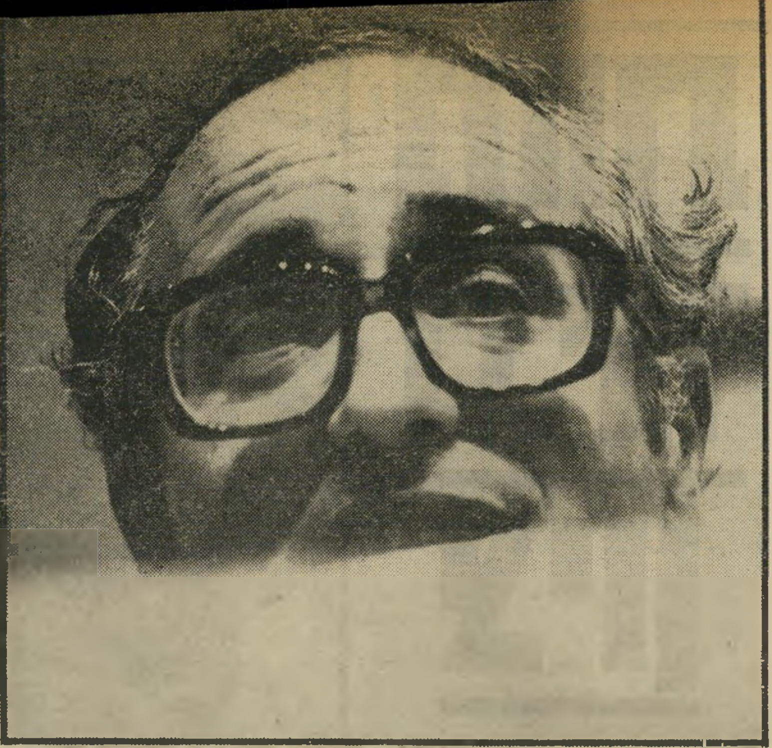

פרופסור בן־שחר
מודל מוצלח

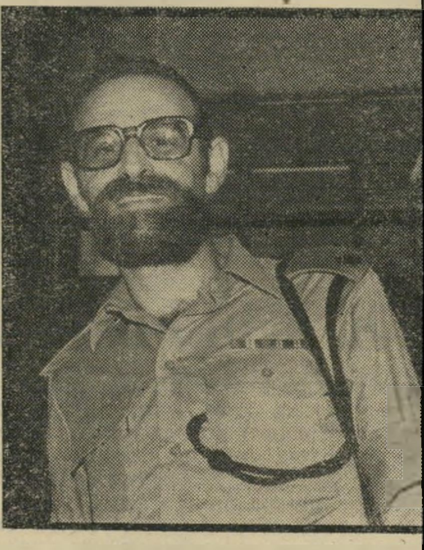

קצין־המישטרה פיית
המישטרה מעוניינת

שופט לוונברג
בית־המישפט עוקב

יושב־ראש הישיבה, מנכ״ל בנק לאומי ארנסט יפת, הינחה את הדיון בהומור ההולנדי האופייני שלו, כשהוא מסייע מדי־פעם ליושבים באולם לומר משהו למרצים. באולם ניראו כל המי־ומי במשק הישראלי, ונדמה היה לרגע כי מתקיימת שם ישיבת הנהלה מאוחדת של כל הבנקים בישראל.

בשורה הראשונה, ליד נגיד בנק ישראל משה זנבר והחשב הכללי באוצר חיים שטסל, ישב, זורח כולו, מנכ״ל בנק המיזרחי המאוחד אהרון מאיר, אשר יזם ומימן את הסמינר בן שלושת הימים. זנבר עצמו ניראה נבוך במיקצת לשמע הרצאתו של פאול הורוביץ האמריקאי, על הלקחים ממפולות בנקאיות.

מיץ והיכרויות. נושא זה ניראה במקום, בישראל, על רקע התמוטטות בנק ארץ־ישראל־בריטניה. דיברי המרצה, כי הון עצמי גדול יכול למנוע התמוטטות בנקים, נתקבלו בהסכמה, וכך גם ההמלצה העיקרית שלו: על הממשלה לבטח את המפקידים בבנקים. הוא סיפר כי בארצו קיים ביטוח־חובה של כל פיקדון, עד לסכום של 40 אלף דולר, וכך מוגנים המפקידים מפני כל כישלון של מנהלי הבנק.

הוא הציע כי כל הארצות ינהיגו ביטוח־פיקדונות. המלצתו חשובה ביותר בישראל, שבה מהסס בנק ישראל להנהיג ביטוח־פיקדונות כזה, למרות שמידי נפילת בנק, מועלית מחדש התביעה לביטוח־פיקדונות.

הישיבות הופסקו מדי־פעם לשתיית כוס מיץ, שלידה ניצלו הבאים את ההזדמנות להיכרויות הדדיות, ולקשירת קשרים כס־פיים. גם אם הישראלים לא ילמדו את הלקח מן ההרצאות, וימשיכו למוטט בנקים, הרי ראו לפחות כי גדולי הבנקאים בעולם באים לכאן, להשמיע תורה ולשמוע תי־אוריות מחכימות.

מנכ״ל בל״ל יפת
הומור הולנדי

הגדולים: זנבר, שטסל ומאיר (מאחור משמאל: מר־חיים)
הנגיד נבוך

שטיפת מוח

משוגעות, רדו מן הגג!

לחסל את הבוגדים בממשלה ובציבור, מציעים עורכי העיתונים והשידורים בצרפתית

העיתונות הלועזית בישראל — כשפל רמתה כך גם אמינות המידע שלה. עיתונות זו היא כימעט כולה סופר־ניצית, וממהרת להוקיע כל בעל דיעה מתונה.

השבוע הציע אחד העורכים של הגרועים שבעיתונים הלועזיים בארץ, העיתון הצר־פתי לה־ז׳ורנאל דה־ישראל, לחוקק חוקים נגד ישראלים „המנהלים תעמולה נגד המדינה”, כלומר נגד היונים. זהו מאמר שכל עיתון בארץ טוטאליטארית היה מת־ברך בו.

העיתון מריע לעזר וייצמן כאשר הוא משמיע הצהרות לאומניות, אך השבוע, כאשר הביע דיעה כי אפשר לוותר על המעברים בסיני, הכתיר את הידיעה על כך בכותרות: „אנפאן־טריבל (ילד נורא) היית, אנפאן־טריבל תשאר.”

„משתפי פעולה”. מפעם־לפעם מפר־סם העיתון מאמרים של כותבי־צרפתית מתוסכלים. אחד מאלה הוא תושב חולון, מוריס ברינסון, נושא התואר „נשיא כבוד של עולי־צרפת בישראל”, והיכול לשמש גם כנשיא־כבוד של מחנה חובבי־הסיפוח בישראל. במאמר שפירסם בחודש שעבר, ירה בכל היונים בזה אחר זה, והקדיש מקום מיוחד לאורי אבנרי, „איש השוליים שאיש אינו מקבל את דיעותיו מלבד קומץ בוגדים.”

הוא שאל מה לעשות במשמיצים את המדינה בחו״ל, והשיב בשאלה השנייה: האם לא מגיע למשמיצים שיחסלו אותם?

התואר „משתפי־פעולה” — שהומצא בצרפת בימי הכיבוש, להגדרת משרתי הנאצים — מודבק לבעלי דיעות יוניות בפיהם של כתבני עיתון זה. העיר פרופסור ארנסט סימון בירושלים, במיכתב בהארץ: המשתמשים בתואר־בגידה זה לא יוכלו לומר כי ידיהם יהיו נקיות, במיקרה של התנקשויות פוליטיות.

לה ז׳ורנאל דה־ישראל הגיע לאחד משיאיו, בפרסמו בעמודו הראשון מאמר של בעל־העיתון, החותם בשם ז׳אקוב בן־צבי ובו הותקפו, כרגיל, מתנגדי הסיפוח ומתנגדי הנישול בפיתחת־רפיח. הוא הציע במאמר, כי במצב החירום שבו נמצאת המדינה, יחוקק חוק שיגביל — אם אי־אפשר לשים לה קץ לגמרי — את הפעילות ההסברתית של אזרחים ישראליים ה„מסייעים לאוייב”.

מבעד לשיטין מבצבצת אחת הסיבות להשתוללותם של עורכי העיתון הצרפתי בישראל: אין הם יכולים להשלים עם העובדה שלה מונד, העיתון הצרפתי רב־היוקרה והמהימן, אינו הולך בדרכם. הם היו רוצים לראות מעל דפי עיתון זה מאמרי הלל ושבח לממשלת ישראל, וכאשר מופיע מאמר של אמנון קפליוק על המתרחש בפיתחת־רפיח, הם יוצאים מכליהם, משום שקוראיהם עלולים לשאול מדוע אינם מפרסמים עובדות אלה בעיתונם.

קול היסטרי ברדיו. גם המחלקה הצרפתית של שידורי ישראל מצטיינת בשידורים מגמתיים, בעלי אופי ימני־סיפוחיסטי.

(המשך בעמוד 28)

מוות בכיכר ציון

בשלווה במכונית, הורד בנחת והועמד על המידרכה של הרחוב הסואן ביותר בירושלים, לעיני מאות עוברים ושבים, שלא העלו כלל בדעתם כי המחבלים יעזו לבצע מעשה כזה לאור היום.

כאשר התפוצץ המקרר ברעם, הרסיסים עפו לכל עבר, ועשרות הרוגים ו־פצועים היו שרועים מסביב בשלוליות של דם, היה ברור דבר אחד: החל שלב חדש בטרור. שלב זה יחייב עירנות מסוג חדש, לא רק של זרועות־הביטחון אלא גם מצד כל אזרח.

■ ■ ■

העיתוי עצמו היה צפוי לגמרי, כי־שם שמניעי המבצעים היו ברורים.

זעקת האלמנה

אשתו של יורם זזובי, אחד משני טכנאי הטלפון שעמדו לייד המקרר הממולכד, זועקת בהלוויית בעלה בגיבעת־שאול בירושלים. אחד מבני מישפחתה מחזיק בראשה. שני הטכנאים בדקו את תוכן המקרר, אך משלא ראו בו כל חפץ חשוד, המשיכו בעבודתם.

ברעם ההתפוצצות הפיתאומית חזרה ירושלים 27 שנים לאחור, ל־ימי מילחמת־העצמאות, כאשר גרמו מכונות־תופת להריגה סיטונית בשני חלקי העיר: הפיצוץ ברחוב בן־יהודה גרם חורבן ברחוב היהודי, והפצצה של אצ"ל ליד שער יפו גרמה הרג דומה בעיר ה־ערבית.

הכל ציפו לפצצה. היה ברור כי אירגוני הפידאיון ינסו לבצע בכל מחיר התנקשות ראוותנית, שתהדהד סביב העולם. ובכל זאת, כאשר זה בא — היתה זו הפתעה מהממת ומחרידה.

כי המעשה היה חריג בהעזתו. לא־עוד מיטען־חבלה קטן שהונח בחיפזון, או כמות של חומר־נפץ שהוטמנה בפחית של צבע או בחדר־מדרגות ברחוב שקט.

מבחינת שיטת־הביצוע, גבל המעשה בחוצפה: מכונת־תופת מתוחכמת, חבויה בדפנות של מקרר, כך שגם עם היפתחו לא תתגלה. המקרר עצמו הובא

הגופות פזורות על

הפצצה בכיכר־ציון לא באה רק לזרוע מוות בין עוברים־ושבים — שכללו לא רק יהודים, אלא גם ערבים. הפידאיון ידעו, מן־הסתם, כי פיצוץ במקום כזה יכול לפגוע, במידה רבה של סבירות, גם בערבים.

המטרה העיקרית היתה פוליטית, ולא היתה מכוונת דווקא נגד תושבי ירושלים. ול־ראייה: אף שהמעשה בוצע, כנראה, על־ידי אחד מאירגוני־הפידאיון ה„פורשים", המהווים את „חזית הסירוב", מיהרה הנהגת אש"ף הפעם להודיע שהוא בוצע בהשראתה ובאי־

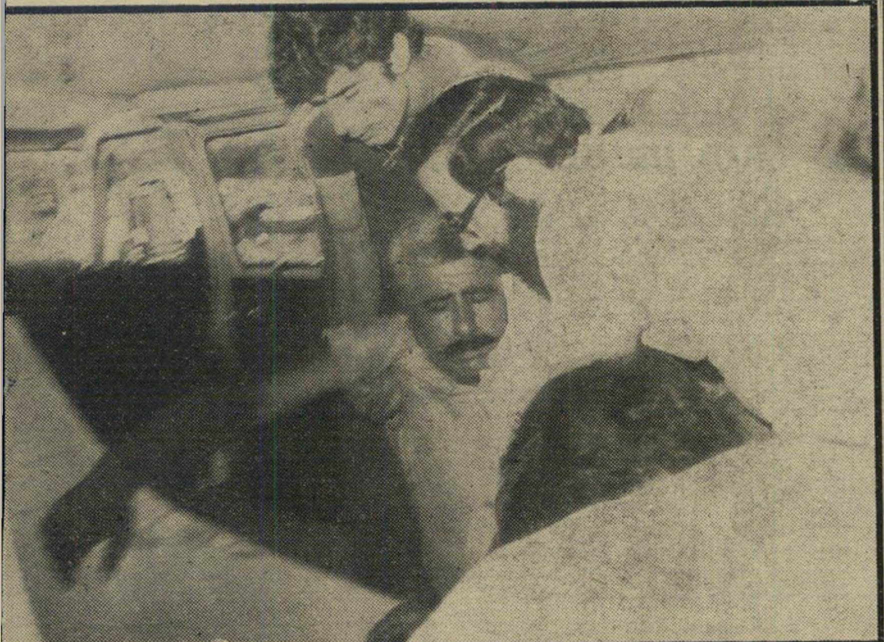

שרידי המקרר

אנשי מישטרת ירושלים מתכופפים מעל לשרידי המקרר הממולכד בכיכר ציון, כחצי שעה אחרי הפיצוץ, ולאחר שהגופות והפצועים הורחקו מן המקום. השוטרים חיפשו עקבות.

חולצה מגואלת בדם

כמה דקות אחרי הפיצוץ, מרימים שני אזרחים פצוע יהודי, שנפגע בכמה מקומות בגופו. כל התמונות בעמודים אלה צולמו על־ידי רחמים ישראלי שהגיע שלוש דקות אחרי הפיצוץ.

דרכת רחוב יפו בירושלים, דקות מעטות אחרי שהתפוצץ המקרר הממולכד

שורה, על־פי החלטתה להביא להסלמה ב־פעולות האלימות.

כי הנהגת אש״ף רצתה להכריז, בצורה דר־מאתית ועקובת־מדם, שלא ייתכן הסדר במר־חב בלי השתתפותה, ותוך התעלמות ממנה. ההודעה היתה מופנית לעבר נשיא מצריים, אנוואר אל־סאדאת. ראשי אש״ף מאמינים, כי סאדאת מוכן לעשות הסדר עם ישראל, להתחייב שבמשך שלוש או ארבע שנים לא קח חלק במאבק המזויין — וזאת בשעה ש־תביעות של הגורמים הערביים האחרים — סוריה ואש״ף — לא באו על סיפוקן.

נוכח חשש זה, נדחפו גם היסודות המתונים באש״ף לזרועות הקיצוניים, ו־היה יאסר עראפאת מוכן לברך את מע־שיו של אויבו המושבע: אחמד ג׳בריל, הכופר בהנהגתו ובגישתו.

■ ■ ■

בשביל המצרים — וגם האמריק־אים והישראלים — שימש המעשה אזהרה חמורה. אם אכן יושג הסדר חל־קי בסיני, ותבוא רגיעה לחזית הדרום — מה יקרה בשאר החזיתות?

כמה פעמים בעבר הצליחו האירגונים הפלסטיניים להפר את השלווה ולגרום למתח גבוה במרחב? בכל פעם גררו אח־ריהם את הסורים, ואלה גררו את ה־מצרים.

האם ישתנה מצב זה בעתיד? האם תוכל מצריים לעמוד מנגד, כאשר האיר־גונים הפלסטיניים יפתחו בפעולות, ש־אחריהן יבואו פעולות־תגמול ישראליות?

כאשר החליטו לזרוע מוות בפעולת־התנקשות גדולה במרכז ירושלים, ביקשו ראשי אש״ף להודיע לכל בעלי ההסדר־החלקי: זה לא יילך. בלעדינו לא תהיה שלווה. ההצהרות על אי־לוחמה לא יח־זיקו מעמד, אם לא נהיה שותפים ל־הסדר.

כאשר זעקו האלמנות בבתי־הקברות, ומישפחות החללים קוננו בשני חלקי ירו־שלים, נרשמה הודעה זו בבירות הער־ביות, ומן־הסתם גם מעבר־לים.

היהודים התארגנו בשוק מחנה־יהודה, שעה אחרי הפיצוץ, במגמה לצעוד לעבר העיר העתיקה ולעשות שפטים בערבים. המישטרה שחסמה את הכביש עצרה אותם ברחוב הנביאים, שיכנעה אותם כי מהומות יעזרו רק למבצעי ההתנקשות.

הערבי נמצא במיקרה בשוק מחנה־יהודה, כאשר נודע דבר הפיצוץ. הקהל צעק „זה גם כן ערבי!״ ורצה להכותו, והוא החזיר קל־לות למאיימים עליו. שוטר מכניסו לניידת שעה שאחד מחמומי־המוח שולח יד.

(המשך מעמוד 25)

דוגמה אחת מרבות: בשבוע שעבר, כאשר הכל התעניינו בעימות האמריקאי—ישראלי, שהגיע לשיאו אחרי פגישת פורד—דיניץ בת 11 הדקות, פתח יומן השידור בצרפתית בצהריי־היום בתיאור נרגש של הפגנת־נשים קיקיונית לייד מישרד ראש־הממשלה בירושלים. לפני הפרשנות המדינית ולפני הכתבות מחו"ל, דובב הכתב את אחת הנשים, שאמרה בקול היסטרי: „אם נפנה שטחים בסיני, נצטרך בסופו של דבר לעמוד על גגותינו ולקיים תצפיות כנגד הפלסטינים שירצו לבוא לבתינו כדי לשחוט אותנו!" דבריה הושמעו ללא כל עירעור.

המזל הוא שמעטים בלבד נזקקים לעיתון הצרפתי ולשידור הצרפתי של ישראל. אבל איזו תמונה מקבל תייר, שאינו יכול להשיג כאן את לה מונד, האוזל במהרה מהקיוסקים, והנאלץ להסתפק באותו עיתון ובאותו שידור, כדי לדעת מה מתרחש בעת חופשתו?

למרבה המזל, התיירים הצרפתיים יודעים ליהנות מחופשתם, ואינם מענים את עצמם בקריאת הפרוזה של לה ז'ורנאל דה־ישראל.

הכנסת

מוות בשטחים המוחזקים

מיכאל חזני היה איש מתון, אך ביגלל הלחצים במיפלגתו תמך בסיפוח הגדה — ובה הוא מת

כשבא מיכאל חזני לכנסת, לא ידע כימעט דבר על כלכלה, או על ענייני המדינה.

אולם בניגוד לח"כים רבים אחרים, ה־באים לכנסת כדי לשאת בתואר הנכבד של ח"כ וכדי לשמוע את קולם של עצמם, השתדל העסקן הדתי מאד. הוא שקע בספרים, עקב אחר דיונים, השתתף בי־ישיבות הוועדות, ובסופו של דבר רכש ידיעה רחבה מאד בענייני ניהול המדינה בשטח הכלכלי.

הוא לא היה מנהיג. הופעתו לא היתה מרשימה. אך הוא רכש את לב עמיתיו בצניעותו וחוסר־קנאותו. איש לא שמע אותו מימיו מרים את קולו בהתרגשות בוויכוחים המפוברקים על ענייני דת ב־כנסת, שבהם נוהג מנחם פרוש לצעוק כי „יישפך דם!" בעוד יצחק רפאל נושא דרשות על עליונות המוסר היהודי.

חזני לא כפה את דתו על איש, לא בלט במאבקים על כפייה דתית. בסך־הכל היה חבר־כנסת מן המניין, רציני יותר מרוב עמיתיו, ושקדן בעבודתו.

מוסד שובר־לב. כל זה השתנה כאשר נתמנה חזני כשר.

הדבר בא לו־עצמו כאפתעה. המנהיגות של מיפלגתו נידלדלה לפתע, והיה דרוש מועמד. לתמהונו גילה חזני כי הוא ה־מועמד הבכיר ביותר. הוא קיבל לידו את תיק הסעד.

בשבילו, היה זה אולי אסון, כי — שוב, בניגוד לרוב העסקנים המיקצועיים — שמר חזני על רגישות אנושית. הוא לא היה איש־מינהל, ובוודאי היה רחוק מ־דמותו של מיניסטר נמרץ, החותך קשרים ביורוקרטיים, דופק על השולחן, מנהיג חידושים ומשיג דברים.

בשביל אדם כזה, מישרד־הסעד הוא מוסד שובר־לב. כי הסעד במדינת־ישראל הוא במידה רבה פיקציה. תשלומי־הסעד אינם מבטיחים קיום הוגן, והמישרד אינו יכול להושיע. הכסף הדרוש לסעד נבלע על־ידי תקציב הביטחון.

רוחות חדשות. באותה שעה חלה תזוזה גם בעמדתו הפוליטית של חזני.

מטיבעו, היה איש מתון. הוא היה חניך האסכולה הדתית המינימליסטית בעניינים מדיניים, של משה חיים שפירא המנוח, תומכו של משה שרת ויריבו של דויד בן־גוריון.

אך בהדרגה נכנע חזני לרוח החדשה הנושבת במיפלגתו. הוא הפך לאומני. בהתבטאויותיו הפומביות על נושא זה, הטיף לסיפוח הגדה המערבית לישראל.

הוא לי יכול היה לדעת כי סופו יבוא לו דווקא בשטחים המוחזקים. בבקרו ב־ג'נין, בעת ביקור רישמי בלישכת־הסעד המקומית שם, צנח מיכאל חזני ומת משבץ־הלב.

מיכאל חזני
יד הגורל

מיפלגות

מוקשים בדרך לאיחוד

במוקד הוויכוח על איחוד מוקד עומדים שני מיכשולים: המצע והרכוש

אם ירצה השם, תתקיים ב־18 בחודש זה עצרת חגיגית שבה יוכרז על הקמת תנועת מוקד ובליעת שני מרכיביה: המיפ־לגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י), ותנו־עת תכלת־אדום.

מאז חברו שני הגופים יחדיו למחנה אחד, בבחירות האחרונות לכנסת, והעבירו את מאיר פעיל על־פני אחוז־החסימה, נמשכים הדיונים בין שני הגופים, על מיזוג מוחלט.

מק"י היתה מעוניינת במיזוג, כדרך נכונה לאיבוד־עצמי־לדעת. איבוד־עצמי ממיפלגה קומוניסטית אנטי־ציונית, למיפ־לגה סוציאל־דמוקראטית ציונית. ראשיה — יאיר צבן וחבריו — היו עייפים מהחזקת המיפלגה, ולאחר פטירתו של מנהיגם, משה סנה, חיפשו דרך אלגנטית לסיום בכבוד של המיפלגה — תוך כדי השתלטות על גוף אחר.

תכלת־אדום, מצידה, לא רצתה בשותפות עם גוף פוליטי מאורגן עצמאי, מה־גם שגוף זה גילה נטיות ברורות ביותר של מיפנה ימני חזק. הברית בין שני הגופים היתה כעין חתונה עם כלה מכוערת, בעלת עבר סוער ורב־תהפוכות, אך עם נכסים רבים. שכן מק"י הביאה למוקד, מילבד כ־8000 קולות מצביעים, גם שורה ארוכה של נכסים, שהיה להם ערך בעיני תכלת־אדום.

יעד חדש. לפני כמה שבועות הצליחו, סוף־סוף, ראשי שני הגופים להגיע להסכם על מיזוג מלא. תכלת־אדום הסכימה לתבי־עות מק"י בעניין תוכן המצע המשותף — שהוא ימני הרבה יותר מכפי שרצוי לתכלת־אדום. מק"י, מצידה, ויתרה בנקודה המרכזית של דרישותיה — תביעה כי

יאיר צבן
ימינה, לציונות

תקבל אחוז מוסכם של מקומות משוריינים בוועידה, כדי שלא תיעלם בבחירות הפני־מיות.

תכלת־אדום, שידעה כי במיפקד־חברים תקבל מק"י לא יותר מ־20% מן הקולות, סירבה לשריין לה 40% לפחות, כתביעת מק"י.

שתי התנועות ערכו לפני שלושה שבועות כנסים, שבהם צריכים היו לאשר את המצע ואת ההסכם לבחירות הפנימיות, להכריז על הקמת התנועה החדשה.

בכנס של תכלת־אדום נוצרה לפתע חזית מוזרה של החלקים השמאלניים והימניים בתנועה, שהתאחדו במאבק משותף לפיצוץ ההסכם עם מק"י. החלק השמאלני של תכלת־אדום ראה במק"י גוף ימני וציוני מדי, ותבע להכניס למצע המשותף סעיפים מהפכניים, שמק"י סירבה אף לשמוע עליהם. ראשי הטוענים באגף זה היו גבריאל מוקד ודני פתר, לשעבר חברי מק"י.

האגף הימני של תכלת־אדום, בעיקר ניבה לניר, עירער על המצע ועל הגדרת הציונות שבו. המצע המשותף קבע כי מוקד רואה עצמה שותפת לחלקים המתקדמים בתנועה הציונית, ונלחמת בחלקים הריאקצ־יונים שבה. לניר וחבריה טענו, כי ניסוח זה מותיר את מוקד מחוץ לתנועה הציונית, ותבעו לכתוב תחת זאת פיסקה, הקובעת כי מוקד היא חלק בלתי־נפרד מן התנועה הציונית על כל מרכיביה.

מאחרי תביעת האגף הימני לשינוי המצע הסתתרה כוונה אחרת לגמרי. אגף זה חותר למיזוג מוקד בתנועת יעד של שולמית אלוני ולובה אליאב. האגף יודע כי מק"י תפריע לו במיזוג, מכיוון שהפעילים הימ־ניים של תנועת אלוני מתנגדים באופן מוחלט להכנסת „קומוניסטים". הוא רוצה להביא את מוקד אל יעד, בלי מק"י. אגף זה גם מאכזב מנציג מוקד בכנסת, מאיר פעיל, ורואה באליאב את המנהיג האמיתי שלה. האיש הפופולרי בתכלת־אדום, רן כהן, עומד באמצע.

פשרה גואלת. לשני האגפים גם־יחד נוספה עוד טענה נגד מק"י. התברר כי מק"י אינה מביאה את רכושה למיפלגה החדשה, אלא שומרת עליו באיצטלה של מכון לזכר משה סנה, שאליו מועבר כל הרכוש. מכיוון שלמק"י יש מועדונים ואין הרבה חברים, ואילו לתכלת־אדום יש חב־רים בלי מועדונים, ראו חברי תכלת־אדום את המעשה בחומרה רבה.

משום כך סערו הרוחות בכנס תכלת־אדום, שנערך לפני שלושה שבועות. בכנס סוכם, על דעת הכל, כי את המצע יוכלו לשנות בוועידה הראשונה של הגוף החדש, שתהיה רשאית להחליט כל דבר. תוכן הדברים הללו הגיע מייד אל מתכנסי מק"י, שדנו באותה עת במיזוג, ופרצה שם סערה. מק"י תבעה להתנות את המיזוג בהתחייבות תכלת־אדום לאי־הכנסת כל שינוי במצע, עד לוועידה השנייה.

תביעה זו כימעט גרמה לפיצוץ הסכם המיזוג, עד שנמצאה בימים אלה הפשרה הגואלת: בוועידה לא ישתנה המצע, אולם חצי־שנה אחרי הוועידה יתכנס המושב השני שלה, ושם יוכלו לשנות כל דבר. חברי מק"י סבורים, כי במשך הזמן ישפיעו על תכלת־אדום לא לשנות את המצע.

אנשי תכלת־אדום נאלצו להסכים להצ־עה, כדי לא לפוצץ לגמרי את המיזוג. וכך יש לצפות, כי ב־18 בחודש זה תוכרז הקמת המיפלגה החדשה — בתנאי שעד אז לא יצוץ מיכשול חדש.

ניבה לניר
ימינה, ליעד

רן כהן
באמצע

מישטרה

דפוק את האזרח

העירייה שלחה קבלן לבנות — השוטר הודיע שזה לא מעניין אותו — ושלחו למעצר

רק נעצר הטנדר הקטן על המידרכה, מול בית מיספר 15 ברחוב דיזנגוף בתל־אביב, וכבר זינק השוטר, סמל־שני זוהר עדקי (מס. אישי 28906), למקום.

„תסתלק מכאן מייד." הורה השוטר לנהג הטנדר, בנימוס.

„שמע," השיב לו בנימוס הנהג, הקבלן מאיר מרדכי, „אני צריך לבנות כאן גגון בתחנת־האוטובוס. העירייה שלחה אותי."

(המשך בעמוד 32)

היא | הבטיחה להינשא לתייר היהודי מגרמניה

הוא | נתן לה תכשיטים בשווי 40 אלף לירות

היא | נתנה את התכשיטים לחבר שלה

הוא | פנה למישטרה כאשר היא נעלמה באופן מיסתורי

תכשיטים בתא המיטען

באחד הצמתים בכניסה לתל־אביב, נעצרה המכונית הפרטית בחריקת־צמיגים חדה. אשה צעירה נרגשת, בעלת גיזרה נאה, פתחה במהירות את הדלת וניסתה לקפוץ אל הכביש.

הנהג, גבר בגיל־העמידה, אלגנטי למראה, הוריד את ידיו מעל ההגה, התכווץ במושבו ולחץ את ידו אל צידו השמאלי של חזהו. הוא היה חיוור, ושפתיו מילמלו: „אני לא מסוגל לנהוג יותר...”

רק רגעים ספורים קודם־לכן השמיעה הצעירה באוזניו את בשורת־האויב שמוטטה באחת את כל תוכניותיו־לעתיד. „נכון, הבטחתי לך שאתחתן אתך,” אמרה לו, „אבל מהרגע שהכרתי אותך אני חיה כל הזמן עם גבר אחר, שיש לי ממנו ילד.”

נוסעי המכונית, בני־מישפחתה של האשה הצעירה, שרה ריאבוי, וכן זלדה גלס, אחותו של הנהג — התייר היהודי־גרמני נתן טולקוף, הצליחו לתפוס את הצעירה שניסתה לקפוץ מהמכונית, והרגיעו אותה.

וכך, תחת שימשיכו בדרכם לגרמניה, שם היה בתוכניתם להתחתן, הגיעו התייר טולקוף וכלתו שרה למישטרה.

13 אלף לשיניים

את שרה ריאבוי הכיר נתן טולקוף בחודש אפריל השנה. את הבחורה בת ה־29, שעלתה, לפי דבריה, מרומניה לישראל לפני כ־10 שנים, הכיר באמצעות אביה, אשר הציע לאיש־העסקים הגרמני, תושב ברלין המערבית, להתחתן איתה.

נתן טולקוף, אחד מארבעת ילדיו של יהודי פולני, מצא עצמו בסוף מילחמת־העולם השנייה במחנה־ריכוז בגרמניה הנאצית. אך הוא לא עלה לישראל, כפי שעשו אחיו ואחיותיו. הוא החל עושה עסקים, ובנה לעצמו בית בברלין. הוא התעשר במשך השנים, אך לא מצא לו אשה יהודיה כלבבו, כרצון הוריו ואחותו. לכן, מפעם־לפעם היה טולקוף בא לישראל, כדי לנסות למצוא את שותפתו־לחיים כאן.

„אני אשמה בכל מה שקרה,” סיפרה השבוע זלדה גלס, אחותו של טולקוף, המתגוררת ברחוב דיזנגוף בתל־אביב. „אני רציתי שנתן יתחתן עם יהודיה. הוא כבר בן 48, וההורים שלנו זקנים. הם רוצים כבר לראות אותו נשוי. בגלל זה לחצתי עליו שיתחתן עם שרה.

„היא היתה כל־כך מיסכנה כשהכרנו אותה, שנתן ממש ריחם עליה. לא היה לה מה ללבוש, והיא היתה בוכה מכאבי־השיניים שהיו לה כל הזמן.”

שרה הציגה את עצמה בפני חתנה המייועד כאלמנת מילחמת יום־הכיפורים, ולא חדלה לספר כמה סבלה כשנשארה לבדה ונאלצה לגדל את ילדה בכוחות־עצמה.

„היא אמרה לנו פעם שהיא מהנדסת־טכסטיל,” סיפרה אחותו של התייר, „ופעם אחרת סיפרה שהיא עובדת בבנק. לפעמים היא היתה מסתובבת עם סיפרי־לימוד של הנהלת־חשבונות, עד שנתן אמר לה שבגרמניה לא מקובל שאשתו של אדם עשיר תעבוד אחרי החתונה שלה. הוא אמר לה שאינו רוצה שהיא תעבוד, אלא שתתחיל להתכונן לנסיעה איתו לשם.

„אבל שרה היתה דוחה את מועד הנסיעה מיום ליום. היא הבטיחה לו שכשיגיעו לגרמניה, היא תתחתן איתו שם. הוא רצה לצאת לבלות איתה, אבל היא היתה בוכה שהיא לא יכולה, כי יש לה כאבי־שיניים נוראים. כשהם הגיעו לרופא־השיניים, היא ביקשה שיתקנו לה את כל הפה. הטיפול הזה עלה לאחי כ־13 אלף לירות. הוא שילם בלי לחשוב פעמיים, כי הוא ריחם עליה.

„הוא אפילו לא היה לוקח אותה איתו למלון כדי לחיות איתה, מפני שבגרמניה לא היו חסרות לו נשים. הוא פשוט רצה להתחתן עם אשה יהודיה, ולעשות את זה כמו שצריך. אני, מצידי, דחפתי אותו אליה כמה שיותר.”

כעבור זמן קצר החל נתן טולקוף פורע גם את חשבונות הביגוד של כלתו־לעתיד. לפי טענתו, עלה לו הדבר כ־12 אלף לירות. ואז, לאחר שבועות אחדים של בילוי במיסעדות מפוארות, החל התייר מעניק לכלתו הצעירה מתנות יקרות.

כסף ויהלומים

„**כמה ימים** הוא היה נותן לשרה, כדמי־כיס, בסביבות 1000 לירות. פעם היא אמרה שהיא צריכה לקנות בגדים, ולמרות שנתן אמר לה שיותר טוב לקנות בפריס או בלונדון, היא התעקשה לעשות קניות דווקא בתל־אביב. היא היתה אומרת שהדוד שלה צריך להגיע, ולמענו היא רוצה להתלבש יפה.

„אבל כשהיא היתה חוזרת ללא קניות,” המשיכה וסיפרה זלדה גלס, „היתה מספרת לנו שהיא לא זוכרת איפה השאירה את הכסף שקיבלה. אני הייתי כועסת, ואמרתי לנתן שהוא לא עושה נכון כשהוא מבזבז ככה את הכסף שלו.

„בעלי עובד קשה מאד בשביל כמה מאות לירות, ועד היום לא הצלחנו לקנות בית. אבל אחי המשיך לתת לשרה כסף. הוא קנה לה יהלומים וטבעות־זהב עם יהלומים, תכשיטים בלי סוף. הוא הסכים אפילו להלביש את אמא שלה, כדי שגם היא תיסע איתם לחתונה שלהם בגרמניה.”

לבסוף הגיע היום המייוחל. טולקוף קבע את תאריך־הנסיעה, ובלבב קל ומאושר נפרד מקרוביו בתל־אביב. אך אז גילתה לו שרה, כי אינה יכולה לעזוב את הארץ בשל צו־עיכוב־יציאה התלוי ועומד נגדה. היא יעצה לתייר המאוהב לצאת את הארץ דרך נמל חיפה, בתירוץ שאולי הצו נגדה עדיין לא הגיע לשם.

לאחר שהתברר לטולקוף שגם בנמל חיפה יודעים כבר על הצו נגד כלתו, רצה לחזור לתל־אביב, אך הצעירה ניסתה לשכנע אותו שייצא את הארץ לבדו, ואילו היא תצטרף אליו מאוחר יותר.

התייר המאוכזב חזר לתל־אביב יחד עם כלתו. למחרת בבוקר התקשרה אליו למקום שבו התאכסן, מלון פאל, וקבעה עימו פגישה לאותו ערב. אך שרה לא הופיעה לפגישה.

אז החלו נתן טולקוף ואחותו, זלדה, מחפשים את שרה ברחבי הארץ. ביקור שערכו בדירתה השכורה, ברחוב הגאולים 7 ברמת־גן, הביא עימו הפתעה נוספת: הבית היה ריק. שרה נעלמה, ולא השאירה אחריה עקבות. טולקוף היה משוכנע שקרה לה משהו. אולי חטפו אותה, אולי קרה אפילו דבר נורא עוד יותר. „זה בטח בגלל התכשיטים שהיא החזיקה אצלה,” אמר.

טולקוף ואחותו פנו למישטרה בבקשה לחפש אחר שרה ריאבוי, ומסרו את תיאורה המלא. אך הם לא סמכו על החוק בלבד. הם המשיכו להתרוצץ ולחפש בכוחות־עצמם. להפתעתם, מצאו את הצעירה בבית־הוריה, בפרדס־כץ.

טולקוף הודיע לה, כי הוא מוכן לעבור על העניין בשתיקה, ובלבד שתגלה לו סוף־סוף את האמת. שרה, מצידה, הודיע, כי היא מוכנה להחזיר לו את התכשיטים. אולם, מאוחר יותר גילתה, כי הם נמצאים בידי הגבר שאיתו היא חיה, ואשר הוציא נגדה את צו־עיכוב־היציאה מהארץ.

לנתן טולקוף לא נותרה ברירה. באמצעות עורך־הדין אברהם דבירי, פנה לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, והגיש תביעה מישפטית נגד שרה ריאבוי על שהוציאה ממנו, לדבריו, עשרות אלפי לירות בכסף ובתכשיטים, וגם חזרה בה מהבטחת הנישואין.

סיפרה שרה ריאבוי, בעדותה במישטרה:

„בשנת 1970 הכרתי בחור בשם אמנון ברודשטיין ויצאתי איתו. באותה תקופה הוא היה בהליכי־גירושין. כעבור שנה, ב־1971, נכנסתי להריון ממנו, ובחודש יולי אותה שנה נולדה לי בת. אמנון, שהתגרש בינתיים מאשתו, גר יחד אתי עד שנת 1973. גרנו יחד כבעל ואשה, אבל לא היינו נשואים.

רשמתי את הילדה במישרד־הפנים על שמי, והצהרתי שהיא נולדה לי מהוץ לנישואין. בשנת 1973 רבתי עם אמנון, וכתוצאה מכך הוא עזב את הבית ועבר לגור במקום אחר. אבל מדי־פעם, כימעט בכל שבוע, הוא היה בא אלי כדי לבקר את הבת, וגם היה נשאר לישון. הוא היה משלם לי מזונות, וגם לאחר שנפרדנו היה עוזר לי בכסף לשם קיום, ולפעמים גם משלם את שכר־הדירה. בכל פעם שהייתי עוברת דירה, חוזה־השכירות היה רשום על שמו של אמנון.

בכל פעם שהוא היה מבקר אצלי, הייתי מעלה מחדש את עניין הנישואין. לפני כשלושה חודשים נתתי לו אולטימאטום, שבמידה שהוא לא מעוניין להתחתן אתי, אינני רוצה לראות אותו יותר. תשובתו היתה שהוא לא מוכן להתחתן.

צו־עיכוב־יציאה

אני עבדתי במקומות שונים, על־מנת להתפרנס ולקיים את עצמי ואת בתי. לפני כחודשיים בתי חלתה, ולכן לא הלכתי לעבוד. היה לי קשה מאד. יום אחד בא אלי אבי, והציע לי להכיר בן של מכר, שהוא תייר מגרמניה. הסכמתי ללכת לראות אותו, ואומנם נפגשתי עם נתן טולקוף בבית הוריו.

באותה פגישה הוא אמר לי, שאני מוצאת חן בעיניו, ושהוא מתכוון לקחת אותי לגרמניה כדי שנכיר יותר זה את זה, ואחר־כך נחליט אם להתחתן או לא. עוד באותה פגישה הסברתי לנתן שלילדתי יש אב, ואינני נשואה לו, וייתכן שאם אמנון ישמע על כך, הוא יעשה קשיים ביחס להוצאת הילדה מהארץ.

נתן אמר שהוא יברר את העניין, ויילך איתי לאורך כל הדרך. הוא שלח אותי לשבוע לאילת, כדי שאמנון לא ימצא אותי בבית כשהוא יבוא לבקר את הילדה. לקראת הנסיעה לגרמניה הוצאתי דרכון, ואז שאלו אותי במישרד־הפנים מי אביה של הילדה. מאחר שלא רציתי שיעשו לי בעיות בקשר לנסיעה, אמרתי שלילדה אין אבא, וכי גם זה רשום בתעודת־הזהות. כמו־כן הוצאתי גם תעודת־רווקות.

שבוע אחר־כך, כשיצאתי מרופא־השיניים בתל־אביב, חיכה לי אמנון בחוץ, ונתן לי הזמנה לבית־הדין הרבני עוד באותו יום. בבית־הדין הוא טען, שאני כביכול אשתו, ושנודע לו שאני רוצה לעזוב את הארץ יחד עם הבת. הוא דרש שהבת תישאר בארץ. הדיינים פסקו שאני זכאית לצאת מהארץ עם הילדה. מאחר שהיחסים ביני לבין הורי היו מתוחים, לא סיפרתי להם על המישפט, כי לא רציתי שהם יידעו שנפגשתי עם אמנון. חוץ מזה זכיתי במישפט, כך שלא היה טעם לספר להם.

באותה שבת הם עשו לנו חגיגה והזמינו את כל הקרובים. באותו מעמד נתן לי נתן טבעת־נישואין וטבעת־אירושין (עם יהלומים). התכוונו לנסוע לגרמניה למחרת. אבל למחרת בבוקר בא אמנון לבית הורי, והביא צו־עיכוב־יציאה מהארץ נגדי ונגד הבת. חתמתי על אישור קבלת הצו, ואמנון אמר לי שלא איכפת לו שאני אסע לחוץ־לארץ, בתנאי שהבת תישאר בארץ. לא הסכמתי, כמובן.

נתן הגיע באותו יום ב־2 בצהריים. כשהוא שמע על כך, החליט שניסע בכל־זאת לחיפה וננסה לעלות על האונייה. אבל בחיפה עצרו אותי בביקורת־הדרכונים,

(המשך בעמוד 32)

סערה בבית הבימה:

פיטורים סיטוניים של שחקנים

מנהל אמנותי יוסי יזרעאלי עם במאי עומרי ניצן
„זה לא היה קל, אבל כל ניתוח מכאיב!”

שלמה בר־שביט עם בילהה מס
„היא שחקנית לא טובה, אבל מה זה שייך?”

המפוטרים בע"מ

מאת

שרית ישי

בבית־השימוש שבביתה של השחקנית גילה אלמגור, תלוי מכתב ממוסגר שתוכנו מודיע לגברת אלמגור — אז שחקנית צעירה ובלתי־ידועה — כי תיאטרון הבימה מסלק אותה משורותיו.

גם התיאטרון וגם גילה לא יכלו לדעת, אז, כי הפיטורין יביאו אותה אל המקום שבו היא עומדת כיום — בשורה הראשונה של בכירות שחקניות הקולנוע והתיאטרון בישראל.

קשה לדעת אם מיכתב־הפיטורין שקיבלה בימים אלה מתיאטרון הבימה השחקנית בילהה מס, יחד עם עוד שיבעה שחקנים נוספים, יביא גם אותה אל המקום שבו עומדת היום גילה אלמגור. אך דבר אחד בטוח: אותו מכתב שבישר לה כי הנהלת התיאטרון הלאומי אינה מעוניינת בחידוש החוזה עימה, לא יזכה באותו כבוד שלו זכה מיכתבה של גילה, ולא ימוסגר או ייתלה בבית־השימוש.

בילהה הנרגזת, מייד לאחר שקראה את המיכתב, קרעה אותו לגזרים והשליכה אותו לפח־האשפה.

כשמישה אשרוב מאוהב

בילהה מס, שחקנית בת עשרים־ותשע וחברתו־לחיים של מישה אשרוב, אחד השחקנים הבכירים בתיאטרון הלאומי, היתה משוכנעת שהיא לא תפוטר. יותר מכך, היא עברה בחינה אצל הבמאי, וכיום מנהל־התיאטרון, יוסי יזרעאלי, יחד עם שחקנים נוספים, ולמרות שלא נשלח אליה מיכתב המבשר אם עברה את המיבחן או נכשלה בו, היתה משוכנעת שעברה.

סיפרה בילהה: „כולם קיבלו מיכתבים שהודיעו להם שלא עברו את המיבחן, רק אני לא. מישה ניגש אל יוסי יזרעאלי, והוא אמר לו במפורש שעברתי את המיבחנים. אני משחקת בשתי הצגות: בני־ערובה ועל קלות־דעת וצביעות. שני הבמאים של ההצגות, עומרי ניצן ומישה אשרוב, עמדו על כך שאמשיך לשחק. אבל יוסי יזרעאלי סירב בכל תוקף.

„אני יודעת שזאת נקמנות מצידו של שלמה בר־שביט, שרצה להתנקם במישה. הוא האשם בפיטורין שלי, אני משוכנעת בזה.”

שלמה בר־שביט, שחקן הבימה שיכנס לתפקידו כסגן המנהל האמנותי של התיאטרון, במחצית חודש אוגוסט, מכחיש בתוקף את האשמותיה של בילהה: „לדעתי, היא שחקנית לא־טובה. אבל מה זה שייך לעניין? אני לא מפטר שחקנים ואני לא מקבל שחקנים.

„מה יש לי להתנקם במישה אשרוב? שנינו נלחמנו על תפקיד המנהל האמנותי, ושנינו הפסדנו ליזרעאלי, אני נבחרתי כסגן־המנהל, אני ניצחתי. אז מה יש לי להתנקם בו? בכלל, כשמישה מאוהב במישהי אז היא השחקנית הכי טובה בעולם, כך היה עם דליה פרידלנד, שאותה הכניס לתיאטרון במקום גילה אלמגור, וכך גם עם בילהה.

„הוא הסתיר ממנה את המיכתב שבו בישר לה התיאטרון שהיא נכשלה במיבחן, ולכן לא היה לה מושג מזה. הוא לא רצה להכאיב לה, ואולי קיווה איכשהו לבטל את רוע־הגזירה.”

בר־שביט, המשמש כחבר ועד־השחקנים, הוא הדמות המרכזית במסע־הלחישות שהחל מתנהל במיסדרונות התיאטרון הלאומי, עם היוודע דבר הפיטורין או, כפי שמתעקשים לכנות את הדבר בהבימה: אי־חידוש החוזה.

רבים מהשחקנים הצעירים, המפוטרים והלא־מפוטרים, טוענים כי בר־שביט הוא־הוא העומד מאחרי גל הפיטורים הנוכחי. הסיבה העיקרית לכך, לדבריהם היא העובדה שיזרעאלי הוא מנהל־תיאטרון חדש, וכי האיש שעימו נועץ, כביכול, בעניין הפיטורין, הוא סגנו, שלמה בר־שביט.

בר־שביט מכחיש את מסע־הלחישות מכל־וכל. הוא טוען כי שלושה אנשים הם שבחנו את השחקנים החדשים שנבחרו לשחק בתיאטרון במקום המפוטרים: יוסי יזרעאלי, עומרי ניצן ודויד לוין, שלושת במאי־הבית. אמר בר־שביט: „יש לי כתפיים רחבות, ואני יכול לשאת את האשמות הללו, שהן מגוחכות ואינן נכונות. השחקנים המפוטרים חייבים להבין כי במקומם נבחרו שחקנים טובים יותר. לא אני החלטתי מי יפוטר ומי לא. בעניין ההאשמה שוועד־השחקנים לא יצא להגנת

יעקב בן־סירא
„לי כל העסק לא נעים, ומאד מביך!”

המפוטרים. בזמנו זרקו גם אותי מהבימה. גם אז לא קם אף אחד להגנתי. ההאשמות האלו אינן נכונות. חן מצוצות מהאצבע!"

השחקנים טוענים כי מגוחך, ובלתי־מתקבל־על־הדעת שחבר ועד־השחקנים יהיה גם חבר־הנהלה. גם על טענה זו יש לבר־שביט תשובה: „אני נכנס לתפקידי כמנהל אמנותי ב־10 באוגוסט. יום קודם־לכן אתפטר מתפקידי בוועד־השחקנים."

מסע־הלחישות יודע לספר כי כשעברו האחראים על הפיטורין, על רשימת המועמדים־לפיטורין, התעכבו על שמו של השחקן רפי גולדווסר, ואחד מהם — הידוע בדיעותיו הימניות — הפטיר: „הקומוניסט הקטן." השמועות אומרות כי רפי גולדווסר, בוגר החוג־לתיאטרון של אוניברסיטת ת"א, פוטר בגלל דיעותיו השמאליות.

המנהל החדש התחמק

אך לרפי דיעה משלו על פיטורין. סיפר רפי: „אני חושב שכשמפטרים מישהו צריך שיהיו נימוקים ששייכים לעניין. הנימוקים שניתנו לי הם לא אמנותיים, ולא שייכים לעניין. כששמעתי שיוסי יזרעאלי מתמנה כמנהל אמנותי, שמחתי.

„חשבתי, או, הנה האיש שיעלה את הצעירים על דרך־המלך, הנה האיש שיפטור אותנו מתפקידי הפקקים שאותם אנחנו ממלאים. כשקיבלתי את המיכתב לרדת למטה אל המנהל האדמיניסטרטיבי, הבנתי לאן זה מוליך. ניסיתי לדבר עם יוסי, והוא התחמק.

„עד שיום אחד תפסתי אותו, ואמרתי לו שאני יודע שהולכים לפטר אותי. הוא ניסה להתחמק, אבל אילצתי אותו לצאת איתי לטיול בפארק. לבסוף הוא אמר לי: ,תראה, אני אגיד לך את האמת. אתה פשוט לא מתאים לעונה הבאה.' בחיים שלי לא ראיתי אותו במצב כזה. אני מכיר אותו. הוא בן־אדם בעל כושר דיבור לא־נורמלי. וכעת, בפארק הוא עמד מולי והסתכל הצידה, ולא ידע לאן להכניס את הראש שלו.

„ואז הוא המשיך ואמר לי: ,האמת היא שאני רוצה ליצור קאדר של אנשים צעירים שתוך שנתיים יעשו בהבימה תפקידים ראשיים, ואני לא חושב שאתה מסוגל לעשות תפקיד ראשי.' אמרתי לו: ,אתה לא ראית שנה וחצי תיאטרון. אני לא עשיתי תפקידים ראשיים בתיאטרון, כי הייתי פקק. אבל למרות שהייתי פקק, תמיד הביקורת התייחסה אלי ותמיד קיבלתי ביקורות טובות על התפקידים שגילמתי. קיוויתי שתבוא אתה ומשהו ישתנה לטובה, והנה אתה מפטר אותי.'

„הוא הצהיר בעצמו שלא ראה שנה וחצי תיאטרון. אז איך הוא קובע מי מסוגל לעשות תפקידים ראשיים ומי לא? ובכלל, מה זה העניין הזה של להכשיר שחקנים צעירים לתפקידים ראשיים? הרי זו דוגמה מובהקת של חינוך לסטאריזם. אמרתי את זה ליוסי, ואז בפירוש לא היה לו מה לענות לי."

רפי גולדווסר אינו מודאג. הוא מועסק כרגע בתיאטרון אחר, אך חורה לו עניין הפיטורין שנעשה, לדעתו, עם „הרבה קלות־דעת וצביעות."

רפי גולדווסר
„הוא לא הסתכל לי בעיניים!"

יצחק ברקת
„השחקנים הזמניים לא מוגנים!"

עוד שחקן, שמסע־הרינונים בתיאטרון יודע לספר כי הוא הגורם העיקרי לכך שהשחקנים שהושעו לא הוזמנו לנסות את מזלם במיבחן נוסף, הוא השחקן זכריה טובי.

טובי, נשוי ואב לשני תינוקות, משחק בהבימה מזה ארבע שנים, כשקודם־לכן ניסה מזלו בתיאטרון הפרסה, והתפרסם כשגילם את דמותו של הרצל במחזהו של יוסף מונדי זה מסתובב.

כשקיבל טובי את מיכתב־הפיטורין, הוא לא עבר על כך לסדר־היום, משך כל ארבע שנותיו בהבימה סבל טובי, לדבריו, מאפלייה גיזעית בשל היותו תימני. הוא אינו מאשים בכך רק את הנהלת תיאטרון הבימה, אלא את התיאטרון העברי בכלל. זאת, משום שלדעתו אין הוא מוכן להתפשר ולהבין כי הישראלי הממוצע הוא כהה־עור או לבן־עור.

אפלייה על רקע עדתי

הוא אינו מסוגל להבין מדוע, במדינת ישראל של היום, שחקן שמוצאו תימני אך הוא יליד הארץ ובעל מיבטא עברי מצויין, אינו יכול לשחק במחזה אנגלי, למשל. מדוע נאלץ שחקן שצבע־עורו כהה מזה של שחקני הבימה ילידי רוסיה, לשחק כל חייו תפקידים שוליים או תפקידי כושים, וכשמדובר במחזות ישראליים — תפקידים מיזרחיים.

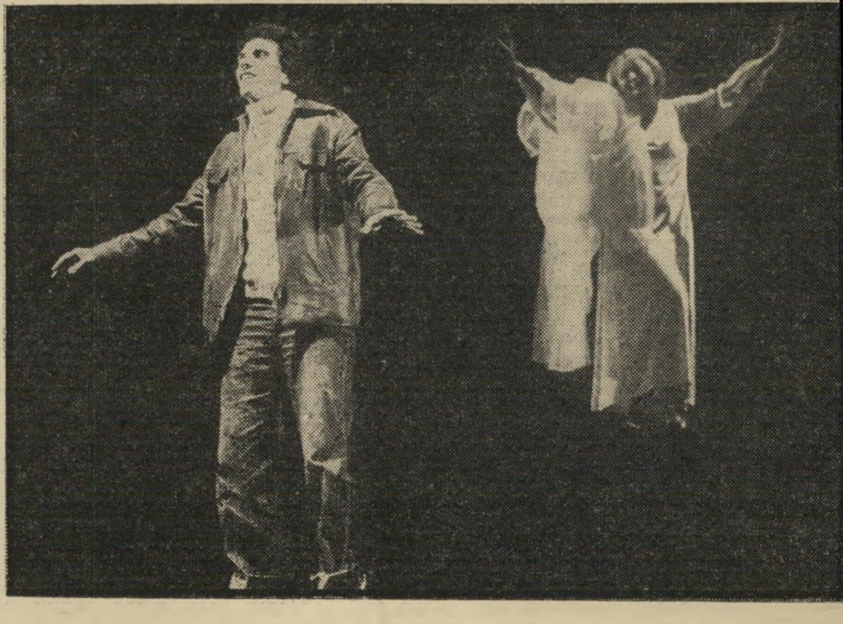

זכריה טובי
„הסיבה לפיטורי נעוצה בכך שאני כהה־עור!"

זכריה טובי מאשים את התיאטרון הלאומי באפלייה גיזעית, וטוען בפירוש כי הסיבה לפיטוריו נעוצה בכך שהוא כהה־עור. אמר טובי: „אין לי מקום בתפקיד משמעותי. ארבע־עשרה שנים אני בתיאטרון, ומתוכן ארבע בהבימה. בחיים שלי לא התפשרתי על תפקידים בתיאטרון מיסחרי. גם כיום, כשעלי לפרנס אשה ושני תינוקות, וגם בימים שרעבתי ללחם.

„בהבימה הייתי סטאטיסט לשחקנים שגמרו בתי־ספר דרמאתיים ועשו תפקידי כוכב. בלעתי את הרוק, וחיכיתי להזדמנות. לבסוף נשבר לי. הלכתי אל המנהל האדמיניסטרטיבי, ותיניתי את בקשתי שיינתן לי תפקיד משמעותי. הוא טען שאין לי מקום בתיאטרון, והציע לי להתפטר. לא התפטרתי. פניתי ליו"ר המועצה לתרבות ואמנות, הגברת לאה פורת, ויזמתי פגישה עם מנהלים אמנותיים, כדי לדבר על בעיית האפלייה של שחקנים יוצאי עדות־המזרח.

„במקום המנהלים האמנותיים הופיעו המנהלים האדמיניסטרטיביים של התיאטראות, פרט למנהל הקאמרי, ישעיהו וויינברג, שהוא גם מנהל אמנותי. וויינברג העז להגיד לי, אז, שיש לי בעיות של מיבטא. לי, שהעברית שלי רהוטה ועליה גאוותי! כבר אז הבינותי שלא ייצא שום דבר מכל העסק, ושהעניין אבוד.

„כשקיבלתי את מיכתב־הפיטורין, פניתי אל חבר־הנאמנים של הבימה, והסברתי להם שלא ייתכן שיפטרו אותי בגלל מוצאי. אז מה אומר לי אחד מהנאמנים, מנהל השופר־סל יוסף גבע? הוא אומר לי: ,אחד השיקולים שלי לבחירת יוסי יזרעאלי כמנהל אמנותי היה שהוא ממוצא תורכי.'

„פניתי גם אל יו"ר חבר־הנאמנים, ד"ר נאמן, והוא אמר לי שהוא לא יכול לעשות כלום. פניתי אל לאה פורת, וביקשתי ממנה שתערב את שר־החינוך. אני מבין שהתערבו לטובתי, ואני גם מבין שיוסי תפס מנהיגות, והוא רוצה להראות שהוא לא מושפע ועושה מה שהוא רוצה. הצלחתי לתפוס אותו לשיחה, ואמרתי לו שאני רוצה לדבר איתו על בעיית האפלייה. הוא התעוות כולו, ואמר לי: ,מה פתאום? לא זו הסיבה לפיטורים שלך.'

„אמרתי לו: אם אתה חושב שאני לא מסוגל לעשות תפקידים ראשיים, בוא לראות את זה מסתובב. הוא התחמק, ואחר אמר שכבר ראה אותי בהצגה. אבל אני יודע שזה שקר גס. הצגנו את זה מסתובב במרתף, וידענו מראש על כל איש־תיאטרון שנכנס לאולם. אני יודע במפורש שיוסי יזרעאלי מעולם לא ראה את ההצגה. אמרתי לו שהוא שקרן, קמתי והלכתי."

שחקני התיאטרון הלאומי, שנסערו מהאשמותיו של טובי, ידעו לספר כי בגלל האשמותיו החמורות, ומאחר שניסה לערב את השר אהרון ידלין בפרשה, חזרה בה הנהלת הבימה מנכונותה לתת לשחקנים שפוטרו הזדמנות נוספת, ולהעביר אותם מיבחן — דבר שהוכחש מכל־וכל על־ידי שלמה בר־שביט.

שני שחקנים צעירים נוספים שפוטרו הם יצחק קלוגר ואלכס קוטאי, המשחקים בתיאטרון הבימה כשחקנים לא־קבועים מזה שבע שנים האחרונות. השניים נסעו לחו"ל מיד עם קבלם את מיכתב־הפיטורין, לכן לא היתה כל אפשרות לשוחח איתם.

מעציבים הרבה יותר ואולי גם טראגיים, הם פיטוריהם של שלושת השחקנים הוותיקים מבין שמונת המפוטרים.

השחקן שלמה בר־שביט אמר, בעצמו, כי אילו היה הדבר בידו, היה מונע את פיטוריו של השחקן יצחק („איז'ו") ברקת, שאותו הוא מכיר מזה שלושים שנה. ברקת עצמו מנסה להמעיט ככל האפשר מחשיבות הפיטורין. הוא עומד בתוקף על כך שאלה לא יפגעו בו או במעמדו.

למעשה הוא מנסה להתחמק מן הנושא, אך ברור כי כל העסק לא נעים לו, ומבייש אותו. אמר ברקת: „אני לא חושב שיזרעאלי פיטר אותי. כמעט שאינני מכיר אותו. דיברתי איתו באקראי כשנפגשנו בפרוזדור. אין לי השגה על דרך עבודתו. לא ניסיתי למנוע את הפיטורין. אם יקראו לי להבימה, אשוב. אלה הם חיי. אני שחקן. אין לי תוכניות־עבודה, אך אינני מודאג. הבימה חייבת לי חמישה חודשי־חופשה. התיאטרון אולי עדיין לא יודע, אבל אני אעמוד בתוקף על כך שישלמו לי את המגיע לי."

ללא הגנת החוק

ברקת היה חבר ועד־השחקנים בעת שפיטרו את גילה אלמגור וחבריה, לפני שנים. אז ניחם הוא את המפוטרים, וניבא שעתידם מובטח להם במקום אחר. היום אין איש מנחם אותו, אך הוא טוען בלהט: „אני יודע שפיטורי נובעים משיקול מוטעה. אני יודע למה הם עשו את זה. אנחנו, השחקנים הזמניים, לא מוגנים על־ידי החוק, ובמדינת ישראל מוציאים את מי שאפשר להוציא."

גם איתן פריבר, השחקן הוותיק ששיחק בתיאטרון האוהל משך 12 שנים, ושבילה בהבימה את השנתיים האחרונות, מנסה להמעיט מרוע־הגזירה. איתן היה מעדיף לא להיות מעורב בכלל בפרשת הפיטורין, ואינו מוכן לשתף פעולה עם העיתונאים. לדעתו, זה יזיק לו יותר מאשר יועיל. הוא סבור שבעיית הפיטורין של שחקנים זמניים היא בעייה כללית של התיאטרון, ולא של התיאטרון הלאומי בלבד.

הוא מתעקש לטעון שלא פוטר, אלא
(המשך בעמוד 34)

למסיימים שירותם בצה"ל !

הרשות לחינוך והכשרה ימיים מודיעה על פתיחת

קורסים לקצינים בצי הסוחר

★ קורס לחובלים

מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה, בוגרי 12 שנות לימוד ובוגרי 11 שנות לימוד, בעלי תעודה טובה.

★ קורס לקציני מכונה

מתקבלים משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה, בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים ותלת שנתיים (למעט חניכות), בעלי תעודה טובה במגמות המתכת. כן מתקבלים בוגרי בתי"ס תיכוניים ומסיימי כיתה י"א תיכון שיוכשרו למקצועות המתכת לפני כניסתם לקורס.

למהנדסי מכונה והנדסאי מכונה — מסלולים מקוצרים.

★ קורס לקציני רדיו

הקורס יפתח בספטמבר 1975. מיספר המקומות מוגבל. מתקבלים בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת רדיו-אלקטרוניקה, טכנאי אלקטרוניקה והנדסאי אלקטרוניקה. כמו כן אלקטרונאי תיקשורת (סוג 2 לפחות) ובוגרי קורסים צבאיים מקבילים; משוחררי צה"ל בעלי בריאות תקינה עד גיל 30.

★ קורס לקציני חשמל

מתקבלים א. בוגרי בתי"ס מקצועיים 4 שנתיים במגמת חשמל
ב. טכנאי חשמל, חנדסאי חשמל, מהנדסי חשמל.

לפרטים נוספים פנה למשרדינו:

בחיפה: רח' נתן (קייזרמן) 11 ליד כיכר פריז בימים א'—ו', בשעות 8—14.

בתל־אביב: מגדל שלום, רח' אחד העם קומה 28, בימי ב', בשעות 9—12.30.

לנוחותך תוכל גם לחרשם לפי חספח המצורף.

עכשיו יותר כדאי בצי הסוחר!
חחטבות ותנאי חשכר עכשיו יותר משמעותיים:
בעת ההכשרה — כלכלה ומגורים ללא תשלום ומענק חודשי גבוה (במטבע קשה).
לאחר ההסמכה — קידום מהיר בדרגות ובשכר (חלק במטבע קשה), תוספות וחטבות שונות.

היה קצין בצי הסוחר!

לכ' חרשות לחינוך וחכשרה ימיים ת.ד. 1909 חיפה 31000
חנני מעוניין בפרטים נוספים בקשר לקורס ....
שמי .... כתובתי ....
חשכלתי .... גיל ....
תאריך .... חתימה .... ה. הזה יולי

במדינה

(המשך מעמוד 20)

„אותי לא מעניין," השיב שומר־החוק. „יש כאן תמרור שאומר שאין עצירה ואין חנייה, וזה מה שקובע."

„אני רק צריך להוריד את החומרים, ותוך כמה דקות אני נוסע מכאן," הסביר הקבלן.

הציבור והחוק היבש. כעבור כחמש דקות סיים מרדכי את פריקת המלט ושאר החומרים מן הטנדר, שחנה על המידרכה, אחר עלה על גג הטנדר, ובעזרת שני הפועלים שהיו עימו הכין את המלט ומרח אותו על הגגון. מייד שב השוטר והופיע.

הקבלן לא ויתר. „נשלחתי על־ידי העירייה," הסביר לחוק היבש. „אני בונה כאן גגון, בשביל הציבור. אני גומר אחת־שתיים, ונוסע מכאן."

„אני לא צריך את זה!" כך החוק. „אני לא גר בתל־אביב. בכלל, אני לא רוצה את זה! אני רוצה שהמקום הזה יהיה ריק, ויותר לא מעניין אותי. עכשיו תרד!"

אני מוריד אותך! „בחייך, אני לא יכול עכשיו," הפציר בו הקבלן. „חכה רגע, אני כבר גומר."

„לא מעניין אותי! אני רוצה לראות את הרחוב נקי. אם אתה לא יורד, אני מוריד אותך!" השוטר התקשר למוקד, ומייד נשלחו אליו שני שוטרים נוספים, כתיגבורת מייוחדת לטיפול באירוע המייוחד.

שלושת השוטרים, בכוחות משותפים, איימו על הקבלן כי יורידו אותו בכוח. זה, מצידו, התחנן בפניהם כימעט בדמעות, שיניחו לו לסיים את עבודתו מטעם העירייה. השלושה התייצבו סביב הטנדר, והתכוננו לטפס עליו.

הקבלן לא יכול יותר. „מה אתם רוצים ממני, פאראזיטים?!" צעק.

„אתה מעליב שוטרים? יפה," צהלו אנשי־החוק לתואנה האידיאלית שנפלה

קבלן מרדכי
מה מלמדים את השוטרים?

לידיהם. בינתיים התאסף גם קהל רב במקום. השוטר זוהר התקרב אל הגגון, שהפועלים עסקו בהכנתו, ומדיו התלכלכו במי־המלט.

לדפוק את הציבור. „אתם רואים?" קרא השוטר אל הקהל, „הוא שופך מלט על שוטר!"

כעבור דקות אחדות ירד מרדכי מגג הטנדר, כדי להעלות את השלט של תחנת־האוטובוס. השוטרים ניצלו רגע זה, תפסו אותו ועצרוהו. הוא נלקח למישטרת הירקון, והושלך אחר־כבוד לתא־מעצר, שם בילה בחברתם של הדיירים המוכרים.

אחרי ששוחרר ממעצרו, אמר הקבלן מאיר מרדכי: „בחיים שלי לא היה לי עסק עם המישטרה. אין לי תיקים במישטרה, וראיתי גם איך מתייחסים השוטרים באירופה אל האזרחים.

„אני לא מבין, מדוע מלמדים אצלנו את השוטרים שהם צריכים דווקא לדפוק את הציבור, במקום לשרת אותו?"

כתגובה, נתבשר שעומדים להגיש נגדו כתב־אישום.

יהלומים בתא המיטען

(המשך מעמוד 29)

בגלל הצו. חזרנו לתל־אביב, והחלטנו ללכת למחרת היום לעורך־דין, כדי לנסות לבטל אותו. למחרת, יום שני, הלכתי אל דודי בתל־אביב, כדי לשוחח איתו בקשר לפנייה לעורך־דין. דודי אמר לי שנתן טען בפניו שהוא לא ידע על כל הבעיות שלי עם אמנון, ועל כך שלאמנון יש הצהרת־אבהות על הילדה, שהוצאה בשנת 1973.

נתן הופיע אחר־כך אצל הדוד ואמר שהחליט לנסות להבריח אותי מהארץ. התנגדתי לכך. הם הציעו לי גם להשאיר את הילדה בארץ, וגם לכך התנגדתי. נשארתי לישון אצל דודי והדרכון, שאותו נתתי קודם לאמי, הלך כנראה לאיבוד. הייתי צריכה אותו, אז אמרתי לדודי שאנסה לשכנע את אמנון לוותר על הצו

פרקליט דבירי
במירדף אחרי התכשיטים

ולא להתנגד ליציאתי מהארץ עם הבת.

בגלל כל הדברים האלה הייתי במצב נפשי ירוד ביותר, ואפילו היה לי שטף־דם. אבל הלכתי לחפש את אמנון. הוא לא היה מוכן לוותר. כשראיתי שאמנון לא מוכן, ומצד שני נתן כבר רוצה לעזוב את הארץ, החלטתי להשאיר את התכשיטים שקיבלתי מנתן אצלי. קיבלתי אותם ממנו במתנה, ואני חושבת שהם שייכים לי. לא גנבתי אותם. נתתי אותם לאמנון כדי שיכניס אותם לכספת בבנק, וקבעתי איתו שיביא לי את הפתק.

בהתחלה רציתי להחזיר לו את התכשיטים, אבל אחרי שראיתי שלקחו מהדירה של אמי את כל הבגדים שהוא קנה לי, החלטתי להתעקש ולא להחזיר לו את התכשיטים. שבית־המישפט יחליט למי הם שייכים.

ביום רביעי באותו שבוע הופיעו הוריו של נתן וקרוביו בדירתי ורצו את התכשיטים. בתחילה הסכמתי, ואמרתי לנתן שיבוא איתי לבריכת גורדון, שם נמצא אמנון, ואני אתן לו חזרה את כל התכשיטים. כשהוא שמע שהם אצל אמנון, הוא לקח אותי למישטרה.

מהמישטרה נסענו לבריכה יחד עם שוטר. הם מצאו את התכשיטים בתא־המיטען של המכונית של אמנון. אמנון התנגד לתת לנו אותם, בטענה שקיבלתי אותם במתנה. אני חושבת שהוא אמר זאת מאחר שראה שכל המישפחה מתנפלת עלי, ופשוט רצה להגן עלי ולעזור לי. במישטרה הגענו להסכם שהתכשיטים יישארו שם עד שהשופט יקבע למי הם שייכים."

עתה ממתינים איש־העסקים היהודי המאוכזב, שהגיע לישראל למצוא לו אשה ומצא את הפתעת־חייו — והצעירה הישראלית, הנאשמת בהפרת הבטחת־נישואין, להחלטת בית־המישפט בדבר גורלם של התכשיטים — העדים לתוכניות החתונה.

למכירה

אוסף של קופסאות גפרורים

אשר נאספו במשך למעלה מ־20 שנה

למיקוח על המחיר לפנות לטל. 03-251991

המרצה לתיאטרון נטש את אשתו וילדיו - כי התאהב במוזה שלו - סטודנטית ושחקנית צעירה אשר אירגנה מרד באוניברסיטת תל־אביב כדי למנוע את פיטוריו

הפרופסור ברח עם הסטודנטית

האשה: עזה הורביץ

„יש לו בית. יש לו ילדים. הוא תמיד יכול לחזור הביתה. אבל אני צריכה להגן על עצמי ועל הילדים שלי, ולא להישאר תלוייה באוויר. לכן הגשתי נגדו תביעת מזונות.״

עזה הורביץ, אשתו היפהפייה של המרצה לסיפרות באוניברסיטת תל־אביב, דן הור־ביץ, אינה מסתירה את אכזבתה מבעלה.

„הוא היה נעלם מהבית וטוען שהוא צריך השראה, מוזה. יש לו כעת מיספר מחזות לכתוב, על־פי הזמנת התיאטרון העירוני בחיפה, ואני חשבתי שהוא באמת רוצה להתבודד, בלי הרעש של הבית והילדים, כדי שיצליח להתרכז. רק אחר־כך הסתבר לי שהמוזה שלו איננה אלא שח־קנית צעירה, שהיתה סטודנטית שלו באו־ניברסיטה. עם מוזה כזאת אני לא מוכנה להמשיך לחיות.״

ואומנם, הרומן בין המרצה הצעיר, חביבם של הסטודנטים בפקולטה לתיאטרון באוני־ברסיטת תל־אביב, דן הורביץ (35), לבין אילנה ינובסקי (24), מי שהיתה עד לתחילת השבוע האחרון שחקנית מבטיחה בתיאטרון העירוני של באר־שבע, מסעיר את אוני־ברסיטת תל־אביב.

„לא ידענו שיש ביניהם משהו,״ סיפרה השבוע אחת הסטודנטיות של הורביץ. „דן הוא בחור נחמד, לא בדיוק מחזר גלהב. יש אצלנו מרצים, הרבה יותר זקנים ממנו והרבה פחות נחמדים ממנו, ששולחים ידיים, מחזרים, מנסים לקבוע. אבל דן היה תמיד שקט בשטח הזה.

„גם אילנה לא היתה מי־יודע־מה עם בחורים. היא לא בחורה יפה, אם־כי מאד סכסית, ויש לה גוף נהדר. החבר׳ה אהבו אותה כידידה, אבל אף פעם לא חיזרו אחריה. היה לה חבר, בחור נחמד בשם גידי, שאיתו היא היתה אמורה להתחתן. הם יצאו ביחד המון שנים, עוד מהתקופה ששניהם היו באותה להקה צבאית. אחר־כך אילנה נסעה לחוץ־לארץ, וכעבור שנה היא חזרה, נרשמה לפקולטה כיוון שגידי למד שם, והודיעה לכולם שהיא חזרה בשביל להתחתן איתו.

„פתאום נודע לנו שאין יותר גידי ושהיא יוצאת עם דני הורביץ. לא סתם יוצאת, אלא שהוא אפילו עזב את אשתו ושני הילדים שלהם, ועבר להתגורר איתה בדירה בחולון.״

מרד סטודנטים

הסימן הראשון לרומן בין השניים היה לפני מיספר חודשים. דן הורביץ היה בין המרצים שראש הפקולטה, פרופסור משה לזר, החליט שאין להם יותר מקום באוניברסיטה. הסטודנטים, אשר אילנה אירגנה אותם, החליטו למרוד בהחלטתו של לזר, והוא נאלץ, בסופו של דבר, להיכנע להם.

מרד הסטודנטים שאותו אירגנה אילנה למען המרצה־המאהב שלה, עלה יפה, אולם לא עורר כל חשד אצל חבריה. אילנה ידועה כבעלת חוש צדק מפותח, ודן היה אהוב על הסטודנטים כולם, כך שאיש עדיין לא ניחש שמאחרי המרד מסתתר רומן־אהבה סוער.

אולם אט־אט החלו להגיע השמועות, ודווקא מבאר־שבע. אילנה עזבה את הלי־מודים באוניברסיטה עוד קודם שסיימה אותם, שכרה שם דירה קטנה והתקבלה לתיאטרון העירוני. היא השתתפה במיספר הצגות, התגלתה על ידי הקהל הבאר־שבעי, שאהב אותה, וקיבלה תפקיד חשוב בהצגה עלי כינור המוצגת עתה בעיר הדרומית. נוסף לעלי כינור החלה אילנה, לפני מיספר שבועות, בחזרות על מחזה נוסף, שבו היה לה תפקיד ראשי.

רומן בין־עירוני

מנהל התיאטרון בבאר־שבע, גרי (גרשון) בילו, היה מרוצה שהמחזאי והמרצה הידוע מאוניברסיטת תל־אביב, דן הורביץ, מתעניין כל־כך בהצגות של ה־תיאטרון החדש. אולם אט־אט החל מבין שההתעניינות של דן היא יותר בשחקנים — או, נכון יותר, באחת השחקניות — מאשר בתיאטרון כולו.

דן היה מגיע לבאר־שבע כימעט לכל הצגה של אילנה, יוצא איתה אחר־כך בגלוי למסיבות או לבתי־ידידים, ונחשב כבן־זוגה הקבוע. בבאר־שבע לא שיער איש שלדן ממתינים בבית אשה ושני ילדים.

באחת הפעמים, כאשר נודע לדן הורביץ כי המאהבת שלו מנהלת פלירט עם במאי עלי כינור, חנן שניר, הוא ערך לה סצינת־קינאה לוהטת אשר סיימה מייד את הרומן בינה לבין שניר.

אילנה הפכה דמות ידועה בבאר־שבע. נוסף למישחקה בתיאטרון היתה אף בעלת טור־רכילות בעיתון המקומי, ידיעות באר־שבע, בו חתמה בשם ציפי נוי, ואחד ממקו־מות־המיפגש בינה לבין דן היה בביתו של עורך העיתון, העיתונאי יצחק שתיל.

המשולש הניצחי הפך משולש־בין־עירוני. בערבים שבהם היתה לאילנה הצגה, היו היא ודן נפגשים בבאר־שבע. בערבים שבהם היתה חופשייה, הם היו מבלים יחד בדירה השכורה בחולון. ובכל אותם ערבים המתינה לדן רעייתו, עזה, בווילה המפוארת שלהם בפרדס־חנה, הבנוייה סמוך לבית הוריו של דן.

כל אותה עת לא חשדה עזה במאום. אהבתה אל דן היתה עזה כשמה. דן היה בעלה השני, והיא לא היתה מוכנה לגירושין נוספים. היא לא הסכימה לשמוע לציפורים הקטנות שלחשו לה, ולסימנים הברורים שבעלה בוגד בה עם המוזה שלו. עד שיום אחד החליט דן — להחליט. הוא הודיע לעזה כי הוא מאוהב באילנה, ה־צעירה ממנו ב־11 שנה, וכי הוא עוזב את הבית.

צו־העיכוב היה במקומו

עזה בת ה־33, נמוכת־קומה ובעלת גוף חטוב, עיניים שחורות ושיער קצר, נדהמה. היא מיהרה להגיש נגד בעלה תביעת־מזונות לה, ולשני ילדיהם, על סך 3200 לירות לחודש, ולהוציא נגדו צו־עיכוב־יציאה מהארץ.

במהרה נסתבר כי צו־העיכוב היה במקו־מו. בתחילת השבוע התפטרה אילנה בפית־אומיות מתיאטרון באר־שבע, הפסיקה את הופעתה בעלי כינור, ואת חזרותיה על המחזה החדש. באותה עת הודיע דן הורביץ לבית־המישפט כי הוא עומד להישלח על־ידי האוניברסיטה לחו״ל, לסיור של חודש, וביקש לבטל את איסור יציאתו מהארץ. באוניברסיטה לא שמעו על הסיור, אולם לידידיו גילה דן את האמת, כי הוא עומד לנסוע לטיול עם אילנה.

המוזה: אילנה ינובסקי *

סיפרה השבוע אילנה לידיד קרוב שלה: „ברגע שדני יקבל את הגט, אנחנו מת־חתנים.״ דן עצמו שומר על שתיקה מוחלטת בעניין זה, ואילו עזה טוענת: „ברגע שהוא ירצה לחזור הביתה, הוא יכול. הבית עדיין שלו.״

מי ששׂשים ושמחים מכל העניין הם תלמידיו של דן באוניברסיטת תל־אביב, ותלמידיה של עזה בבית־הספר התיכון שבו היא משמשת כמורה. אמר השבוע אחד הסטודנטים בפקולטה לתיאטרון: „אנחנו לא צריכים לחפש יותר חומר למחזה שנעלה בסוף השנה הבאה. יש לנו כאן בבית מחזה שמלכתחילה מובטחת לו הצלחה קופתית ממדרגה ראשונה.״

---

* בין מנהל התיאטרון גרי בילו וה־עיתונאי יצחק שתיל.

אלוהים וטיבור רוזנבוים

לפני כחודשיים טילפן מניו־יורק רב בעל שם עולמי, אל טיבור רוזנבוים. טיבור היה אחד התורמים הגדולים לישיבות של הרב, והכירו היטב. לאחר חילופי הברכות שאל הרב את טיבור מה הוא יכול לעשות למענו. טיבור נאנח ואמר כי במצבו, גם לקדוש־ברוך־הוא אין סיכוי לעזור. הרב ה־אמריקאי לא ויתר, והמשיך לשאול שמא יש מישהו המפריע לטיבור. טיבור אישר כי אילו היה נפטר ממנהלו הגרמני החדש של „הבנק המחוזי של הסן", היו העניינים מסתדרים טוב יותר (הכוונה למנהל השלישי של בנק, אחרי הדחתו של ויליאם האנקל, ידידו של טיבור שהכניס לבוץ את הבנק שלו וקנה שליש ממניות הבנק של טיבור).

הרב אמר לטיבור כי אל לו להתייאש מעזרת השם. כעבור שבועיים בדיוק נפטר אותו מנהל. שלושה אנשי־עסקים ישראליים נמצאו בחדרו של טיבור בחברת „חלויס", ברחוב קוראטרי בז'נבה, כאשר התקיימה שיחת־הטלפון הזו, ועל מות אותו מנהל דווח בהרחבה בעיתונות הגרמנית.

אין לדעת אם אכן טיבור נעזר גם באלוהים בעיסקותיו. שכן, יראת־השמיים של טיבור היא דבר מייוחד־במינו. הוא הפסיד 2 מיליון פרנקים על החזקת מיסעדה כשרה בעירו, תורם מיליונים לצרכי דת, אולם בטוסו באווירון לעסקיו הוא טס גם בשבת, אך מניח בקבוק־מים תחת כיסאו.. .שכן, המידרש מתיר נסיעה גם בשבת, אם נוסעים על המים...

(המשך מעמוד 17)

ריית רומא, שאשתו היא כתבת מעריב באיטליה טוליה זבי („עדה לוצ'אני").

הגוף המגלה את ההתנגדות הקשה ביו־תר הוא המיפלגה הקומוניסטית האיטל־קית, הרואה בקוני־הקרקעות כנופייה של ספסרי־קרקע. טיבור חשב להתגבר על הבעייה על־ידי שיחוד חברי־עירייה ופר־למנט קומוניסטיים, ועל־ידי קבלת התמי־כה של הסוציאל־דמוקראטים האיטלקיים והסוציאליסטים של פייטרו נני.

לשם כך פעל בשני מישורים: האחד, הכנסת ההסתדרות כשות־פה לעיסקה, כדי שזו תלחץ על ה־מיפלגה הסוציאליסטית של איט־ליה. בשלב מסויים אף נשלח מי־ישראל אהוד אבריאל, מי שהיה בעבר שגריר ישראל באיטליה, בי־ניסיון להשפיע על המיפלגות שם להעביר רישיון־בנייה. אבריאל מקורב ביותר לראשי „סולל בונה", ומשק ההסתדרות, ולא היה יוצא מישראל בלי התערבותם.

המישור השני היה השפעה על ראשי המיפלגה הסוציאל־דמוקראטית הגרמנית, כי ישפיעו על חבריהם האיטלקיים לתת רישיון־בניית כזה. זה היה אחד הגורמים העיקריים להכנסת הבנק המחוזי של הסן כשותף לבנק של רוזנבוים, בשליש המנ־יות. מנכ"ל הבנק של הסן, וויליאם האנקל, היה צריך להשפיע על רעיון האיטלקיים בכיוון הרצוי.

כל עיסקת כניסת „הבנק של הסן" כשותף אצל טיבור עוד תע־לה לכותרות, שכן ודאי כי נילוו לה ענייני שוחד גדולים ביותר, ו־רמזים ברורים לכך נתן טיבור עצ־מו בשיחות בעליפה.

„סולל בונה" ברומא

על כל פנים: צבי רכטר גוייס אף הוא לחצלת טיבור, בכמה צורות. ה־אחת, פשוט על־ידי ששימש מכשיר להע־ברת כספים לרומא באמצעות חברות ואדו־ציות, כדי לאפשר לטיבור להחזיק מעמד. דרך אחרת היתה בהלוותו כספים לחב־רות ואדוציות, למען עיסקת רומא. הדרך השלישית, אשר תוכל להתברר אם תיכנס המישטרה לעובי־הקורה, היא ברכישת בעלות בצורה מוסווית על קרקעות רומא.

אין כימעט ספק כי „סולל בונה" שותפת בעיסקת רומא בעשרה אחוזים בצורה מוסווית, בלתי־חוקית, ולא־ידועה בישראל. ייתכן כי טיבור הבטיח ש„סולל בונה" תקבל את הבנייה של המקום, תמורת מימון־ביניים. דבר אחד ברור: בישראל אין לשילטונות כל מידע על המעורבות של „סו־לל בונה" בעיסקת רומא של רוזנ־בוים.

טיבור עצמו טרם אמר נואש מעיסקת רומא. לפני שנה נחתם חוזה בין החברות בעלות הקרקע ברומא לבין ד"ר יוסף גוגנ־היים, שקיבל על עצמו להשיג עד סוף שנת 1977 רישיון־בנייה לשטח. גוגנהיים הוא מציריך, ובעל חברת אינטרקרדיט שם. בעבר בנה רשת סופרמרקטים באירופה, באמצעות חברת אינטרשופ הולדינג.

הוא הגיש לעיריית רומא תוכנית חדשה, שלפיה יבנו על חמישית אחת של הקרקע בנייה לגובה, ועל השאר יהיה פארק ציבורי שיינתן לעיריית רומא. אם תאושר התוכנית, יהיה השטח של טיבור שווה יותר מאשר 60 מיליון הדולר שהושקעו בו, אולם לשם כך יש לחכות עד סוף 1977.

לכן, תוכנית פירעון החובות של טיבור שהוגשה לבית־המישפט משתרעת על־פני שנתיים, בהנחה כי עד אז יצליח גוגנהיים לעשות את הבלתי־אפשרי.

גוגנהיים עצמו אמר כי הסיכוי הוא אחד לשלושה נגדו, אולם לטיבור אין מה להפסיד. **אם תהיה התמוטטות גם ברומא, ייוודע אז מי הם הבעלים האמיתיים של הקרקעות, ואז תת־גלה גם מעורבותה האמיתית של „סולל בונה" בעיסקה.**

איך להפסיד כשכולם מרוויחים

בתחילת שנת 1974 סייע מיכאל צור לחברת הנפט שהוא ניהל, „מטרה", להרוויח 40 מיליון דולר תוך חודשיים. צור, שהיה יושב־ראש מועצת־המנהלים של בתי־הזיקוק, הקים באירופה חברה בשם „מטרה", שנוהלה על־ידי יוסף יריב. המשקיעים בחברה היו בתי־הזיקוק וקבוצת אנשי־נפט אירופאיים. בתחילת 1974 חזה צור את עליית מחירי הנפט, לווה מרוזנבוים כמה מיליוני דולרים, קנה נפט במחיר של 2-3 דולר החבית. כעבור חודשים אחדים החלה ההתייקרות הגדולה, והנפט נמכר ב־11 דולר החבית, הותיר לבעליו 40 מיליון דולר רווח.

טיבור, שדרכו עברה העיסקה, רצה גם הוא לעשות רווח כזה, שהיה פותר לו את כל הבעיות של הפסדיו הכבדים ברומא. בסוף 1974 נודע לו כי ד"ר צבי דינשטיין, הממונה על הדלק בישראל ויועץ הממשלה לנפט, מתכוון לקנות 2 מיליון טונות נפט, במחיר־השיא של אותה תקופה, 17 דולר החבית (בטונה נפט יש 7 חביות). לדינשטיין לא היתה ברירה: אותה עת נגמר החוזה של ישראל עם הגוף המוכר, שהמשיך למכור לישראל במחיר הישן של 2 דולר החבית, למרות שהמחירים היו 17 דולר בשוק. עתה היה על ישראל לחדש את החוזה לפי מחירי השוק — כתנאי החוזה.

המוכר קיווה כי ישראל לא תחדש את החוזה בגלל המחיר הגבוה, כדי שיוכל להשתחרר מן החוזה עימה. אולם ישראל חתמה עליו, למרות המחיר.

כשנודע לטיבור כי דינשטיין קונה כמויות נפט כאלו במחיר של 17 דולר, חשב כי שוב צפוייה עליית־מחירים גדולה, וקנה לעצמו כמויות גדולות של נפט באותו מחיר. אלא שהיה זה מחיר־השיא שאחריו החלה ירידה לרמה של 11 דולר לערך, וטיבור הפסיד כסף רב דווקא באותו רגע שבו היה זקוק נואשות לכל פרוטה, לכיסוי הפסדי עיסקת רומא.

(המשך מעמוד 31)

פשוט לא חידשו איתו את החוזה, מאחר שכרגע לא נמצא לו תפקיד הולם. הוא משוכנע, ומקווה כי ברגע שיימצא לו תפקיד, הוא ייקרא שנית לשורות התיאט־רון. בינתיים נשאר השחקן הוותיק מחוסר־עבודה, וקשה להתעלם מן העלבון הניכר בדבריו כשהוא משוחח על הנושא.

מי שטוב — ימשיך לשחק

המפורסם ביותר מבין המפוטרים הוא, ללא־ספק, השחקן יעקב בן־סירא, חבר ותיק ברביעיית מועדון התיאטרון, ושחקן הבימה בשנתיים האחרונות. יענ־קל'ה, שלגבי שחקן במעמדו עניין הפי־טורין הוא הרבה יותר מאשר פגיעה אישית גרידא, מנסה לצאת מהעניין ב־כבוד.

אמר יענקל'ה: „כשקיבלו אותי לתי־אטרון, אף אחד לא שאל אותי שאלות. אז למה שואלים כעת? לא פיטרו אותי. גמרתי חוזה, וזהו. יש לי מקום־עבודה אצל המפיק יעקב אגמון, וממילא קשה היה לי לעבוד בשני המקומות, כך שאני בעצם מרוצה. מה אני יכול לעשות? אמרו לי שאין תפקיד בשבילי בעונה הבאה, אז אין. מה יש פה להיפגע?

„אני עובד, אני שחקן ידוע. נהניתי בתיאטרון, וזהו. לא נשארתי מחוסר־עבודה. אני עובד כעת עם הרביעייה על הצגה חדשה. לא מעניין אותי כל ההתמרמרויות, אני מעל לזה. פשוט גמרתי חוזה, ולא חידשו לי אותו. אני לא רואה בזה פיטורין, ואני גם לא מבין את ה־צעירים שנבהלים. מי שטוב — ימשיך לשחק, אין להם מה לדאוג. לי כל העסק לא־נעים, ומאד מביך."

יוסי יזרעאלי, המנהל האמנותי החדש של התיאטרון, שבאופן רישמי עדיין לא נכנס לתפקידו, ער לתגובות ולבעיות ה־אישיות שעוררו מיכתבי־הפיטורין אצל השחקנים. אמר יזרעאלי:

„לא פיטרנו איש, אך לא חידשנו חוזים עם אנשים. זה לא היה קל, אבל כל ניתוח מכאיב. נועצתי בצוות אמנותי, שכלל את במאי־הבית, אך אני הייתי הפוסק היחידי. אני מכיר כל אחד מהשחקנים שהחוזה עימם לא חודש. ראיתי אותם בעבודתם, עם חלקם עבדתי באופן אישי.

„לדעתי ולדעת הצוות שאיתו התייעצתי אין להם מקום בהבימה בעונה הבאה. במקום אותם שחקנים קיבלתי עשרה שח־קנים צעירים, שאני מקווה שמבחינת איכות המשחק שיש בהם יתרמו לתיאטרון יותר מכפי שתרמו האנשים שבמקומם הם באים.

„מה שחשוב הוא שהדברים נעשו מתוך חישובים מורכבים מאד. בכאב־לב, אומנם, אך מתוך חישוב ברור של מה יותר טוב. אני יודע שהם ממורמרים, אך אני מבטיח שהשחקנים שנבחרו במקומם טובים יותר."

הכל — חוץ מיושר

ובינתיים מוסיפות הרוחות בתיאט־רון הלאומי לסעור, כשהשחקנים המפו־טרים מלאי־טענות לא רק כלפי המנהל האמנותי, אלא גם כלפי השחקנים הוותי־קים והקבועים של הבימה, שאיתם קשרו במשך שנות עבודתם יחסי ריעות ועבודה.

אמר רפי גולדווסר: „לא נעים להם לפגוש אותי בפרוזדור. אף אחד מהם לא הקים קול צעקה, ולא שאל למה. אנשים שהביעו את הערכתם על עבודתי מחייכים אלי בהבנה, אך חוץ מזה לא עושים כלום.

„ועד־השחקנים בהבימה אינו שווה פרו־טה! אם אני אחזור לתיאטרון הזה, אני לא אשלם לוועד. הוא לא עושה שום דבר למען השחקנים, הוא פיקטיבי כימעט כמו ההסתדרות."

ממשיך טובי: „בהבימה יש קליקות של שחקנים. כל אחד דואג לקליקה שלו. מה שמעניין את הוותיקים הוא לאיזה סקטור יצמידו את המשכורת שלהם. לא מעניין אותם איך אני אאכיל את הילדים שלי בחודש הבא. איזה מין דבר זה? מפטרים בן־אדם ולא מדברים איתו?

„דבר אחד אני יכול להגיד: המנהל האמנותי הקודם, שימעון פינקל, אולי לא היה מנהל טוב, אבל אדם ישר הוא היה. אמר הכל בפרצוף. וזה אני לא יכול להגיד על יוסי יזרעאלי."

בכל התקופות עסקו אנשי הצמרת בריגול ובהונאה על־חשבון עמיהם

מקיאוולי
אספן אינפורמציה

קאזנובה
מלשין

בומארשה
איש קשר

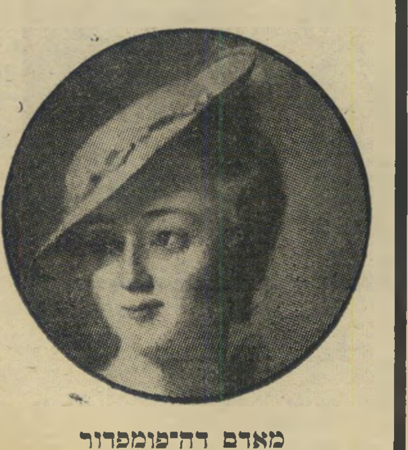

מאדם דה־פומפדור
ראש רשת

שחיתות בצמרת

מיקרי השחיתות בצמרת המימסדית, שהתגלו לאחרונה, אינם המצאה ישראלית. בספר חדש, פרי מחקר של שנים, מנסים מחבריו לחשוף מיקרי־שחי־תות של דמויות היסטוריות בולטות, שניצלו את מעמדן לקידומן האישי, על חשבון בני־עמן.

הספר „זאב בודד בחצר עויינת",* עוסק ב־16 דמויות היסטוריות מפורסמות: דניאל דיפו, פטר פאול רובנס, פטר הגדול, נאפוליאון, טאלייראן, החשמן רישלייה, לורנס איש ערב, לואי ה־14, ראספוטין, מקיאוולי, אלפרד הגדול, מאדאם דה־פומפאדור, ה־מלך צ'ארלס השני, פייר בומארשה, וויליאם שייקספיר וג'אקומו קאזאנובה. המחברים מנסים להוכיח בסיפרם כי אישים אלה היו מושחתים, ריגלו ורי־מו את בני־עמם.

מחברי הספר, יוצא קיבוץ מסדה, ארנון הדר (31) ומי שהיה עורך „במחנה נח"ל", כונה תירוש (29), עברו על עשרות סיפרי־היסטוריה, והם טוענים כי הסיפורים בספר אותנטיים, למרות פירטי־העזי־לה הדימיוניים שהוסיפו, לשם שטף הקריאה.

בגלל האקטואליות של נושא השחיתות, מאפשר „העולם הזה" לשניים לפרסם את השגותיהם על חלק מן הדמויות המופיעות בסיפרם:

ניקולו מקיאוולי

(1469—1527)

מעניין כמה מחסידי ניקולו מקיאוולי יודעים שמחברו של הנסיך המהולל, כתב את יצירת־המופת שלו — מאונס, כדי להילחם בשיעמום אחרי שפוטר ממישרתו, ובמיסגרת ניסיונותיו לחזור ולקבל את תפקידו כסוכן־נוסע של עירו, פירנצה.

במשך 10 שנים הורץ מקיאוולי לכל פינות איטליה, ריחרח ושלח הביתה דו"חות, כאספן־אינפורמציה שקדן. לפע־מים הצליח — והשיג נתונים מדוייקים לגבי גודלם של חיילות־המצב הצרפתי והגרמני אשר חנו בוורונה.

לפעמים, כל מה שיכול למסור היה מיספר הסוסים במישלחת האפיפיורית ש־יצאה לפגוש את קיסר גרמניה — פשוט, מפני שנתונים אחרים הוא לא הצליח כלל להשיג.

ג'אקומו קאזאנובה

(1725—1798)

ראשי שירותי־הביטחון והריגול של אי־רופה צריכים היו להיות עיוורים וחרשים כדי לא לגלות את הפוטנציאל הריגולי שהיה טמון במאהב, ההרפתקן, האביר וכו', שיופיו ופירסומו היוו כרטיס־ביקור וכניסה־חינם לכל החצרות ובתי האצולה של היבשת.

ואכן, קאזאנובה מילא, משך תקופה מסויימת, כמה שליחויות סודיות עבור צר־פת (אחת מוזרה מאד, בעיר־הנמל דנקירק, ושנייה — בעלת חשיבות עצומה עבור צרפת — בהולנד).

20 שנה אחר־כך הוא שימש כסוכן־חרש של האינקוויזיציה הוונציאנית, בתפקיד — מלשין...

פייר בומארשה

(1732—1796)

פרשת־שוחד מהדהדת, שאיימה לשלוח אותו לבסטיליה, הביאה את פייר אוגוסטין קארון דה־בומארשה — מחברם של הספר מסוויליה ושל נישואי פיגארו לקבל ב־שימחה את הצעתו של לואי ה־15, להצ־טרף לרשת הסוכנים החשאיים המלכותיים, שכונתה „סוד המלך". תחילה הוא מילא כמה שליחויות „סיפרותיות", כאשר יצא לסתום את פיותיהם של סחטנים שאיימו לפרסם פרטים פיקאנטיים על עברן של פילגשי המלך.

בהמשך, שימש בומארשה כאיש־קשר ראשי עם נציגי המושבות האמריקניות, בתקופה שבה צרפת הרישמית עדיין לא החליטה אם לתמוך בגלוי במרד המוש־בות, ובמילחמתן לעצמאות. לשם כך הקים בומארשה חברת מיסחר... ספרדית!

מאדאם דה־פומפאדור

(1721—1763)

יש סוכנים חשאיים שעושים מה שהם עושים עבור כסף. יש העושים זאת מתוך אידיאלים ו/או אידיאולוגיות. מאדאם דה־פומפאדור, הפילגש הידועה ביותר בהיס־טוריה, אהובתו של לואי ה־15 מלך צרפת, עשתה שירותים מצויינים לקיסרות האוסט־רית, אך־ורק בגלל — יחס.

הדוכסית, שנשארה באיזה מקום בליבה כל חייה בורגנית קטנה, נמסה לנוכח מח־וות־הידידות שהשפיעה עליה קיסרית אמי־תית מבית־טוב, מאריה־תרזה האוסטרית. בהשפעת הפילגש, חולל לואי ה־15 את מה שכונתה „המהפיכה הדיפלומטית" — תפנית דרמאתית במדיניות־החוץ של צר־פת שבה הפכה צרפת את עורה, מבעלת־בריתה של פרוסיה ואוייבת אוסטריה — בעלת־ברית לאוסטריה ואוייבת פרוסיה.

נוסף לכך, אירגנה הפומפאדורית רשת של סוכנים חשאיים, שמתפקידם היה לסכל כל יוזמה של המלך אשר היה בה כדי לפגוע באינטרסים האוסטריים.

פיטר פאול רובנס

(1577—1640)

זה שרובנס ידוע כצייר בלבד, איננו בגלל שלא עסק בשום דבר אחר — הוא היה סוכן־חשאי ושליח־סתר של מעבידים שונים משך למעלה מ־25 שנים — אלא פשוט מפני שכצייר, היה קצת יותר מוצלח. כך, למשל, הוא נשלח להשיג את הארכת

רובנס
שליח סתר

שביתת־הנשק בין הולנד הספרדית לדנ־מרק, כשהתירוץ הוא — ציור דיוקנו של איזה נסיך פולני. הדיוקן הצליח — המשי־מה לא.

אחר־כך ניסה להביא להתקרבות ספר־דית־בריטית. נפגש אישית עם צ'ארלס הראשון מלך אנגליה, ושיכנע אותו — תוך שיחות על אמנות — בתועלת שב־ברית הזאת. האנגלי כבר נטה להסכים, אלא שאותה שעה החליט מעבידו הספרדי של רובנס לכרות ברית אנטי־בריטית עם צרפת, ואיש לא טרח להודיע על כך לסוכן־הצייר.

מה הפלא שהוא הודה לאלוהים כאשר שוחרר מתפקידו, והורשה לשוב הביתה ולצייר בשקט?

המלך צ'ארלס השני

(1624—1685)

לצ'ארלס השני, מלך אנגליה, היתה סיס־מה אחת בחיים: „אלוהים לא יביט בעין רעה על מי שמנסה לחיות חיים טובים בעולמו." צ'ארלס עצמו השקיע בכיוון זה לא רק את כל מירצו, אלא גם את כל ההקצבה שניתנה לו על־ידי הפרלמנט לניהול ענייני המדינה.

הפילגשים, המישתאות, מסעות־הציד, הארמונות, הפאר — עלו (גם אז) הרבה מאד כסף והפרלמנט, שאורח־חייו של המלך לא ניראה לו, השאיר אותו חסר־פרוטה כימעט. אז הציע לו לואי ה־14, מלך צרפת, עיסקה שלא הוצעה מעולם לשום מלך — להפוך סוכן צרפתי, ותמורת כיסוי הוצאותיו השוטפות, „לתאם" את מדיניות־החוץ של אנגליה עם זו של צרפת.

את העיסקה המפתה והמחוצפת הזאת העלתה בפני צ'ארלס אחותו, הנרייטה — שהיתה גם גיסתו של לואי. וכיוון שזו באה בצירוף „מחזיק־מפתחות" (או: „שי חינם") נהדר בשם מאדמואזל דה־קאראוואל — קיבל אותה צ'ארלס בלי לחשוב פעמיים.

כך הצטרפה אנגליה לצרפת הקאתולית במילחמה נגד הולנד הפרוטסטנטית, ב־מילחמה שבה האינטרס הלאומי האנגלי חייב, באופן ברור, התייצבות לצידה של הולנד דווקא.

שארל טאלייראן

(1754—1838)

כשמת שארל טאלייראן, שר־החוץ ה־מפורסם ביותר בתולדות צרפת, שאלה את עצמה אירופה כולה: „מעניין מאד, מדוע הוא עשה את זה?" מפני שבקריירה ה־ארוכה שלו, התגלה טאלייראן כאיש בעל מצפון גמיש בצורה בלתי־רגילה, אשר בגד בכל אדוניו (ואלה היו רבים מאד), ואשר לא עשה, מעולם, דברים סתם.

בשמשו כשר־החוץ, קיבל מהאנגלים סכו־מי־כסף עצומים תמורת גילוי הסעיפים האנטי־בריטיים (הסודיים, כמובן) בהסכם טילזיט שבין צרפת לרוסיה ובאיפורט גי־לה לצאר אלכסנדר את קלפיו של נאפולי־און ממש מתחת לחוטמם של שירותי־הביטחון הצרפתיים.

במשך הזמן הרחיב את חוג לקוחותיו, והחל מוכר את סודות צרפת גם לאוסט־רים. נאפוליון, שידע כי טאלייראן בוגד בו, כינה אותו „צואה בגרבי־משי", אבל לא הסכים מעולם לוותר על שירותיו, ו־סירב לקבל את התפטרויותיו הרבות.

דניאל דיפו

(1660—1731)

מעטים יודעים שמחברו המפורסם של ספר־ההרפתקאות רובינזון קרוזו היה, ב־עצם, כל חייו, סוחר מתוסכל.

במשך הזמן, תודות לשיגעון־המיסחר שלו — הפך דיפו תיאורטיקן כלכלי, ש־הקדים בהרבה את בני־דורו. אבל לחוד — ומזל לחוד. הדבר לא עזר לו בתחום המעשה, שבו פשט את הרגל שוב־ושוב. נושיו רדפו אותו במישפטים, ו־כאילו לא די בכך — עורר נגדו דיפו אויבים במישקל כבד, כאשר פירסם פמ־פלט אנטי־כנסייתי חריף. הוא הושלך ל־כלא על הוצאת דיבה, והיה נשאר שם זמן רב לולא הגה רעיון מבריק, שבזכותו נהנה מחסינות ממשלתית עד סוף ימיו.

הוא הציע לראש־הממשלה, הארלו, להק־ים רשת של סוכנים חשאיים, אשר תקיף לא רק את אנגליה, אלא גם ארצות שכנות.

דיפו קיבל יד חופשית בפעולתו, והוא עסק באירגון הרשת הזו כמה שנים טובות. אחת מתוצאות הלוואי הלא־צפויות של נדודיו החשאיים — מדריך־תיירים מעולה למסייר בבריטניה הגדולה, מפרי־עטו.

וויליאם שייקספיר

(1564—1616)

לא צריך להגזים. וויליאם שייקספיר לא היה לא מרגל ולא סוכן־חשאי — אבל אם הוא לא, הרי כריסטופר מארלו — היה, ועוד איך!

בקיץ 1587 יצא מארלו בשליחותה של אליזבת הגדולה לסמינר הקאתולי בריימס (צרפת), כדי לדווח לה על כל הקשרים שקושרים נגדה אויביה הקאתולים, שב־יבשת. ובכן — אם נכונה הטענה שלא שייקספיר־השחקן חיבר את המחזות הנוש־אים את שמו, אלא כריסטופר מארלו, כפי שעדיין סבורים רבים — מסתבר שמחבר המלט אכן היה סוכן חשאי!

דבר המוכיח שכל העולם לא רק במה, אלא גם זירת־ריגול.

שייקספיר
כל העולם זירת ריגול

צ'ארלס השני
סוכן צרפתי

טאלייראן
מצפון גמיש

דניאל דיפו
סוכן חשאי

* 212 עמודים, הוצאת פלג, איורים: אבנר כץ.

העולם הזה

בידור

3 במקום 1

כל מי ששם לב פעם לבניין המיפלצתי בכיכר־דיזנגוף, בו שוכן קולנוע חן, בוודאי התפלא לשם מה צריך בניין כה גדול בשביל בית־קולנוע אחד.

כשהגיע המשבר בענף־הקולנוע ובעליהם של קולנוע חן התחילו להבין כי רק כאשר יש סרט טוב, וגם זה רק

אדריכל שרון וידידה
פיקוד אלקטרוני

במוצאי־שבת, אפשר למלא את כל 1498 המושבים של הקולנוע, הגיעו גם הם למסקנה כי הבניין גדול מדי.

הם פנו אל האדריכל אלדר שרון, וביקשו ממנו לפצל את בית־הקולנוע שלהם לשלושה מיבנים ניפרדים, שכל אחד מהם יהווה בית־קולנוע אחר.

ניסיון שעשו בעלי קולנוע ירון ז״ל, לחלק את הקולנוע שלהם לשניים (סינימה 1 וסינימה 2) עלה יפה, ובעלי קולנוע חן החליטו להתחרות בסינימות.

שרון הכין תוכנית, שלפיה ישמש אולם קולנוע חן כבית־קולנוע אחד עם 879 מושבים. היציע, שיופרד מהאולם לחלוטין, ישמש קולנוע שני (עם 500 מושבים). בבניין הגדול גילה שרון גם מרתף, שאותו הוא הופך לבית־קולנוע שלישי, שיהיה המהודר והיפה ביותר בארץ.

במרתף קולנוע חן יהיו רק 150 מושבים, אולם כל אחד מהם יהיה כורסה הדורה, כשמסביבה הרבה חלל ריק לרגליים.

בהשקעה של מיליון לירות יתחילו בשבועות הקרובים לחלק את קולנוע חן, ויבנו פיקוד אלקטרוני שבו יוכל לשבת אדם אחד, אשר בעזרת טלוויזיה במעגל סגור יפקח על כל שלוש המקרנות, שיעבדו אוטומטית ללא מקרין.

הרווח יהיה כולו של קהל־הצופים. אפשר יהיה לבחור בין שלושה סרטים, שיוצגו בעת ובעונה אחת, או להישאר באותו בניין ולראות הצגה יומית, ראשונה ושנייה — בכל פעם סרט אחר.

אשתו של

החב״שית

„אני לא אישתו של אף אחד. זה בכלל לא משנה שאני אישתו של חיים בן־שחר. אני לא עמדתי בראש ועדה לרפורמה במיסים, אני לא נבחרתי כנשיא אוניברסיטת תל־אביב, אין לי בשורות לאומה — אני סתם פרא־אדם.״

אי־אפשר שלא לחייך כשפוגשים ביעל (יעלי) בן־שחר, אישתו הצעירה והיפה של האיש הכי חשוב במדינה היום, חיים בן־שחר (חב״ש).

„כל מה שאני יודעת על הריפורמה זה שאולי יהיו לי עוד 200 לירות בחודש, ושבמשך שלושה החודשים שחב״ש היה עסוק בוועדה, כימעט שלא ראיתי אותו. כל מה שאני יודעת על תפקיד רעיית נשיא האוניברסיטה הוא מה שאמר פעם אברהם הרצפלד המנוח: „לפעמים גם האובליז' מחייב!״

ליעלי, ילידת תל־אביב, חניכת השומר־הצעיר („אני יונה היסטרית״), תלמידת גיאוגרפיה באוניברסיטת ירושלים ואם לשלושה ילדים, אין בינתיים עיסוקים אחרים, מלבד הטיפול בילדים ו„בבעל שחוזר עייף הביתה מאז שהוא נבחר כנשיא האוניברסיטה.״

לעומת זאת יש לה תוכניות: „אני רוצה להקים אגודה למילחמה בטחורים. כולם יושבים כל כך הרבה זמן בישיבות בארץ הזו. ברצינות, אני עומדת לעסוק בשטח הקרוב לענייני־הרווחה, אבל עד שלא אעשה זאת, אני שותקת.״

בינתיים עוסקת יעלי בטיפוח אוסף תמונות־האמנות שלה, ובלהסביר את הריפורמה לעשרות נשים אלמוניות המטלפנות אליה כדי לקבל ייעוץ פיננסי, או

יעל בן־שחר
„אני פרא אדם״

הפוגשות אותה בחנות־המכולת ומבקשות הסברים על המיסים החדשים.

לכולם יש לה תשובה אחת: „מה אתם רוצים ממני? תלכו לחב״ש.״ כשאין לה כבר כוח לעינינים פיננסיים, היא אומרת: „אני לא שייכת לבן־שחר הזה, אני בת־דודתו של זמר־האופרה בן־שחר.״

לאשה

בלי להישרף

על כל ישראלית המצליחה לקבל את הגוון החום או הברונזה היפה, בעזרת קרני־השמש של Follow the Sun to Israel, יש תריסר נערות היוצאות מחוויית החוף עם בשר צלוי, כיתמי־שמש מכוערים ולפעמים אפילו ברכיים אדומות — ממש כמו סרטן צלוי או אפוי, לפי הטעם.

בניגוד למה שחושבים הרוב, הרי קרני־השמש חזקות יותר בסוף האביב ובתחילת הסתיו מאשר באמצע הקיץ, ומסוכנות יותר ביום ערפילי ואפור מאשר ביום־שמש לוהט.

חברות־התמרוקים השונות מציעות לאישה שלל תמרוקים לכל חלק של הפנים והגוף. למי שיש לה האמצעים לכך, ומי שמוכנה לקחת לים, בנוסף למטקות, לסנדוויצ'ים ולפינקס־הכתובות גם שלל של בקבוקים ושפופרות, מומלצים תכשירים אלה.

כדי לנהוג לפי האופנה ממש, וכדי להישמר משיזוף יתר, צריכה היום אוהבת חוף הים וחוויותיו סעיף מיוחד בתקציבה האישי לשלל מוצרי השיזוף אשר אף אחד מהם אינו זול במייוחד.

נוסף לשמן־השיזוף, סליחה, לתכשיר הקוסמטי לשיזוף (כ־15 לירות) יש בשוק גם מקלון־שיזוף מיוחד לאף (כ־23 לירות). במקום עיתון או מיכסה־פלסטי לחוטם, אפשר להימרח בעזרת המקלון, להגנה אטימה.

כדי לקבל צבע שחום בפנים, ורק בפנים, ממליצות יועצות־היופי, בעיקר לאלו שאינן מרבות לבקר בים, קרם־השחמה מיוחד עדין לפנים (כ־23 לירות). יש גם קרם־שיזוף מיוחד לבעלי עור בהיר, או לשיזוף הראשון בקיץ, קרם מיוחד לעור רגיש, (כ־16 לירות), קרם מיוחד לעור יבש (כ־16 לירות) וקרם מיוחד לעור לא־מיוחד (כ־15 לירות).

לבעלי השפתיים הרגישות מומלץ שפתון השיזוף שאינו נראה על העור (כ־11 לירות). בשפתון זה אפשר להשתמש גם לאותם חלקי־פנים הרגישים במיוחד. השפתון אינו נראה על העור.

אם את לא מתעניינת בדיוק בשיזוף או במים, ומוכרחה ללכת לים כשאת מאופרת, ממליצות החברות על איפור מיוחד, עמיד בפני מים, משום שהאיפור הרגיל הופך בים לכיתמי־ליכלוך פשוטים.

גם אחרי שגמרת את יום הים, חזרת הביתה והתקלחת, עדיין רודפת אחריך חברת־התמרוקים. היא מציעה לך תחליב להחזרת הלחות ולהרגעת העור, אשר מייפה את השיחום ושומר עליו לאורך ימים. כך אומרים.

אז כדאי ללכת לים בימים אלה?

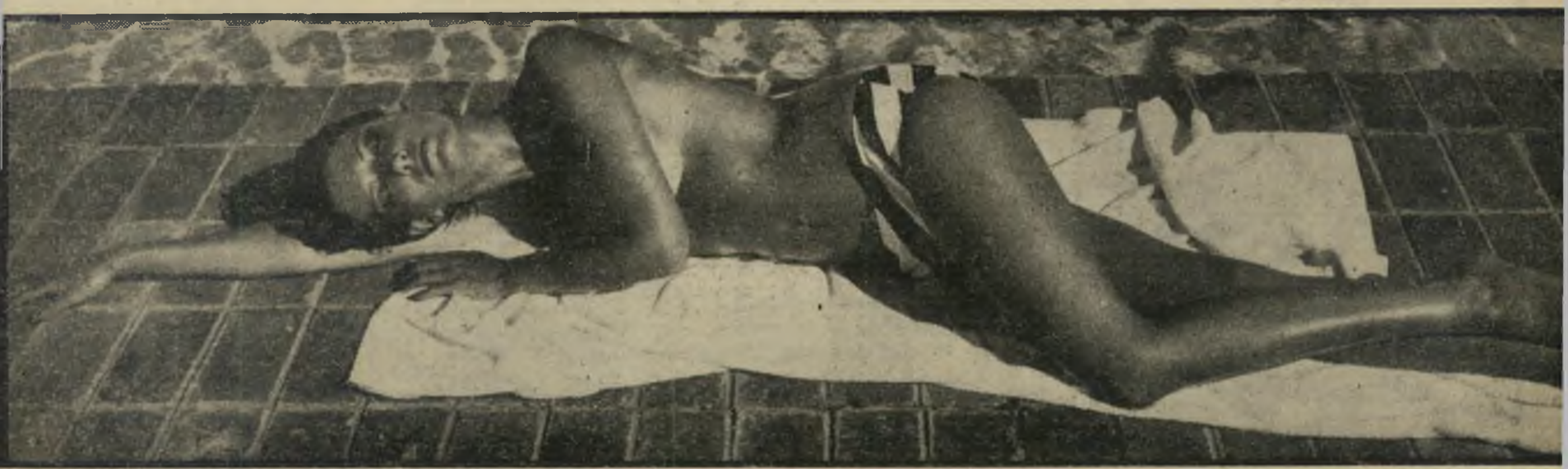

איך להרים בקלות

לגבר

כשרואים נהג ליד מכונית בצד הדרך, כשהוא עמל קשה להרים את מכוניתו בעזרת ג'ק, מזיע ומתלכלך, מתנשם ומתנשף, אפשר או לרחם עליו — או לצחוק לו.

מה שברור הוא, שהנהגים שרכשו לעצמם את הג'ק החדש, הבול־בג, צוחקים. להם אין בעיות. קורה להם תקר בגלגל, הם מוציאים את הקופסה הקטנה מתא־המיטען של המכונית, מחברים את הצינור שיוצא ממנה אל המפלט, מניחים את הקופסה מתחת למכונית, מתניעים את המנוע והקופסה הופכת כדור המתנפח לגובה של 80 ס"מ והמרים את צד המכונית.

יש לבול־בג, אשר בימים אלה התחילו למכור אותו גם בארץ, יתרונות רבים. לא צריך להתאמץ להפעיל את מנוף הג'ק. אפשר להרים את המכונית גם בדרך לא־דרך, אפשר להשתמש בו גם כאשר סתם שוקעים בחול וצריך להיחלץ ממנו, ובעיקר — לא מתלכלכים.

הבול־בג, כדור מנופח עשוי סיבי־ניילון, הוא אחד הלהיטים הגדולים ביותר בעולם הרכב בארץ־מולדתו, יפאן. אולם מסתבר כי יש לו גם כמה הסרונות: החיסרון העיקרי שלו הוא המחיר. כדי שלא יצטרך הנהג לעמול על הג'ק, עליו לוותר על 595 לירות שלמות. צריך גם לדאוג תמיד שהמפלט, שאליו מחברים את צינור הבול־בג, המעביר אליו את האוויר הדחוס המנפח אותו, יהיה תקין, וזו לפעמים דרישה גדולה מדי. כמו־כן עוד לא ברור, וזאת משום שהבול־בג עדיין חדש בארץ, כמה הרמות הוא מצליח לעשות לפני שהוא מתקלקל.

אך זכר הגלגל האחרון שהחלפת ביום קיץ חם אומר כי הבול־בג שווה, לפחות, ניסוי.

מילחמה נגד הלהקות הצבאיות

תקליטים

מילחמות יכולות להביא גם לדברים טובים. המילחמה שאותה הכריזה חברת צוות הווי־חטיבת־הצנחנים, רוחמה זרגרי, על הסיגנון של הלהקות הצבאיות, או לפי דבריה של הצעירה התימניה בת ירושלים: „בלי צעקות, בלי הו־הו ובלי תנועות מגונות," הביאה לאחד התקליטים השקטים והיפים ביותר שהופקו על־ידי להקות צבאיות בארץ.

בארץ אהבתי, הקרוי על שם השלאגר של התוכנית, שירם של לאה גולדברג ומוני אמריליו, שהופיע לפני שבועיים בשוק, צריך היה להיות כישלון.

שישה צעירים לא מנוסים, רק שירים מלודיים, אולפן של גלי צה"ל במקום אולפן משוכלל והחלפת אחת מבנות הלהקה, שלומית במקום עינבל, באמצע התוכנית — כל אלה לא הבטיחו טובות.

אך התברר כי כישרון, שאפתנות ורצון להיות מיקצועיים גברו על כל המיכשולים הטכניים, ורוחמה יחד עם גליה, שלומית־עינבל, יורם, משה וקובי, כשמלווים אותם רק ארבע גיטרות ומערכת תופים אחת — הצליחו.

לפחות שלושה מהשירים הפכו כבר להיטים מוכרים במיצעדי־הפיזמונים. נוסף לבארץ אהבתי טיפסו במיצעד גם אגדת שלושה וארבעה של רחל שפירא ואמריליו, ולכל אחד ירושלים של נתן יונתן ואמריליו.

יחד עם אלה נמצאים בתקליט שיריהם של חיים חפר, חיים נחמן ביאליק, הקאר־פנטרס, זרובבלה ששונקין, עמוס אטינגר, אליעזו רבין, אורי יוסף, אילן גולדהירש ודפנה אילת, כשעל כולם ניצח המעבד והמנהל המוסיקאלי מוני אמריליו.

הצלחתו של התקליט, כבר שבועיים לאחר שהוא יצא לשוק, אולי תשמש כמסמן ללהקות הצבאיות והאחרות: לא מוכרחים לצרוח כדי להצליח, אפילו בלהקה צבאית.

זמרת רוחמה
בלי הו הו

הדבר הכי טוב באירים

משקאות

מבלי להיכנס לפוליטיקה, למילחמות הקאתולים והפרוטסטנטים ולבעיות־הפנים של בריטניה הגדולה, ברור לגמרי שהדבר הכי טוב אצל האירים הוא הקפה־האירי.

קפה אירי זה לא שם של סוג של קפה, אלא קוקטייל אלכוהולי, המורכב מוויסקי, קפה וקצפת, והידוע ברחבי אירופה מזה מאות בשנים.

הלוץ הקפה האירי בארץ היה מועדון־הלילה מערת המלך, CAVE DU ROI, בעיר המיזרחית בירושלים. אחרי מילחמת ששת־הימים, גילו הישראלים שהציפו את ירושלים המיזרחית גם את מערת המלך ואת הקפה האירי שלה. רפי שאולי מיהר לאמץ אותו למועדון שלו, ובהצלחה די גדולה, אולם מלך הקפה האירי הוא ללא ספק הבארמן הערבי מקלקיליה, גומא, שהוא הבארמן של מועדון־הלילה של מלון השרון בהרצליה.

גומא, מי שהיה הבארמן של הנציב העליון הבריטי האחרון בארץ, מצליח להפוך את הקפה־האירי שלו למשקה־מלכים, ומציל בעזרתו את מועדון־הלילה הכושל של המלון.

אזהרה קטנה. יש בתל־אביב מיסעדה קטנה ברחוב ירמיהו, הנקראת פלצ'ינקה והמתיימרת להגיש קפה־אירי. מה שמגישים שם הוא בליל פושר של וויסקי רע עם קפה נמס גרוע, ועל זה שיכבה דקה של קצפת. כל אירי הגון מתהפך בקיברו כשמישהו שותה את מה שנקרא הקפה־האירי של פלצ'ינקה.

אך לא צריך לרוץ לירושלים, להרצליה או לרפי שאולי כדי לשתות קפה אירי. אפשר להכין אותו בקלות רבה גם בבית.

יש להכין קפה, רצוי ממין משובח ובשום אופן לא קפה נמס. אחרי שהקפה רתח יש לקחת שליש ספל גדול או כוס גדולה של וויסקי (רצוי סקוטי ולא אירי) ולחמם אותו, כמעט עד לנקודת־הרתיחה. לתוך הכוס יש למזוג את הקפה הרותח, להוסיף מעט סוכר, לבחוש היטב ועל כל אלה לצקת כמות הגונה של קצפת טרייה.

יש לשתות את הקפה במהירות, כשתערובת הוויסקי והקפה עדיין חמה מאוד והקצפת עדיין קרה.

השדכנית

מועדונים

את שושי יונש יכולים הגברים הנשואים לפגוש כשהם טסים בארקיע לאילת, ומתמזל מזלם והדיילת היא שושי.

הרווקים יכולים לפגוש אותה פעמיים בשבוע גם במועדון שלה ושל בעלה, איש הבידור — מיפעלי־החמוצים — הקבלן יאנוש, שאליו מותרת הכניסה רק לרווקים ורווקות מועדון ירח דבש.

„זה לא מועדון־שידוכים," מסביר יאנוש. „באים לכאן אומנם רק רווקים ורווקות, אבל הם לא מוכרחים להתחתן אחרי שהם נפגשים אצלנו. אם הם רוצים — הם מתחתנים, אם לא רוצים — אז לא מתחתנים ונשארים חברים או ידידים טובים."

לדיברי יאנוש ואישתו, יש במועדון למעלה מ־2200 חברים רשומים אשר מופיעים, כאשר אין להם שידוך אחר באותו יום, מדי שני וחמישי בשבוע, רוקדים, מחליפים מיספרי־טלפון, שומעים הרצאות של סכסולוגים, מדריכים לחיי הנישואים וסתם פסיכולוגים, „ובטוחים שאצלנו הם גילו את הסכס."

אבל אתה לא צריך להיות חבר, במועדון השוכן ברחוב בן־יהודה בתל־אביב, כדי למצוא שם את האבירה — או האביר על הסוס הלבן. אתה יכול לשלם 15 לירות עבור משקה ראשון (לחברים רק 10 לירות), ולהיכנס.

„אצלי זה לא רק עסק," מסביר יאנוש, „אצלי זה גם הנאה. כשמזמינים אותי לחתונה, זוג שהכיר אצלי במועדון, אני מרגיש כמו האבא שלהם, כמו שימחה הולצברג, ואז אני שמח שעשיתי משהו טוב בחיים שלי."

מסתבר כי בתל־אביב, לפחות, יש הרבה יותר רווקים ורווקות מאשר נשואים. „אנחנו לא יכולים לקבל חברים חדשים. יש רשימה שלמה של בחורים ובחורות שמחכים בתור עד שזוג חברים יתחתנו, ייצאו מהמועדון ואז יהיה גם להם מקום. רק כשלפעמים המקום לא מלא, אנחנו מאפשרים לכאלה שהם לא חברים, להיכנס."

הבעייה הגדולה ביותר של שושי ויאנוש היא כיצד לתפוס את הנשואים המנסים „להתפלח" למועדון כדי לתפוס ידידה־לערב. שושי היא המומחית בשטח זה. היא היתה פעם אשת־פירסום, אחר־כך דיילת־יופי ועכשיו דיילת של ארקיע, וחוץ מזה היא חיפאית ביסודה. עם כל התכונות האלה, היא מריחה נשואים מקילומטר. אותה אי־אפשר לרמות.

שושי ויאנוש
הנשואים מתפלחים

קולנוע

סרטים

ששת מחנך

את רובינסון קרוזו

אלכסנדר סלקירק, מלח אנגלי חצוף ש־פתח את פיו קצת יותר מדי ועיצבן את קברניטו, אי־אז בתחילת המאה ה־18, הורד על־ידי הקברניט על אי בודד, וחי שם ארבע שנים תמימות, שבהן למד לד־אוג לכל צרכיו ולקיים את עצמו ללא עזרה, עד אשר עברה במקום ספינה אחרת והחזירה אותו למולדתו. סיפורו של סלקירק הגיעה לאוזני הסופר דניאל דיפו, וזה הפך אותו לספר קלאסי, שהוא היום חבר ורע לכל ילד בעולם המערבי: רובינסון קרוזו.

מי לא התפעל בנעוריו מחוש־ההמצאה הנדיר של המלח, שהפך אי נטוש ומרוחק לפינה מקסימה של תרבות מערבית? מי אינו זוכר כיצד טיפח קרוזו הטוב וה־

רובינסון (פיטר או'טול)
„אם אתם לא אוכלים בשר־אדם —

נאור את ששת הפיראי והפרימיטיבי שלו, והעלה אותו לדרגת שרת מעולה?

כך בערך, הכירו הקוראים את הסיפור. אבל אפשר כמובן, לספר אותו גם אחרת, מנקודת־מבטו של ששת דווקא, ולא של קרוזו, ולהגיע למסקנות שונות, ההולמות את מצבה המביך של התרבות המערבית במאה ה־20, קצת יותר מאשר את ה־תיקוות ההומניסטיות של המאה ה־18.

רובינסון עם רגשי אשמה. וזה מה שעשה סופר בריטי בשם אדריאן מיטשל. תחילה, הוא הפך את היוצרות וסיפר את סיפורו של ששת בהצגת תי־אטרון, ואחר־כך, כשידיד נעוריו פיטר או'טול מחזק את ידיו, עיבד אותו למחזה־טלוויזיה ולבסוף הגישו כסרט, שייצג את אנגליה בפסטיבל־הסרטים האחרון בקאן.

איך נראה הסיפור הקלאסי היום? אם כן, רובינסון קרוזו חי על אי בודד עם הפחדים, האמונות התפלות, ריגשי האש־מה והחרטה — תולדה של חינוך האדם הלבן ומושגיו על חטא ועונש. אל האי מגיע ששת, בן לשבט כושי נאור, רודף שלום, ומאמין בערך האדם כיצור אנושי.

בעזרת אקדחים ורובה מחסל קרוזו את חבריו של ששת, כשנדמה לו כי הם עוס־קים בפולחן ברברי. ששת עצמו, באיום רעם אבק־השריפה, הולך לשרת את ה־אדון, והאדון מתחיל לחנך אותו. השפה האנגלית נלמדת עד־מהרה, אבל כל שאר כללי החיים, מסובכים הרבה יותר: ל־משל, מדוע צריך האדון לישון בתוך ה־ביקתה, וששת בחוץ? מדוע צריך האדון לתת הוראות, וששת צריך לעבוד? הש־אלות מצטברות והולכות, עד ששת מגיע למסקנה כי מי שזקוק באמת לחינוך, הוא דווקא האדון. ובדרכו המיוחדת, תוך רמזים, מתחיל ששת ללמד את קרוזו שהחיים הם עניין שצריך ליהנות ממנו.

דיאלוג החרשים. היחסים בין הש־ניים מכילים בתוכם הרבה הומור, והרבה

★ הופיע! גליון יולי 1975 של „חדשות המשטרה"!

החבר'ה החליטו פה אחד:
„שגעון של עיתון"

חדשות המשטרה
ירחון המשטרה בארץ ובעולם

„קשה להיות פורץ בישראל"
— עובדות שטרם פורסמו
חדשות האינטרפול ● F.B.I.
סקוטלנד יארד

10,000.— ל"י במזומן!
בפרשת רצח יוסף שעבן
מ„כרם התימנים" יוענקו
לאיש שיביא לגילויים חדשים

וידויו המרתק של
קוקסינל ישראלי:
— מלחמת הקוקסינלים
והמשטרה

חדשות לוהטות
בתמונות סנסציוניות
— מהארץ ומהעולם!

כך נתפס סוחר הסמים
מס' 1 של חיפה!
שיחזור ממקום הארוע

המצוד אחרי בוזגלו!
בתמונות בלעדיות

מוסף מיוחד לענייני נשק!
בעריכת: אריה אגוזי

חדש!
הכל אודות ה„מאפיה"!

גליון יולי מס' 4 של „חדשות המשטרה"
הגליון שאסור להחמיץ!
הפצה: „גד", חברה להפצה בע"מ

תעריפון המנויים של העולם הזה החל מ־1.5.75

	לשנה בלירות: מחיר העיתון	הוצאות משלוח	ס"ה	ל־½ שנה: מחיר העיתון	הוצאות משלוח	ס"ה
● דמי המנוי בארץ	180 +	16 =	196	92 +	8 =	100
● לכל ארצות תבל בדואר רגיל	180 +	32 =	212	92 +	16 =	108
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר						
● לכל ארצות אירופה ואיראן	180 +	70 =	250	92 +	36 =	128
● לקפריסין	180 +	56 =	236	92 +	29 =	121
● לארה"ב ולקנדה	180 +	120 =	300	92 +	62 =	154
● לאוגנדה, טנזניה, אתיופיה, גאנה, קניה, ניגריה, חוף השנהב, תאילנד	180 +	112 =	292	92 +	58 =	150
● למקסיקו	180 +	117 =	297	92 +	60 =	152
● לדרום-אפריקה, זמביה, רודזיה, ונצואלה	180 +	156 =	336	92 +	80 =	172
● ברזיל, ארגנטינה, קולומביה, פרו ויפאן	180 +	200 =	380	92 +	102 =	194
● לאוסטרליה וניו-זילנד	180 +	196 =	376	92 +	100 =	192
● לפנמה	180 +	170 =	350	92 +	87 =	179

מאד רמזים לפער־התרבויות העצום, הגורם כיום לדיאלוג־החרשים שבין העולם השלישי לבין בני התרבות המערבית. למשל, קרוזו מלמד את ששת מה זה ספורט, ובמייוחד מה זה רוח ספורטיבית: „אתה רץ כדי ליהנות, לא כדי לנצח.” השניים מתחילים לרוץ. ששת רץ כדי ליהנות, קרוזו מזיע כמטורף ודוהר בכל כוחו, כשכולו מכוסה בפרוות המשמשות לו לבוש (נוצרי טוב אינו מתהלך ללא בגדים, גם בחום הלוהט). מגיעים לקו הגמר. קרוזו, שעיניו יוצאות מחוריהן מגודל המאמץ, נושא את ידיו למעלה בחדוות־ניצחון, ועווית של שחצנות על פניו; ששת מדלג בקלילות, כשחיוך מאושר מאיר את עיניו.

קרוזו מלמד את ששת פרק בתורת הקפיטאליזם. בתור ליברל אמיתי, הוא אינו מצפה שהכושי יעבוד חינם. הוא ישלם לו במטבע־זהב מדי־יום. עד ששֵשת זוכה בכל מטבעות־הזהב כולן, ואז הוא רוצה לקנות את הביקתה של האדון, ולשלוח את האדון לעבוד תמורת שכר. על כך אין קרוזו יכול להשיב אלא בהתקפת־זעם ובקנה של רובה. ששת מסרב לעבוד. קרוזו כובל אותו באזיקים. ששת נימלט לג׳ונגל וקרוזו, שהתרגל לחברת אנוש, זועק אחריו מרה שיחזור, כי אדם אינו יכול לחיות לבדו.

השחור מקבל את הלבן. זוהי נקודת המיפנה המבהירה כי ששת הוא המחנך וקרוזו — התלמיד. והתהליך מגיע לשיאו כאשר קרוזו, בפיקוח ששת, בונה רפסודה המובילה את השניים לאי של ששת, שם מבקש האיש הלבן להתקבל לתוך השבט השחור, אלא שנפשו הנגועה בחטאים דמיוניים, בתסביכים, רדיפת־בצע וערכים מעוותים, מסכנת את שלום השבט שאינו מסכים לקלוט אותו. האדם

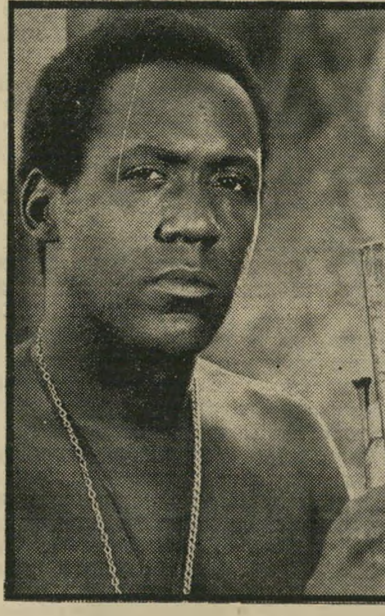

ששת (ריצ׳ארד ראונדטרי)
— אז למה אתם הורגים אותם?”

הלבן הופך בלתי־רצוי בעולם השחורים — היפוך התמונה שרגילים לראות בתרבות המערבית.

פיטר או׳טול שהופיע, כמובן, תפקיד קרוזו, ריצ׳ארד ראונדטרי כששת והבמאי ג׳ק גולד, אחד הבמאים החביבים ביותר על שחקני בריטניה, הזדהו לגמרי עם טיפול מהופך זה לסיפור של דניאל דיפו. בתקופה שבה אירופה צוחקת על אידי אמין הצוחק על אירופה, ותרבות היא מושג יחסי, שלו פירוש שונה בכל מקום, נראית הגישה של אדריאן מיטשל אקטואלית במיוחד. ואי־אפשר שלא להיזכר בסיפור הישן על ד״ר שווייצר, שהסביר לראש שבט כושי בלאמברנה, את פשר המאורעות באירופה, במילחמת־העולם. הקשיב הכושי קשב רב, שמע על מיספר ההרוגים הגדול, ושאל: „אתם אוכלים את כולם?” שווייצר המזועזע הסביר לו כי האירופים אינם ברברים, ואינם אוכלים בשר־אדם. ואז שאל הכושי בתמהון: „אז למה אתם הורגים אותם?”

תדריך

תל־אביב

★★★★ **כותרת ראשית** (אלנבי, ארצות־הברית אורגיל בירושלים): **בילי ויילדר** שולח חיצים מורעלים בעיתונים ובמתרחש מאחרי הכותרות. וולתר מתאו וג׳ק למון.

הנהג והגברת

אי־הבנה (רויאל, תל־אביב, אנגליה) — סרט אנגלי זה, הנקרא במקורו השכיר, ייצג את אנגליה לפני שנתיים בפסטיבל קאן, בהנחה שאין נוסחה בטוחה יותר להצלחה מחיקוי הצלחה קודמת. לכן, מאחר שהמקשר של ג׳וזף לוזי, המתאר את היחסים הבלתי־אפשריים בין שני מעמדות שונים, במיסגרת סיפור־אהבה על רקע תחילת המאה, זכה בקאן בפרס, סימן שצריך מקשר נוסף.

לא רק בנושאו דומה אי־הבנה להמקשר. שניהם גם־יחד מבוססים על ספרים של אותו סופר. אל.פי. הארטלי, שניהם ממוקמים באווירת־כפר בריטית, ובשניהם, האשה היא בת־האצילים והגבר הוא ה„עמך”. הפעם מדובר בגברת (שרה מיילס), המשתחררת בתחילת הסרט מבית־מרפא לחולי־עצבים, שם אושפזה מרצונה, לאחר משבר נפשי שנגרם כתוצאה ממות בעלה. הגבר (רוברט שאו) הוא נהג שכיר, מי שמגיש את שירותיו יחד עם הרולס־רויס שברשותו, להסעת בני־האצולה של האיזור. הוא מוביל את הגברת מבית־המרפא לביתה, ומוסיף לשמש כנהגה שלה במשך תקופת שובה אל החיים הנורמליים.

בין השניים נוצרים יחסים מוזרים, שהנהג מפרש אותם כאהבה, והאשה מצידה רואה בהם רק חיבה לחיית־בית מן הסוג המשובח ביותר. בתנאים כאלה, אין מנוס מן המשבר הסופי, שבו מסתבר לו לשכיר שאין לו מה לחפש בעולמם של רמי־המעלה.

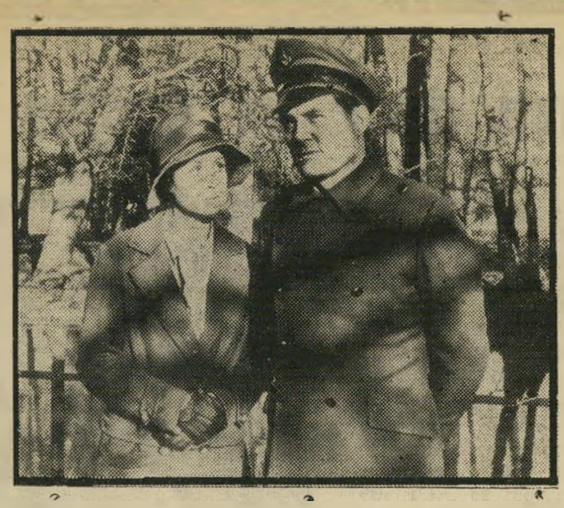

מיילס ושאו: כתר גדול מדי

הזיוף של האצולה, והפער החברתי, מוגשים בכף גדושה, והמלודראמה חוגגת ביחסים בין השניים ובתגובות הקיצוניות, בעיקר של הנהג. לכן אם־כי אין זה סרט גרוע כלל, נראה הפרס שהוא זכה בו בקאן (ביחד עם סרט אחר בעל איכויות מוגזמות, הדחליל), ככתר גדול מדי לראשו.

האדם והחיה

רובין הוד (חן, תל־אביב, ארצות־הברית) — לילדים זה בהחלט חג: השודד העליז מיער שרווד, הנוטל מן העשירים ומחלק לעניים, התחפש הפעם לשועל. כל חבר־מרעיו וכל כנופיות שונאיו הפכו גם הם חיות־יער, וכולם ביחד משתוללים בעליצות בנוסח דיסני, כשסוף הצדק לנצח, או סוף הסיפור להיגמר לפני שברור אם הצדק אומנם ניצח או לאו.

ואכן, ככל הנוגע לתנאת הילדים, אין כאן כל ספק: דיסני, ליתר דיוק יורשיו, מכירים את הנוסחות הבדוקות לכך. ואם חסר כאן אותו סוג של אנארכיזם פרוע, המאפיין מזמן לזמן את מיקי־מאוס ואת דונאלד־דאק, או אין כאן הרבה ריגעי־קסם נוסח שלגיה, הרי יש בכל־זאת די הפלגות לעולם־הדימיון, כדי להעסיק ולהקסים את הצופים. תחרות הקליעה־למטרה, או הפריצה לתוך מיבצר המלך ג׳ון־בלי־ארץ, ריגעי־צהלה רבים, האריה הטיפש מהמיטה המעופפת הוא שוב מלך, המוצץ אצבע וקורא לאמא, והקולות המוכרים של הדוב „באלו” מספר הג׳ונגל, מצלצלים כאן בדיוק באותה צורה. מה עוד שאותו שחקן עומד מאחרי הציורים.

כאן יש להזכיר לטובה את איוש הפס־קול. פיטר יוסטינוב הוא המלך המפונק; טרי טומאס — יועצו; הנחש השורק, בריאן בדפורד, הוא רובין; אנדי דבין, דמות מוכרת של מערבונים רבים, הוא הכומר טאק, וכן הלאה, לכל שאר החיות המופיעות בסרט.

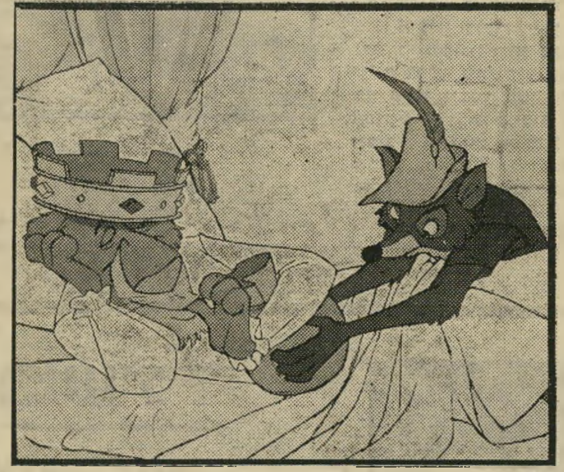

רובין הוד והמלך: פרלמנטריזם לפעוטים

אומנם, אפשר לכתוב את ההיסטוריה של אנגליה מאותה תקופה גם בצורה אחרת. מבדרת ומצחיקה פחות. אבל לא זו כוונתו של דיסני. הילדים לא ילמדו כאן פרק בשלבים הראשונים של הפרלמנטריזם (הרי ג׳ון־בלי־ארץ הוא זה שחתם על המאגנא קארטא) אבל בהחלט יזכו בחווייה קיצית נעימה.

הליצן והגיישה

מה נשמע טייגר לילי (תכלת, תל־אביב, ארצות־הברית) — לפני כשמונה שנים, כאשר הוליווד הנבוכה לא ידעה להחליט מה רוצה קהל צרכניה לראות, החליט מי שהחליט כי מסתובב בעיר גאון חדש בעל מגע של זהב. הגאון, וודי אלן, שהתנסה כבר בשתי הרפתקות קולנועיות — מה חדש חתלתולה וקאזינו רויאל, כשחקן, נודע בטלוויזיה כבדחן פורח במיוחד, וגילגל את הקהל במועדוני־לילה על הריצפה בחלצותיו, נתבקש לעשות משהו מצחיק מאד, וזול מאד, שיכניס כסף לקופה מהר מאד.

הרעיון של אלן, שעתיד היה להתגלות אחרי זמן קצר בלבד כאחד מאיתני־הטבע הקומיים של הוליווד, היה פשוט. תחת שיעשה בעצמו סרט וייכנס לחוצאות מיותרות, נטל מותחן יפאני מן הסוג המפוקפק ביותר, חיקוי חיוור וצולע של סירטי בונד, והחליף את פס־הקול. בגירסה החדשה, נושאים הגיבורים מלוכסני־העיניים שמות יחודיים, מתחכמים באידיש עסיסית, והדיאלוגים ביניהם קשורים רק לעיתים רחוקות לפעולות המתרחשות על הבד. בין מישפט אחד לשני, פורצים מכיוון המסך כל מיני גניחות מוזרות, קולות משונים וצלילים צורמניים, אשר יחד עם הדיאלוגים, יוצרים פס־קול המספר סיפור שונה לחלוטין מהתמונות.

מותחן יפאני עם שמות יהודיים

מי שינסה למצוא כאן את סממני הקומיקאי התוחח על אהבה ומוות בישנוני, יעמול לשווא. ומי שראה את הסרט לפני שבע שנים, כאשר זה נקרא עדיין מטוקיו באהבה, וישאל עצמו מדוע לא הבחין אז בגאון שמאחרי המצלמה, יכול להתנחם. בסך־הכל, אין כאן הרבה יותר מבדיחה, אשר ככל שהיא נמשכת, היא מצחיקה פחות.

אתה והלירה

מרוקנים את יתרות המטבע

מנכ"ל ג'יבלי
ההון הזר בורח

הסכמתה של ממשלת ישראל לשלם את הפסדי „בנק ארץ־ישראל בריטניה"

בלונדון מגבירה את ריקון קופת האוצר ממטבע זר. נגיד „בנק ישראל" **משה זנבר** השיג את הסכמת ממשלת ישראל לפיצוי המפקידים באנגליה ברמיה ותוך העלמת האמת, כפי שמגלה היומון ה־כלכלי „יום־יום". עתה יצטרך האוצר לשלם למפסידים באנגליה סכום של כ־מאה מיליון דולר.

סכום נוסף של כ־40 מיליון דולר ישלם עתה האוצר להצלת הבנק של רוזנבוים, כדי להשיג את הסכמת הגרמנים לממן בסכום מקביל את הפסדי הבנק. נוסף לסכום זה, כל נכסי רוזנבוים בארץ, ה־מוערכים ביותר מ־20 מיליון דולר, יימכ־רו והתמורה תועבר לבית המשפט ב־שווייץ לכיסוי חובות הבנק.

גם נכסי רובינסון בישראל יימכרו כדי להחזיר 4 מיליון דולר חובות ל„בנק קונ־טיננטל" בשווייץ.

כל הכספים הללו במטבע זר יוצאו מקופת האוצר לחו"ל ללא תמורה.

לזאת יש להוסיף את בריחת חברת הענק הבריטית „יונילבר" מישראל, ש־מכרה עתה את מפעל „בלו־בנד" למפעלי „המשביר" בניהולו של **בנימין ג'יבלי**, ב־2 מיליון דולר לערך שיוצאו מישראל. נכון כי הקונה הוא משקיע זר, אבל הוא קונה בכסף שהשקיע מזמן בקונצרן „כור" כך שלא ייכנס כסף חדש לארץ. חברת „פוקס" רוצה למכור את קולנוע „תל־אביב" במחיר של 1.2 מיליון דולר, ו־חברת „ליונס" הבריטית מכרה את רשת „וימפי" ויוצאת מישראל.

האם יש מישהו בצמרת האוצר הער לתופעה זו של בריחת הכסף מישראל?

רוטשילד גבר על מישפחתו

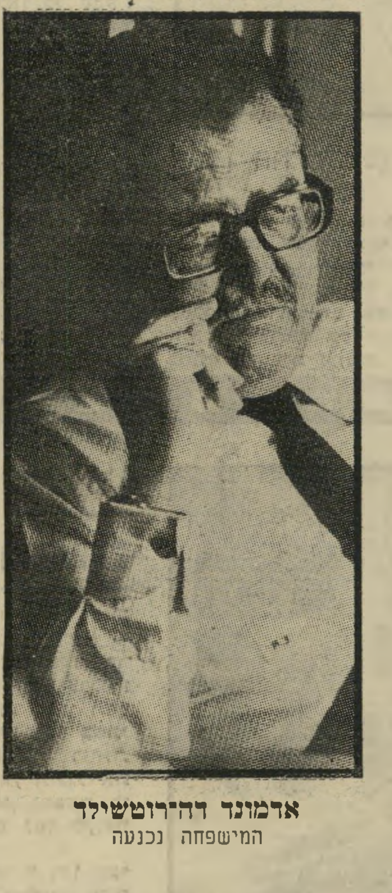

אדמונד דה־רוטשילד
המישפחה נכנעה

ההודעה הלקונית בעתונות כי „בנק רוטשילד", באמצעות חברת „קומפאני די נורד", רכש כעשרה אחוזים ממניות ה־חברה של **אדמונד רוטשילד**, „קומפני פיננסייר", היכתה בתדהמה את כל ה־מכיר מקרוב את היחסים בין אדמונד ו־אחיו. מאחרי הקלעים של עיסקה זו אירעה כניעה שקטה של המשפחה ה־אצילה, בעיקר הברונים **אלי** וגי, ל־אדמונד, הכבשה השחורה.

הכניעה נגרמה בגלל הפסדי ענק של „בנק רוטשילד" בעסקי מתכות, בעיקר באלומיניום, מול התקדמות מסחררת ב־עסקי אדמונד, בעיקר עסקיו הבנקאיים.

אדמונד הוא נכדו של **מוריס רוט־שילד**, העשיר מכל צאצאיו של מייסד השושלת **מאיר אנשל**. מוריס הוא אבי סבם של ראשי „בנק רוטשילד", הברונים אלן, אלי וגי. אדמונד ירש אישית רכוש רב יותר מכל יתר בני הענף בצרפת. משך שנים היתה הסכמה שקטה כי הוא לא יעסוק בבנקאות בצרפת, ולכן הגביל עצמו לעסקי בנקים בשווייץ („בנק פרי־ווה") וישראל („בנק כללי"). קרוביו ב־צרפת התרכזו ב„בנק רוטשילד" ובעסקי מתכות באמצעות „קומפני די נורד", הפכו שליטי המתכת בצרפת.

אדמונד הפך בשנת 1971 את „קומ־פני פיננסייר" לבנק, שגדל בצעדי ענק. לפני כחצי שנה רכש 15% מ־מניות בנק „וורן אי קומרסיאל דה פארי", בנק שרכושו 650 מיליון דולר בעוד רכוש „קומפני פיננסייר" 60 מיליון דולר ורכוש „בנק רוטשילד" מיליארד דולר. „בנק וורן" הוא אחד הוותיקים והחזקים בבנקים בצרפת, ונשלט על־ידי האצולה הפרוטסטנטית. אדמונד גם תיכנן לפתוח סניפים ל„קומפני פיננסייר" בעוד כמה חדשים ולהתחיל להכות את מש־פחתו בתחומה היא.

נוכח קשיי „בנק רוטשילד" במתכות והתקדמות אדמונד נאלצו הקרובים ל־היכנע. „בנק רוטשילד" רכש כעשרה אחו־זים ממניות „קומפני פיננסייר", וכמות דומה רכש גם „בנק וורן". אדמונד עצמו יעזור לעסקי בית רוטשילד, בעיקר ב־„קומפני די נורד".

תיאו קליין סגר את מישרדו בישראל

עורך־הדין הפריסאי הידוע **תיאו קליין** סגר את משרדו בישראל. קליין ייצג בעבר בישראל את הברון **אדמונד רוטשילד**, וכן ייצג באירופה ואפריקה את עסקי **יקותיאל פדרמן** ואת „בנק לאומי". קליין טוען כי סגר את המשרד מכיוון ששותפו הישראלי, עורך־הדין **יורם טל**, החליט להצטרף לקיבוץ ועבר כחבר לקיבוץ משגב עם.

נראה שזה קשור גם לעובדה שרוטשילד לקח כפרקליטו בישראל את **אמנון גולדנברג**. קליין הוא עורך־הדין של רוטשילד בצרפת.

עוד העלאה במחירי הנייר

הפינים הודיעו כי מחירי הנייר הנוכ־חיים אינם מספקים אותם, ואם לא יעלו את המחירים לא יהיה להם כדאי לייצא נייר. זאת הודיע בהלסינקי **קרל־כריסטיאן רוזנבויאר**, סגן נשיא אר־גון יצואני הנייר בפינלנד.

רשמית לא נוקבים במספרים אבל ב־אופן לא רשמי הפינים אומרים כי העלאה של 5 עד 10 אחוזים תוספת תספק אותם. הסיבה העיקרית לדרישה היא ירידת שווי הדולר והלירה שטרלינג בהם משלמים לפינים תמורת הנייר.

המטוסים מלאים - המלונות לא

אם אתה רוצה להשיג מקום בטיסה לארצות־הברית, עליך לחיות בעל קשרים או לחכות עד ספטמבר. מטוסי „אל־על" וכן של החברות הזרות טסים מלאים עד אפס מקום בקו אמריקה־ישראל. קברניט בכיר של „אל־על" סיפר כי היה השבוע שלוש פעמים בניו־יורק, וכי כל יום טסים לישראל שלושה ג'מבו ועוד שני 707. הווה אומר, קרוב ל־1500 נוסעים ליום ב„אל־על" בלבד. לדבריו, התפוסה כבר מלאה בהזמנות עד אוקטובר כאשר רוב הנוסעים הם צעירים.

„אל־על" עצמה מסבירה כי בדרך כלל בקיץ יש טיסות רבות לישראל. בחודש יוני היה גידול של 8% בתיירים לישראל לעומת יוני אשתקד.

בעוד המטוסים מלאים, בתי המלון לרוב לא מלאים. אמנם „הילטון" תל־אביב דיווח על תפוסה מלאה, וגם מלו־נות אחרים בני ארבעה כוכבים כמו מלון „סיני" מסרו על 75% תפוסה, אבל בדרך כלל בתי המלון לא מלאים.

החסבר לכך פשוט. מדי שנה גדל מספר הישראלים היורדים הבא לביקור בארץ. לאלו יש היכן לישון בארץ ואינם זקוקים לבית מלון. כך מסתמן תהליך שאחוז גדול של התיירים יטוסו ארצה אבל לא ישלמו עבור מלונות וארוחות.

מי מנהל את מלון „גולן"

בעיקבות פירסום הפרוטוקול הרשמי של „החברה־לישראל" במדור זה בשבוע ש־עבר אשר מסר על חילופי מנהלים במלון „גולן" בטבריה, טרח להודיע נציג המלון כי מנהלו של המלון הוא **יהודה שור** ואין אחר. שור אף ציין כי לא ידע כלל על התכנית של „החברה־לישראל" להחלפת מנהלים במלון, והביע פליאה על שלא טרחו להודיע לו על כך, וכי קרא במדור זה על ש**יובל שחורי** מונה מטעם „ה־חברה לישראל" לניהול ובדיקת חשבונות המלון כאשר עוזר לו **אבנר פרץ**.

ציוד חיוני במגירה

(המשך מעמוד 18)

אינו נתון לוויכוח — עקמומיות הקירות האלה ניתנת לראייה בעין. על רקע עובדה זו מחמיר שבעתיים מחדל מפקחי מישרד־הביטחון. במיקרה האמור אין זו החמצה חד־פעמית של השגחה על עבודת הבנייה.

כאן ניתן לאתר את התקלה ב־בירור, מדי־יום, ועם זאת, טרם נעשה דבר כדי לברר את המחדל החמור ביסודיות, ולהעמיד את ה־אשם לדין.

להפסיק את אבני!

לפני שלושה שבועות פנה בעל חברת בינוי ופיתוח בדרום לבג"ץ, ביקשו לאכוף על מישרד־הביטחון את שיתופו במיכרזי־בנייה שונים.

טענת מישרד־הביטחון, היתה שמאחר שבעליה של חברה זו נחקר לאחרונה על־ידי המישטרה בקשר לחשדות אפשריים ב־דבר מתן שוחד לפקידי מישרד־הביטחון, הרי די בחשדות אלה — אפילו לא הורשע העותר בדין והוא בחזקת חשוד בלבד — למנעו, עד תום החקירה המישטרתית, מ־להשתתף במיכרזים המתפרסמים על־ידי מישרד־הביטחון.

בית־המישפט העליון, כשיבתו כבית־דין־לצדק, קיבל את טענות פרקליט מישרד־הביטחון, ודחה את בקשת העותר. קביעה זו של בית־הדין־הגבוה־לצדק עומדת ב־סתירה לטיב היחסים המפוקפקים שבין מישרד־הביטחון לבין אמנון אבני, בעל בית החרושת „א.ג.י."

כזכור, נעצר אבני על־ידי המישטרה כחשוד בשיחוד קציני־צבא ופקידי מישרד־הביטחון. שלושה מפקידי מישרד־הביטחון וקצין־צבא אחד, הודו בקבלת שוחד מאבני בסכומים של עשרות־אלפי לירות.

לפני שבועיים שוחרר אבני ממעצרו, עד להגשת כתב־האישום נגדו לבית־המישפט. זמן קצר לאחר שיחרורו פנו אלינו מיספר קצינים מחיל־האוויר, כש־בפיהם תלונה קשה:

„מה הועיל כל הרעש שעשיתם, אם שום דבר לא השתנה? אבני יושב בבית, מסדר את כל העניי־נים שלו דרך הטלפון, ומשתמש ב־אשתו כבנער־שליחויות. הוא ממ־שיך לעבוד כרגיל עבור מחלקת ציוד חיל־האוויר."

עובדתית, כל עוד לא הורשע אבני בדין, הוא בחזקת זכאי. בשעת מעצרו עסק בית־החרושת שלו בבניית מיספר פרוייקטים חשובים עבור מחלקת־ציוד של חיל־האוויר.

אין כל סיבה שמישרד־הביטחון יבטל את החוזים עם אבני, ויפגע באותם מיתק־נים הנמצאים בתהליך בנייה, ואשר הם כה חשובים עבור חיל־האוויר. אולם בדיקה יסודית יותר של מערכת יחסיו המסועפת של אבני עם מישרד־הביטחון מגלה, כי ה־תמונה אינה כה חלקה.

נוסף למיתקנים השונים הניבנים עבור מישרד־הביטחון, יש לאבני חוזה שנתי בסדר גודל של 800,000 לירות, לביצוע עבודות אחזקה ושיפוצים במיתקני חיל־האוויר.

החקירה המישטרתית קבעה, ברורות, כי עבודות אלו לא בוצעו על רמה נאותה. בתיקי חיל־האוויר מיכתבי־תלונה רבים של מפקדים, הקובעים כי זמן קצר לאחר השיפוצים נתגלו ליקויים במערכות ה־משופצות.

עד עצם ימים אלה ניצל אמנון אבני רק חלק קטן מתקציב העבו־דה השנתי המוענק לו. הפסקת עבודתו בנושא זה לא תפגע בחיל־האוויר כלל. ניתן להחליף את שי־רותיו בשירות חברות אחרות, א־מינות הרבה יותר.

דרישה זו מקבלת מישנה־תוקף, לאור החלטת בית־הדין־הגבוה־לצדק בעתירת חברת פינוי ופיתוח בדרום.

מיקרה דומה אירע לפני חצי שנה ב־ארצות־הברית. קבלן בשם רוי ג'ונס מ־קליוולנד שבאוהיו, שהיה אחראי לעבו־דות אחזקה ושיפוצים בבסיס־שיריון של צבא ארצות־הברית, נעצר לחקירה על־ידי המישטרה כחשוד במתן שוחד לקציני ה־בסיס, כתמורה להגשת רישומי שעות־עבודה מנופחים.

למרות שטרם חוייב בדין, הופסק שירות חברתו של אותו קבלן לצבא עד תום ה־הליכים המישפטיים נגדו.

זהו הנוהג בארצות־הברית. אך בארץ, למרות שמעלליו של אבני הדהימו את הציבור, ושמעון פרס עצמו הגדירו כ„נוכל שהשחית את פקידי מישרד־הביטחון," ממשיך

מיכתבים לציפי

לאי. מכרמיאל. קראתי את המיכתב שקיבלת בדואר בעיקבות פירסום מיכתבך במדורי. זועזעתי בדיוק כמוך. בהחלט חושבת שמגיע לך פרס השבוע, על אומץ־הלב שהיה לך לקרוא את המיכתב עד תומו. מאנייאקים יש בכל מקום, ואין לי דרך למנוע מהם לחדור גם למדורי. אני משמשת רק בתור דוורית, ואינני קוראת את המיכתבים המופנים למכותבים. אינני חושבת שכדאי לענות לו. פשוט התעלמי ממנו. דבר כזה יכול להיטפל אלייך גם ברחוב, ומה שצריך אז לעשות זה לעבור למידרכה השנייה. בבניין הגליל תנוחמי.

לר. מקריית־חיים. אינני יועצת ל־ענייני־מין, אבל אני יכולה להפנות אותך לספר חדש שהופיע לאחרונה בעברית, **איך להפיק מהמין הרבה יותר מכפי ש־שיערת שתוכל**, מאת הד״ר דייוויד רובן, זה שכתב את **כל מה שתמיד רצית לדעת על המין אבל לא העזת לשאול** ועוד. אז כל הכבוד שאתה סוף־סוף מעז לשאול. את התשובה תוכל למצוא שם, בעמוד 18. מקווה שזה יעזור. מכל מקום, זה לא יזיק.

לשמעון הג׳ינג׳י מחדרה. הרעיון להקים „מועדון כותבים לציפי" נראה לי מקסים. אבל, אתה לא חושב שזה יותר מדי בשבילי גם להכיר אישית את כל אלה שכותבים אלי?! גם בלי זה מנסה כל כותב שני להתחיל דווקא איתי. אתה יכול להקים מועדון, אבל אותי תשאיר בבקשה בחוץ.

* * *

לא לגברים!

טוב, אז מה יש לי להציע לכם השבוע?

אני במצב־רוח של התעללות, ואין קורבן לי מתחת ליד מתאים יותר מאשר (1/75). ושלא יבוא אלי בטענות. הוא הזמין את זה. תגידו בעצמכם, איך אפשר להישאר אדיש למיכתב הנפתח כך: „ובכן, אפתח במיתקפה ישירה. אני כותב לא כדי להרחיב את חוג האנשים שאני מכיר, אלא כדי להכיר אותך, הקוראת החמודה מחיפה. ואם זה אתה הקורא, לא מעניין אותי אם אתה נחמד או לא, אתה יכול לעבור למיכתב הבא!"

זה שהוא מחפש חמודה דווקא בחיפה, יכול כבר להגיד עליו הכל. אבל זה שהוא מוותר על ההזדמנות להכיר גברים, נשמע לי מוזר. יש לי הרושם שהוא דווקא יכול היה ללמוד מהם משהו. כמו, איך לנסח מיכתבים שיעוררו עניין בנערות.

הוא ניסה את השיטה הבאה: „אז ככה, אני בן 23, וכרגע אני נמצא במילואים. מה לעשות? צה״ל אוהב אותי ומתגעגע אלי לעיתים קרובות. בחיים האזרחיים מוכן לספר לך באופן פרטי את הכל. אך אינני חושב שזה צריך לעניין את כל בית־ישראל. את מסכימה? יופי!"

ושלא יגיד שקילקלתי לו. אני מוכנה להסתכן ולהבטיח פרס אישי — שי תמרוקים של חברת הדס **— לכל מי שתכתוב אליו.**

* * *

לקלוט עליה

יכולתי לחוש את המיבטא הרוסי במיכתבה של (2/75). „אני כמו שאומרים, עולה חדשה. אני מתגוררת בעיר באר־שבע ומבקשת לערוך הכרה עם נוער ישראלי באמצעות מיכתבים. באופן מיוחד אני מעוניינת להתכתב עם צעירים בגיל 30—28, שיוכלו לעזור לי להכיר את הארץ ואת אורח־החיים בה. אני בקיאה במוסיקה קלאסית ובביולוגיה. אני מודה על העזרה שאת תושיטי לי." רק בשביל התודה זה היה כדאי. איפה מוצאים היום צברית שאומרת תודה, ועוד מראש?!

* * *

זמני בקבע

(3/75) כבר שלח מיכתב למישהי שמצאה חן בעיניו במדור. אבל זה עוד לא מאוחר. הוא עוד לא תפוס. אם תמהרי, אולי עוד תספיקי — לפני שהיא תחזיר לו תשובה. הוא בן 24 המגדיר את עצמו: „איש צבא־קבע זמני." מה שלא ברור זה אם צבא־הקבע הוא זמני, או שהוא בעצמו. לעומת זאת, הוא מציין כי הוא בעל הופעה נאה, אופי נוח לבריות, חוש־הומור, ו„משוגע על הים" בפרוביגציה שלו, שליד חיפה. הוא מתקשה למצוא עלמות לטעמו בחופשותיו, ומעוניין בתגובות מצד בנות „עשרים פלוס". הגבלה כלפי מעלה הוא לא הציב.

* * *

עד שנתון 1925

אם יש לך נטיות אימהיות, אולי (4/75) יוכל להביא אותך על סיפוקך. בקיצור, וישר לעניין, הוא מציין: „אני בחור בן 30, עם הופעה נאה, השכלה על־תיכונית והרבה סבלנות. מעוניין להכיר אשה נאה וידידותית עד גיל 50." מקווה שיש מישהי מהשנתונים האלה בין הקוראות שלי.

* * *

הציץ וניכווה

אוף! איך אפשר כבר להבדיל ביניהם? המיכתבים שלהם נראים כאילו הודפסו בסטנסיל. קחו את (5/75), למשל: „בן 23, גובה 175 ס״מ, שחרחר, מעוניין להכיר יפהפייה, חמודה ורכה ונוסף לכל גם מבינה, למטרה רצינית כגון נישואין. נחמד, יליד הארץ ואלקטרונאי במקצועי, המוכן להבין ולאהוב בצורה יפה וטהורה, וזאת למרות שנכוויתי מיספר פעמים קודם לכן."

אם הייתי צינית, הייתי אומרת שאני לא מתפלאת למה.

* * *

עבודות ותרגילים

או, (6/75) מצלצלת כבר יותר טוב. „סטודנטית לאמנות וסיפרות. עצלנית נוראית. בת 26 במצב טוב. אוהבת הכי־הכי לישון. בשלב זה, לבד. מעוניינת בסטודנט או בוגר שיהיה מוכן לעשות בשבילי את העבודות והתרגילים, בתנאי שיעשה את זה ביום. בלילה הוא יצטרך להוציא אותי לבילויים. מתה על גלידה."

* * *

אחד מהפרולטריון

„על החלון ישבתי וחשבתי: מדוע מיכתב לציפי עדיין לא כתבתי? ומכיוון ש־נפל העיפרון, לקחתי עט ביד וכתבתי..." מזכיר לכם משהו?

לא, זה לא קטע מיומן הזיכרונות שלי מבית־הספר העממי. זה (7/75), אותנטי. והרי ההמשך: „לאחר עיון, פישפוש, חקירה־עצמית והרבה מחשבה, כשמאחורי מיספר דפים קרועים ומאפרה מלאה, הגעתי לנוסחה הסופית כיצד הייתי רוצה להיות מוצג במדורה: בחור פשוט. שקט. בן 23. לא מכוער. מן הפרולטריון. גר בתל־אביב. מעדיף מוסיקה קלאסית, קולנוע במיטבו, תיאטרון וסיפרות יפה. מחפש נערה־אשה בעלת אהבות דומות." אז הצגתי לכן אותו בדיוק כמו שהוא רצה.

* * *

לא פרא ולא נזיר

את (8/75) שמרתי לסוף. כי הוא „פתוח, מבין ויודע להקשיב. לא פרא־אדם אך גם לא נזיר. רוצה אותך הזה, צעירה ונחמדה (רצוי גם חוש־הומור ועניין באמנות.) מוכן לחלק עימך עיתות־פנאי נבחרות על בסיס של הדדיות." אחרי זה הוא עוד הוסיף לי משהו פרטי: „מה שאני מת לראות זה, איזו מין הקדמה ומילות־קישור תצליחי להוסיף לפנייה כה פשוטה וצנועה?"

אז עכשיו אתה רואה.

* * *

מיכתבים למדור יש לשלוח לפי הכתובת: **מיכתבים לציפי**, ת.ד. 136, תל־אביב. מיכתבים למכותבים יש לשלוח בשתי מעטפות. על החיצונית לציין את הכתובת הנ״ל, ועל הפנימית, המבויילת בבול של 35 אגורות, לציין את המיספר הסידורי שאליו מופנה המיכתב.

מיכתב פרס

הג׳ינג׳ית בנעליים של פלה

תראו, תראו מה יש לי בשבילכם הפעם. לא יודעת איך אתם, אבל לי יש מקום מיוחד בסולם־ההעדפות בשביל ג׳ינג׳יות, ובמיוחד אמיתיות.

אבל המיוחד במירי רוזנצווייג (9/75) הוא דווקא לא צבע השיער, אלא כושר הרגליים. כי היא, כמו שרואים אותה כזאת צברית טיפוסית, אדומת־שיער נמרצת ולוהטת, מוציאה את עודפי־המרץ שלה דווקא על כדורגל.

והיא עושה את זה כבר מגיל 17. ארבע שנים, כלומר, כי היום היא בת 21 בסך־הכל, וכבר יש לה מאחוריה קאריירה ספורטיבית עשירה, ובהחלט יוצאת־דופן.

כי האדמונית הזאת, הנוהגת בפיאט 600 מודל 1970, היא ספורטאית כבר מגיל צעיר, ולעדותה, תמיד אהבה מישחקי־כדור יותר מכל. בגיל 17 התחילה לשחק כדורגל בהפועל רמת־גן, ומאז היא משחקת בכל הזדמנות.

עד־כדי־כך, שנשלחה כבר מיספר פעמים לחוצלארץ, עם הקבוצה שלה, ובין השאר לגרמניה, הולנד ויוון. באמצע היא שירתה, כמובן, בצבא, שירות לא ספורטיבי ביותר, באיזור תל־אביב, ועוד איזה שנה בילתה בשל״ת בקיבוץ מלכיה.

האדמונית הזאת, כמו שאתם רואים אותה בתמונה, בפעולה, משוגעת על שחייה ושמש וים, וגם על שטיפת־עיניים (אולי מישהו יסביר לי מה זה?). וזה גם עזר לה בחיים, כי במיסגרת הספורט והים וכל הכרוך בהם יצא לה להכיר את החבר שלה, ההולנדי במוצאו, והיא מתכננת לבנות את עתידה יחד איתו, ועוד בהולנד, מה שיאלץ אותה כנראה לוותר על השמש שהיא כל־כך אוהבת.

אבל לפני כל התוכניות היפות היא תיסע לאירופה, להופיע במיסגרת מישחקי־ידידות, שבהם היא משתתפת במרץ גם בארץ.

אחרי כל זה, אז מה אם היא מבני־ברק?

הדס
תכשירי יופי ואיפור
adas

הטירטור

(המשך מעמוד 9)
החברתית הישראלית, דורשים מהמס־כף הצעיר או מסגן המישנה להצליח, ללא הדרכה אלמנטרית, ללא כיוון, ללא הנחיות וללא הסברה מינימאלית.

פסיכולוגים תולים את הטירטור בתכונת הסאדיזם הלטנטי (הסאדיזם החבוי) הקיימת אצל כל אחד ואחד. התופעה של צעיר המציק לאחיו הקטן היא תחילת הטירטור, וברור שאין כאן הגורם של שינאה. אותו פקיד מס־הכנסה האומר לגישום תיושב מולו, נרעד וחושש: „תבוא מחר,” למרות שלשניהם ברור כי אפשר היה לסיים את הדיון ביניהם תוך שתי דקות, הוא מ־מסמלי הטירטור האזרחי.

אין כל ספק שככל שהנמצא בעמדת מטרטר, הן בצה״ל והן בחיים האזרחיים, הוא בעל מעמד, אינטליגנציה או השכלה נחותים יותר, הופך הסאדיזם הלטנטי שלי סרן   .” הדרגה שנרכשה בעמל כה רב, הורדה תוך הרף־מישפט.

ידוע סיפור על טייס אחר, שנכנס אל עזר למישפט בעבור עבירת־מישמעת פעו־טה. מייד כשנכנס הורה לו עזר: „לך תטפס על הארון שממול.” אחרי שהטייס הנדהם טיפס על הארון, אמר לו עזר: „אם תספר לי בדיחה שלא שמעתי, אתה יוצא זכאי. אם שמעתי כבר את הבדיחה, אתה נכנס לבית־סוהר.” עזר הכיר את הבדיחה, והטייס נשלח לכלא.

אולם אין טייס בחיל־האוויר, כולל קור־בנות המישפטים המשונים של עזר, שלא היה מוכן לקבל מעזר כל דבר וזאת משום ההערכה הרבה והאהבה שכל טייס רחש למי שהיה מעצב החיל המפואר הזה.

לטירטוריו של מפקד אחר לא התייחסו החיילים — או הקצינים — באותו אופן, בגלל מערכת־היחסים השונה שבינו לבי־

הטירון בבסיס הדרכה: לטרטר או לאמן?

אופרטיבי יותר, ועל כך כבר ציינו ה־מקורות את ה„עבד כי ימלוך.”

המיסגרת הצבאית, מטבע בריאתה, היא פתח להתפרצות הסאדיזם הלטנטי, והעובדה היא שמרבית המפקדים שהועמדו אי־פעם לדין על טירטור, לא היו קצינים. והקצינים שהועמדו לדין היו בדרך־כלל מדרגות נמוכות.

אין ספק כי אחד משורשי הבעייה של הטירטורים בצה״ל הוא פרשנות לא־נכונה של דוגמות חיות מההיסטוריה הצבאית הדינמית של ישראל. דור שלם של מפק־דים ידועי שם בצבא, כאלוף שמואל („גורודיש”) גונן, אל״מ בוכה, מרסל טו־ביאס המנוח וסא״ל משה („סטמפלה”) פלס המנוח נודעו כ„קשוחים”. האגדות על קשיחותם הפכו לחלק מנכסי צאן הברזל של צה״ל.

ידוע הסיפור על אלוף (מיל.) עזר וייצמן, כיום מנהל־חברות ואיש מיפלגת חרות ולשעבר מפקד חיל־האוויר, אשר נהג לע־רוך מישפטים, עוד לפני שהיה מפקד החיל, בצורה „משונה” — בהגדרה עדינה.

האגדה הצבאית מספרת כי אחד מבכירי טייסיו, רב־סרן   , היה צריך להישפט אצל עזר על עבירת משמעת חמורה: הוא ירד קרוב מאד לאדמה ליד חוף פלמחים, הפחיד זוג שהתמזמז שם והעיף למרחק גדול את חלקי בגדי־הים של הצעירה שהיו מונחים על סלע.

עזר הורה לרב־סרן   לרוץ סביב המחנה משך שעה ארוכה, ורק אחרי שה־בסיס כולו חזה בחרפתו של אותו רב־סרן, הוכנס זה אליו למישפט שנמשך שתי שניות וקצרות: „שלום, רב־סרן   ,” אמר לו עזר והצדיע והמשיך מייד: „שלום, נם. המדובר באלוף (מיל.) רחבעם („גאנ־די”) זאבי, כיום יועץ ראש־הממשלה לענ־ייני פח״ע ובעבר אלוף פיקוד המרכז. גאנדי היה שנוא על אותם חיילים שמהם דרש לטפל בלביאה שלו, רותי, שאותה החזיק בכלוב   , או על־ידי אותם חיילים שנדרשו על־ידו לשמש כמלצרים במסיבות שהיה עורך בביתו בנווה־מגן.

אותם חיילים שגילו אומץ, וסירבו להי־שמע להוראות אלה של האלוף, היו מוחלפים באחרים, אולם גאנדי היה שם עליהם עין, והתפקידים שהיו מוטלים אחר־כך על אותם חיילים, היו רבים יותר וקשים יותר מאשר אלה שהוטלו על רעי־הם, שניאותו להיות מאכילי אריות או מאכילי ידידיו של האלוף.

סיפור אחר הקשור בגאנדי הוא פרשת ההליקופטרים. גאנדי היה נוהג להזמין הליקופטרים מחיל־האוויר, כדי שיסיעו אותו ואת ידידיו הרבים מחו״ל, לסיורים ברחבי הארץ. לעיתים היה גאנדי גם שולח את הידידים מבלי שיתלווה אליהם.

מיספר טייסי־הליקופטרים התמרדו, ו־כתבו לרמטכ״ל: „נמאס לנו להיות נהגי־טכסי של זקנות אמריקאיות.” הרמטכ״ל, שהיה אז רב־אלוף דויד אלעזר, אומנם לא הורה לגאנדי לחדול להעסיק את ההליקופטרים של חיל־האוויר, אך סיפר ל־גאנדי על התלונה.

מאז אותו יום הפכו הטייסים מטרה להתעללותו של גאנדי. הוא היה משפיל אותם, מעליב אותם — בעיקר בשפה האנגלית, כדי שגם האמריקאים יבינו — ומשתדל ככל שאפשר להעניש אותם.

אולם בעוד אף אחד ממפקדים אלה לא היה מטרטר חיילים, רודה בהם מתוך

חסכון לחינוך
תיכון וגבוה

גחלת
מודיעה:
בחודש יולי
מתחילה שנת חסכון לחינוך תיכון
הרשם עוד החודש
ותהיה **פטור** מתשלום
רטרואקטיבי ומריבית

ההרשמה: במשרדי „גחלת” - אלנבי 91, ת״א
ובלשכות המודיעין העירוניות:
רחוב פרישמן 42, (עד 8 בערב), דרך ההגנה 75,
שד׳ ירושלים 45, רח׳ שלמה 136 ורח׳ ברודצקי 19

מעשה ברהיט

מעשה בבחור שעיסקו מחשבים, ועוד באוניברסיטה, שהחליט לתכנן לעצמו ולרעייתו הצעירה את חדר השינה. תיכנן ושרטט וכאשר נדמה היה לו שיצירת אמנות בידיו פנה לחברת הרהיטים „ורדו אינטרניישיו־נל” — שבעלייה גם צעירים, וגם דינמיים, וביקשם לבצע הלכה למעשה את תיכנונו.

ביקש, ביצעו הכל לפי התיכנון המקורי של גאון המחשבים. עד כאן סיפור רגיל, אלא מה!

כאשר הביאו את היצירה המוגמרת לחדר־השינה שבביתם — נוכחו לדעת המתכנן המזהיר ואשתו כי התיכנון הוא גרוע. שוד ושבר כל היצירה היפה לא מתאימה למידות חדר־השינה ובכלל המיטה (הפריט החשוב) לא נוחה ולא מתיישבת במכלול התיכנון. נו ולמי לבוא בטענות!

הרי התיכנון היה מקורי — והביצוע נעשה ע״פ כל דיקדוקי השיר־טוט. אסון, ראו הבעלים הצעירים של „ורדו־אינטרניישיונל” כי העסק עלול להסתיים בפירוק קן־משפחתי לא עלינו, ולמרות שהבחור לא העיז לבקש מהם דבר כי הרי באשמתו היתה היצירה לא מתאימה — לקחו את כל הכבודה לחנות למרות שהפריטים היו מתוכננים ספציפית לפי תיכנון עצמי של בית מסויים. הבחור לא מצא את נפשו מרוב שימחה ותודה. כל כספו הוחזר ואפילו דמי עבודה או חובלה לא נגבה ממנו. לא יאומן באמת, חלפו שנתיים.

לפני שבוע נכנס הבחור — מיודעינו — והזמין את מערכת ריחוט קומפלט לחדר המגורים, ויתר חדרי חבית: ללמדך שיש סברה להנחה של... שלח לחמך על פני המים.

בעיות ולבטים
בחיי המין

מאת
חד״ר מרדכי זידמן

הוצאת רשפים

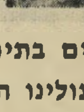
אנו מחפשים בתים חמים
עבור חתלתולינו החמודים
אגודת צער בעלי חיים
רחוב סלמה 30, יפו
טל. 827621

עמדת שרירה או מיתעלל בהם, נטלו ה־מפקדים הזוטרים את הצד הציורי שבאג־דות אלה, השליכו את החלק החינוכי ואפילו את זה הצבאי ותרגמו אותן ל־טירטור המפורסם.

גם המערכת המישפטית של צה"ל לא נתנה את ליבה לטירטור. בחוקת השיפוט הצבאי מצויין רק כי התנהגות של שרירה כלפי החייל היא עבירה. הוראות הפיקוד העליון קובעות במפורש כי הענשת חייל שלא במיסגרת החוקית הקיימת, כלומר הגשת תלונה נגדו והעמדתו למישפט היא עבירה. אולם הוראות אחרות של הפיקוד העליון קובעות כי אפשר להעניש חייל בצורה אחרת, כאשר העונש הוא במיסגרת של העבירה שבוצעה.

ההתעניינות הציבורית בנושא הטירטו־רים מביאה אמנם לכך שחיילים רבים מנצלים את רגישות שילטונות הצבא ל־פירסומים אלה, ואת רגישותם של מפק־דיהם, שהיא תופעת חדשה ביסודה, ותולים במפקדים טובים האשמות המתבררות אחרי־כך כהאשמות שווא.

אחד המישפטים המפורסמים ביותר ש־נערכו לאחרונה היה מישפטו של חייל, הנשוי לבתו של נשיא המדינה, הפרופסור אפריים קציר. לאחר דיון שנימשך שבועות רבים, בו הואשמו מפקדיו של בן־המישפחה הראשונה בעבירות שונות, ביניהן אף טירטור והתעללות באותו בן יקיר, קבע בית המישפט כי תלונותיו של החייל ו־חבריו היו משוללות יסוד וטורדניות, וכי חתנו של הנשיא ניסה לנקום, תוך כדי ניצול יחוסו המישפחתי החדש במפקדיו, עמם היו יחסיו בלתי תקינים.

מיקרה אחר, שעדיין לא הובא לידי מישפט, הוא מיקרהו של אחד מהרס"רים הטובים של חיל התותחנים משה בוסקילה. בוסקילה, צנום, שחרחר, אשר ידידיו מעידים עליו כי אינו מסוגל לפגוע בזבוב, הואשם על־ידי אחד מחייליו כי הוא הוכה על ידו.

עוצמת הסטירות

נציב קבילות החיילים הפנה את קבילת החייל למישטרה צבאית חוקרת (מצ"ח), אשר ירדה לסיני כדי לבקש מ־בוזקילה לסטור לחייל אחר, כדי למדוד את עוצמת הסטירות אותן הוא מסוגל לתת. בוסקילה סטר והפרקליטות הצבאית החליטה להעמיד אותו לדין.

„גם אם אצא זכאי מהמישפט" טען בוסקילה, אשר אינו מתפקד כבר שבועות אחדים כרס"ר היחידה שלו, „לא אוכל למלא יותר את תפקידי כראוי. פקודות שלי לא תהיינה יותר פקודות, חיילים יאיימו עלי בלסקוב, הכל התמוטט."

בוסקילה הוא מאותם בעלי דרגות אשר בשלב מוקדם מאד בחייהם החליטו להקדיש אותם לצה"ל. הוא נחשב לאחד ה־רס"רים הטובים בצבא. בעוד מספר חו־דשים עומד להסתיים תוקף החוזה שחתם בוסקילה עם צה"ל (לחמש שנים) והוא כבר החליט סופית לא לחדש אותו, ללא התחשב בתוצאות מישפטו.

במידה ובמישפט יצא בוסקילה זכאי, הפסיד צה"ל מפקד ומדריך מעולה, בגלל תלונה בלתי מוצדקת של החייל.

המצב הקיים היום בצה"ל יתנקם ב־עתיד הלא־רחוק, ומתנקם כבר עתה, הן בחיילים והן במפקדים. באותם מיקרים בהם מתעללים מפקדים בחייליהם, הנזק הוא עצום, מאחר וכל התעללות מורידה מהמוטיבציה של החייל בעת מיבחן, ול־דעת הכל, מוטיבציה זו היא כוחו של צה"ל. באותם מיקרים בהם לא מתפקדים המפקדים והמדריכים כראוי, בגלל השוט של התלונות נגדם והזעם הציבורי שפרץ לאחרונה, מפסיד צה"ל חיילים טובים יותר, מאומנים יותר ובעלי יכולת גבוהה יותר.

ניראה כי המטה הכללי ואותן יחידות בצה"ל המופקדות על נושא זה יצטרכו לתת עליו את הדעת, וככל שהדבר יתבצע מהר יותר, כן תימנע אותה בכיה לדורות.

על האחראים לכך בצה"ל להפסיק ו־לנסות לכבות את השריפות הפורצות אחת לכמה שנים. במקום זאת כדאי שידונו בנושא יחסי האנוש בצבא מהבחינה ה־צבאית, הפסיכולוגית, המדעית והלאומית, יגדירו את הנושא, יאתרו את בעיתו, ימצאו פיתרונות למכה חולה זו ויתחמו, הן מבחינת החוק, אך בעיקר מבחינות ההדרכה והחינוך את אחת הבעיות ה־חמורות בפניהן ניצב צה"ל — הטירטור.

תשבץ העולם הזה 1975

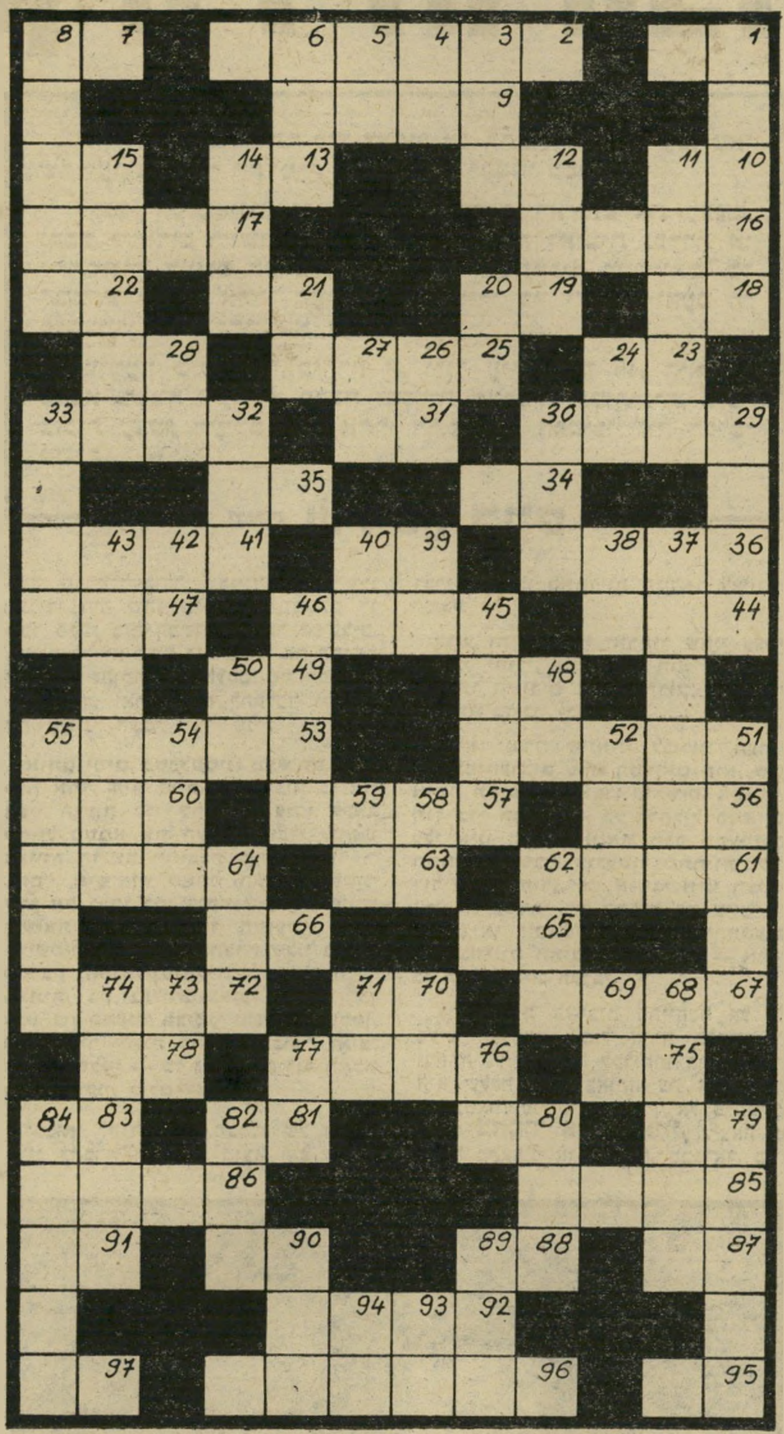

מאוזן:
1. גרוע; 2. נלקחה מן הרחוב; 7. מבני נוח; 9. תוצאה; 10. חומת־מים; 12. מזו־נם של ישראל במידבר; 13. מן השבטים; 15. מאחר ש־; 16. איום; 17. דרך; 18. עיר אירופית; 19. מילת־חיוב; 21. ריקבון; 22. מין משקה; 23. מטבע במיזרח־הרחוק; 25. יסוד כימי אל־מתכתי; 28. גוף; 29. לבילעם היתה כזו; 31. חומר־ציפוי שקוף; 32. שיפור; 34. קידומת הולנדית; 35. מזמר; 36. שנף; 39. רוצה לומר (ר"ת); 41. ציפור־שיר זעירה; 44. מין בושם; 45. ספר; 47. שדה בור; 48. מספיק; 49. בסיס; 51. מבוני הסיפרות העברית החד־שה (ש"מ); 53. שר־הנפט של ערב הס־עודית (ש"מ); 56. בחור; 57. חופשה; 60. בננה; 61. בירת טיבט; 63. משח טיח; 64. נענה; 65. תנועת מים בים; 66. מנת מזון; 67. מן המינים; 70. מן ההורים; 72. מדינאי הודי לשעבר (ש"מ); 75. בוא מלמעלה למטה! 76. מקום דישת התבואה; 78. מידת־לח קדומה; 79. שן המפתח; 80. כעס; 81. בר; 83. מבלה את הלילה; 85. בירה במיזרח־התיכון; 86. מן המזלות; 87. שני עמודים; 88. חדל מעמלו; 90. צונן; 91. מלכסיקון הבקר; 92. בן־תרבות; 95. שופט (הפוך); 96. אוטוריטטיבי; 97. בתוכה.

מאונך:
1. עיר בשרון; 3. דרגה בצה"ל; 4. אות בא"ב העברי; 5. זכר בבקר; 6. זאטוט; 8. בגידה בנאמנות; 11. כלי־שיט קטן; 12. בעליו חוא גם בעל הדיעה; 14. כלי־מילחמה; 15. שיכתוב; 20. עוף ממשלתי; 21. מה? מי?; 24. מילת־זירוז; 26. נהר באפריקה; 27. בלבד; 28. כריתות; 29. אריג מובחר עשוי חוט מושזר; 30. מכשיר־אריגה; 32. עזוב!; 33. הושטה; 37. כלי־עישון מיזרחי; 38. מן ה־גפיים; 39. מספיק! 40. מילת־תנאי; 42. תפוס כיסא!; 43. מחילה על זכויות; 45. עבד בגינה; 46. חבל בארץ; 48. בהש־אלה: אומץ; 50. ישן; 51. מלא־מרץ; 52. העלים; 54. ארטיסט; 55. יבהיקו; 58. ממונחי החשמל; 59. לוח־מתכת דק; 62. הברה; 64. צינה; 68. מחסן־עצים פתוח; 69. ענף רך; 70. מילת־ברירה; 71. שטעמו כלענה; 73. תבלין מיזרחי; 74. פעמים; 76. כנף־עוף; 77. חמישים ושתיים; 79. לטאה המצויה בארץ; 80. משקוף; 82. שבועה חמורה; 84. כינוי ליצור נחות וטפילי; 89. חומר־נפץ מרסק (ר"ת); 90. עיר גדולה; 93. אולם; 94. קרס.

קשקשת 1975

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת," ת.ד. 136, תל־אביב. ההג־דרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע דרייב־אין בתל־אביב, קול־נוע־המכוניות היחיד בישראל.

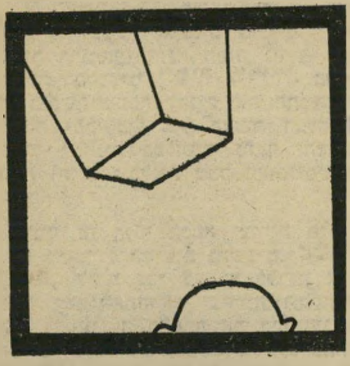

קשקשת 1973

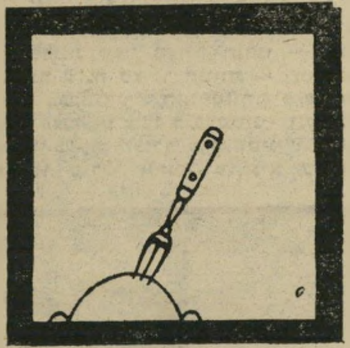

● זה מה שקורה כשאוכלים שעה שצופים בטלוויזיה.
אלה גוטמן, רחוב תחכמוני 43, ירושלים

● תיזכורת מפרשת אכילת תמוח.
לביא, רחוב האר"י 11, ירושלים

● מכשיר רב־עזר לסטודנט המצוי, בעת בחינות.
שירי בן־עמי, רחוב יהודה הנשיא 36, נווה־אביבים, תל־אביב

● רבינוביץ אה־לת פונדי, עם רו־טב בן־שחר.
דויד כהן, רחוב נחמה 9, יפו

● כשרבינוביץ את ראשו מגרד — כל עם ישראל חרד.
אתי לביא, רחוב אחוזה, כרכור

השבוע בדרייב־אין
בשעה 8.00
שבוע 2
„הגנב מבגדד"
בשעה 10.30
ארתור קנדי
„חייל חוזר הביתה"

בסיטונות
● שמלות הריון
● מכנסי הריון
● טוניקות הריון
● חליפות הריון
כהן מודל
תל־אביב, רח' נחלת בנימין 4,
קומה ב', דרך החצר
פתוח עד 7 בערב
(סגור בשעות 2—4)
להזמנות ע"י סוכ: טל. 50344, ת"א

שימשון ודלילה הפלסטינית

אין דרך טובה יותר כדי לעמוד על התפתחותו של עם, מאשר לעקוב אחרי התדמית שהוא יוצר לעצמו בספרותו.

לגבי הפלסטינים נכון הדבר במיוחד. ראייתם את עצמם, יחסם ליהודים ולישראל, חתירתם לעצמאות לאומית נפרדת או להתמזגות בעולם הערבי — כל אלה משתקפים בספרותם. כל המבקש לעקוב אחרי העימות ההיסטורי בין ישראל והעם הפלסטיני, חייב להתמצא בשטח זה.

שימעון בלס, בעל סידרה זו, יליד עיראק בן 45, הוא בן־סמכא בשטח זה. הוא מרצה לספרות הערבית המודרנית, סופר בזכות עצמו, העוקב מזמן אחרי התפתחות הפסיכולוגיה הפלסטינית.

מאת **שימעון בלס**

"בשארנו בלי אדמה ובלי עם. אנחנו עכשיו ארמנים ערביים," אומר גיבור הרומאן התוגה תמות גם כן מאת הסופר הפלסטיני **יוסוף שרורו**. בדימוי זה ביקש המחבר להביע את תחושת העזובה והתיסכול של הצעיר הפלסטיני, שגדל במחנות הפליטים, מוקף יחס של זרות וחוסר־סובלנות מצד האוכלוסיה המקומית.

דימוי זה חוזר בכמה יצירות פלסטיניות משנות החמישים והששים. **סמירה עזאם**, ילידת עכו שעקרה ללבנון אחרי 1948, ושם ראתה אור יצירתה, נזקקת אף היא לדימוי זה בתארה את תלאותיו של הפליט הפלסטיני, המבקש להיקלט בחברה הלבנונית. גיבור סיפורה פלסטיני, אינו שוכן מחנות, אלא אדם שמצבו הכספי מרשה לו לנהל אורח חיים של איש המעמד הבינוני, ובכל זאת:

בשכונת שבה מצויה חנותו — חנות שאינה שונה משאר חנויות — הוא אינו אלא „פלסטיני". הוא מזוהה כ„פלסטיני", מצביעים עליו כ„פלסטיני" ומקללים אותו בשעת הצורך כ„פלסטיני". כמוהו כאותו סנדלר ארמני שהוציא שלושים

שרורו שער סיפרו של יוסוף שרורו, ששמו התוגה תמות גם כן, ובמרכזו הדגל הלאומי הפלסטיני.

שנה משנות חייו בתיקון נעליהם של שכניו, אבל לאיש לא היה רצון לדעת אם שמו חאג'פ, סרקיס או ארטין. ארמני היה שמו המלא.

"אויבי הוא הערבי!"

סופר פלסטיני אחר, **פוואז תורכי**, סוציולוג במיקצועו, פירסם באנגלית לפני שלוש שנים ספר אוטוביוגרפי, בו תיאר בלשון חושפנית וחריפה את שנות התבגרותו באחד ממחנות הפליטים בלבנון, ובתוך כך ניסה לשרטט את קווי התגבשותה של הזהות הפלסטינית בקרב הפליטים.

גם הוא כותב כי בכל מקום פנו אליו כ„פלסטיני", ואיש לא טרח לדעת את שמו. בבית־חרושת לממתקים, שם עבד בהיותו נער, זכה ביחס של בוז ואיבה מצד חבריו־לעבודה מבני־המקום, ואילו מעבידו היה נוהג בו בגסות ומשלם לו שכר פחות מזה המשולם לשאר הפועלים. מעניין לקרוא כיצד הוא מתאר את תחושת הרדיפה שהיתה מנת־חלקם של הפליטים מצד אחד, ואת רצונם להתלכד ולשכוח את פילוגי העבר מצד שני:

אותם ימים, כשפלסטיני נפגש עם פלסטיני אחר, היה משתוקק למצוא בו את רטט הרעות כדי להתחלק עימו בכאב שהחל מסמא את העיניים, וכדי לשתפו באותה הרגשת החוצצת בין „אנחנו" ו„הם". איש־איש מאתנו השתוקק להתקרב אל רעהו כמו ביקשנו להיות שווים בנשיאת העול ובליכוד התועים. גינוני הרישמיות, שהפרידו בחברה שלנו בפלסטין בין האינטלקטואל ובעל ההשכלה הבינונית, בין בעל־המיקצוע והעובד הפשוט, בין המעמד הבינוני והמעמד העליון, בין העשיר והעני, האדוק והכופר, הנוצרי והמוסלמי — כל גורמי הפירוד האלה נפלו בתוכנו, כולם כאחד.

ובבואו להגדיר את מעמדו של הפלסטיני בחברה הערבית, מוצא הוא דימיון לא בארמני, אלא ביהודי. כך הוא מספר על אודות מיקרה שאירע לו:

ישבתי יום אחד על החוף בחברת ידידים לבנוניים, שהכרתים בשכונת ראס־ביירות, וראיתי מרחוק ידיד יהודי שישב לבדו על החול.

קראתי לו להצטרף אלינו, אך כאשר גילו הלבנונים את זהותו היהודית, החלו מתנהגים אליו באיבה ומטיחים בפניו דברים, כאילו האחריות המלאה לציונות רובצת על שכמו.

ברגע זה עלה בי הירהור שאני עצמי הפכתי יהודי, ושהיהודי הוא פלסטיני, וששנינו קשורים בקשר הדוק, קשר ההתנסות בדיכוי ובייסורים.

או־אז גברה שינאתי לבורגני הערבי ולסולם־הערכים שלו. המדהים הוא, שבאותה תקופה של אבדן שורשים, חסקתי, תוך כדי התבגרותי, כי הדחליל המאיים עלי אינו היהודי (וזאת חרף התעמולה הממושכת שבה הולעטנו מתחנות־השידור של קאהיר), וכי אוייבי אינו הציוני (אז לא עמדתי על ההבדל בין ציוני ליהודי) או האימפריאליזם, סוכני המערב או המדינות התומכות בישראל — אויבי הישיר היה הערבי.

אם החברה הערבית התייחסה אל הפליט הפלסטיני כאל אורח בלתי־רצוי, ודחתה כל אפשרות לקליטתו בתוכה, הרי היא שללה ממנו באותה עת את הזכות להתבטאות פוליטית. „הדרך אל פלסטין". כותב **מחמוד אל־רימאווי**, „יצאה בהכרח מקאהיר או מדמשק, מבגדאד, ביירות או רבת־עמון. אבל בעיקר מקאהיר. לכן, עבד־אל־נאצר היה בראש ובראשונה מנהיג פלסטיני... וכפי שעלייתו של עבד־אל־נאצר היתה מותנית בביטול רצונם של ההמונים, הרי ביטול רצונם של ההמונים הפלסטיניים גבל בשואה ממש."

כנפאני הסופר המוכשר ששימש דובר החזית העממית לשיחרור פלסטין, בחברת אשתו הדנית. רסאן כנפאני היה גדול הסופרים של תנועת הפידאיון. הוא נהרג ב־8 ביולי 1972 על־ידי פצצה שהוטמנה במכוניתו בביירות על־ידי סוכנים ישראליים, כתגמול על פעולות הפידאיון בישראל. יחד עימו נהרגה מאותה פצצה, בת־אחותו לאמים. רסאן כנפאני הפך גיבור לאומי בקרב הציבור הפלסטיני.

רסאן כנפאני, אחד מנציגיה הבולטים של הספרות הפלסטינית הצעירה, שנהרג בפעולה ישראלית בביירות ב־1972, נתן ביטוי קולע יותר למצבו זה של הפליט בסיפורו הרחק מהגבול. גיבור הסיפור פונה אל אחד הפוליטיקאים הערביים במונולוג ארוך, בו הוא מאשים את ההנהגה הערבית בשלילת זהותם האישית של הפלסטינים, ומוסיף:

אינני קול בבחירות, אינני אזרח בשום צורה מן הצורות, ואינני נתינה של שום מדינה הדואגת לאזרחיה אני משולל זכות־המחאה וזכות־הצעקה.

מאדם למצב

בלהלן **הוא** מסביר כיצד עלה בידי ההנהגה הערבית להפוך את הפליטים מבני־אנוש למצב.

ניסיתים להמיסני, אדוני. ניסיתם זאת במאמץ ממושך, שלא ידע ליאות או הפוגה. ...ועיניך הרואות כיצד עלה בידכם להופכני, באורח פלא, מאדם למצב! ...אתם גזלתם ממיליון בני־אדם את זהותם האישית, וכיום אינכם נדרשים עוד להבחין בין אדם לרעהו, והריכם לפני מצב אחד. אם יעמוד רצון מלפניכם לכנות את המצב „שוד", הרי כולנו שודדים, „בגידה" — כולנו, איפוא, בוגדים!

ולבסוף:

בראש וראשונה הם ערך לתיירות: כל אורח מובל אל המחנות ועל הפליטים לעמוד שורות־שורות, ולכסות פניהם בכל אותות היגון האפשריים בנוסף לאלה הטבועים בהם, והאורח יחלוף על פניהם ויצלם אותם ותעגם נפשו מעט. אחר־כך ישוב אל ארצו ויכריז: „לכו לראות את מחנות הפלסטינים בטרם ייספו!"

והשנית — הם ערך למנהיגות: הם חומר לנאומים הפאטריוטיים, למחוות האנושיות ולמכירות הפומביות.

אכן, אדוני, עיניך הרואות כיצד הם הפכו מוסד ממוסדות החיים הפוליטיים, המעריף רווחים על ימין ועל שמאל!"

המונולוג הארוך של הפליט בסיפור זה אינו אלא נאום קטגוריה טעון מרירות של צעיר פלסטיני, שמצא עצמו נבגד ומבוזה על־ידי מנהיגיו שלו; הוא מהווה מעין סיכום להתגבשות ההכרה בקרב הפליטים, ובעיקר בדור הצעיר שגדל במחנות, כי שוב אין לתת אימון בשליטים הערביים למיניהם, וכי שומה עליהם ליטול את גורלם לידיהם.

מוות בתוך המיכל

כנפאני, **שהיה** דובר החזית העממית לשיחרור פלסטין של ג'ורג' חבש, ידע לחבר בין פעילותו הפוליטית לבין כתיבתו הספרותית. אך הוא לא הצליח במרבית סיפוריו, לשמור על איזון בין המגמה הפוליטית של כתיבתו לבין הנורמות האמנותיות של יצירה ספרותית. חלק ניכר מסיפוריו אינם אלא פאמפלט פוליטי וזאת על אף העובדה שהוא ניחן בכושר סיפורי ראוי להערכה.

עם סיפוריו הטובים נמנה גברים בשמש, נובילה המתארת את דרכם הגורלית של שלושה פליטים, המבקשים עבודה בכוויית.

מחמת היעדר תעודות, הם נאלצים לשלם שוחד לנהג מיכלית דלק, פלסטיני אף הוא, שהסכים להגניבם את הגבול כשהם מסתתרים בתוך המיכל הענק. הימים ימי קיץ, ובמיכל הריק שורר חום־תופת, אבל השלושה היו מוכנים לכל סכנה, ובילבד להגיע ל„ארץ ההבטחות".

בתחנת־הגבול העיראקית הראשונה עו־

בר הכל בשלום, והנהג מוציא את הבורחים לשאוף אוויר. אבל בתחנה השניה הוא מתעכב יתר־על־המידה ביגלל פטפטנותו של פקיד־המכס, ובשובו למכונית הוא מוצא את השלושה ללא רוח־חיים.

הגורם לעיכוב, כשלעצמו, מוסיף נופך לסיפור הטראגי. על דמותו של הנהג מספר המחבר, כי הוא נפצע ב־1948, כשרימון התפוצץ בקירבתו, וגרם לאובדן גבריותו. את חרפתו הוא נשא בחריקת־שיניים, ולא אחת היה מטרה לחיצי־הלעג של מכריו. אף־על־פי־כן מעכבו אותו פקיד לפי שחשד בו שהוא מקיים יחסים אינטימיים עם רקדנית־בטן באחד ממועדוני־הלילה של בגדאד. חרף כל הכחשותיו, עומד הפקיד על דרישתו להסדיר לו פגישה עם הרקדנית, ולבסוף מאיים עליו שלא יחזיר לו את ניירותיו אם לא יתחייב לעשות כרצונו. בלית־ברירה נותן הנהג את הבטחתו, ו־ממהר אל המכונית.

אפיזודה זו יש בה גם מידה של סמליות, שעליה עומד המבקר המצרי **ראלי שוכרי** בספרו ספרות ההתנגדות. לדעתו, מסמל הנהג את ההנהגה הערבית, שניטלה ממנה גבריותה, שאינה בוחלת בשוחד ובמעל (הנהג נוטל לעצמו את מעט הכסף שהיה בכיסי הקורבנות, בטרם ישליכם לצידי הדרך), ואשר עלולה להוליך ברוב איוולתה את העם הפלסטיני אל האבדון.

סיפור זה הופיע בראשית שנות ה־60'.

גיבורה אחת, אלא גיבורים רבים, העשויים ללא חת, מבני העיר.

דלילה הפידאית

בהישענו על השקפה זאת, הוא כתב את מחזהו השירי שימשון ודלילה. ואכן, מופיע שימשון במחזה במדי קצין ישראלי, „גבר בעל גוף עצום, ומחלפותיו גולשות על כתפיו," איש אכזר וגס־רוח. וכנגדו יוצאת דלילה החדשה, היא רים, אשה פלסטינית צעירה, המצליחה להעמיד אותו במיבחן קשה.

המחזה מורכב משש תמונות, ומתחלק לשתי מערכות. המערכה הראשונה, התופסת כשני שלישים של המחזה, מתארת את הפליטים כנוסעים במכונית שנתקעה בדרך, וממולה דלוק אור אדום — ציבור הנתון לנגיסותיהם של הנהג והגובה, ה־מוצצים את דמם כדי למלא את המיכל הריק.

באותה מערכה מתוארת רים כאשה שדעתה מטושטשת עליה, המתהלכת כש־צרור סמרטוטים על זרועה, בסוברה שהוא בנה הנטוש. אבל עם כיבושה של עזה היא משתחררת מהזיותיה, והופכת ללוחמת אמיצה בשורות הפידאים.

שימשון ודלילה

כפי שהשתקפו בעיני הצייר גוסטאב דורה (למעלה) ובעיניו של הסופר מועין בסיסו, הטוען כי אסור היה לאיסלאם לקבל את האגדה הישראלית, המתארת את שימשון כגיבור, אלא יש לראות בו את סמל הדיכוי הישראלי. בסיסו אינו מכיר, כנראה, את תיאורית ייגאל ידין, הסבור כי שימשון היה פלשתי, וכי שבט דן לא היה פלג ישראלי, אלא פלשתי.

מאז חלו תמורות רבות בעולם הערבי ובקרב הפלסטינים עצמם. גם בכתיבתו של כנפאני וסופרים אחרים חלה תמורה; הם עברו בעיקר מתיאור תלאותיו של ה־פליט במחנות אל תיאור מילחמתו בישראל ובמישטרים ערביים מסויימים.

■ ■ ■

אגדת **שימשון** משמשת עילה ל־משורר הפלסטיני **מועין בסיסו**

כיצד מצייר המחבר את דמות הלוחם הפלסטיני?

שימשון מופיע מול המכונית התקועה ודורש מנוסעיה לחתום על כתב־הכניעה. רים יוצאת אליו בלבוש פידאית ואומרת:

ר י ם: יש לנו מחברת־זיכרונות, שימשון / מיסמך אחר. / אנו חותמים עכשיו על תחבושת לבנה העוטפת את ה־פצע, / התחבושת הלבנה מכסה את ה־אדמה, / על פני עץ־הזית תחבושת לב־

„צווארי הוא תת־מקלע"

האב, הממלא **תפקיד** של מטיף ומנהיג רוחני, מצייר לפני בנו את

עאצם, שנפצע בפעולת־חבלה. ההורים מפצירים בו להסתתר, אבל עאצם מסרב. האב נושא עיניו אל הטרקלין (המסמל את מדינות־ערב) ושואל: כלום אין רופא ב־טרקלין? התשובה אינה מאחרת לבוא. מהחלון של הטרקלין נזרקים אליהם תחבושות, סיגריות, קופסאות סרדינים, לחם ושטרות־כסף. תרומה זו מעודדת את רוחם של נוסעי המכונית, אך הם יודעים כי לא בכסף ובסיגריות אפשר לנצח, אלא „במה שמעניקה האדמה."

לדרנך על תת־המקלע שלו כאות כניעה, והוא מסרב:

קנה תת־מקלע הזה הוא צווארי! / כיצד ידרוך האדם על צווארו, שימשון?

זה שנים שאנו בלי צוואר, / ראשים תפורים בסיכות, / מיטלטלים על ה־כתפיים. / לא היה לנו צוואר, / חשנים המיסו את צווארנו, / עד אשר אחזנו בתת־מקלע / עד שקנה תת־מקלע זה / היה צווארנו, שימשון. / אתה לא תבין אותנו לעולם.

על דברים אלה זוכה עאצם להתעללות סאדיסטית מידם של שימשון ושל ידידתו (או פילגשו), החיילת רחל: זה דוקר אותו בכידון, וזו בשברי בקבוק. גם רים הפצועה נופלת קורבן להתעללותה של רחל, הדורשת ממנה להודות ששמה האמיתי הוא דלילה:

ר ח ל: אני יודעת מי את!

החתן בא לחתונתו בארון מתים ✶ הפליט הפלסטיני בביירות מרגיש את עצמו כמו יהודי בגלות ✶ ההנהגה הערבית דומה לנהג מסורס ✶ דלילה הפידאית נאבקת עם שימשון שהוא קצין צה"ל

למתוח ביקורת חריפה על המסורת המוסלמית, אשר קיבלה את הסיפור התנ"כי ללא עירעור והציגה את שימשון כגיבור ישראלי ירא־אלוהים.

בספרו יומן עזה הוא טוען, כי שימשון לא היה אלא כובש זר, שבא לשעבד את הפלשתים (בלשוננו: פלסטינים) ואילו דלילה, המסמלת לפי המסורת את האשה ה־בוגדנית, היא למעשה גיבורה לאומית ש־ניסתה להכניע את שימשון כדי להציל את עמה.

כיום, אומר בסיסו, מתחדש לעינינו אותו סיפור עתיק: שימשון כובש את עזה ונלחם באל הפלסטיני החדש, שאין שמו עוד דגון אלא „אל־מוקאוומה" (תנועת ההתנגדות). וכנגד שימשון החדש לא יוצאת

נה, / ועל אדן חחלון תחבושת, / ועל קנה היסמין תחבושת, / אפילו העננים חבושים בסרטים לבנים, / והשמש, אחות רחמניה, משגיחה על הפצועים. / מחברת־הזיכרונות של האדמה הכבושה / היא הסרטים הלבנים האלה, / ועליהם אנו חותמים.

עוד היא דוברת אליו, נשמע פיצוץ מאחרי המכונית. רים מוסיפה:

הנה שימשון / הנה לשונות־האש / חותמות במחברת־הזיכרונות של האדמה הכבושה.

המילחמה בכיבוש מתחילה, אבל החיילים הישראליים מקיפים את המכונית ב־שיריונים ולוקחים את רים בשבי. כאן עובר המחבר אל הוריה של רים ואל אחיה

דמות הלוחם בזו הלשון:

אמור להם, עאצם, / אמור לחבריך לנשק: / העולם פקח עיניו לראותנו היום / ועלינו לרכוש את תמיכתו / לרכוש את קולו / לרכוש את ליבו.

לא באנו לעולם לשבור כד פרחים, / לחטוף מטוס ולתלות כרזה על הקיר, / באנו לעולם עקב פשע / ועלינו להדבירו לא בנשק מתמר / וכרזת הרפתקן / אלא בכוח המצפון וכדורי המהפכן. / כי המהפכן, עאצם, / הוא גבארה של העולם, / חוסיין של העולם, / ישוע של העולם. / הוא נצלב למען הזולת / רחוק משאון הפעמונים.

לדמות לוחם זו מגלה עאצם נאמנות כשהוא נופל בשבי. שימשון מצווה עליו

ר י ם: באמת?

ר ח ל: את דלילה, / זה שמך, / רים הוא שמך המחתרתי!

אבל רים מכחישה, וחרף הדקירות ב־זיזי־הבקבוק אינה נכנעת. בינתיים נשמע פיצוץ נוסף מאחרי המכונית. שימשון נתקף היסטריה, אוחז בקנה התותח וחג סביבו. רים השותתת דם ממלמלת לעברו:

חוג סביב התותח, / חוג סביב הטחנה, / חוג שמשון!

אם מנהיגי הפידאים במחזה זה נופלים בשבי, ואולי גם נרצחים, הרי ביצירות אחרות של פלסטינים ואחרים, הם קוצרים ניצחונות לרוב, וגורמים אבידות כבדות

(המשך בעמוד 46)

פלסטינים עליך, שימשון!

(המשך מעמוד 45)

בצד הישראלי. במחזהו של **אל־שרקאווי** עכו מולדתי, הם לא רק מצליחים בכל פעולות־החבלה בתוך ישראל, אלא גורמים דמורליזציה בקרב הקצונה של צה״ל.

כל הדמויות ביצירות אלו הן סטיריאוטיפיות, תפורות על־פי תבנית קבועה מראש ותפקידן להציג תיזה פוליטית יותר מאשר להדגים מציאות.

גווייה בחתונה

סוהיל אדריס, הלבנוני, הגדיש את הסאת בגישה זו במחזהו פרח של דם.

חבורת הפידאים שלו מורכבת מאנשים שכל אחד נועד לייצג שיכבה סוציאלית או קבוצה עדתית, מתוך מגמה מוצהרת (במערכה הראשונה, ובסצינה השניה, הם יושבים ומספרים על עברם ועל המניעים, שהביאו אותם להצטרף לארגון) להציג את תנועת הטרור כתנועה עממית וכלל־ערבית.

בראש החוליה עומדים שני סטודנטים, המייצגים את השיכבה האינטלקטואלית. חבר פעיל בה הוא כייס לשעבר, שכיבוש הגדה המערבית עורר בו רגשות פטריוטיים, מה שבא להדגים את איש־העם, שהחברה הבורגנית הוגתה אותו מן המסילה, ולבסוף מגשים את אישיותו בשורות הלוחמים. לצידם של אלה הוא מצרף צעיר נוצרי, כדי להפגין את האחדות הלאומית, וצעיר לבנוני, המדגים את הסולידריות הערבית.

הדמות המרכזית בחוליה היא לילא היפה והאמיצה, הנופלת קורבן לתאוותו החייתית של חקצין הישראלי. הדמות הערבית השלילית היחידה במחזה היא דמותו של המלשין, אבל גם הוא מתייסר במצפונו, ומצטרף לבסוף לשורות הלוחמים.

על פעולות הטרור הפלסטיני נכתבו יצירות רבות, אך רובן ככולן אינן מגיעות לרמה ספרותית אלמנטרית. הן נועדו, ברוב המיקרים, למלא חלל שנוצר עקב המפלה הערבית בשדה־הקרב ב־1967, חלל שמקורו בייאוש ובתחושת התיסכול. חלק גדול מיצירות אלו כבר נשכחו, והביקורת הערבית אינה עוסקת בהן עוד.

יוצא מכלל זה סיפור אחד, שעל אף צביונו הפוליטי המובהק, מדגים סגנון ספרותי ולשון פיוטית עשירה. זהו סיפורו רחב־היריעה של הסופר הסורי **אדיב נחווי**, חתונה פלסטינית. העלילה מתרחשת במחנה פליטים, כשאנשי המחנה מתכוננים לנשף הכלולות של צעיר בן 23, חבר ארגון טרוריסטי. בעוד הנשף בשיאו, מגיעת שיירת המכוניות של החתן, וכל הנוכחים, כולל הכלה, אצים להקביל את פניו. אבל שם הם מגלים, כי החתן נישא בארון־מתים. אף־על־פי־כן הנשף אינו מושבת, והחוגגים שרים ורוקדים עתה מסביב לארון, שהרי המדובר ב„חתונה פלסטינית״.

המחבר אימץ לעצמו את סיגנון האגדה העממית. הוא מספר מבפנים, בפי הכפריים ובלשונם, והסיפור מיטלטל בגמישות בין המציאות והדמיון, בין תיאור ההתרחשויות לבין הזיכרונות, ומצליח להצעידו לרמה של איפופיאה עזת־ביטוי. הנשף כשלעצמו לובש צורה של פולחן פגני, ואוצר בתוכו סמליות המבקשת ליצור מיתוס חדש, הוא המיתוס של הלוחם הפלסטיני.

גישה זאת אינה שכיחה בספרות הערבית, אבל האידיאולוגים של ה„מהפכה הפלסטינית״ ניסו לטפחת בגורסם, כי אירגוני הפידאים מהווים פלוגת־המחץ של המהפכה הערבית העתידה, „לטהר את העולם הערבי לא רק מהציונות, אלא מכל שרידי העבר.״

אידיאולוגיה זו שבקה בינתיים חיים, אבל עיקבותיה בספרות יישארו, מן הסתם, שרירים וקיימים.

אומרת האם השכולה בשיר המושר עתה במחנות:

„הביאו את החתן, הביאוהו, / בדגל המהפכה עטפוהו / מה רבת שימחת אמו ואביהו! / אני אמו, מה רבה שימחתי, / חתונתו בליל מותו. / הוי עפר החירות, אמץ אותו! / ואתם, חבריו, אל המהפכה בואו / הצדיעו לו בתרועות גיל!״

1.GROOM SPRAY
גרום ספריי. לשמירת עיצוב השיער-אפילו לגברים בעלי שיער ארוך. אל תחמיץ את הנסיון הנפלא: רסס שתי שניות וכל היום תהיה תסרוקתך מעוצבת כרצונך-אפילו אם תטוס באופנוע או במכונית פתוחה.

2. BODY LOTION
בודי לושן. קרם נוזלי לסילוק חספוס מן הידיים והעור ולטיפוחם. נפלא לאחר רחצה בים או בבריכה, לאחר שיזוף-וגם לפני כל דבר... (היא תאהב זאת!) אינו שמנוני ובעל ניחוח גברי נעים של טבק אוריגינל.

3.SHOWER BATH FOAM
קצף למקלחת. העבר אותו על גופך ומיד תרגיש בשתי פעולותיו הנפלאות: מנקה להפליא את נקבוביות העור ומשאיר הרגשת התרעננות, רעננות וגמישות לעור למשך שעות רבות.

האמיתי
לגבר האוהב הרפתקאות חדשות

TABAC ORIGINAL
מוצרים עבור גברים-שנוצרו ע"י גברים!
זכו בתוארים "המוצר הנבחר" ו"הקנייה הטובה ביותר" ל 1975

קרנית
מכון לעדשות מגע
עדשות
רכות וקשות
הסבר אדיב מפורט
ינתן במקום.
גורדון 31, ת״א
טלפון 238643.

רוצה שינוי?!?
פנה/פני עוד היום
לחוג להכרויות
ת. ד. 2323, חיפה

אלה הם קוראי
העולם הזה
לפי מחקרים שערכו בזמנו „המכון למחקר חברתי שימושי״ ו„המכון לקומוניקציה״ של האוניברסיטה העברית, לפי הזמנת איגוד המפרסמים, מתברר כי:
★ אין אף עיתון או שבועון עברי אחד בישראל, שאצל הזה בה רב של קוראיו הם בעלי השכלה אקדמאית.
★ 44% מקוראי „העולם הזה״ הם ילידי הארץ - יותר משיא ארצי.
★ 32% של קוראי „העולם הזה״ הם עצמאיים — שיא בין קוראי העיתונים בארץ.
★ 59% של קוראי „העולם הזה״, מעל גיל 20, הם גברים ו־41% נשים. חלוקה זו לפי מינים אינה קיימת בשום שבועון ישראלי אחר.
כאשר אתה חושב על פירסום מוצריך, דע כי אין ציבור־קוראים בארץ שיש לו כוח־קנייה כה גדול כמו ציבור זה.

מלכת המים 1975

מטעם **העולם הזה** ובחסות חברת REVLON

המועמדות הסופיות:

בתו של הרס"ר

כשהחליטה **דליה** חביב בת ה־16 לגשת לתחרות מלכת־המים, ידעה בדיוק מדוע היא עושה זאת. כי דליה, בעלת העיניים הירוקות־חומות, השיער הערמוני הגולש והאפון הסולד, מרבה להתבונן במראה. וכשהיא רואה את הנתונים שבהם חנן אותה הטבע, את גומת־החן החמודה והשובבה שבלחיה ואת החיוך המשגע היא יודעת שחלומותיה ודימיונותיה עשויים להתגשם יום אחד.

כי דליה חולמת על אורות־הבמה, על הזוהר ועל כוכבים. היא רוצה להיות מפורסמת. גם אחותה הגדולה של דליה, הנשואה כבר, יודעת זאת, ומשום כך החליטה שעל דליה להציג את מועמדותה לתחרות, כשלב ראשון בדרך אל קריירת־תזוהר.

פרט לאחות הגדולה יש לדליה, בת־הזקונים במישפחת חביב, גם אח גדול נשוי, וזוג הורים מייוחדים־במינם. אביה של דליה הוא רס"ר במישטרת תל־אביב מזה 21 שנים, שמאי חביב, מי ששימש במשך שבע השנים האחרונות כמפקד נפת עזה וחן־יונס.

דליה עולה כעת לכיתה השביעית. היא למדה שנתיים בבית־הספר למיסחר פיטמן, והולכת כעת ללמוד ציור. בכלל, אהבת הציור משותפת לה ולאביה. אבל היא אוהבת במייוחד לצייר פורטרטים, אף שלדעתה, עליה ללמוד עוד הרבה כדי להשתלם. נוסף לכך השתתפה משך שנה בחוג לג'ז באוניברסיטת תל־אביב.

בינתיים היא גרה עם הוריה ברמת־אביב. אמה של דליה היתה פעם גננת, ו"יש לי שני רס"רים בבית," אומרת דליה בחיוך. רס"רית או לא — דליה עוזרת לאמא לאפות עוגות, זה לא יכול להזיק בחיים.

נערות נוספות המבקשות להציג את מועמדותן לתחרות, הפתוחה עדיין, מתבקשות להתקשר לטלפון 243386 מדי־יום, בין השעות 5־4 אחה"צ.

גומת־חן חיננית מעטרת את לחיה של דליה חביב, בתו של רס"ר המישטרה התל־אביבי, שהיא נערה קטנה ורכה, בניגוד לדמותו של האב הקשוח. למרות גילה הצעיר, יודעת דליה חביב בדיוק מה היא רוצה. דימיונה הפורה והעשיר סוחף אותה אל עולם הבידור.

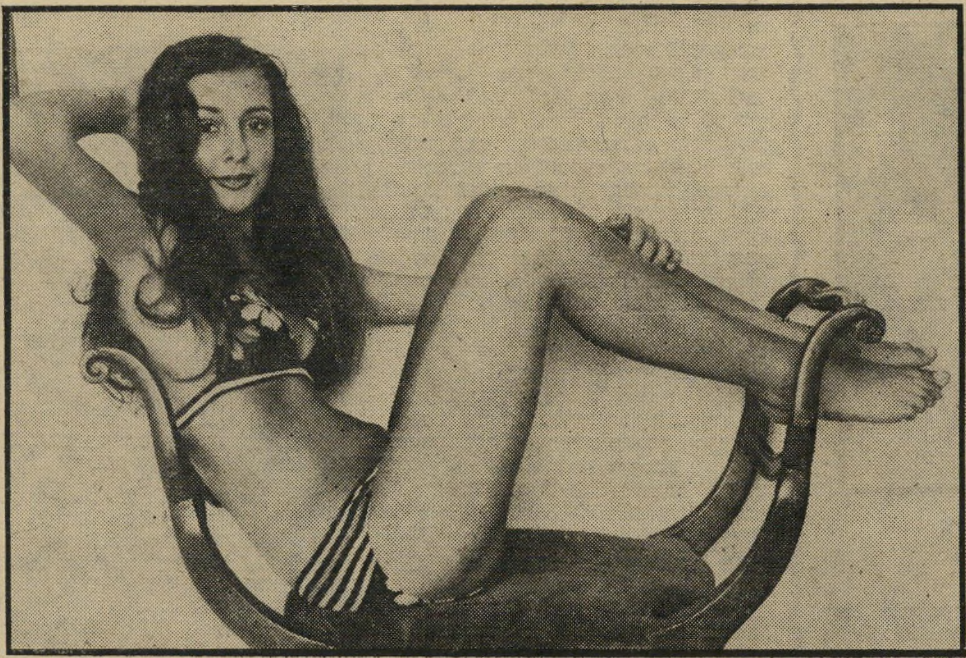

WELLA

את שיערה הערמוני הגולש מטפחת דליה בנאמנות בתכשירי־הבריאות של חברת **וולה**, שבדיוק השבוע חגגה עשרים־וחמש שנים לייסודה. דליה יודעת שכדי להגשים את מישאלות־ליבה, עליה להראות יפה.

GOTTEX

בגד־הים החדיש בעיצובה של חברת **גוטקס** נראה כאילו נוצר עבור גיזרתה החטובה של דליה חביב. כי ביגדי הים והחוף של החברה מכתיבים כיום את האופנה על מיטב חופי העולם ומדגישים את חיטוביהן של נשות־החברה ונערות־הזוהר העוקבות אחר חידושי־האופנה. מלכת־המים המאושרת של 1975 תזכה במתנה מיוחדת מתנת חברת **גוטקס**. חמישה ימים בילבד אחרי התחרות תצא המלכה לסיור מרהיב במינכן, פריס והריוויירה של צרפת, ותדגמן שם את ביגדי הים והחוף של החברה.

רחל מרחלת על כל העולם

האהבה הסלקטיבית של סלקטר

מאז שאני מכירה את השחקן אברה סלקטר, המשתתף כרגע בהצגת א־ הכסף, הוא תמיד על תקן של נשוי. תמיד לאותה אשה, אומנם, כי אם לש נשים שונות. אך מה זה משנה למי בע הוא נשוי? העיקר שהוא נשוי.

הבן־אדם, שבימים אלה ימלאו לו נכנס לעולם של חופה וקידושין כשו בן 19 בסך הכל, גיל צעיר מאד לכל ה עות.

הוא היה נשוי שנים רבות לאשתו הר שונה, שחיה בחברת שני ילדיהם המשו פים בעיירה יבנה, בזמן שבעלה השו חיפש את מזלו בעיר הגדולה.

לפני כארבע שנים הכיר סלקטר את שחקנית **חנה מילאת**. שניהם שיחקו תיאטרון הבימה, והאהבה ניצתה בליבו הם. הוא התחיל להיראות יותר ויותר דירתה של חנה, שברחוב סוקולוב בו אביב, ופחות ופחות בביתו שביבנה.

אחר־כך, כמצופה, עבר סופית להתגו בדירה שברחוב סוקולוב. אבל זה לא פ אחרי הכל הצגות, כידוע, נגמרות בשו מאוחרות מאוד בלילה, והרבה יותר להישאר בתל־אביב מאשר לחזור באיש לילה ליבנה.

נכון, הוא גם התגרש מאשתו הראשו אבל כמו שהוא מודה בעצמו, לא בג חנה, אלא בגלל שזה היה קורה ממי במוקדם או במאוחר.

כמו בסיפורי־המשרתות היותר־מתקדמ איך שהוא התגרש, הוא נפרד מחנה, וה יוצא בחברתה של צעירה סימפטית ב **מרים רוזנווסר**, סטודנטית לאמנות מכון אבני.

מרים, שהיתה קצת כבדה ומסורב לפני שהכירה את סלקטר, הפכה במ שלוש השנים, שהיתה איתו, לבחורה נ או כמו שהוא אומר: „מאז שהיא הכ אותי, היא פרחה והפכה לחתיכה לא־נוו לית.” כי סלקטר הוא אדם סלקטיבי.

אלא שגם פה, כמו באגדות הרעות שהוא הפך אותה לכזאת חתיכה, „נכ לי ג׳וקים לראש, והחלטתי שאני ר להיות לבד.”

הבן־אדם הסביר לאשתו השנייה, היה נשוי בסך־הכל שנה, כי הוא לא י יותר להיות נשוי. עזב את דירתם המש פת שברחוב יונה הנביא, ושכר דירה יהודה המכבי.

לפני כשבוע ניתן לבני־הזוג סלקטר פיטורין. מרים החליטה להמשיך להיי סלקטר. סלקטר עצמו אומר שהיא בח נהדרת, ושהיא היתה בסדר גמור, וי לא באשמתה שהם התגרשו. והוא בפיו לוקח את כל האשמה על עצמו. וכדי השלים את תמונת הגרוש האידיאלי, מספר שהם נפגשים מדי־פעם, הולכים קולנוע, למסיבות, לחברים. אבל הוא פשוט מת, להיות לבד, ולכן הוא נו בפעם הראשונה בחיים שלו, לטיול ב רופה, באוגוסט הבא עלינו לטובה.

רוצה להיות לבד או לא רוצה לה לבד. עובדה שאין לו אומץ ללכת עם עד הסוף. נסיעתו המתוכננת לאירופה במיסגרת של טיול מאורגן לצעירים ולצ רות.

ציפי שביט מתחתנת

ציפי שביט ואבישי דקל
כלה תמיד כלה

אני יודעת שלא הייתם מאמינים עלי, אבל האמת היא שאני בהחלט שמחה מדי־שבוע להביא לידיעתכם סיפור שסופו טוב.

עובדה. בשבוע שעבר סיפרתי לכם על סופו הטוב (אני יודעת שיש בכם כאלה שלא יסכימו איתי, אבל אני לא מת־ ווכחת) של **מוטקה קידר**, ההולך להתחתן עם בחירת־ליבו **תמי**, והנה השבוע אני הולכת לספר לכם על סופה הטוב של הבדרנית השמנמונת **ציפי שביט**, שהולכת להתחתן במזל טוב ובשעה טובה עם החבר הקבוע שלה מזה כמה חודשים, צעיר וחתיך בשם **אבישי דקל**, שהוא בן 29 ועוזר־צלם בטלוויזיה.

ציפי, שהתאלמנה לפני כשנה ממושיק **פריי־פז**, שלקה ל־ פתע במחלה חשוכת־מרפא, היתה שבורה מאד אחרי האסון. היו כאלה שאמרו שהיא לא תצא מזה, ושציפי שהיתה פעם זו לא ציפי של היום ועוד דברים. והנה, מה עשתה הצעירה אמי־ צת הלב? היא לא רק יצאה מזה, אלא ועוד איך יצאה מזה. היא לא ביטלה הופעות, נראתה בחברה, ציפצפה על כל הרכי־ לויות של רעי־הלב שלא חסרים, תודה לאל, ושהיו מעדיפים לראות אותה לובשת שחורים ונעולה מאחרי תריסים מוגפים.

והיא גם התאהבה באבישי.

כשהחליטו השניים להתחתן, הסתבר שבשל אלמנותה של ציפי, יש בעיות של חליצה, שסודרו לפני כחמישה חודשים. אבל סוף טוב, הכל טוב.

כאמור, ב־29 ביולי יתחתנו השניים בצניעות ברבנות, אבל אחרי החתונה תתקיים מסיבת־ענק במועדון שיחת־העיר שבי־ גני־התערוכה, אליה הם מתכוונים להזמין את כל ידידיהם.

ואם תשאלו את ציפי איך היא מרגישה, אז היא תספר לכם שהיא מאושרת־מאושרת. ושאבישי הוא לא סתם יפה, אלא הוא מהמם ומשגע, ואיזה מזל שהיה לה כשהיא הכירה אותו בבריכה, או אצל חברים, היא כבר לא זוכרת.

אבישי וציפי, המתגוררים מזה זמן רב בדירתה של ציפי שבתוכנית ל׳, ימשיכו להתגורר באותה דירה.

וציפי שקנתה בלונדון שמלת אוף־ווייט שאותה התכוונה ללבוש בהזדמנות חגיגית שלא יצאה לפועל, תלבש אותה בחתונה, ואפילו תחבוש כובע כזה ענק עם היגומה. כי היא נחמדה עם כובע, והיא גם כלה לא?

נכון או לא נכון?

„מה יש? אם התגרשנו, אז צריך לריב. אני שומר עם גרושתי על יחסים יוצאים מהכלל, אבל אף פעם לא הצעתי לה נישואין פעם שנייה.”

נאום **אלכס גילעדי**, כתב־הספורט של הטלוויזיה, שהרכילות האחרונה אודותיו משעשעת אותו, הרבה יותר מאשר היא מכעיסה אותו.

ומהי הרכילות האחרונה? בבקשה. מספרים עליו, על אלכס גלעדי, שהתגרש

אלכס גילעדי
גבר תמיד גבר

לפני כמה חודשים מאשתו **חווה**. כי כשהיה ביוגוסלביה לשם סיקור אליפות־ אירופה בכדורסל הוא חטף כאלה געגועים אל חווה, שבמשך יום שלם ניסה לאתר אותה באמצעות הטלפון בכל רחבי הארץ, וכשמצא אותה לבסוף — הציע לה נישואין בפעם השנייה.

אליבא דאלכס, לא היו דברים מעולם: „כל יום אחרי השידור היו מקשרים אותי עם הבית,” הוא אומר. „הסיפור על הצעת הנישואין הוא אולי יפה, אבל לא נכון.

חבל. בינתיים אני יכולה לספר לכ שחווה עזבה את ביתה שבשכונת נווה־רו ברמת־השרון, בית קטן עם גינה מטופח מסביב לו, שבו חיה בעבר עם אלכס עם בת מנישואה הראשונים (לסגן־מפק הצוללת דקר) וילד מנישואיה לאלכס.

אחר־כך היא רכשה דירה בהרצליה, ו כעת היא מרהטת אותה מהמסד ועד ל טפחות. ואם לא די בכך, יש לה אפיל ידיד חדש, שבינתיים היא מעדיפה לשמו על האנונימיות שלו.

השוטר האמיץ ליאור

על מעלליו של איש־המישטרה **ליאור בן־חור**, מי שעזר לגלות את פרשת ה־ גניבות בנמל אילת, סופר לכם כבר בכתבה נפרדת מעל דפי העולם הזה (1973).

ליאור בן־חור
שוטר תמיד שוטר

הפעם אני רוצה לספר לכם מעט מ־ מעלליו של ליאור זה, מחוץ לשעות ה־ עבודה. מחוץ לשעות העבודה? זה דווקא לא־כל־כך מדוייק, כי על פי מה שאני הולכת לספר לכם, תבינו שהנ״ל עובד עשרים־וארבע שעות ביממה — כשצריך וכשהוא לא צריך, בהתנדבות, ובכל שעה.

ובכן, ידידנו ליאור שהה במלון ביקעת־ הירח באילת. המלון, המורכב מביתנים מצטיין בין השאר גם באקוסטיקה שלא היתה מביישת את היכל־הספורט.

והנה, שב לו ליאורנו ערב אחד, שמח וטוב־לב אל ביתנו שבמלון, אחרי שבילה כהלכה בחברת ידידיו, והנה מאחד ה־ ביתנים הוא שומע זעקות־שבר של בחורה הנאנקת כחיה פצועה. ליאור התקרב אל הביתן שממנו בקעו הצעקות, וככל שהת־ קרב כן גברו זעקותיה של האשה. בלי לחשוב פעמיים, כשהוא זוכר ששוטר תמיד שוטר, שלף ליאור את האקדח, ופרץ את הדלת שמאחריה בקעו הזעקות.

מה שקרה באותו רגע נלקח כאילו מתוך סרט. על המיטה הזוגית זיהה ליאור **גברת** אחת, ידועה מאד ונשואה מאד, בחברת **בן־זוג** בלתי־מזוהה. הגברת והבן־ זוג היו עסוקים ביותר במה שלא היה שנוא על שלמה המלך.

ליאור קפא עם האקדח על עומדו. ה־ גברת והבן־זוג קפאו על מישכבם.

אבל אם אתם חושבים שלמחרת קיפלה הנ״ל את חפציה והסתלקה בשקט מהמלון, שאף אחד לא ירגיש, אינכם אלא טועים. למחרת ניתן היה לשמוע בדיוק אותן זעקות, מאותו ביתן, אלא שהפעם טרח ליאור לבשר לכל הנוכחים שאין מקום לדאגה. בביתן ההוא עושים אהבה, לא מילחמה.

לימי הקיץ החמים

קנה לעצמך מתנה

פרסום פלד

מזגן אויר תדיראן

מזגן תדיראן מצטיין בפעולה שקטה ובתפוקת
קירור מקסימלית בצריכת חשמל מינימלית.
מזגן תדיראן מטהר את האויר. סופג לחות ועיצובו
מתאים להשתלב בכל חדר.

מזגן תדיראן - המתנה שאתה ראוי וזקוק לה. בימי החום וכל ימות השנה.

אספקה מיידית * ייעוץ טכני חינם

הקדם קנייתך ומנע מעצמך את השפעות "הפיחות הזוחל"

תדיראן
שיווק ושרותים בע"מ

תל-אביב: רח' קרליבך 27, טל. 51 51 28 ירושלים: רח' שמאי 9,
טל. 67 48 23, 15 13 23 חיפה: כבר מאירהוף 5, קרית אליעזר,
טל. 92 92 53 באר-שבע: רח' הדסה 22, טל. 26 95 7

מדינת ישראל
משרד החקלאות

להלן לוח המחיר המוסכם
ל־6.7.75 - 11.7.75

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של השופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

ירקות

	לצרכן		
עגבניות מעולות	1.40	ל"י	לק"ג
מלפפונים מובחרים	1.50	"	"
גזר	2.00	"	"
חצילים	1.80	"	"
פלפל מזן קליפורניה	2.35	"	"
תפוחי־אדמה	1.95	"	"
תפוחי־אדמה ארוזים	2.20	"	"
בצל יבש	0.85	"	"
בצל ארוז (ירושלים)	1.00	"	"

פירות

אשכוליות — סוג יצוא	2.30	"	"
תפוחים — גרנד אלכסנדר 6,5	2.85	"	"
אפרסקים — רד־הייבן, אלברטה גודל 5¼	3.00	"	"
אפרסקים — רד־הייבן, אלברטה גודל 6.0	3.50	"	"
אגסים — קוסציה גודל 5	2.75	"	"
ענבים — מלכת הכרמים, דבוקי, קרדינל ואלפונס	3.25	"	"

עופות

פטם צעיר קפוא מוכן לבישול גודל 2, שקית שקופה והחתימה כתומה	9.00	"	"
תנועוף, טנא עוף, עוף מיוחד מעולה	10.50	"	"

דגים

בקלה — פרוס אחיד עשוי מדגים שמשקלם לא פחות מ־250 גרם	10.00	"	"

על זה נאמר:
עשה • את שלו

מיוצר בישראל ע"י בלמון בע"מ. המפיצים: חב' נורית בע"מ

טנדו !!!
מקום המפגש שיש בו הכל
קפה, אוכל וסימפטיה
קפה טנדו
פתוח כל היום
רח' דיזנגוף 193 * תל-אביב * טל: 232386

מה קרה למישפחת אמדורסקי?

אם מישהו מכם ינסה להשיג טלפונית בימים אלה את **בני אמדורסקי**, הוא ימצא שהמשימה הזאת היא כימעט בלתי־אפשרית.

אני ניסיתי לאתר אותו בטלפון מאז ש־הגיעה אלי השמועה כי התחוללו אי־אלה שינויים בחיין המישפחתיים, אך לשווא. אחרי מאמצים הצלחתי לאתר את שותפו לחברה לבניית־תפאורות, **זאב ליכטר**, שסיפר לי כי בני יצא מהשותפות, וכי הוא עומד לפתוח עסק דומה, שבו יהיה הבעלים היחידי.

שאלתי את זאב איפה אני יכולה להשיג את בני, והוא אמר שאינו יודע. שאלתי

כני ומיקי אמדורסקי
שינויים?

למה אי־אפשר להשיג אותו בבית, והוא התחמק ולא ענה.

אבל את **מיקי** ראו מסתובבת בימים אלה ברחוב, כשהיא מחייכת ולבושה במיטב צווי־האופנה, כתמיד, וכבר אמרו לי שלא רואים עליה שום דבר.

גם כינוסי החברים שלהם, על הגג ה־יפה שבני בנה במו־ידיו מעל לדירתם, בשדירות בן־גוריון בתל־אביב, נערכים כ־רגיל, ולא מורגש שום שינוי ניכר בתחום הזה.

ניסיתי את הבית. שוב לא היתה תשובה, מה שהגביר את חשדותי כי הרכילות ה־טרייה של עולם־הבוהימה הישראלי, נכונה.

אילנה גור: הפעם ללא מסיבות

בכל פעם שהיא מגיעה לארץ, היא מעוררת את קינאתן, מה אפשר לעשות. גם האחרות רוצות בעל כמו הבעל שלה. שקוראים לו **לני לווינגרוב**, שהוא לא רק חתיך כי אם גם מיליונר אמיתי.

גם הן היו רוצות חמש מכוניות במוסף ליד הווילה המשגעת שבבל־אייר בהוליווד, ומכונית מרצדס אחת, שהיא הדגם היחידי מסוגו בארץ, החונה במיגרש־החנייה של מלון הילטון, והמחכה ש**אילנה גור**, ה־פסלת הישראלית החיה, המפסלת והמנהלת חיי־מישפחה בלוס־אנג׳לס, תבוא להשתמש בשירותיה בעת קפיצותיה לארץ.

כן, גם הן היו רוצות בית כזה ביפו העתיקה, ושיהיה להן זמן לקפוץ ממקום־חופשה אחד למישנהו. אבל מה לעשות, להן אין מה שיש לאילנה גור.

אז אילנה, גבירותי ורבותי, שהיא גם אחותו של מנתח־הלב **דני גור**, הספיקה לקפוץ לביקור בן שבוע ימים בארץ. לא, היא לא פגשה כאן איש פרט לשתי ידידותיה הטובות, העיתונאית **תמר מרוז** והארכיטקטית **מלי לנגוצקי**. לא, שלא כבפעמים קודמות, היא לא ערכה מסיבות וחגיגות, אלא היתה טרודה בענייני הבית שלה ביפו, שעדיין אינו מושלם בכל מאת האחוזים.

אילנה גור
ביקור

היא כל־כך התעייפה מהשבוע הזה עד שקפצה לה אחר־כך בכיף לטיול בן שבוע ימים באיטליה. ואם ירצה השם היא תשוב אלינו שנית, ואז — יש לשער — יתחילו החגיגות האמיתיות. אינשאללה.

תינוקת באה לעולם

תיקי דיין ויאיר אחי־אילן
לידה

אין לכם דבר מעצבן יותר מאשר להיות בסוף החודש ה־תשיעי של הריון ארוך ומתמשך. פשוט אי־אפשר לעבור ברחוב. כל מי שפוגשים שואל במפגיע „נו?" כאילו שמישהו חייב לו משהו.

את זאת תוכל לספר לכם כל אשה שעברה את החווייה הזו, ואם תשאלו את **תיקי דיין**, שעברה את החווייה עד לפני שבוע, היא תספר לכם שאלה היו הימים הקשים ביותר בחייה.

כי תיקי, שנדמה היה לה שהיא כבר בחודש העשירי, אם לא יותר, פשוט הפסיקה לענות לאותם ששאלו אותה „נו?". כששאלו אותה אם עדיין לא ילדה, היתה עונה בשלווה „ילדתי! למה?" כשהשואל נבוך הרבה יותר ממנה.

אבל כדרכו של עולם, ילדה תיקי סוף־סוף במזל טוב וב־שעה טובה את בתה הבכירה **רוני**, לאם ולאב, איש־הטלוויזיה **יאיר אחי־אילן**, שלום.

בניגוד לתינוקות מייוחסים אחרים, לא נולדה רוני באסותא כי אם בבית־החולים הממשלתי בקרייה. בינתיים, האמא שלה הספיקה לקחת אותה אל סבתא דיין שברמת־גן.

ומכיוון שהאמא שלה היא חברה טובה של הזמרת **ריבקה זוהר**, שעושה שטיפת־מוח לכל האמהות הטריות, הרי שרוני הקטנה תינק מחלב אמה. ובתום חופשת־הקיץ של התיאטרון הקאמרי, כשהאמא תתחיל לעבוד, היא תתלווה אליה בחזרות. אם זה טוב או רע אני לא יודעת, אבל דבר אחד בטוח: זה חוסך את הכסף הרב שצריכים לשלם למטפלת.

ואם כבר הזכרנו את ריבקל׳ה זוהר: אז יש לי בשורה עצובה לכל מעריציה של הזמרת המצויינת. ריבקל׳ה החליטה להפסיק לשיר. כששאלתי אותה מדוע, ענתה: „בשביל מי? בשביל פסטיבלים חסרי־חשיבות? אני שרה בשביל הבת שלי **תמה**, וזה הכיף הכי גדול בעולם."

ריבקה ובעלה **ביל**, העובד כטכנאי־במה, עומדים למכור את דירתם שברחוב טרומפלדור, ולנסוע לארצות־הברית.

שמחות, שמחות

בתוך כל הסיפורים העצובים האלה של פרידות וגירושין יש גם כמה סיפורים שמחים, לא להאמין ממש.

אז ככה. קודם כל, במזל טוב ושמח התחתן ביום השני השבוע הזמר **משה הילל** עם בחירת ליבו **שרית**, שהכינוי „החיילת" שהוצמד לשמה, אינו מתאים לה יותר. שכן, שרית היפה הספיקה ל־השתחרר משירותה הצבאי, וכל מה שהיא רוצה לעשות בחיים זה להיות עקרת־בית. חוץ מזה, מצפים עתה ליום הגדול בביתו של הזמר **דני גולן**. אשתו, **רותי**, צריכה ללדת את ילדם השני בימים אלה ממש.

ואם לא די בזה, הרי הזמר **דני גרנות**, שהתגרש לפני כשנה מ**טובה לוי**, והספיק להתחתן עם **תרצה קליינמן**, עומד להפוך אב מאושר בחודשים הקרובים.

ועוד זמר אחד שהפך אב מאושר, בימים אלה ממש, הוא **אורי שבח**, ש־נולד לו בן בכור. אז לאלה שמתחתנים, יולדות ו/או עומדים ללדת, שיהיה במזל.

פירוד המנצח והמשוררת

זוכרים שסיפרתי לכם לפני מיספר חודשים על האהבה הבוערת בליבותיהם של מנצח־המקהלות אבנר איתי והמשוררת־המתרגמת סנאית גיסיס? סיפרתי לכם שהוא עזב למענה את אשתו עורכת־התוכניות ב„שידורי ישראל" ורדה איתי, אשר לה הודיע על הפירוד במיכתב מחו"ל.

אז יש לי חדשות בשבילכם: המנצח הפורח עזב גם את ידידתו המשוררת, ולמרות הניחושים והשמועות במקהלת רינת, שעליה הוא מנצח בקביעות, אין איש היכול להצביע על המוזה שגרמה לו לעזוב את האשה השנייה בחייו.

מה שכן — ליצני התזמורת מתלוצצים שאם את אשתו עזב אחרי ששלח לה מיכתב־פרידה, לסנאית הוא לבטח הודיע על הפירוד במיברק.

העולם הזה

האם נפל התייר היהודי הגרמני קורבן לזוג ציידי־התכשיטים

שרה ריאבוי

הכלה נעלמה עם התכשיטים